

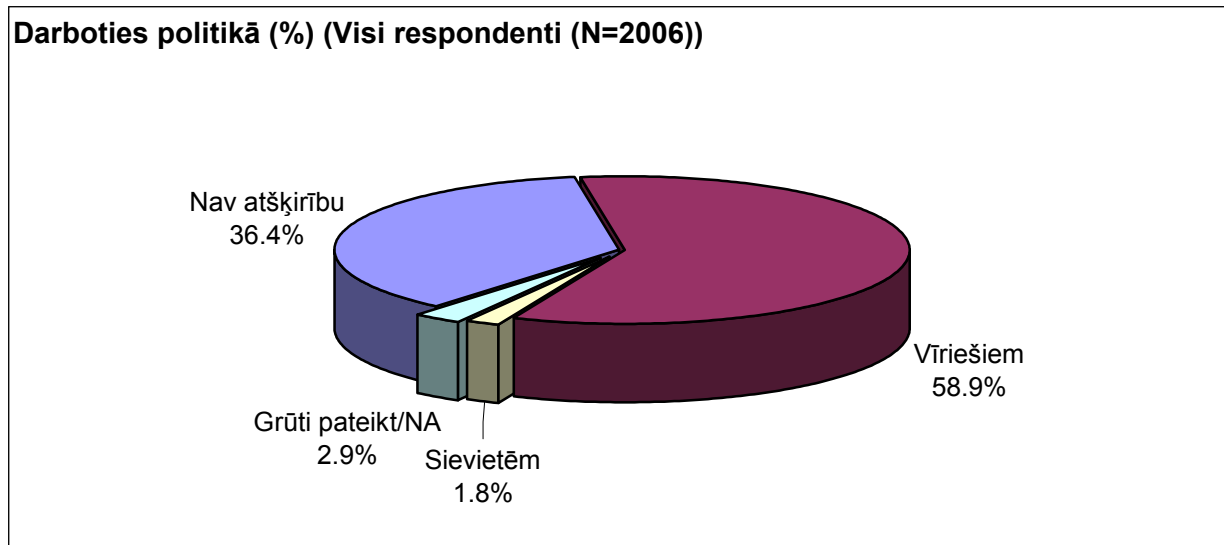
Situācijas politikā (lēmumu pieņemšanā) raksturojums

Jau veiktajās fokusgrupu diskusijās tika pacelts jautājums par vīriešu un sieviešu līdztiesību politikā un lēmumu pieņemšanā. Lai gan kopumā tika atzīts, ka vismaz formāli šķēršļi abu dzimumu līdzdalībai politikā nepastāv, tomēr tika arī norādīts uz reāli pastāvošo dzimumu disproporciju Saeimā. Lai izvērtētu visu Latvijas iedzīvotāju viedokli šai jomā, aptaujā tika iekļauti vairāki jautājumi par abu dzimumu iespējām nonākt dažādās situācijās, saistītās ar politiku un lēmumu pieņemšanu, kā arī izteikums par to, ka vīrieši politikā darbojas veiksmīgāk kā sievietes.

Jomas, kurās kādam no dzimumiem (vīriešiem vai sievietēm) ir lielāka iespēja nonākt šādā situācijā

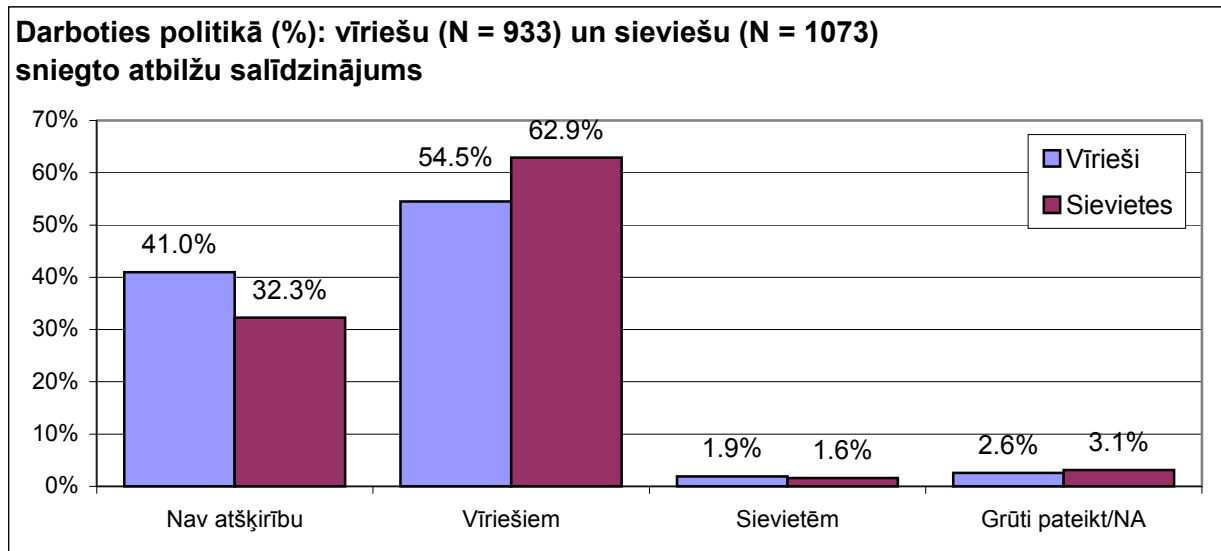
Latvijas iedzīvotāju aptaujā tika iekļauti vairāki izteikumi, kas saistīti ar politiku un lēmumu pieņemšanu. Respondentiem tika lūgts tos novērtēt, atbildot uz jautājumu: *“Raksturojot faktisko situāciju Latvijā, par katru no uzskaitītajām jomām atzīmējiet, kuram no dzimumiem (vīriešiem un sievietēm) ir lielāka iespēja nonākt šādā situācijā?”*.

1. Darboties politikā

Iegūtie rezultāti liecina, ka vairāk kā puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ir atzinuši, ka vīriešiem ir lielāka iespēja darboties politikā (58.9%). Nedaudz vairāk kā trešdaļa respondentu uzskata, ka iespējā darboties politikā abu dzimumu starpā nav būtisku atšķirību (36.4%).

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja darboties politikā.

Kā redzams, vairāk kā puse abu dzimumu grupu respondentu (gan vīrieši, gan sievietes) ir norādījuši, ka vīriešiem ir lielāka iespēja darboties politikā, lai gan jāatzīmē, ka sievietes šo atbildi ir snieguši biežāk kā vīrieši (par 8.4%). 41.0% aptaujāto vīriešu un 32.2% aptaujāto sieviešu ir pauduši viedokli, ka nav atšķirību iespējā vīriešiem un sievietēm darboties politikā.

Interesanti, ka gados vecākās sievietes (virs 55 g.v.) (36.9%) un gados jaunākie vīrieši (15-24 g.v.) (46.0%) salīdzinoši biežāk ir minējuši, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas darboties politikā (atbilde: "nav atšķirību"). Savukārt gados vecākie vīrieši (virs 55 g.v.) biežāk kā vidēji ir atzinuši, ka lielāka iespēja darboties politikā ir vīriešiem (62.7%).

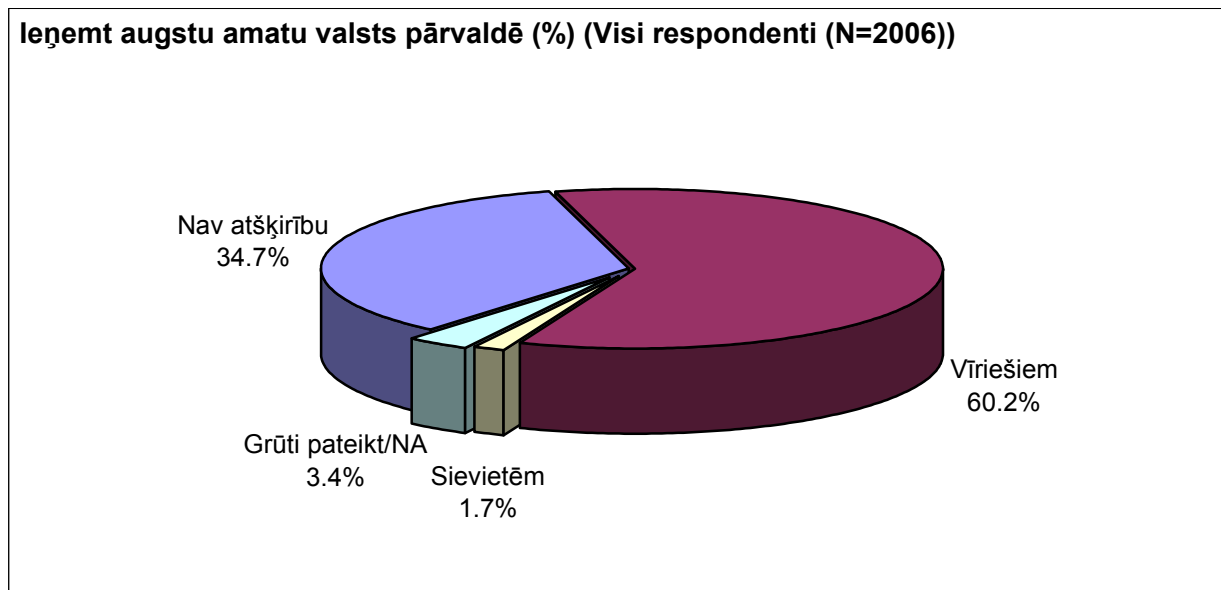
Gan sieviešu, gan vīriešu vidū ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldību iestādē ir salīdzinoši biežāk atzinuši, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas darboties politikā (atbilde: "nav atšķirību"). Šādu viedokli salīdzinoši biežāk ir paudušas arī vadītājas, menedžeres (44.5%), kamēr vadītāji menedžeri (61.1%) biežāk kā vidēji ir atzinuši, ka vīriešiem ir lielāka iespēja darboties politikā.

Iegūtie rezultāti reģionālā dalījumā liecina, ka Vidzemē dzīvojošās sievietes un arī vīrieši caurmērā biežāk ir atzinuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas darboties politikā (atbilde: "nav atšķirību"). Šo atbildi vidēji biežāk ir minējuši arī Zemgalē dzīvojošie vīrieši (46.3%). Savukārt rīdzinieces (69.2%) un kurzemnieki (64.5%) salīdzinoši biežāk ir norādījuši, ka vīriešiem ir lielāka iespēja darboties politikā.

Interesanti, ka sieviešu vidū – citu Latvijas pilsētu (ne Rīgas) iedzīvotājas (36.2%) un vīriešu vidū – lauku iedzīvotāji (46.2%), vidēji biežāk ir atzinuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas darboties politikā.

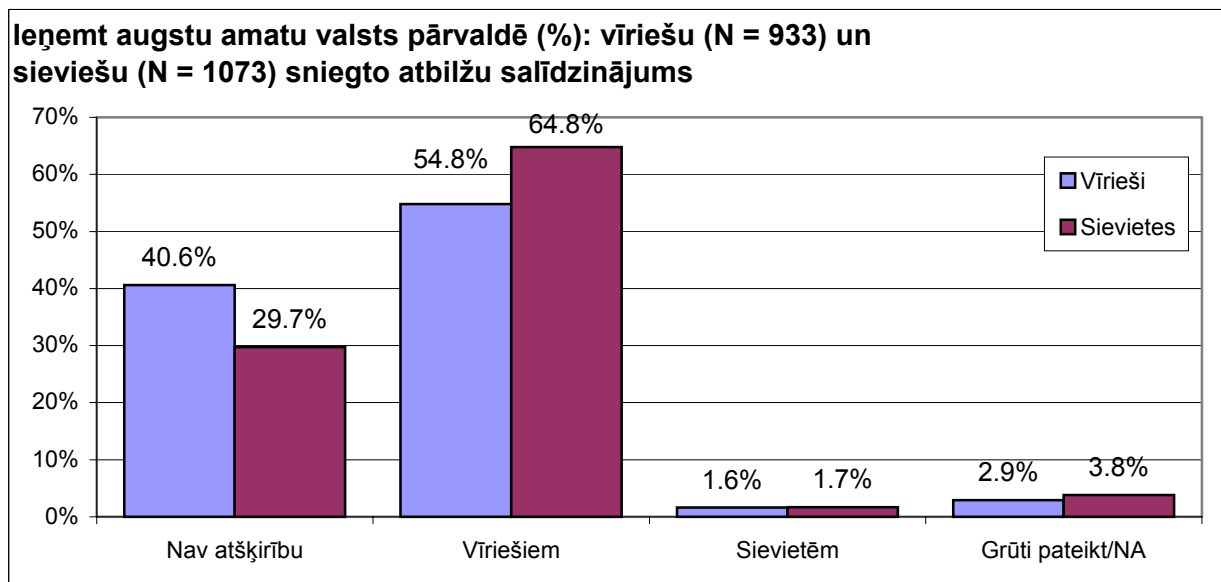
Varētu atzīmēt, ka vīrieši, kuru ģimenēs ir pilngadīgi bērni, vidēji biežāk ir atzinuši, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas darboties politikā (atbilde: "nav atšķirību") (46.3%). Sieviešu sniegtajās atbildēs šāda sakarība nav vērojama.

2. Ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē

Dati liecina, ka vairāk kā puse Latvijas iedzīvotāju (60.2%) ir norādījuši, ka vīriešiem ir lielākas iespējas ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē. Katrs trešais respondents ir minējis, ka abām dzimumu grupām ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē (atbilde: "nav atšķirību") (34.7%).

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē.

Grafikā redzams, ka vairāk kā puse abu dzimumu grupu respondentu (gan vīrieši, gan sievietes) ir norādījuši, ka vīriešiem ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē, lai gan jāatzīmē, ka sievietes šo atbildi ir snieguši biežāk kā vīrieši (par 10%). Savukārt vīrieši biežāk kā sievietes ir atzinuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē (atbilde: "nav atšķirību") (attiecīgi: 40.6% un 29.7%).

Gados vecākie vīrieši (virs 55 g.v.) biežāk kā vidēji ir atzinuši, ka vīriešiem ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē (61.4%).

Sieviešu auditorijā latvietes biežāk kā citu tautību respondentes ir minējušas, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē (atbilde: *"nav atšķirību"*) (attiecīgi: 35.0% un 22.6%). Jāatzīmē, ka cittautietes caurmērā biežāk ir minējušas, ka vīriešiem tomēr ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē (71.9%). Vīriešu sniegtajās atbildēs šāda sakarība nav vērojama.

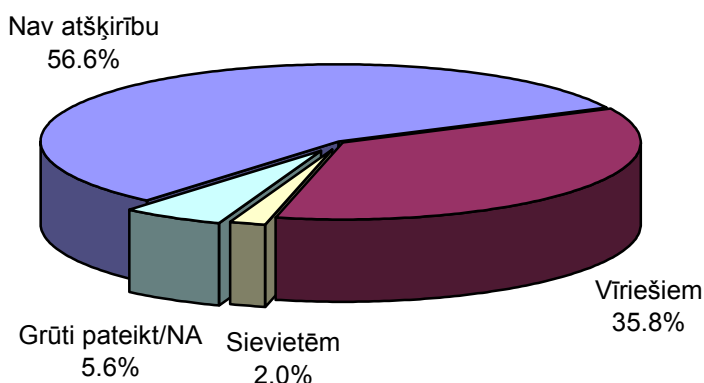
Gan sieviešu, gan vīriešu vidū ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldību iestādēs salīdzinoši biežāk ir minējuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē (atbilde: *"nav atšķirību"*). Šādu atbildi vidēji biežāk ir sniegušas arī vadītājas, menedžeres (38.2%), kamēr vadītāji, menedžeri salīdzinoši biežāk ir atzinuši, ka vīriešiem tomēr ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē (61.0%).

Zemgalē dzīvojošie aptaujas dalībnieki (sievietes un vīrieši) salīdzinoši biežāk ir norādījuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē. Šādu atbildi salīdzinoši biežāk ir sniegušas arī Vidzemē dzīvojošās respondentes (38.5%). Savukārt aptaujas dalībnieki Kurzemē (sievietes un vīrieši) caurmērā biežāk ir minējuši, ka vīriešiem tomēr ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē.

Gan sieviešu, gan vīriešu vidū laukos dzīvojošie salīdzinoši biežāk pauduši uzskatu, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē. Interesanti, ka rīdzinieces vidēji biežāk ir atzinušas, ka vīriešiem tomēr ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē (73.2%).

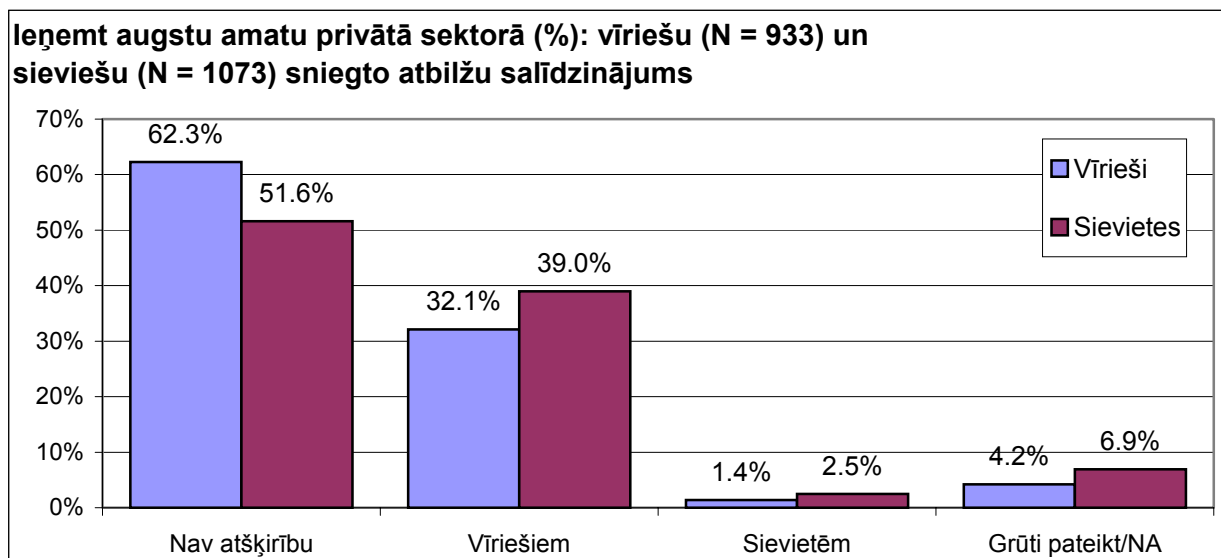
3. Ieņemt augstu amatu privātajā sektorā

Ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (%) (Visi respondenti (N=2006))

Grafikā attēlotie rezultāti liecina, ka vairāk kā puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (atbilde: *"nav atšķirību"*) (56.6%). Nedaudz vairāk kā trešdaļa aptaujāto ir atzinuši, ka vīriešiem tomēr ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (35.8%).

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu privātā sektorā.

Kā redzams, vairāk kā puse abu dzimuma grupu respondentu (gan vīrieši, gan sievietes) ir norādījuši, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (atbilde: “nav atšķirību”), tomēr jāatzīmē, ka vīrieši šo atbildi ir minējuši biežāk (par 10.7%). Ja atceramies, tad jautājumā par iespējām ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē, vairāk kā puse respondentu (gan vīrieši, gan sievietes) norādīja, ka vīriešiem ieņemt šo amatu ir lielāka iespēja kā sievietēm. Jāatzīmē, ka vairāk kā trešdaļa aptaujāto sieviešu ir paudušas uzskatu, ka vīriešiem tomēr ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (39.0%).

Interesanti, ka sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem caurmērā biežāk ir minējušas, ka vīriešiem tomēr ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (44.9%), kamēr vīrieši šajā vecuma grupā biežāk ir atzinuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (atbilde: “nav atšķirību”) (67.4%).

Sievietes ar augstāko izglītību vidēji biežāk ir norādījušas, ka vīriešiem tomēr ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (43.3%). Vīriešu vidū šādu atbildi biežāk ir minējuši respondenti ar pamatizglītību (37.2%).

Latvietes biežāk kā citu tautību respondentes ir atzīmējušas, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (atbilde: “nav atšķirību”) (attiecīgi: 56.3% un 45.6%). Citu tautību pārstāves vidēji biežāk ir paudušas viedokli, ka vīriešiem tomēr ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (44.9%).

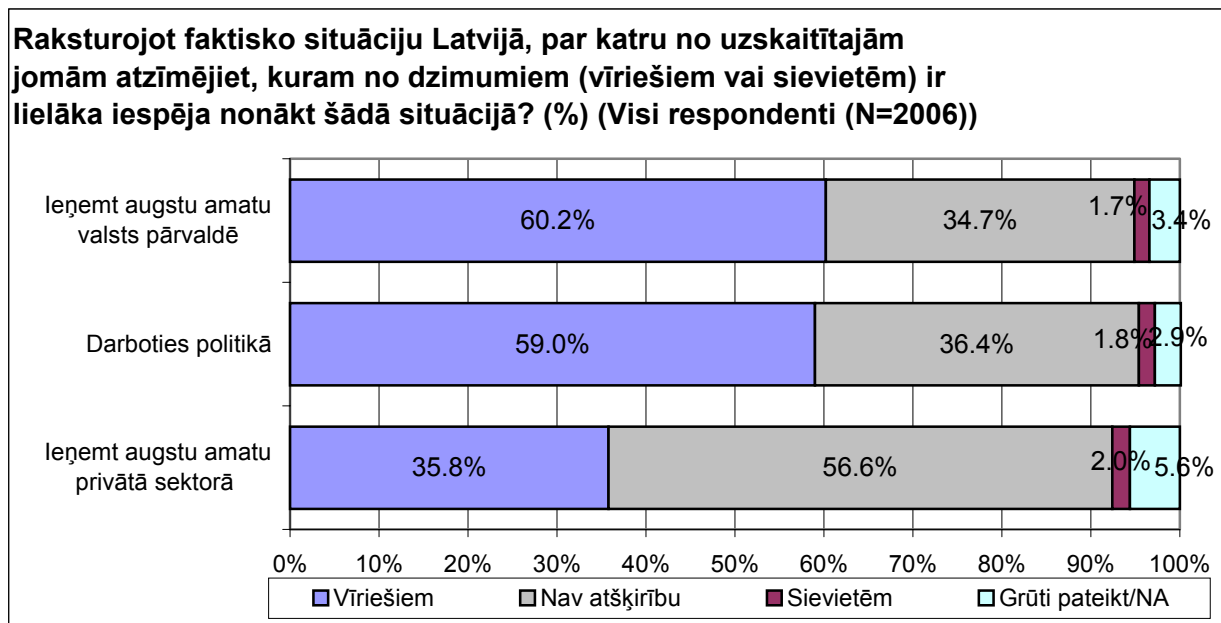
Interesanti, ka privātajā sektorā strādājošās sievietes biežāk kā vidēji ir atzinušas, ka vīriešiem tomēr ir lielāka iespēja ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (43.0%).

Gan sieviešu, gan vīriešu vidū uzņēmēji (-as) un skolnieki, studenti (-es) salīdzinoši biežāk ir minējuši (-as), ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (atbilde: “nav atšķirību”). Sieviešu vidū šādu atbildi vidēji biežāk ir atzīmējušas arī vadītājas, menedžeres (57.2%) un ierēdnes, darbinieces valsts vai pašvaldību iestādēs (60.7%). To, ka lielākas priekšrocības ir vīriešiem, caurmērā biežāk ir atzinušas speciālistes (47.1%).

Zemgalē dzīvojošās aptaujas dalībnieces (57.1%) un Latgalē dzīvojošie aptaujas dalībnieki (69.0%) vidēji biežāk ir norādījuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (atbilde: “*nav atšķirību*”). To, ka lielākas priekšrocības šai ziņā ir vīriešiem, caurmērā biežāk ir atzinušas rīdzinieces, kā arī Vidzemē un Kurzemē aptaujātie vīrieši.

Varētu atzīmēt, ka sievietes, kuras nav precējušās, biežāk kā vidēji ir minējušas, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas ieņemt augstu amatu privātajā sektorā (atbilde: “*nav atšķirību*”) (54.7%).

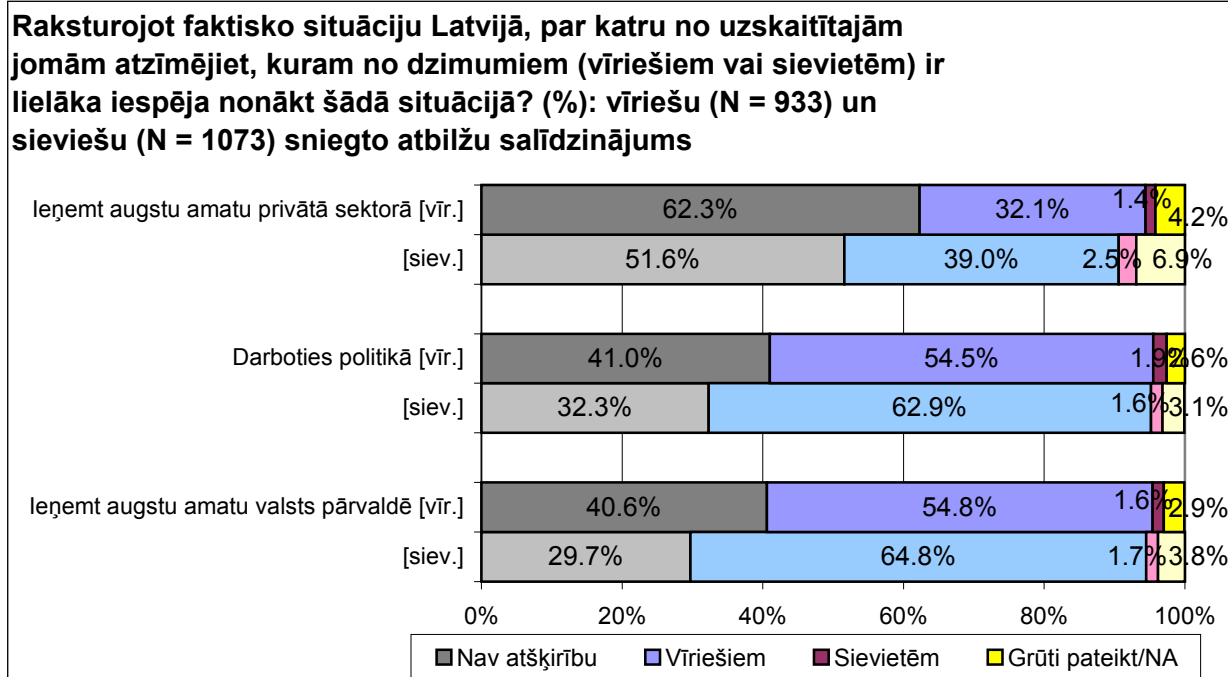
Sekojošā grafikā ir attēlots Latvijas iedzīvotāju sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par iespējām abiem dzimumiem nonākt kādā no minētajām situācijām, kas saistītas ar politiku un lēmumu pieņemšanu, tās ranžējot pēc atbildes: “vīriešiem” minēšanas biežuma.

Dati liecina, ka visi trīs izteikumi, kas saistīti ar politiku un lēmumu pieņemšanu salīdzinoši biežāk ir attiecināti uz vīriešiem. Tā aptuveni 60% Latvijas iedzīvotāju ir atzinuši, ka vīriešiem ir lielāka iespēja *ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē* (60.2%) un *darboties politikā* (59.0%). Katrs trešais respondents uzskata, ka vīriešiem ir arī lielāka iespēja *ieņemt augstu amatu privātā sektorā* (35.8%). Jāatzīmē, gan, ka, izvērtējot šo iespēju, Latvijas iedzīvotāji visbiežāk ir minējuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas (atbilde: “nav atšķirību”) (56.6%). Interesanti, ka attiecībā uz sievietēm visas trīs iepriekš aplūkotās iespējas, ir pieļāvuši aptuveni 2% visu aptaujas dalībnieku.

Jāatzīmē, ka veiktajās fokusgrupu diskusijās, gan latviešu, gan cittautiešu grupā, kopumā tika atzīts, ka politika, lēmumu pieņemšana ir tā joma, kurā dzimumu nelīdztiesība vismaz formāli nepastāv, tomēr reāli ir vērojama, to vairāk attiecinot tieši uz sievietēm (tika atzīts, ka Saeimā ir krietni vien vairāk vīriešu un, ka vadošos amatus arī visbiežāk ieņem tieši vīrieši). Vienlaikus abās grupās tika arī uzsvērts, ka pašlaik Latvijā Valsts Prezidente ir sieviete.

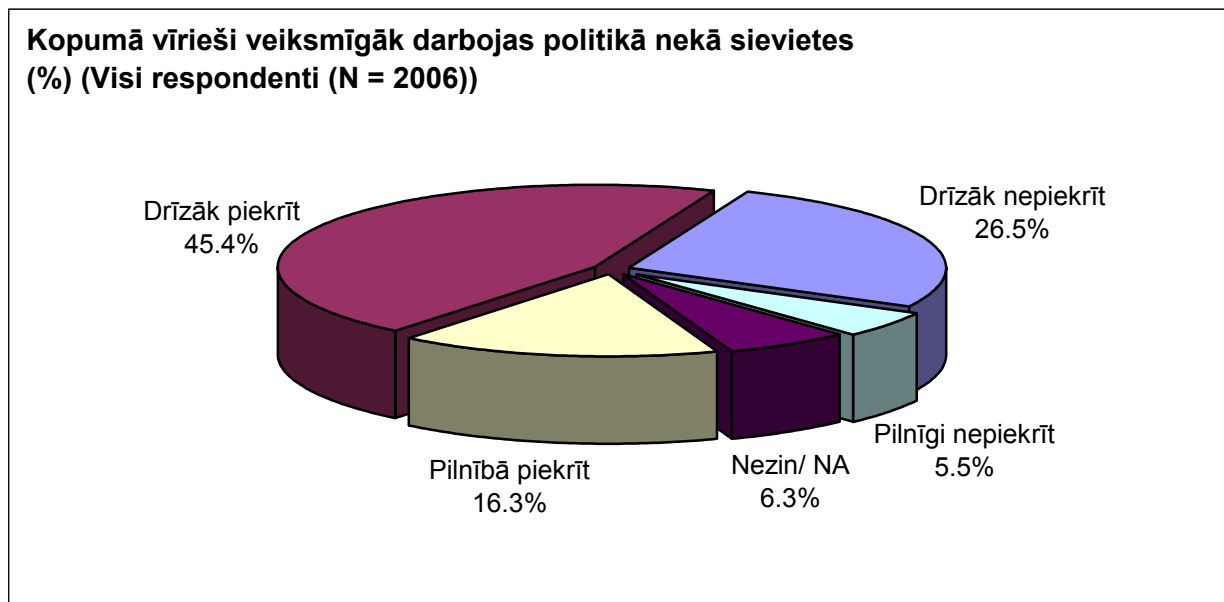
Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par iespējām abiem dzimumiem nonākt kādā no minētajām situācijām, kas saistītas ar politiku, lēmumu pieņemšanu.

Grafikā attēlotie rezultāti liecina, ka sievietes biežāk kā vīrieši ir norādījušas, ka vīriešiem ir lielāka iespēja *ieņemt augstu amatu privātā sektorā, darboties politikā, kā arī ieņemt augstu amatu valsts pārvaldē*. Savukārt vīrieši biežāk kā sievietes ir atzīmējuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas attiecībā uz visām trim aplūkotajām jomām (atbilde: "nav atšķirību").

Attieksme pret apgalvojumu - kopumā vīrieši veiksmīgāk darbojas politikā nekā sievietes

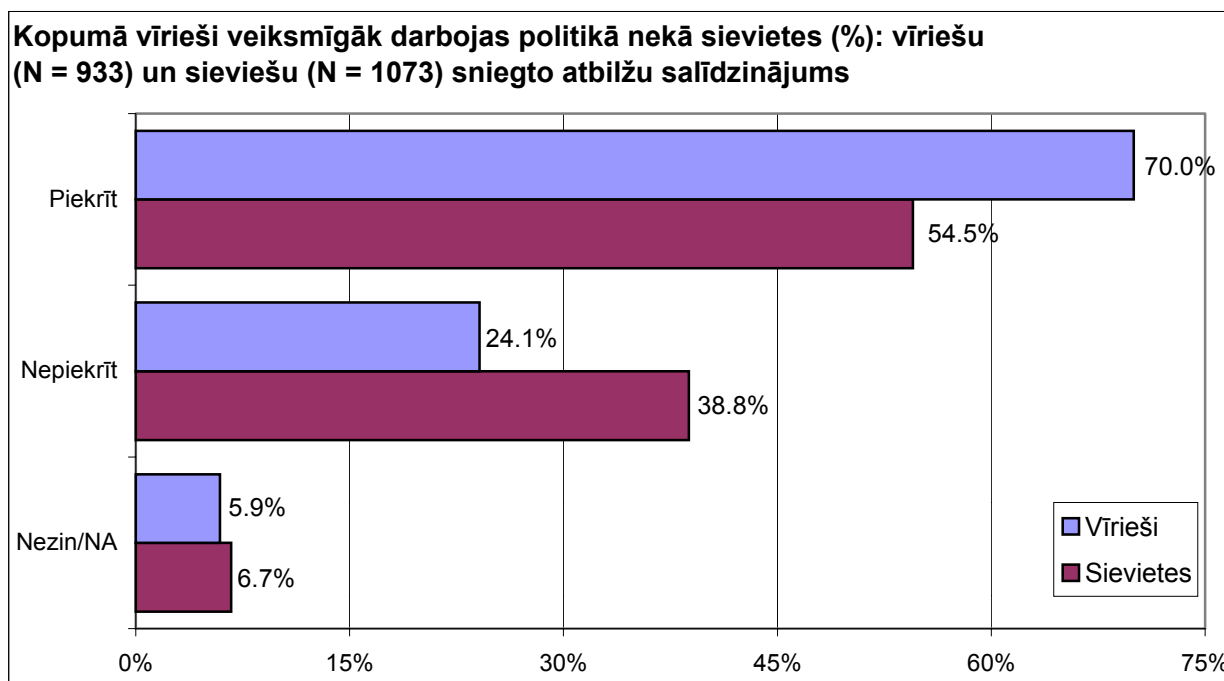
Aptaujas ietvaros Latvijas iedzīvotājiem tika lūgts izvērtēt sekojošu apgalvojumu - kopumā vīrieši veiksmīgāk darbojas politikā nekā sievietes – un norādīt, vai viņi tam “pilnībā piekrīt”, “drīzāk piekrīt”, “drīzāk nepiekrīt” vai “pilnīgi nepiekrīt”:

Dati liecina, ka lielākā daļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (61.7%) uzskata, ka kopumā vīrieši veiksmīgāk darbojas politikā nekā sievietes, no kuriem pilnībā šim izteikumam piekrīt 16.3%, bet drīzāk piekrīt 45.4% respondentu. Savukārt kopumā aptuveni trešdaļa aptaujas dalībnieku (32.0%) ir snieguši noraidošu atbildi (drīzāk un pilnīgi nepiekrīt).

Jāpiebilst, ka iegūto rezultātu analīzē atsevišķi sieviešu un vīriešu auditorijā tiks izmantota t.s. “savilktā skala”, kur ir summēti atbilžu varianti “pilnībā piekrīt” ar “drīzāk piekrīt” un “drīzāk nepiekrīt” ar “pilnīgi nepiekrīt”, attiecīgi apzīmējot sasummētos atbilžu variantus ar “piekrīt” un “nepiekrīt”.

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai kopumā vīrieši veiksmīgāk darbojas politikā nekā sievietes.

Kā redzams, vīrieši par 15.5% biežāk kā sievietes ir atzinuši, ka kopumā veiksmīgāki politikā ir vīrieši nekā sievietes, lai gan, jāatzīmē, ka vairāk kā puse abu dzimumu grupu pārstāvji ir piekrituši minētajam izteikumam. Sievietes šim apgalvojumam salīdzinoši biežāk kā vīrieši nav piekritušas (attiecīgi: 38.8% un 24.1%).

Sieviešu un vīriešu sniegtās atbildes dalījumā pēc vecuma liecina, ka abu dzimumu pārstāvji, kuri ir vecāki par 55 gadiem (sievietes: 61.7%, vīrieši: 75.5%), bet no sievietēm – arī respondentēm vecumā no 35 līdz 44 gadiem (57.6%) vidēji biežāk ir atbalstījušas izteikumu, ka kopumā vīrieši veiksmīgāk darbojas politikā nekā sievietes. Savukārt biežāk kā caurmērā minētajam apgalvojumam nav piekritušas gados jaunākās aptaujas dalībnieces (15 – 34 g.v.) (~45.4%). Jāpiebilst, ka gan sieviešu, gan vīriešu vidū vairāk uz jautājumu neatbildējušo ir vecumgrupā no 15 līdz 24 gadiem (atbilde: “nezin/NA”).

Jāsaka, ka salīdzinot aptaujāto sniegtās atbildes dažādās izglītības grupās, atšķirības ir saskatāmas tikai sieviešu auditorijā. Tā, uzskatām, ka kopumā vīrieši veiksmīgāk darbojas politikā nekā sievietes, biežāk piekritušas respondentes ar zemāku izglītības līmeni. Bet attiecīgi aptaujātās ar augstāku izglītības līmeni minēto apgalvojumu biežāk ir noraidījušas, atzīmējot atbildi: “nepiekrīt”.

Atbalstu izteikumam, ka kopumā veiksmīgāki politikā ir vīrieši nekā sievietes, abās dzimumu grupās biežāk kā latvieši ir izteikuši citu tautību pārstāvji. Turpretī latviešu vidū vairāk ir apgalvojumam nepiekrituši.

Līdzīgas sakarības kā tautību grupās vērojamas arī atkarībā no tā, vai respondentiem ir vai nav LR pilsonība.

Sieviešu un vīriešu vidū pensionāri (-es), no sievietēm arī – speciālistes, bet no vīriešiem – uzņēmēji, vadītāji, menedžeri un zemnieki vidēji biežāk ir atzinuši, ka kopumā politikā veiksmīgāk darbojas vīrieši nekā sievietes. Savukārt minēto uzskatu abās dzimumu grupās biežāk kā caurmērā nav atbalstījuši ierēdņi (-es), darbinieki (-

ces) valsts, pašvaldības iestādēs, sieviešu auditorijā – arī vadītājas, menedžeres, uzņēmējas un skolnieces, studentes, bet vīriešu – speciālisti un bezdarbnieki.

Salīdzinot respondentu sniegtās atbildes dažādos Latvijas reģionos, redzams, ka sievietēm Vidzemē (57.6%) un Kurzemē (61.2%) biežāk kā citu reģionu pārstāvēm šķiet, ka kopumā veiksmīgāki politikā ir vīrieši nekā sievietes. Savukārt vidēji biežāk šis apgalvojums nav atbalstīts Vidzemē (30.1%) un Latgalē (27.3%) dzīvojošo vīriešu vidū. Jāatzīmē, ka sieviešu auditorijā Latgales iedzīvotājām ir bijis grūtāk savu attieksmi noformulēt (atbilde: “nezin/NA”).

Iegūtie rezultāti atkarībā no apdzīvotās vietas tipa (Rīga, cita pilsēta, lauki) liecina, ka rīdzinieki biežāk kā caurmērā ir piekrituši tam, ka kopumā veiksmīgāki politikā ir vīrieši nekā sievietes (74.1%), bet minētājam izteikumam nepiekritušo vairāk ir laukos dzīvojošo vīriešu vidū (27.6%).

Uzskatu, ka kopumā vīrieši veiksmīgāk darbojas politikā nekā sievietes, vidēji biežāk ir paudušas sievietes, kuras ir bijušas precējušās (59.2%), kamēr vīrieši minētajā grupā biežāk kā caurmērā šim apgalvojumam nav piekrituši (30.5%).

Sievietes, ar kurām kopā šobrīd dzīvo pilngadīgi bērni, vidēji biežāk ir atzinušas, ka kopumā veiksmīgāki politikā ir vīrieši nekā sievietes (59.2%).

Situācijas izglītībā raksturojums

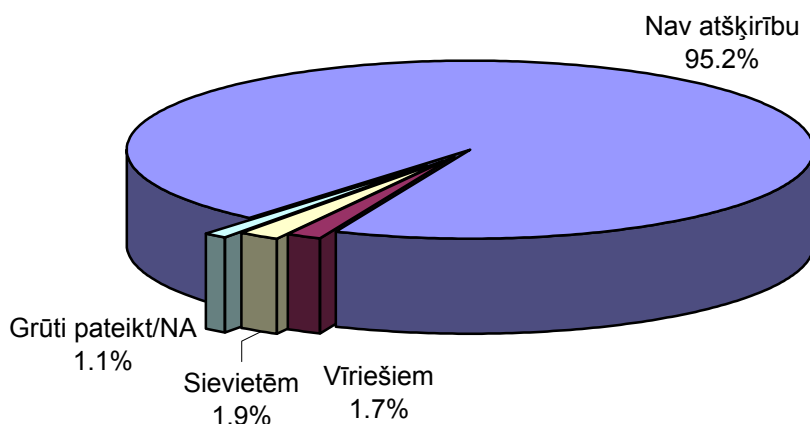
Fokusgrupu diskusijās izskanēja viedoklis, ka izglītības sfērā kopumā ir vērojama dzimumu līdztiesība. Lai šai sakarā noskaidrotu Latvijas iedzīvotāju uzskatus, aptaujā tika iekļauti vairāki jautājumi par abu dzimumu iespējām nonākt dažādās situācijās, saistītās ar iespējām iegūt vidējo vai augstāko izglītību, apmeklēt dažādus kursus, kā arī jautājumi par to, vai aptaujas dalībniekam personīgi vai arī viņa tuviniekiem ir gadījies nonākt situācijā, kad tiesības iegūt izglītību tiek ierobežotas tieši dzimuma dēļ.

Jomas, kurās kādam no dzimumiem (vīriešiem vai sievietēm) ir lielāka iespēja nonākt šādā situācijā

Latvijas iedzīvotāju aptaujā tika iekļauti vairāki izteikumi, kas saistīti ar izglītību. Respondentiem tika lūgts tos novērtēt, atbildot uz jautājumu: *“Raksturojot faktisko situāciju Latvijā, par katru no uzskaitītajām jomām atzīmējiet, kuram no dzimumiem (vīriešiem un sievietēm) ir lielāka iespēja nonākt šādā situācijā?”*.

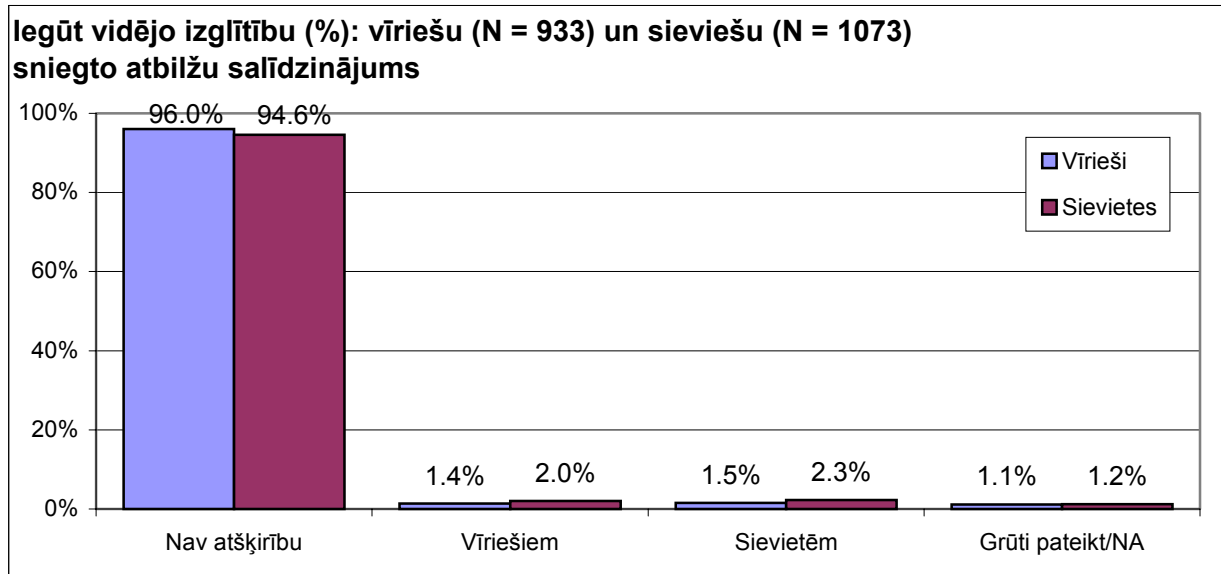
1. Iegūt vidējo izglītību

legūt vidējo izglītību (%) (Visi respondenti (N=2006))

Kā liecina aptaujā iegūtie rezultāti, vairums Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka abu dzimumu starpā iespējā iegūt vidējo izglītību nepastāv atšķirības (95.2%).

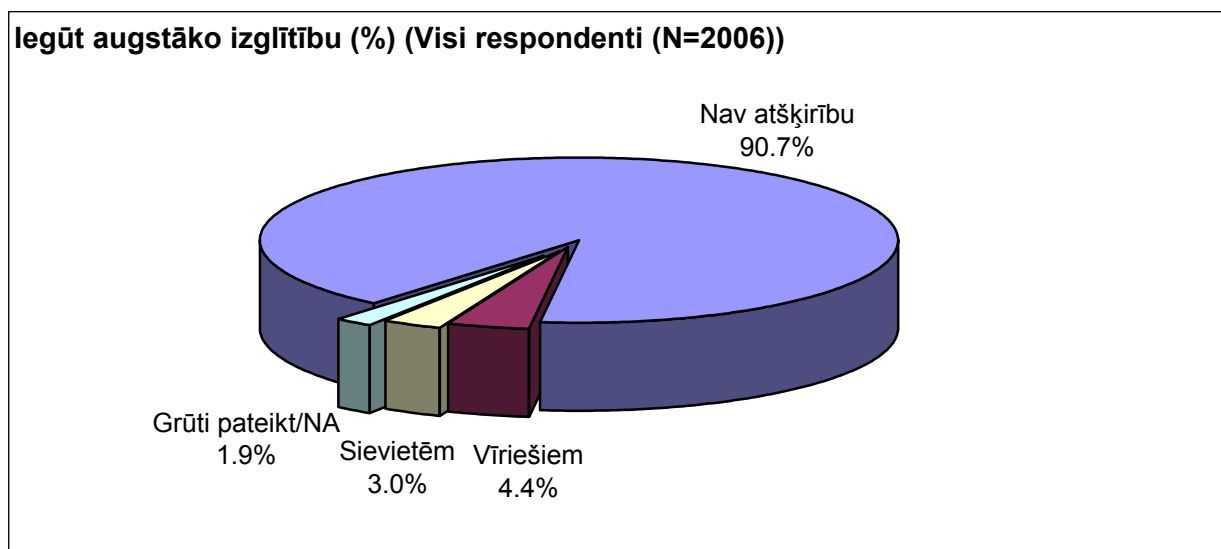
Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja iegūt vidējo izglītību.

Grafikā redzams, ka kopumā sieviešu un vīriešu sniegtajās atbildēs būtiskas atšķirības neatklājas. Vairāk kā 94% aptaujāto sieviešu un vīriešu ir norādījuši, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas iegūt vidējo izglītību (atbilde: “*nav atšķirību*”). Pārējās atbildes ir norādījis ļoti neliels skaits aptaujas dalībnieku (gan sieviešu, gan vīriešu) (minēšanas biežums nepārsniedz 2%).

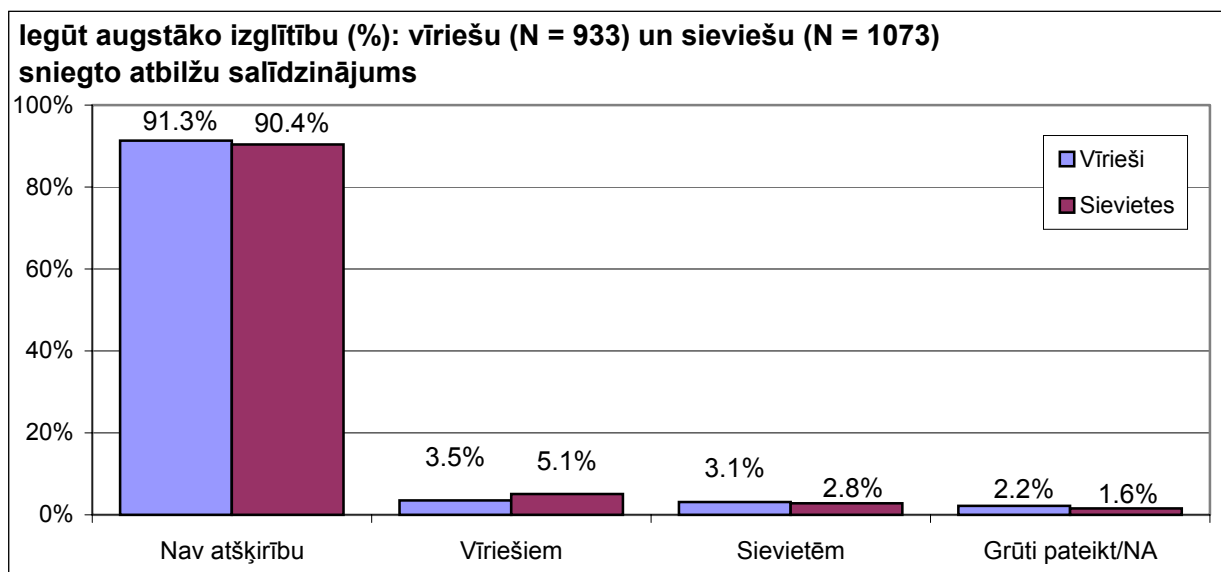
Abās auditorijās (sieviešu un vīriešu), aplūkojot sniegtās atbildes sīkākās grupās, jāsecina, ka būtiskas atšķirības nav vērojamas. Interesanti, ka nedaudz retāk kā vidēji gan sieviešu, gan vīriešu vidū aptaujātie ar pamatzglītību ir minējuši to, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas iegūt vidējo izglītību.

2. legūt augstāko izglītību

Dati liecina, ka vairums Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas iegūt augstāko izglītību (atbilde: “*nav atšķirību*”) (90.7%), tomēr varētu atzīmēt, ka šī atbilde ir minēta nedaudz retāk kā atbilde par iespēju iegūt vidējo izglītību (95.2%). Salīdzinoši pārējo atbilžu minēšanas biežums nepārsniedz 5%.

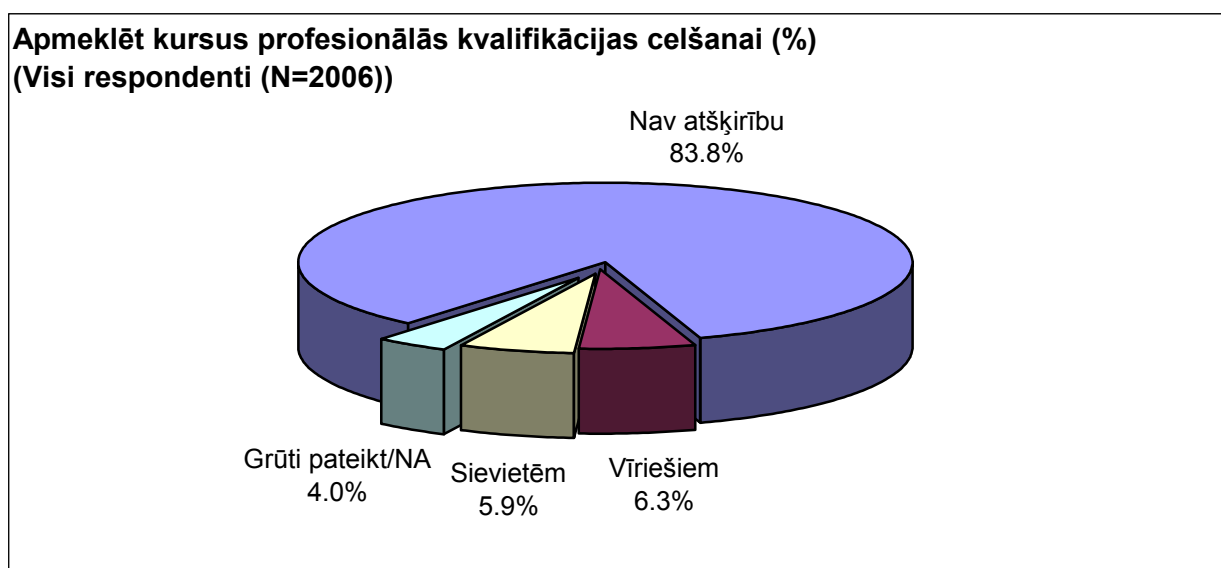
Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja iegūt augstāko izglītību.

Kā redzams, vairāk kā 90% aptaujāto sieviešu un vīriešu ir norādījuši, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas iegūt augstāko izglītību (atbilde: “nav atšķirību”). Pārējās atbildes ir norādījis ļoti neliels skaits aptaujas dalībnieku (gan sieviešu, gan vīriešu) (minēšanas biežums nepārsniedz 5%).

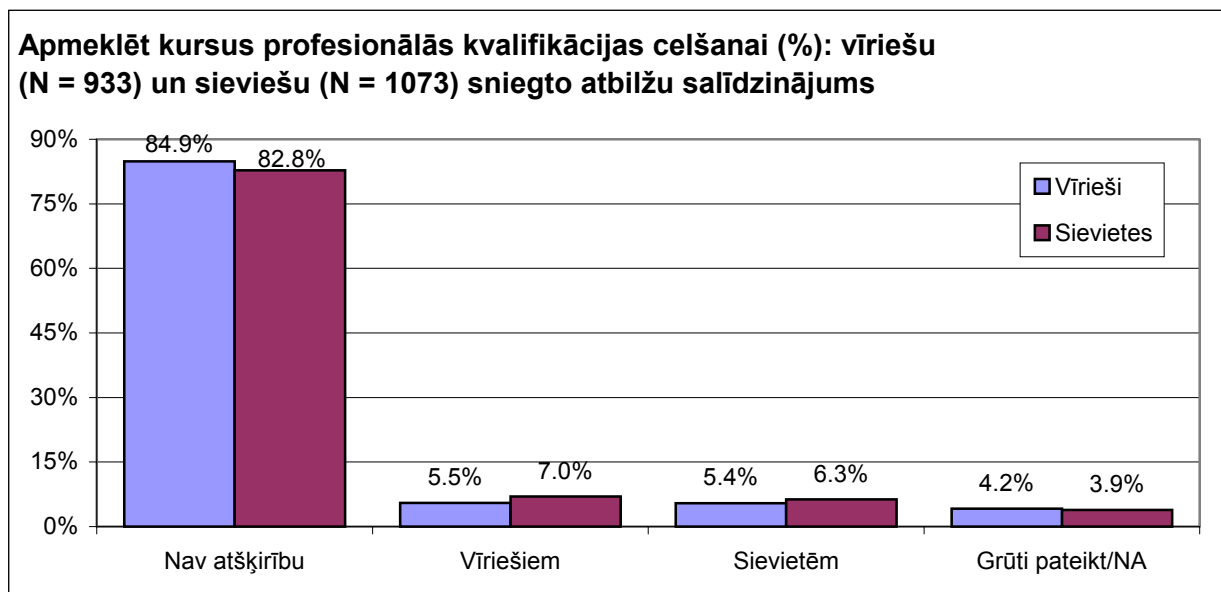
Abās auditorijās (sieviešu un vīriešu), aplūkojot sniegtās atbildes sīkākās grupās, jāsecina, ka būtiskas atšķirības nav vērojamas. Interesanti, ka nedaudz retāk kā vidēji gan sieviešu, gan vīriešu vidū aptaujātie bezdarbnieki ir atzīmējuši to, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas iegūt vidējo izglītību.

3. Apmeklēt kursus profesionālās kvalifikācijas celšanai

Iegūtie rezultāti liecina, ka 4/5 Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka sievietēm un vīriešiem pastāv līdzīgas iespējas apmeklēt kursus profesionālās kvalifikācijas celšanai (atbilde: “nav atšķirību”) (83.8%). Aptuveni 6% respondentu ir minējuši vai nu, ka sievietēm ir lielākas iespējas apmeklēt kursus profesionālās kvalifikācijas celšanai vai arī, ka šādas iespējas lielākas ir vīriešiem.

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja apmeklēt kursus profesionālās kvalifikācijas celšanai.

Kā redzams grafikā, kopumā sieviešu un vīriešu sniegtajās atbildēs būtiskas atšķirības neatklājas. Vairāk kā 80% aptaujāto sieviešu un vīriešu ir minējuši, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas apmeklēt kursus profesionālās kvalifikācijas celšanai (atbilde: “nav atšķirību”). Pārējās atbildes ir norādījis neliels skaits aptaujas dalībnieku (gan sieviešu, gan vīriešu) (minēšanas biežums nepārsniedz 7%).

Kopumā, jāsecina, ka abās auditorijās (sieviešu un vīriešu), aplūkojot sniegtās atbildes sīkākās grupās, būtiskas atšķirības nav vērojamas.

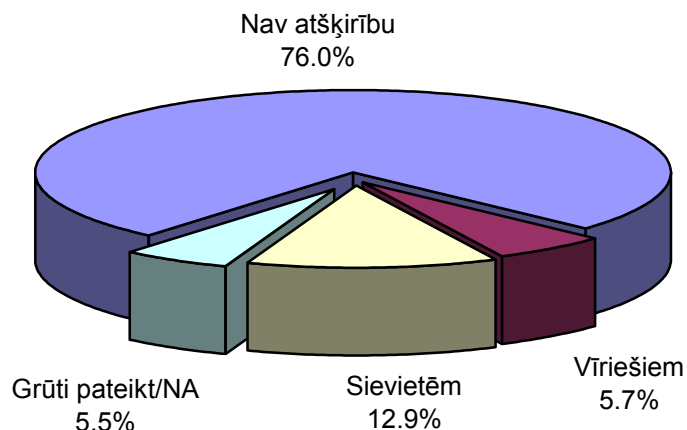
Varētu atzīmēt, ka sievietes ar augstāko izglītību ir caurmērā biežāk atzinušas, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas apmeklēt kursus profesionālās kvalifikācijas celšanai (atbilde: “nav atšķirību”) (87.9%).

Sniegtās atbildes pamatnodarbošanās grupās liecina, ka abās dzimumu grupās (sieviešu un vīriešu) vadītāji, menedžeri (-es) un uzņēmēji (-as) ir caurmērā biežāk norādījuši, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas apmeklēt kursus profesionālās kvalifikācijas celšanai.

To, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas apmeklēt kursus profesionālās kvalifikācijas celšanai, salīdzinoši biežāk ir norādījuši arī Vidzemē dzīvojošās sievietes un arī vīrieši.

4. Apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai

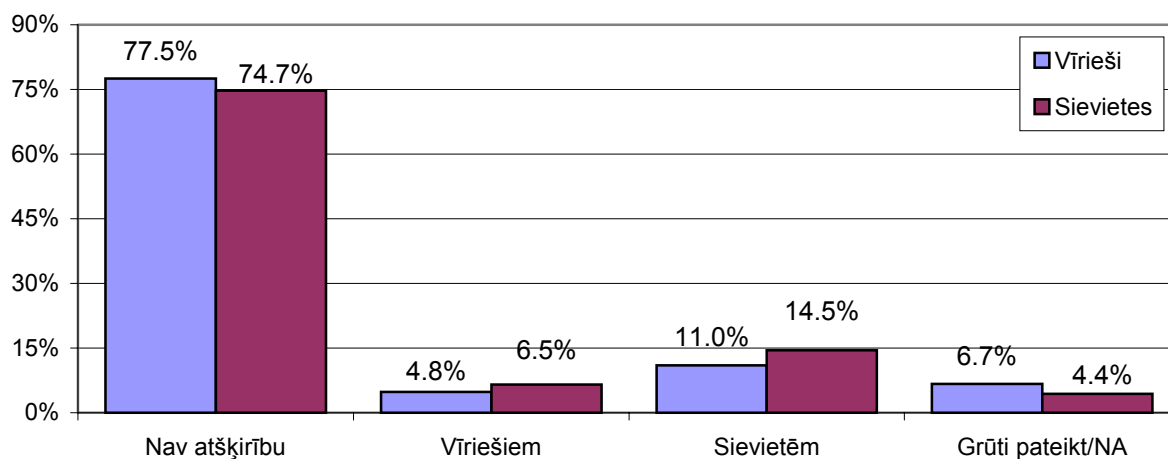
Apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai (%) (Visi respondenti (N=2006))

Grafikā attēlotie rezultāti liecina, ka 3/4 Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka sievietēm un vīriešiem pastāv līdzīgas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai (atbilde: "nav atšķirību") (76.0%). Aptuveni desmitdaļa respondentu ir minējuši, ka sievietēm ir lielākas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai (12.9%).

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai.

Apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai (%): vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums

Kā redzams, kopumā sieviešu un vīriešu sniegtajās atbildēs būtiskas atšķirības nav vērojamas. Vairāk kā 74% aptaujāto sieviešu un vīriešu ir minējuši, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai (atbilde: "nav atšķirību"). Interesanti, ka sievietes (14.5%) nedaudz biežāk kā vīrieši (11.0%) ir minējušas, ka viņām ir lielākas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai.

Vērojama sakarība, ka sievietes ar augstāku izglītības līmeni salīdzinoši biežāk ir norādījušas, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai (atbilde: "nav atšķirību"). Savukārt sievietes ar pamatzglītību biežāk kā

vidēji ir atzinušas, ka sievietēm ir lielākas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai (21.7%). Vīriešu sniegtajās atbildēs šādas sakarības nav vērojamas.

Privātajā sektorā nodarbinātās sievietes vidēji biežāk ir atzinušas, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai (atbilde: "nav atšķirību") (78.9%).

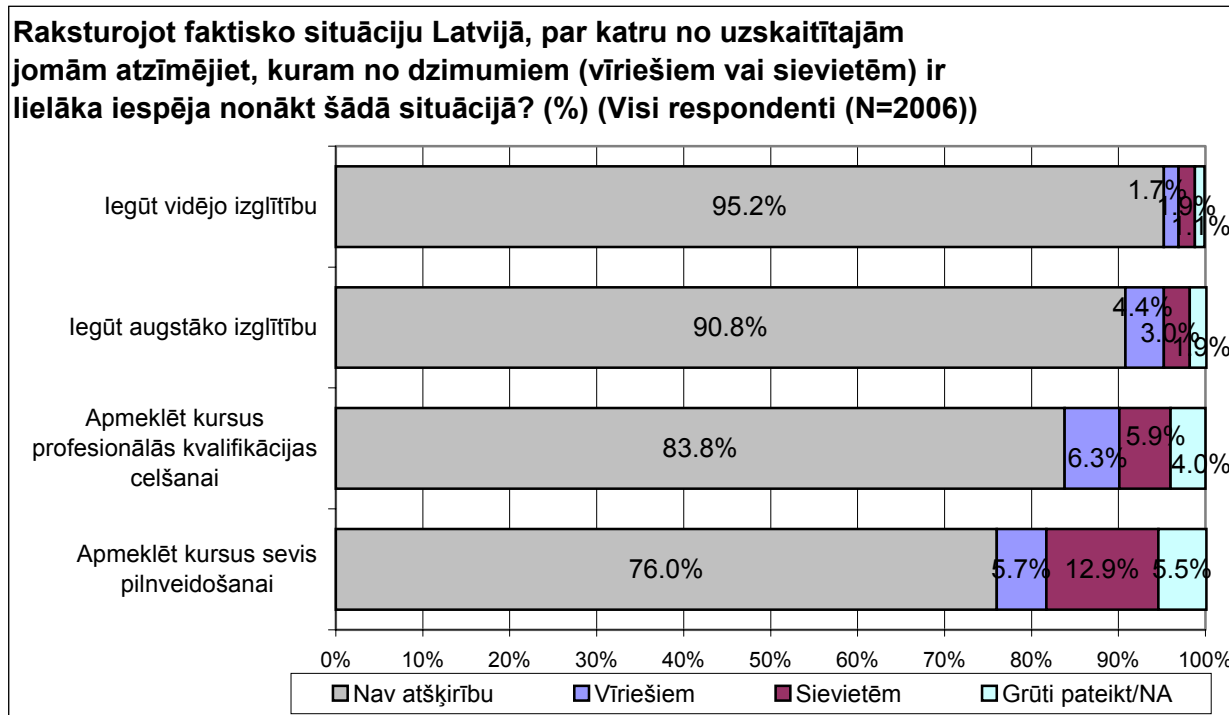
Vadītājas, menedžeres, speciālistes un uzņēmējas ir salīdzinoši biežāk sniegušas atbildi, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai. Arī vīriešu vidū šādu atbildi vidēji biežāk ir norādījuši speciālisti. Interesanti atzīmēt, ka abās auditorijās (sieviešu un vīriešu) skolnieki, studenti (-es) caurmērā biežāk ir atzīmējuši (-as), ka sievietēm ir lielākas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai.

Iezīmējas tendence, ka, pieaugot vidējam ienākumu līmenim uz vienu ģimenes locekli mēnesī, sievietes ir biežāk minējušas, ka abiem dzimumiem pastāv līdzīgas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai.

Kurzemē (20.8%) un Latgalē (19.2%) dzīvojošās sievietes caurmērā biežāk uzskata, ka sievietēm ir lielākas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai.

Varētu atzīmēt, ka sievietes, kuras nav precējušās, ir vidēji biežāk atzinušas, ka sievietēm ir lielākas iespējas apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai (20.2%). Šādu atbildi salīdzinoši biežāk ir minējuši arī neprecētie vīrieši (18.2%).

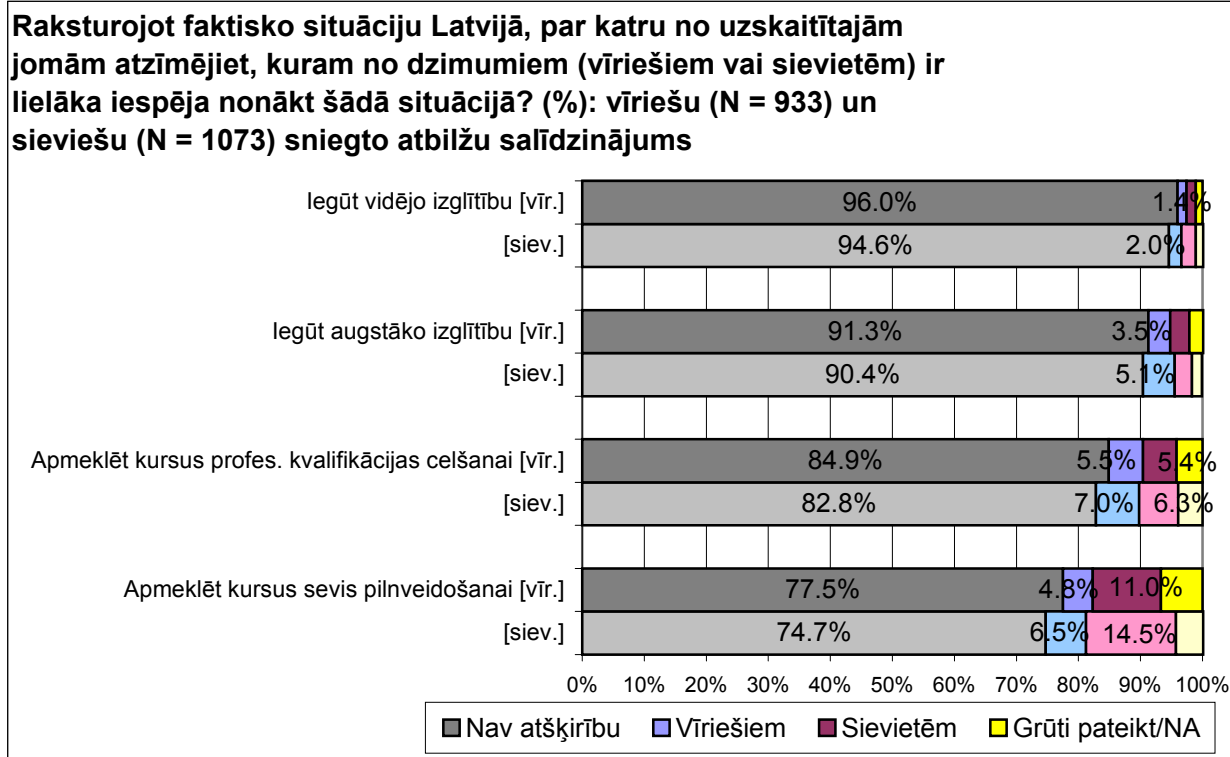
Sekojošā grafikā ir attēlots Latvijas iedzīvotāju sniegto atbilžu salīdzinājums par iespējām abiem dzimumiem nonākt kādā no minētajām situācijām izglītības sfērā, tās ranžējot pēc atbildes: “*nav atšķirību*” minēšanas biežuma.

Dati liecina, ka vairāk kā 3/4 visu aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ir norādījuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas *apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai* (76.0%), *apmeklēt kursus profesionālās kvalifikācijas celšanai* (83.8%), *iegūt augstāko izglītību* (90.8%), kā arī *iegūt vidējo izglītību* (95.2%). Varētu atzīmēt, ka aptuveni katrs desmitais respondents ir norādījis, ka sievietēm ir lielāka iespēja *apmeklēt kursus sevis pilnveidošanai* (12.9%).

Jāatzīmē, ka arī veiktajās fokusgrupu diskusijās, gan latviešu, gan cittautiešu grupā, kopumā tika atzīts, ka izglītība ir tā joma, kurā dzimumu nelīdztiesība nav vērojama. Grupu dalībnieki norādīja, ka abu dzimumu pārstāvjiem ir vienlīdzīgas iespējas uz izglītību visās pakāpēs.

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par iespējām abiem dzimumiem nonākt kādā no minētajām situācijām izglītības sfērā.

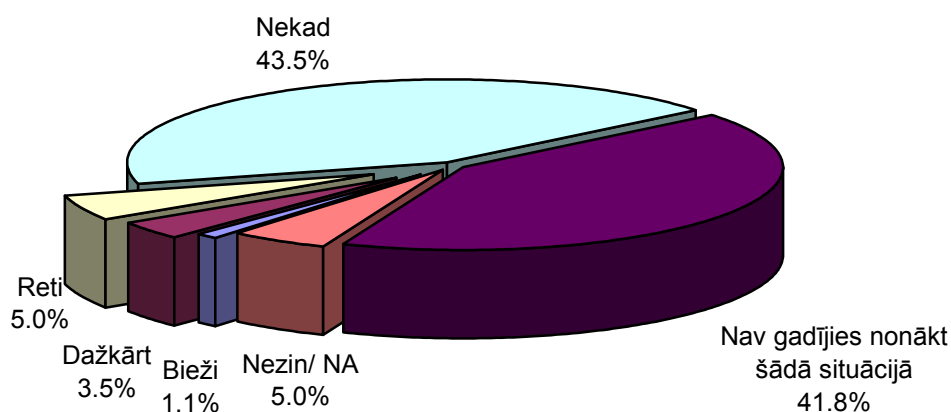
Kā redzams grafikā, arī vīriešu un sieviešu uzskati par iespējām abiem dzimumiem iegūt vidējo vai augstāko izglītību, apmeklēt dažādus kursus, būtiski neatšķiras.

Aptaujāto nonākšana situācijā, kad izglītības sfērā tiek ierobežotas tiesības tieši dzimuma dēļ

Aptaujas ietvaros Latvijas iedzīvotājus lūdza atbildēt uz sekojošu jautājumu: “Vai pēdējo 2 gadu laikā Jums pašam (-ai) ir gadījies, kad Jums šķita, ka Jūsu tiesības tiek ierobežotas, Jūs bijāt neizdevīgākā stāvoklī tieši Jūsu dzimuma dēļ?”. Respondentiem bija iespēja izvērtēt, vai viņu tiesības tika ierobežotas, gūstot izglītību.

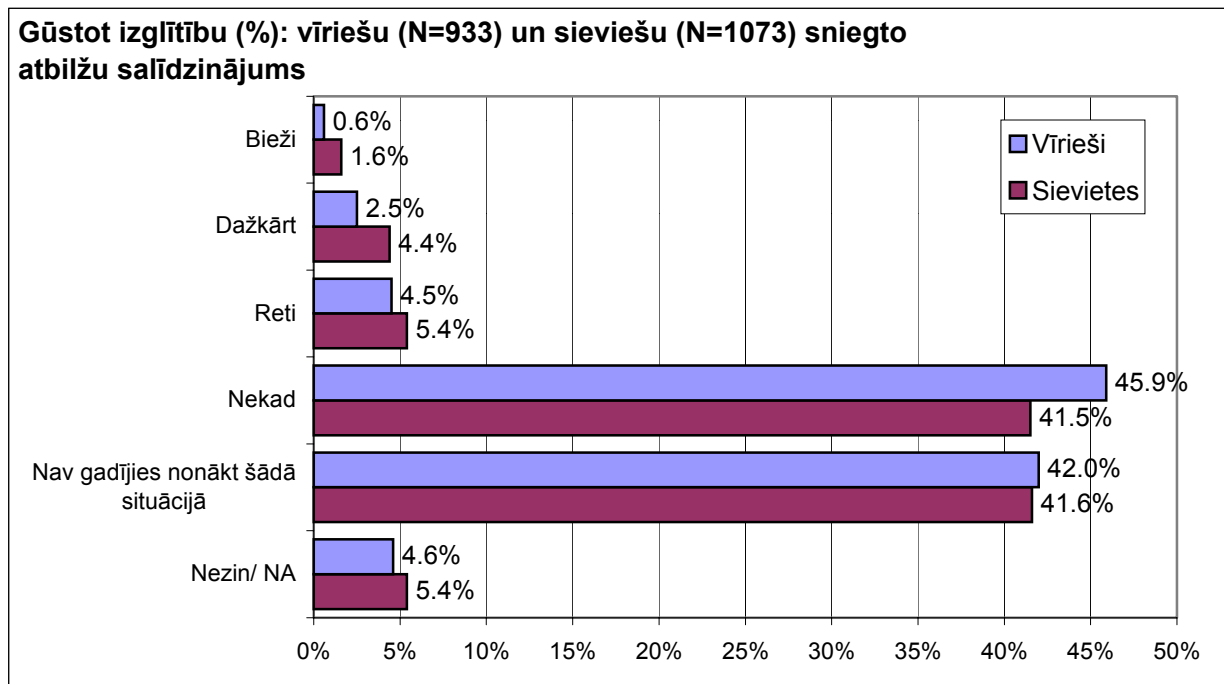
Savas atbildes aptaujas dalībnieki varēja sniegt, atzīmējot vienu no piedāvātajām atbilžu alternatīvām: “bieži”, “dažkārt”, “reti”, “nekad”, “nav gadījies nonākt šādā situācijā”.

Gūstot izglītību (%) (Visi respondenti (N=2006))

Kā liecina grafikā atspoguļotie rezultāti, tad nedaudz vairāk kā 85.0% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju izglītības gūšanas procesā pēdējo 2 gadu laikā nav saskārušies ar viņu tiesību ierobežošanu tieši dzimuma dēļ vai nav nonākuši šādā situācijā. Salīdzinoši tikai 5.0% respondentu norādījuši, ka neizdevīgākā situācijā viņi ir nonākuši reti, dažkārt – 3.5% respondentu, bet bieži – 1.1% respondentu.

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai, pēdējo 2 gadu laikā, gūstot izglītību, viņiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem tieši dzimuma dēļ.

Lai gan sieviešu un vīriešu sniegtajās atbildēs uz šo jautājumu būtiskas atšķirības nav saskatāmas, tomēr jāatzīmē, ka vīrieši nedaudz biežāk kā sievietes minējuši, ka, gūstot izglītību, pēdējo 2 gadu laikā viņi nav saskārušies ar tiesību ierobežošanu tieši dzimuma dēļ (attiecīgi: 45.9% un 41.5%).

Jāatzīst, ka biežāk izglītības gūšanas procesā neizdevīgākā pozīcijā dzimuma dēļ atradušās gados visjaunākās aptaujas dalībnieces (15 – 24 g.v.), caurmērā biežāk atzīmējot atbildes: “*dažkārt*” (9.6%) un “*reti*” (10.9%).

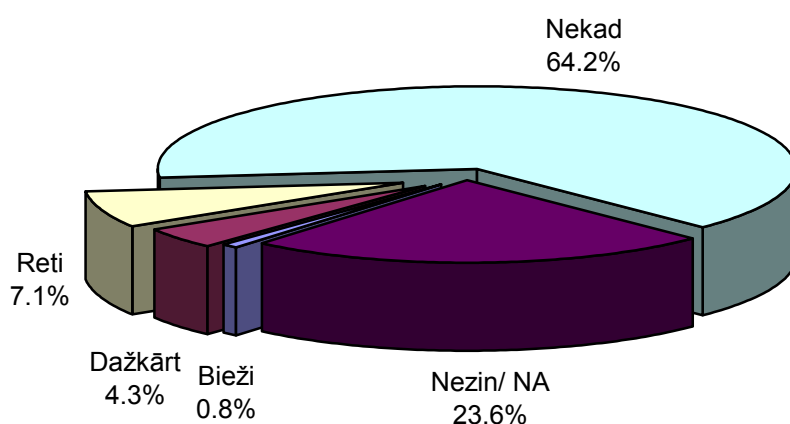
To, ka nekad ar tiesību ierobežošanu, gūstot izglītību, nav nācies saskarties, vidēji biežāk gan sieviešu, gan vīriešu vidū ir atzinuši aptaujātie ar augstāko izglītību, ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs un skolnieki, studenti.

Aptaujāto ģimenes locekļu, tuvu draugu nonākšana situācijā, kad izglītības sfērā tiek ierobežotas tiesības tieši dzimuma dēļ

Aptaujas ietvaros Latvijas iedzīvotājus lūdza atbildēt uz sekojošu jautājumu: “Vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu ģimenes locekļiem, tuviem draugiem ir gadījies saskarties ar situāciju, kad viņu tiesības tika ierobežotas, viņi bija neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ?”. Respondentiem bija iespēja izvērtēt, vai viņu ģimenes locekļi, tuvi draugi ar ierobežojumiem tiesību ziņā ir saskārušies, gūstot izglītību.

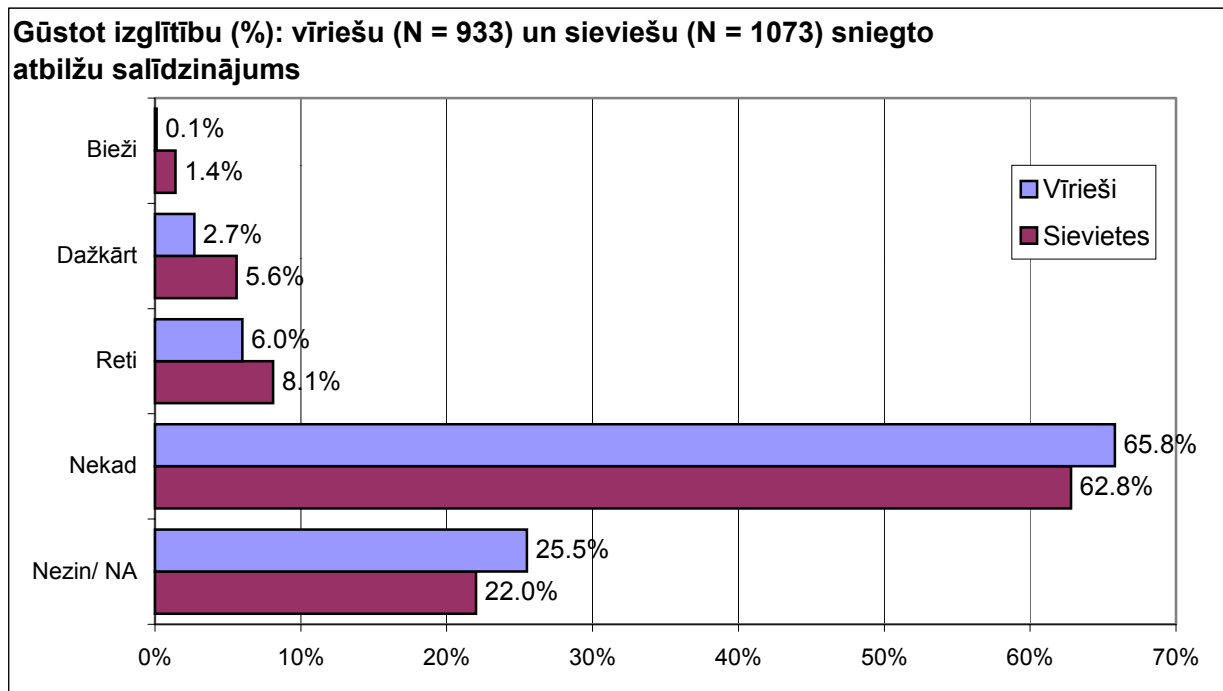
Savas atbildes aptaujas dalībnieki varēja sniegt skalā: “bieži”, “dažkārt”, “reti”, “nekad”.

Gūstot izglītību (%) (Visi respondenti (N=2006))

Kā redzams, lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju (64.2%) domā, ka izglītības gūšanas procesā viņu ģimenes locekļiem, draugiem pēdējo 2 gadu laikā nav nācies saskarties ar viņu tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ. Turpretī kopumā salīdzinoši tikai 12.2% respondentu tam nepiekrīt, norādot, ka viņu ģimenes locekļi, draugi neizdevīgākā stāvoklī nonākuši bieži (0.8%), dažkārt (4.3%) vai reti (7.1%). Jāatzīmē, ka praktiski ceturtda daļa aptaujāto uz jautājumu nav snieguši konkrētu atbildi (23.6%).

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai, gūstot izglītību, viņu ģimenes locekļiem, draugiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ.

Lai gan sieviešu un vīriešu sniegtajās atbildēs nozīmīgas atšķirības nav vērojamas, tomēr jāatzīmē, ka nedaudz biežāk kā sievietes uz jautājumu nav atbildējuši vīrieši (attiecīgi: 22.0% un 25.5%). To, ka kaut kādā mērā pēdējo 2 gadu laikā ģimenes locekļiem, draugiem tieši dzimuma dēļ nācies saskarties ar ierobežojumiem tiesību ziņā, gūstot izglītību, ir norādījuši 8.8% vīriešu un 15.1% sieviešu.

Analizējot iegūtos rezultātus sīkākās sociāldemogrāfiskajās grupās, redzams, ka vīrieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem nedaudz biežāk kā vidēji ir minējuši, ka, gūstot izglītību, viņu ģimenes locekļiem, draugiem ar ierobežojumiem tiesību ziņā ir nācies saskarties reti (9.2%). Savukārt atbildi "nekad" biežāk kā caurmērā norādījušas sievietes vecumgrupā no 45 līdz 54 gadiem (66.4%). Jāatzīmē, ka gan sieviešu, gan vīriešu auditorijā uz jautājumu visbiežāk atturējušies atbildēt respondenti vecumā virs 55 gadiem (attiecīgi: 25.3% un 34.4%).

Dažādās izglītības grupās vērojams, ka uz jautājumu neatbildējušo vairāk ir gan sieviešu, gan vīriešu vidū ar pamata izglītību (attiecīgi: 25.3% un 33.1%).

Atkarībā no sfēras, kurā respondenti strādā, redzams, ka valsts sektorā nodarbinātie vīrieši vidēji biežāk ir atzinuši, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem izglītības gūšanas procesā ar ierobežojumiem tiesību ziņā nav nācies saskarties (69.6%). Jāsaka, ka biežāk kā caurmērā konkrētu atbildi uz šo jautājumu nav varējuši sniegt nestrādājošie vīrieši (31.2%).

Raksturīgi, ka bezdarbniekiem un pensionāriem abās dzimumu grupās vidēji biežāk ir bijis grūtāk savu atbildi noformulēt (atbilde: "nezin/NA").

Aplūkojot sieviešu un vīriešu sniegtās atbildes dažādos Latvijas reģionos, vērojams, ka Kurzemē dzīvojošie respondenti abās dzimumu grupās vidēji biežāk norādījuši, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, gūstot izglītību, ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ pēdējo 2 gadu laikā nav saskārušies. Sieviešu vidū minēto atbildi

caurmērā biežāk atzīmējušas arī vidzemnieces. Jāsaka, ka uz jautājumu konkrētu atbildi visbiežāk atturējušies sniegt Latgales iedzīvotāji (sievietes un vīrieši).

Jāatzīmē, ka rīdzinieces vidēji biežāk uzskata, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem, gūstot izglītību, atrasties neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ ir gadījies reti (12.2%). Savukārt lauku apvidos dzīvojošās sievietes un vīrieši caurmērā biežāk atzinuši, ka viņu radiem, draugiem šādā situācijā pēdējo 2 gadu laikā nav nācies nonākt (attiecināmi: 68.0% un 70.3%).

Situācijas veselības jomā raksturojums

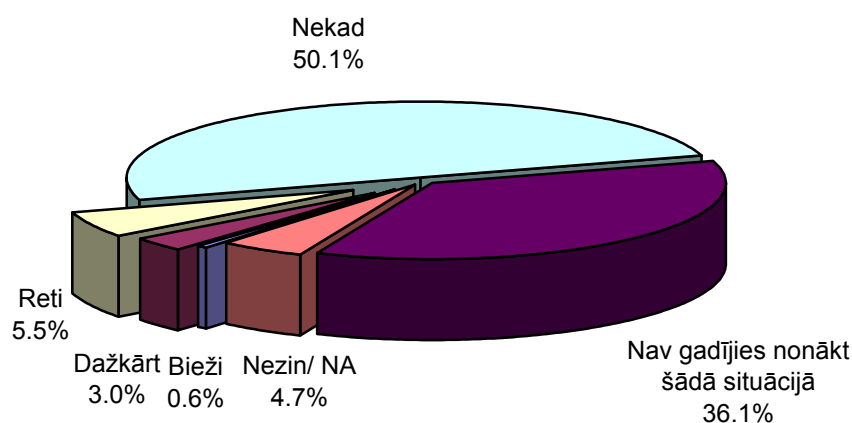
Runājot par dzimumu līdztiesību un diskrimināciju, fokusgrupu dalībnieki pieskārās arī veselības sfērai. Lai noskaidrotu Latvijas iedzīvotāju viedokli par šo jomu, aptaujā tika iekļauts padziļināts jautājumu bloks par situāciju veselības sfērā, kura ietvaros aptaujas dalībniekiem tika lūgts sniegt sava veselības stāvokļa pašnovērtējumu, atzīmēt laika posmu, kad pēdējo reizi ticis apmeklēts ārsts un laika posmu, kad tikusi veikta pēdējā profilaktiskā veselības pārbaude. Aptaujas ietvaros respondentiem lūdza atbildēt arī uz jautājumu par to, kurš no abiem dzimumiem viņu radnieku un draugu lokā biežāk ir saskāries ar narkomāniju un alkoholismu, kā arī izvērtēt, vai pēdējo 2 gadu laikā ir nācies sastapties ar tiesību ierobežojumiem, saņemot veselības aprūpi, tieši dzimuma dēļ.

Aptaujāto nonākšana situācijā, kad veselības sfērā tiek ierobežotas tiesības tieši dzimuma dēļ

Aptaujas ietvaros Latvijas iedzīvotājus lūdza atbildēt uz sekojošu jautājumu: *“Vai pēdējo 2 gadu laikā Jums pašam (-ai) ir gadījies, kad Jums šķita, ka Jūsu tiesības tiek ierobežotas, Jūs bijāt neizdevīgākā stāvoklī tieši Jūsu dzimuma dēļ?”*. Respondentiem bija iespēja izvērtēt, vai viņu tiesības tika ierobežotas, saņemot veselības aprūpi.

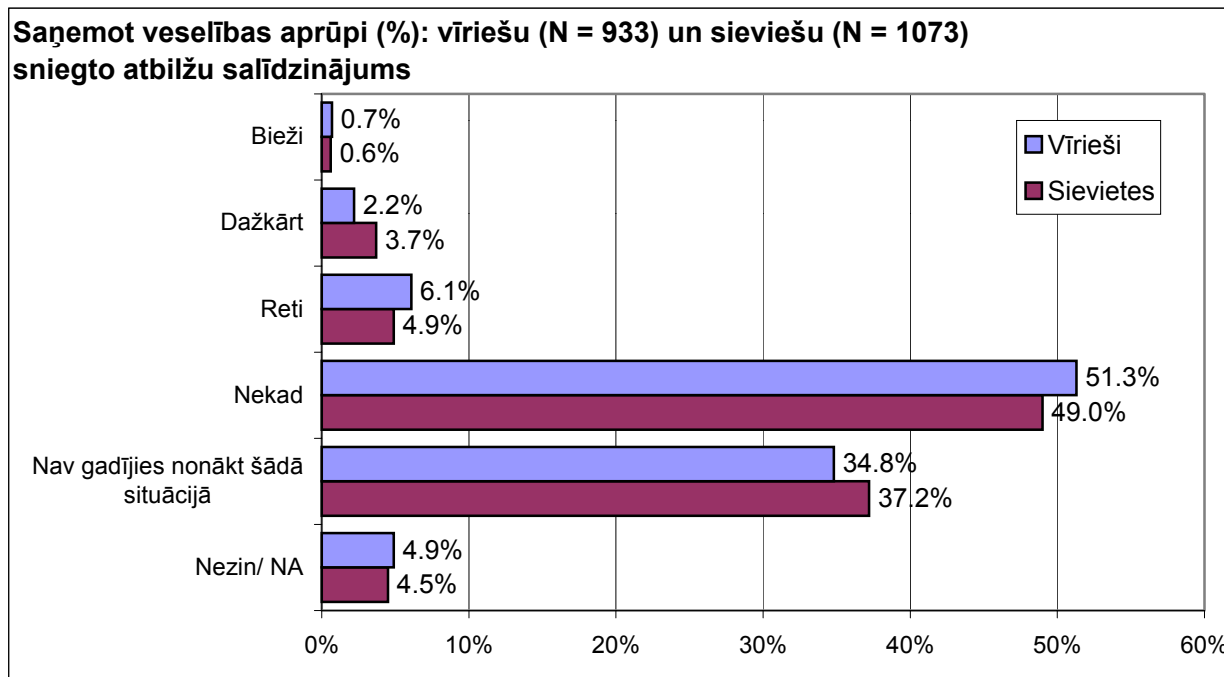
Savas atbildes aptaujas dalībnieki varēja sniegt, atzīmējot vienu no piedāvātajām atbilžu alternatīvām: *“bieži”, “dažkārt”, “reti”, “nekad”, “nav gadījies nonākt šādā situācijā”*.

Saņemot veselības aprūpi (%) (Visi respondenti (N=2006))

Kā redzams, puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (50.1%) pēdējo 2 gadu laikā nav saskārušies ar viņu tiesību ierobežošanu tieši dzimuma dēļ, saņemot veselības aprūpi, bet vairāk kā trešdaļa aptaujāto pēdējo 2 gadu laikā nav saņēmuši veselības aprūpi (36.1%). Katrs desmitais respondents norādījis, ka ir nācies atrasties neizdevīgākā situācijā tieši dzimuma dēļ (atbildes: *“bieži”* (0.6%), *“dažkārt”* (3.0%), *“reti”* (5.5%)).

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai, saņemot veselības aprūpi, pēdējo 2 gadu laikā viņiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ.

Dati liecina, ka abu dzimumu grupu pārstāvji, izvērtējot, vai viņu tiesības, saņemot veselības aprūpi, pēdējo 2 gadu laikā tika ierobežotas, iespējamās atbilžu alternatīvas atzīmējuši vienlīdz bieži. Aptuveni 9% abu dzimumu pārstāvji ir minējuši, ka viņi kaut kādā mērā ir saskārušies ar tiesību ierobežojumiem, saņemot veselības aprūpi, tieši dzimuma dēļ.

Arī analizējot iegūtos rezultātus sīkākās grupās, jāatzīmē, ka būtiskas atšķirības sieviešu un vīriešu sniegtajās atbildēs nav saskatāmas. To, ka, saņemot veselības aprūpi, reti, bet tomēr ir nācies saskarties ar ierobežojumiem tiesību ziņā, nedaudz biežāk kā sabiedrībā kopumā ir minējušas gados visjaunākās aptaujas dalībnieces (15 – 24 g.v.) (8.5%) un Zemgalē dzīvojošie vīrieši (10.5%).

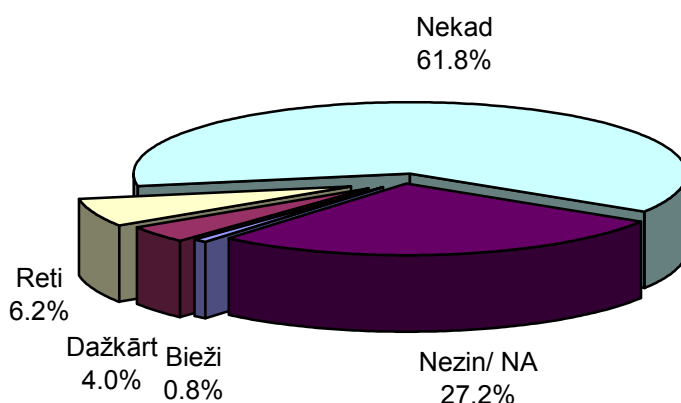
To, ka pēdējo 2 gadu laikā veselības aprūpi nav saņēmuši, abās dzimumu grupās vidēji biežāk ir norādījuši skolnieki, studenti un Vidzemē dzīvojošie aptaujas dalībnieki. Atbildi "nekad" caurmērā biežāk minējuši arī rīdzinieki, bet sieviešu vidū – respondentes vecumā no 25 līdz 34 gadiem. Interesanti atzīmēt, ka latvietes biežāk kā cittautietes atzinušas, ka pēdējo 2 gadu laikā nav saņēmušas veselības aprūpi.

Aptaujāto ģimenes locekļu, tuvu draugu nonākšana situācijā, kad tiek ierobežotas tiesības tieši dzimuma dēļ veselības sfērā

Aptaujas ietvaros Latvijas iedzīvotājus lūdza atbildēt uz sekojošu jautājumu: “Vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu ģimenes locekļiem, tuviem draugiem ir gadījies saskarties ar situāciju, kad viņu tiesības tika ierobežotas, viņi bija neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ?”. Respondentiem bija iespēja izvērtēt, vai viņu ģimenes locekļi, tuvi draugi ar ierobežojumiem tiesību ziņā ir saskārušies, saņemot veselības aprūpi.

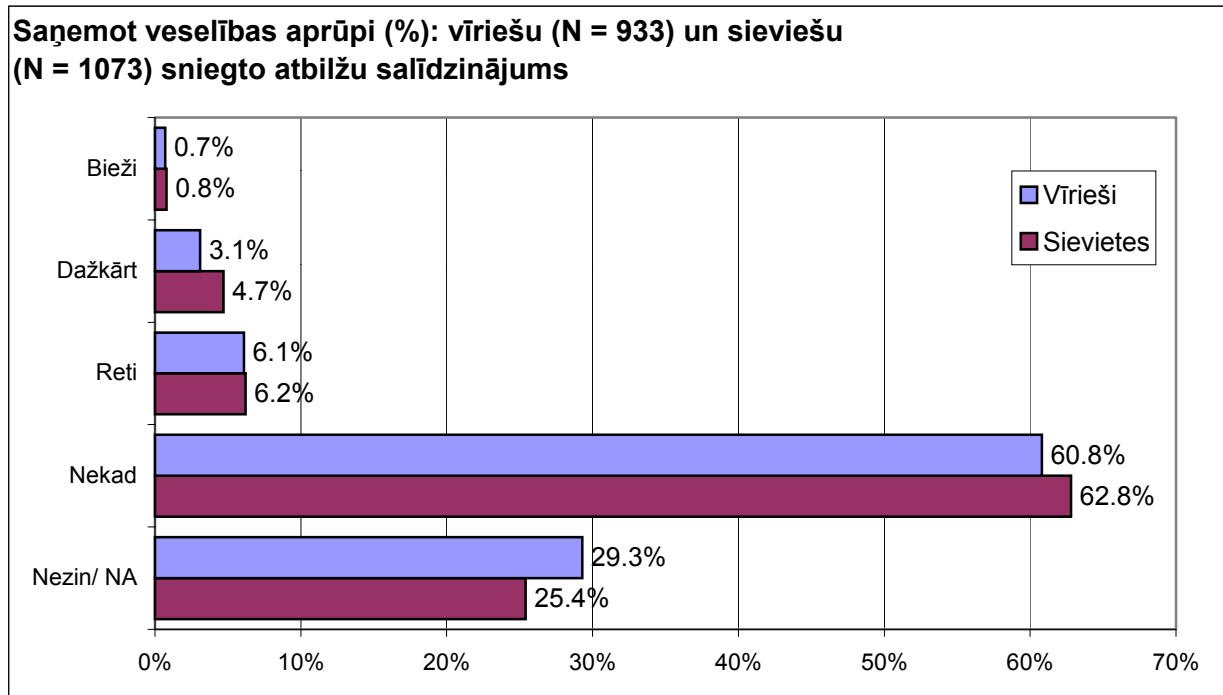
Savas atbildes aptaujas dalībnieki varēja sniegt skalā: “bieži”, “dažkārt”, “reti”, “nekad”.

Saņemot veselības aprūpi (%) (Visi respondenti (N=2006))

Dati liecina, ka lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju (61.8%) ir norādījuši, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, saņemot veselības aprūpi, ar ierobežojumiem tiesību ziņā pēdējo 2 gadu laikā nav saskārušies, kamēr salīdzinoši tikai katrs desmitais aptaujas dalībnieks domā, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem kaut kādā mērā ir nācies atrasties šādā situācijā tieši dzimuma dēļ. Jāpiebilst, ka aptuveni ceturtda daļa respondentu uz šo jautājumu atturējušies atbildēt (atbilde: “nezin/NA”).

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai, saņemot veselības aprūpi, pēdējo 2 gadu laikā viņu ģimenes locekļiem, draugiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ.

Kā liecina grafikā atspoguļotie rezultāti, kopumā sieviešu un vīriešu sniegtajās atbildēs nozīmīgas atšķirības nav vērojamas, tomēr jāatzīmē, ka vīriešiem nedaudz biežāk kā sievietēm ir bijis grūtāk savu atbildi noformulēt (attiecīgi: 29.3% un 25.4%).

Aplūkojot atbildes sīkākās grupās atsevišķi sieviešu un vīriešu auditorijās, redzams, ka abu dzimumu grupu pārstāvji vecumā no 45 līdz 54 gadiem vidēji biežāk atzinuši, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, saņemot veselības aprūpi, ar tiesību ierobežošanu tieši dzimuma dēļ pēdējo 2 gadu laikā nav saskārušies (sievietes: 66.0%, vīrieši: 64.5%). Jāatzīmē, ka uz jautājumu biežāk atturējušās atbildēt gan gados visjaunākās (15 – 24 g.v.) sievietes, gan vīrieši. Vīriešu vidū atbildi “nezin/NA” vidēji biežāk norādījuši arī respondenti vecumā virs 55 gadiem.

Interesanti atzīmēt, ka vīrieši ar augstāko izglītību biežāk kā caurmērā ir minējuši, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, saņemot veselības aprūpi, reti, bet tomēr ir nonākuši situācijā, kad viņu tiesības tika ierobežotas (9.4%). Raksturīgi, ka atbildi: “nezin/NA” abās dzimumu grupās visbiežāk snieguši aptaujas dalībnieki ar pamata izglītību.

Jāatzīmē, ka valsts sektorā nodarbinātie vīrieši biežāk kā caurmērā domā, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, saņemot veselības aprūpi, ar ierobežojumiem tiesību ziņā nekad nav saskārušies (66.4%). Savukārt uz jautājumu vīriešu vidū vidēji biežāk nav varējuši atbildēt nestrādājošie (36.6%). Jāpiebilst, ka sieviešu sniegtajās atbildēs atkarībā no nodarbinātības sfēras būtiskas atšķirības nav vērojamas.

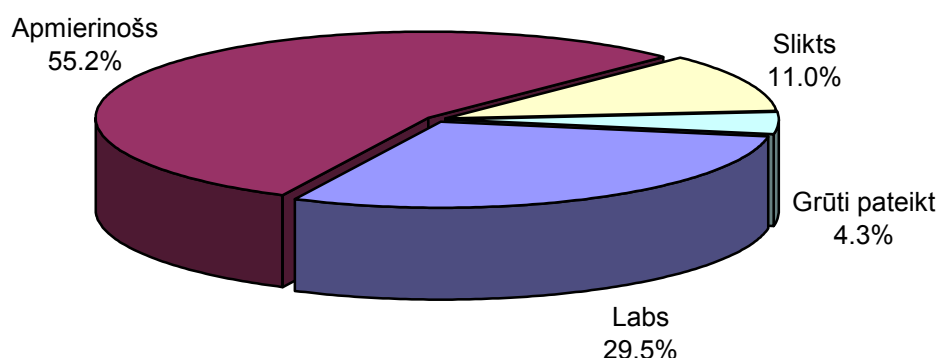
Salīdzinot atbildes dažādos Latvijas reģionos, redzams, ka gan sievietes, gan vīrieši Vidzemē vidēji biežāk norādījuši, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem, saņemot veselības aprūpi, pēdējo 2 gadu laikā nav nācies atrasties neizdevīgākā pozīcijā tieši dzimuma dēļ (attiecīgi: 74.2% un 67.7%). Šo atbildi biežāk kā caurmērā minējušas arī Zemgales pārstāves (69.4%). Jāpiebilst, ka savu atbildi visbiežāk nav varējušas noformulēt sievietes Latgalē (36.8%), bet vīrieši Kurzemē (35.1%) (atbilde: “nezin/NA”).

Laukos dzīvojošie abās dzimumu grupās biežāk kā sabiedrībā kopumā norādījuši, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem, saņemot veselības aprūpi, pēdējo 2 gadu laikā nav nācies nonākt situācijā, kad viņu tiesības tika ierobežotas (sievietes: 70.1%, vīrieši: 73.8%). Savukārt atbilžu alternatīvu "nezin/NA" vidēji biežāk izvēlējušies Latvijas pilsētās dzīvojošie vīrieši (ne Rīgā) (34.5%).

Sava veselības stāvokļa raksturojums

Lai noskaidrotu, kā Latvijas iedzīvotāji vērtē savu veselības stāvokli, aptaujas dalībniekiem tika uzdots attiecīgs jautājums, uz kuru respondenti varēja sniegt atbildi, savu vērtējumu atzīmējot skalā "labs", "apmierinošs" vai "slikts".

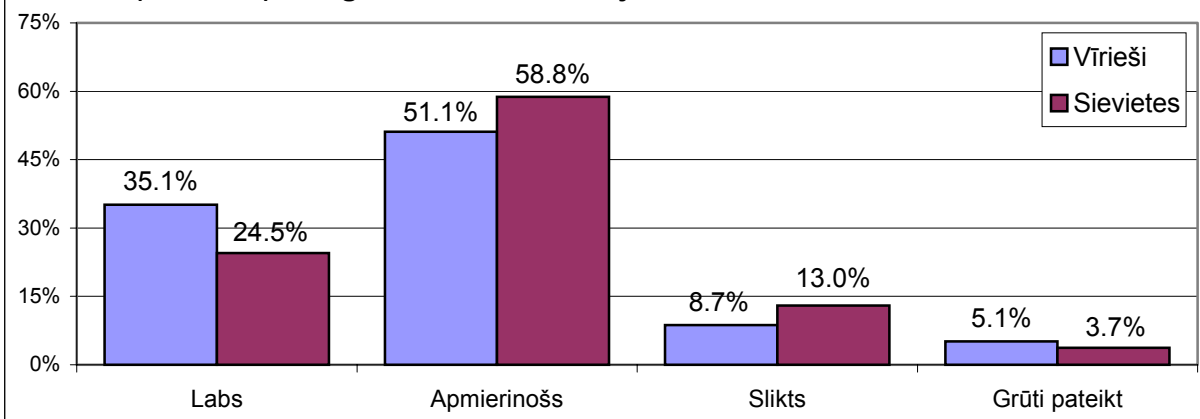
Lūdzu, raksturojiet savu veselības stāvokli (%) (Visi respondenti (N = 2006))

Kā liecina veiktās aptaujas dati, vairāk kā puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju savu veselības stāvokli vērtējuši kā apmierinošu (55.2%). Kopumā 29.5% aptaujāto veselību vērtējuši labu, bet aptuveni katrs desmitais respondents sniedzis kritisku veselības stāvokļa pašnovērtējumu (11.0%).

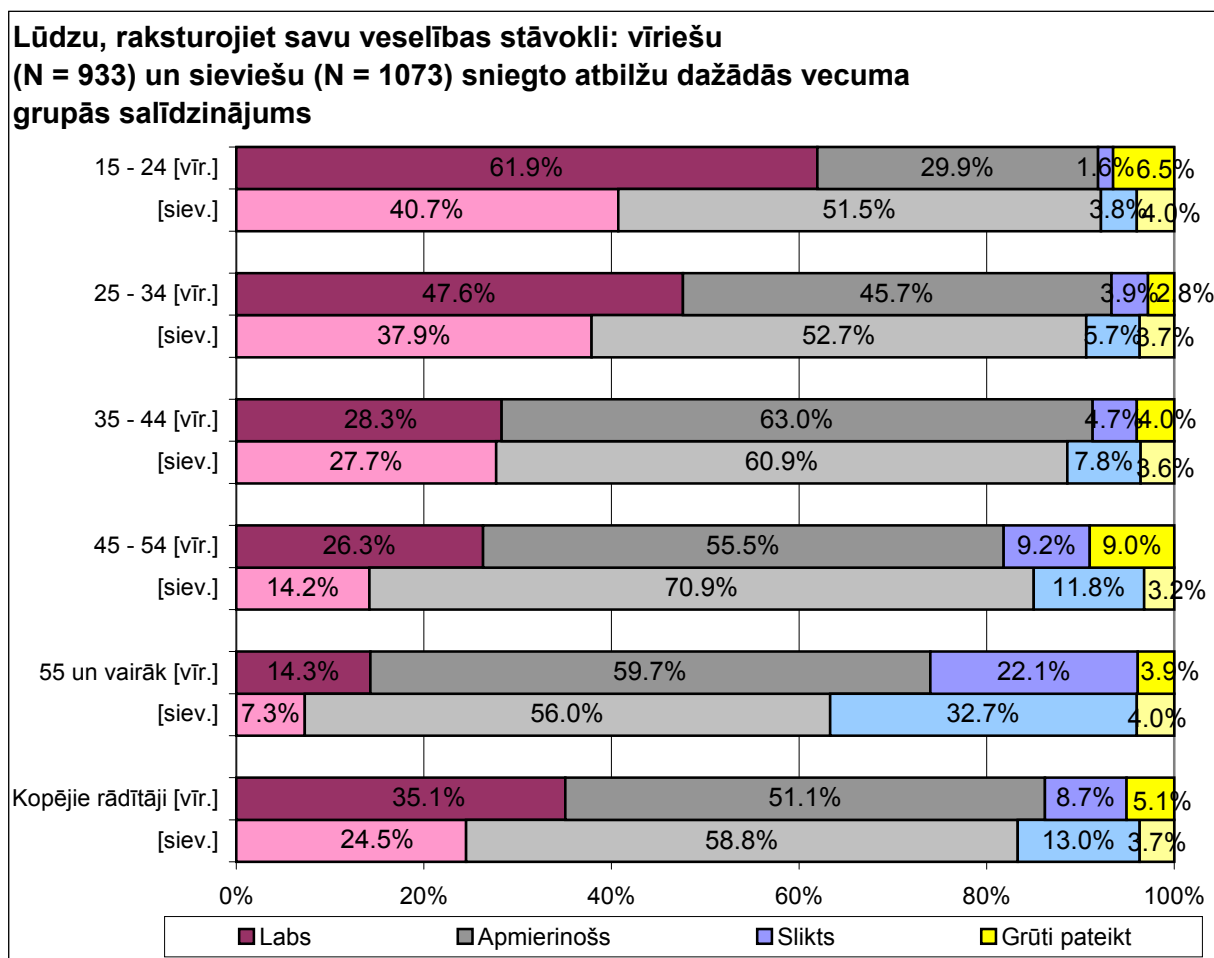
Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā attēloti dati par aptaujāto sieviešu un vīriešu veselības stāvokļa pašnovērtējumu.

Lūdzu, raksturojiet savu veselības stāvokli (%): vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums

Kā redzams, nedaudz vairāk kā trešdaļa vīriešu savu veselības stāvokli novērtējuši kā labu (35.1%). Salīdzinoši sieviešu tādu bijis tikai 24.5%. Vairāk kā puse sieviešu atzīmējušas, ka viņu veselības stāvoklis ir apmierinošs (58.8%) un 13.0% respondentes savu veselību vērtējušas kā sliktu. Vīriešu vidū šādas atbildes snieguši attiecīgi: 51.1% un 8.7% aptaujāto.

Dati par dažādu vecuma grupu sieviešu un vīriešu veselības pašnovērtējumu apkopoti sekojošā grafikā.

Analizējot aptaujas datus dažādās vecuma grupās, vīriešu un sieviešu auditorijā vērojama tendence, ka gados jaunākie aptaujas dalībnieki (18-24 g.v.) salīdzinoši biežāk savu veselības stāvokli vērtējuši kā labu, tomēr jāatzīmē, ka gados jaunākie vīrieši biežāk kā gados jaunākās sievietes to atzinuši par labu. Gados vecākie respondenti biežāk snieguši kritiskāku savas veselības pašnovērtējumu.

Salīdzinot respondentu atbildes grupās ar dažādu izglītības līmeni, redzams, ka vīrieši un sievietes ar augstāko izglītību savu veselību biežāk vērtējuši kā labu, bet respondenti ar pamatzglītību biežāk to vērtējuši kā sliktu.

Aplūkojot iegūtos rezultātus atkarībā no tautības, atklājas, ka cittautieši vīrieši un sievietes biežāk veselības stāvoklim snieguši kritisku pašnovērtējumu (atbilde: "slikts") (attiecīgi: 11.1% un 17.5%). Jāatzīmē, ka latvietes nedaudz biežāk kā cittautietes savu veselību novērtējušas kā labu (26.6% un 21.8%).

Dati liecina, ka privātajā sektorā strādājošās sievietes (31.0%) un valsts sektorā nodarbinātie vīrieši (39.0%) salīdzinoši biežāk atzīmējuši, ka viņiem ir laba veselība. Savukārt nestrādājošie vīrieši un sievietes savu veselības stāvokli caurmērā biežāk vērtējuši kā sliktu (attiecīgi: 14.8% un 22.3%).

Sieviešu un vīriešu auditorijā skolnieki (-ces), studenti (-es), vīriešu vidū - ierēdņi, darbinieki valsts un pašvaldības iestādēs un speciālisti, bet no sievietēm - vadītājas un menedžeres savu veselības stāvokli caurmērā biežāk vērtējuši kā labu. To, ka veselība ir apmierinoša, biežāk atzīmējuši strādnieki, zemnieki un bezdarbnieki, kā arī

speciālistes un uzņēmējas. Kritiskāko veselības pašnovērtējumu vīriešu un sieviešu vidū snieguši pensionāri (-es).

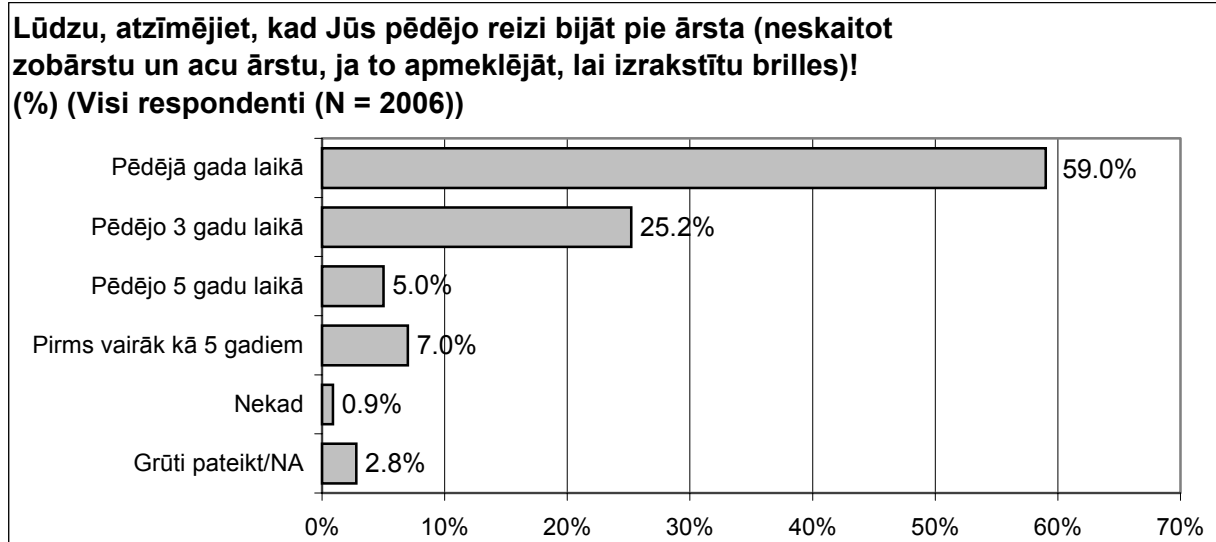
Gan sieviešu, gan vīriešu auditorijā respondenti ar augstākiem ienākumiem savu veselības stāvokli biežāk vērtējuši kā labu, bet aptaujas dalībnieki ar zemiem ienākumiem salīdzinoši biežāk to vērtējuši kā apmierinošu vai sliktu.

Kā liecina aptaujas datu analīze, sievietes Zemgalē (28.5%) caurmērā biežāk savu veselību raksturojušas kā labu, bet kurzemnieces (65.8%), kā arī vīrieši un sievietes Vidzemē (attiecīgi: 55.9% un 63.5%) salīdzinoši biežāk norādījuši, ka viņiem ir apmierinošs veselības stāvoklis. Savukārt zemu veselības stāvokļa pašnovērtējumu vidēji biežāk sniegušas Latgalē aptaujātās sievietes (17.8%).

Sieviešu auditorijā vērojams, ka rīdzinieces biežāk kā citās pilsētās un laukos dzīvojošās aptaujas dalībnieces savu veselības stāvokli vērtējušas kā labu (attiecīgi: 27.8%, 24.5% un 20.2%). Gan vīriešu, gan sieviešu vidū laukos dzīvojošie caurmērā biežāk atzīmējuši, ka viņu veselības stāvoklis ir apmierinošs (attiecīgi: 56.3% un 61.4%).

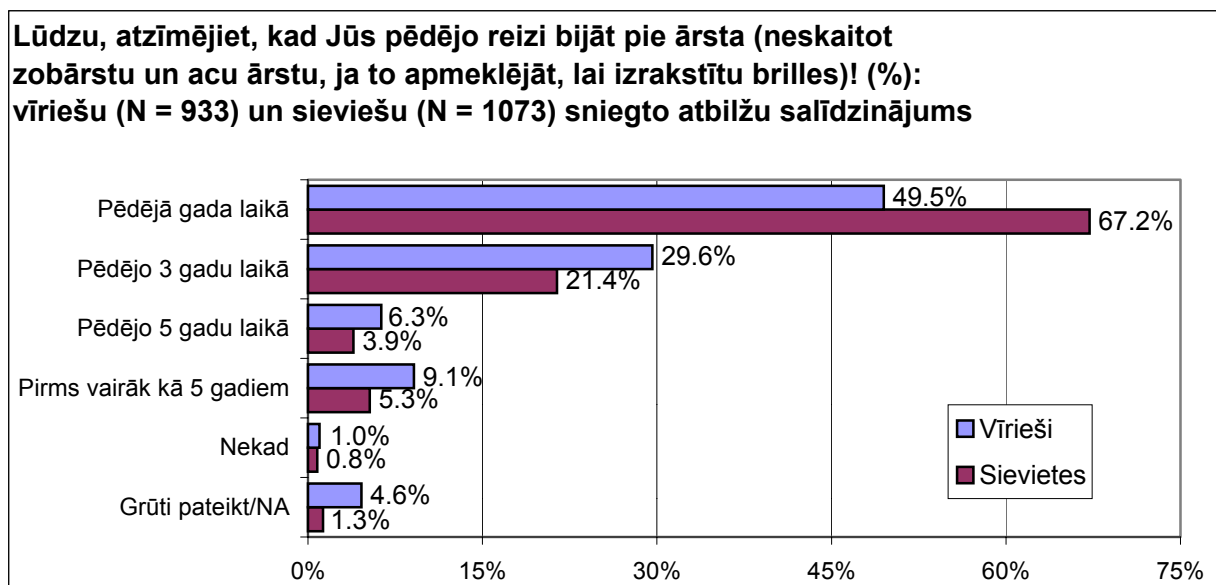
Laika posms, kad pēdējo reizi ir apmeklēts ārsts

Aptaujas ietvaros Latvijas iedzīvotājiem (N = 2006) lūdza atzīmēt, kad viņi pēdējo reizi ir bijuši pie ārsta, neskaitot zobārstu un acu ārstu, ja to apmeklējuši, lai izrakstītu brilles. Laika posmu, kad pēdējoreiz apmeklēts ārsts, respondenti varēja atzīmēt skalā: “pēdējā gada laikā”, “pēdējo 3 gadu laikā”, “pēdējo 5 gadu laikā”, “pirms vairāk kā 5 gadiem” vai “nekad”.

Kā liecina iegūtie rezultāti, vairāk kā puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ārstu apmeklējuši pēdējā gada laikā (59.0%), bet ceturtdaļa aptaujāto pēdējoreiz to darījuši pēdējo 3 gadu laikā (25.2%). Aptuveni katrs desmitais aptaujas dalībnieks pēdējo reizi pie ārsta bijis pēdējo 5 gadu laikā vai agrāk (12.0%).

Sekojošā grafikā ir attēlots aptaujāto vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kad viņi pēdējo reizi apmeklējuši ārstu.

Kā redzams, sievietes ievērojami biežāk kā vīrieši atzīmējušas, ka pie ārsta bijušas pēdējā gada laikā (attieciņi: 67.2% un 49.5%), kamēr vīrieši nedaudz biežāk kā sievietes norādījuši, ka ārstu apmeklējuši pēdējo 3 gadu laikā vai agrāk.

Vīriešu un sieviešu auditorijās gados jaunākie aptaujas dalībnieki (15-24 g.v.) biežāk kā caurmērā norādījuši, ka pie ārsta bijuši pēdējā gada laikā (attiecīgi: 54.1% un 75.6%), vidēji biežā to minējuši arī gados vecākie vīrieši (virs 55 g.v.) (60.6%). To, ka ārstu pēdējo reizi apmeklējuši pēdējo 3 gadu laikā, vidēji biežāk atzīmējuši vīrieši un sievietes vecumā no 25 līdz 34 gadiem (35.8% un 26.0%). Savukārt aptaujātie vīrieši vecumā no 45 līdz 54 gadiem (14.5%) caurmērā biežāk atzinuši, ka pie ārsta pēdējoreiz bijuši pirms vairāk kā 5 gadiem.

Analizējot respondentu atbildes grupās ar dažādu izglītības līmeni, var konstatēt, ka vīrieši ar augstāku izglītību salīdzinoši biežāk norādījuši, ka ārstu apmeklējuši pēdējā gada laikā (56.2%). Sievietes ar vidējo (22.2%) un augstāko (22.1%) izglītību biežāk kā caurmērā atzinušas, ka pie ārsta pēdējoreiz bijušas pēdējo 3 gadu laikā.

To, ka ārsts apmeklēts pēdējā gada laikā, gan aptaujātie latvieši, gan latvietes (attiecīgi: 51.3% un 71.3%) atzīmējuši biežāk kā vīrieši un sievietes cittautiešu vidū (47.4% un 61.8%). Jāpiebilst, ka citu tautību respondentes caurmērā biežāk norādījušas, ka ārstu apmeklējušas pēdējo 3 gadu laikā (25.3%). Vīriešu vidū aptuveni katrs desmitais citas tautības respondents atzinis, ka pēdējo reizi pie ārsta bijis pirms vairāk kā 5 gadiem (12.4%), salīdzinoši latviešu vidū tādu bijis tikai 6.2%.

Vīriešu un sieviešu auditorijās valsts sektorā nodarbinātie un nestrādājošie aptaujas dalībnieki salīdzinoši biežāk minējuši, ka ārstu apmeklējuši pēdējā gada laikā, kamēr privātajā sektorā strādājošie vīrieši un sievietes vidēji biežāk norādījuši, ka pēdējoreiz to darījuši pēdējo 3 gadu laikā.

Gan vīriešu, gan sieviešu auditorijā pensionāri (-es) un skolnieki, (-ces) studenti (-es), no vīriešiem aptaujātie zemnieki, bet no sievietēm – ierēdnes, darbinieces valsts un pašvaldības iestādēs salīdzinoši biežāk atzīmējuši, ka pie ārsta bijuši pēdējā gada laikā. To, ka pēdējo reizi ārstu apmeklējuši pēdējo 3 gadu laikā vidēji biežāk minējuši strādnieki (-ces), uzņēmēji (-as) un bezdarbnieki (-ces). Vīriešu auditorijā vadītāji, menedžeri biežāk kā caurmērā atzinuši, ka pie ārsta bijuši pēdējo 5 gadu laikā.

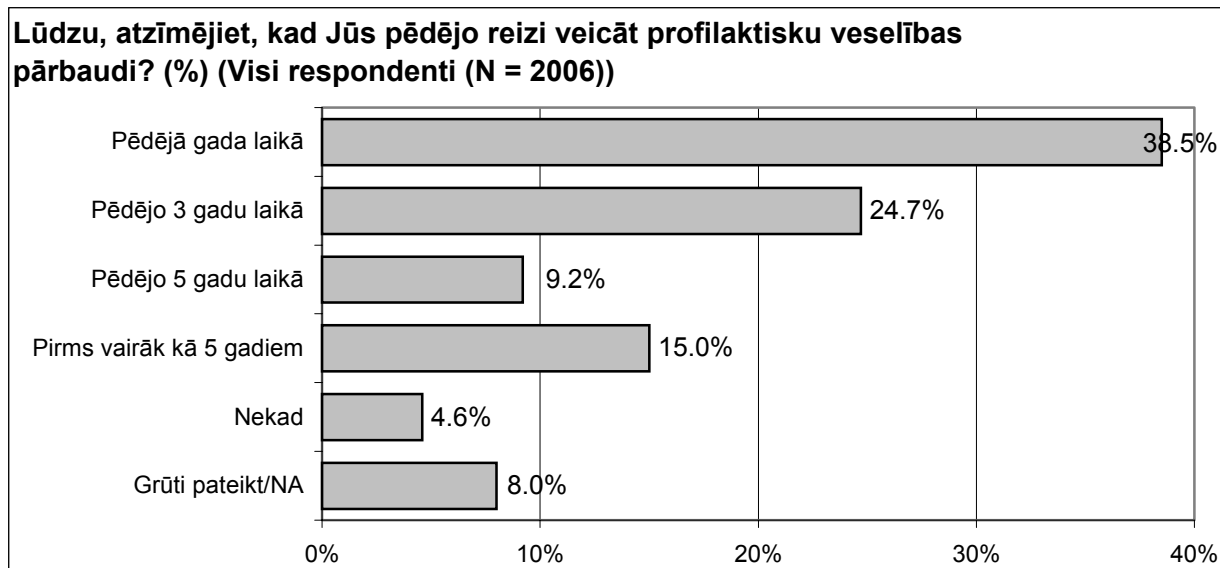
Kā liecina pētījuma rezultāti grupās ar dažādu ienākumu līmeni, gan vīrieši, gan sievietes, kuru ģimenēs mēneša vidējais ienākums nepārsniedz Ls126 uz vienu ģimenes locekli biežāk kā respondenti, kuru mēneša vidējais ienākums ir virs Ls127, atzīmējuši, ka ārstu apmeklējuši pēdējā gada laikā. Aptaujas dalībnieki ar augstiem ienākumiem (virs L127) biežāk norādījuši, ka to darījuši pēdējo 3 gadu laikā vai agrāk.

To, ka ārstu apmeklējuši pēdējā gada laikā, caurmērā biežāk minējuši Vidzemē un Latgalē dzīvojošie vīrieši (attiecīgi: 56.8% un 55.5%), kā arī Latgalē un Kurzemē aptaujātās sievietes (76.3% un 71.6%). Savukārt rīdzinieki un rīdzinieces vidēji biežāk atzinuši, ka pie ārsta bijuši pēdējo 3 gadu laikā (36.0% un 25.5%).

Dati liecina, ka vīriešu un sieviešu auditorijā pilsētnieki (izņemot Rīgu) un laucinieki biežāk kā rīdzinieki norādījuši, ka pie ārsta bijuši pēdējā gada laikā. Jāpiebilst, ka Rīgā aptaujātie vīrieši un sievietes biežāk kā citās pilsētās un laukos dzīvojošie atzinuši, ka pie ārsta bijuši pēdējo 3 gadu laikā vai agrāk.

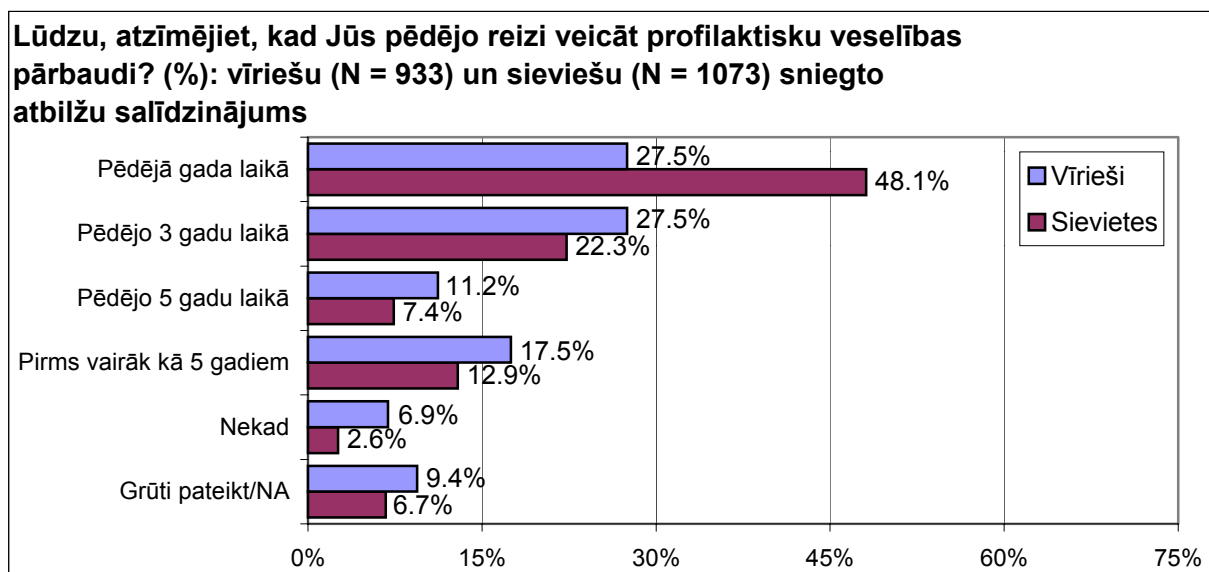
Laika posms, kad pēdējo reizi ir veikta profilaktiskā veselības pārbaude

Latvijas iedzīvotājiem pētījuma ietvaros tika lūgts norādīt, kad viņiem pēdējo reizi tikusi veikta profilaktiskā veselības pārbaude. Laika posmu, kad pēdējoreiz veikta šī pārbaude aptaujas dalībnieki varēja norādīt skalā: “pēdējā gada laikā”, “pēdējo 3 gadu laikā”, “pēdējo 5 gadu laikā”, “pirms vairāk kā 5 gadiem” vai “nekad”.

Grafikā attēlotie rezultāti liecina, ka gandrīz 40% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju profilaktisko veselības pārbaudi veikuši pēdējā gada laikā. Kopumā ceturtdaļa respondentu pēdējoreiz to darījuši pēdējo 3 gadu laikā (24.7%) un aptuveni tikpat bieži minēts, ka pēdējā profilaktiskā veselības pārbaude tikusi veikta pēdējo 5 gadu laikā un agrāk (24.2%).

Sekojošā grafikā ir attēlots aptaujāto vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kad viņiem pēdējo reizi tikusi veikta profilaktiskā veselības pārbaude.

legūtie rezultāti liecina, ka profilaktisko pārbaudi pēdējā gada laikā veikušas gandrīz puse aptaujāto sieviešu (48.1%), salīdzinoši vīriešu auditorijā tādu bijis tikai 27.5%. Vīrieši nedaudz biežāk kā sievietes atzinuši, ka pēdējoreiz profilaktisko veselības pārbaudi veikuši pēdējo 3 gadu laikā vai agrāk. Lai gan atšķirības nav būtiskas, tomēr jāatzīmē, ka aptaujātie vīrieši (6.9% jeb 64 respondenti) nedaudz biežāk kā sievietes (2.6% jeb 28 respondentes) atzinuši, ka profilaktiska rakstura veselības pārbaude viņiem nav nekad veikta.

Sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem caurmērā biežāk norādījušas, ka profilaktisko pārbaudi veikušas pēdējā gada laikā (52.5%). Vīriešu un sieviešu auditorijā gados jaunākie respondenti (15-24 g.v) salīdzinoši biežāk atzīmējuši, ka pēdējoreiz to darījuši pēdējo 3 gadu laikā (attiecīgi: 38.8% un 31.0%). Savukārt to, ka pēdējā profilaktiskā pārbaude tikusi veikta pēdējo 5 gadu laikā vai agrāk, vidēji biežāk atzinuši vīrieši vecumā no 25 līdz 44 gadiem (~37%), bet gados vecākās sievietes biežāk minējušas, ka pēdējoreiz profilaktiski pārbaudījušās pirms vairāk kā 5 gadiem (18.2%).

Vīriešu auditorijā vērojama sakarība, ka aptaujas dalībnieki ar vidējo un augstāko izglītību biežāk kā respondenti ar pamatizglītību ir atzīmējuši, ka pēdējoreiz profilaktisko veselības pārbaudi veikuši pēdējā gada laikā (attiecīgi: 29.2%, 28.0% un 23.0%). Līdzīga sakarība vērojama arī aptaujāto sieviešu vidū, turklāt jāatzīmē, ka sievietes ar pamatizglītību biežāk kā caurmērā atzinušas, ka pēdējo veselības pārbaudi veikušas pirms vairāk kā 5 gadiem (18.2%).

Lai gan atšķirības nav būtiskas, tomēr jāatzīmē, ka abās dzimumu grupās latvieši (-es) nedaudz biežāk kā cittautieši (-es) profilaktisko pārbaudi veikuši pēdējā gada laikā.

Vīriešu un sieviešu auditorijā valsts sektorā nodarbinātie un nestrādājošie aptaujas dalībnieki biežāk kā respondenti, kuri strādā privātajā sektorā, uz profilaktisko pārbaudi bijuši pēdējā gada laikā. Raksturīgi, ka privātajā sektorā nodarbinātie vīrieši vidēji biežāk norādījuši, ka pēdējā profilaktiskā pārbaude viņiem tikusi veikta pēdējo 5 gadu laikā vai agrāk (~34.4%), bet privātajā sektorā strādājošās sievietes atzīmējušas, ka šī pārbaude veikta pēdējo 3 gadu laikā (27.3%).

Kā vīrieši, tā sievietes ierēdņi (-es), darbinieki (-ces) valsts un pašvaldības iestādēs, bet no sievietēm speciālistes biežāk kā respondenti citās pamatnodarbošanās grupās pēdējoreiz profilaktisko veselības pārbaudi veikuši pēdējā gada laikā. Aptaujāto skolnieku, studentu vidū ir līdzīgs to respondentu īpatsvars, kuri pēdējo pārbaudi veikuši pēdējā gada laikā un to, kuri to darījuši pēdējo 3 gadu laikā. Savukārt, strādnieces, mājsaimnieces un bezdarbnieces, kā arī speciālisti vīriešu auditorijā salīdzinoši biežāk atzīmējuši, ka šī pārbaude veikta pēdējo 3 gadu laikā. Jāatzīmē, ka vīriešu auditorijā zemnieki un uzņēmēji biežāk atzinuši, ka pēdējoreiz profilaktisko veselības pārbaudi veikuši pirms vairāk kā 5 gadiem.

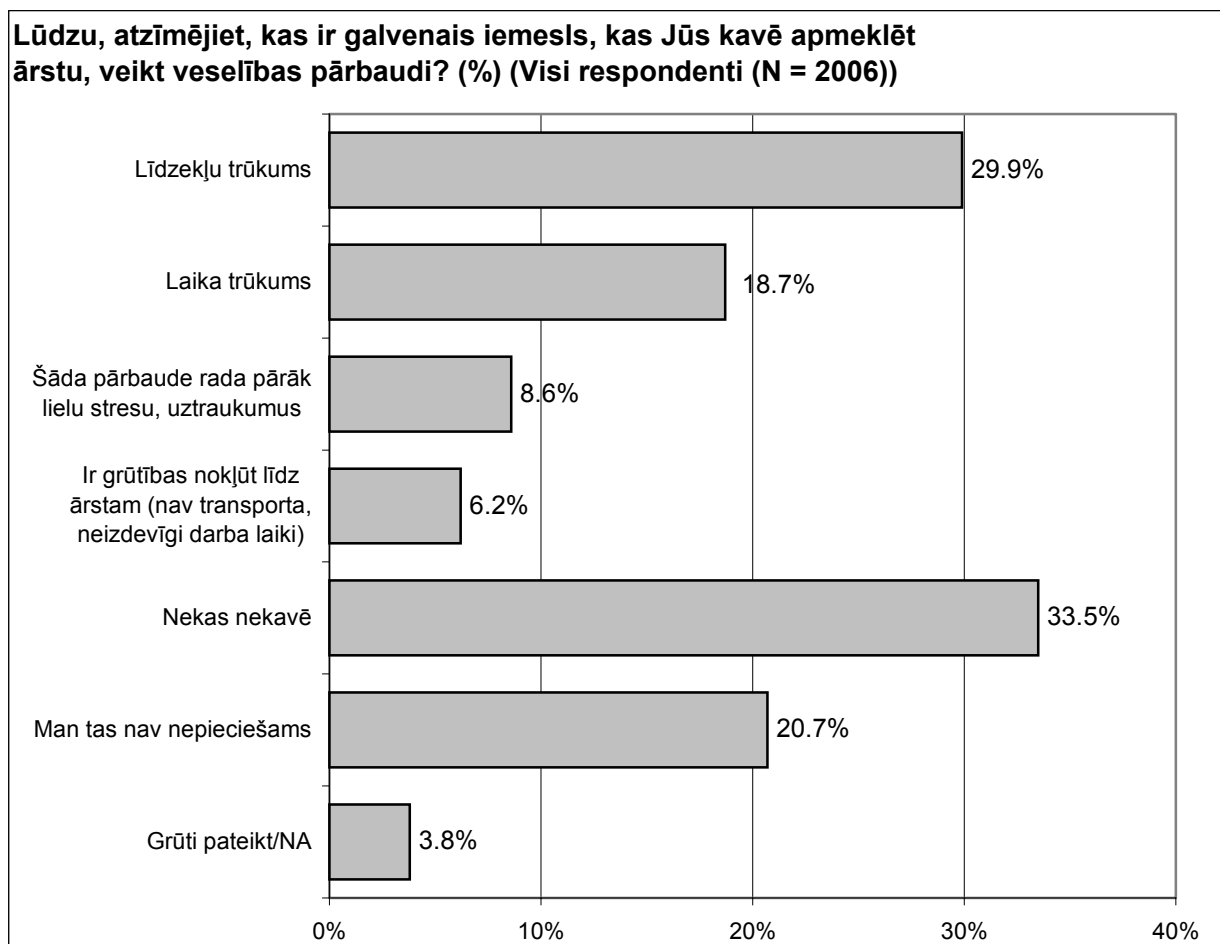
Gan vīriešu, gan sieviešu auditorijās vērojama sakarība, ka aptaujas dalībnieki ar augstāku ienākumu līmeni biežāk norādījuši, ka pēdējoreiz profilaktisko pārbaudi veikuši pēdējā gada laikā.

Vērojams, ka vīrieši un sievietes Kurzemē (attiecīgi: 32.5% un 33.1%), kā arī vīrieši Zemgalē (33.1%) un sievietes Latgalē (53.0%) caurmērā biežāk atzīmējuši, ka profilaktisko pārbaudi veikuši pēdējā gada laikā. To, ka pēdējoreiz pārbaude tikusi veikta pēdējo 5 gadu laikā vai agrāk, Rīgā dzīvojošie vīrieši (~35.5%) un sievietes (~18.7%) atzīmējuši biežāk kā aptaujas dalībnieki Latvijas reģionos.

Aptaujas dati liecina, ka pilsētās dzīvojošie vīrieši (izņemot Rīgu) biežāk kā rīdzinieki un lauku iedzīvotāji minējuši, ka profilaktiski pārbaudīti pēdējā gada laikā (attiecīgi: 33.7%, 21.0% un 26.0%). Laukos dzīvojošie vīrieši salīdzinoši biežāk atzinuši, ka pēdējoreiz profilaktisko pārbaudi veikuši pirms vairāk kā 5 gadiem (20.8%), kamēr sieviešu auditorijā tieši laukos dzīvojošās sievietes biežāk kā caurmērā norādījušas, ka pārbaudi veikušas pēdējā gada laikā (55.6%).

Galvenie iemesli, kas kavē apmeklēt ārstu, veikt veselības pārbaudi

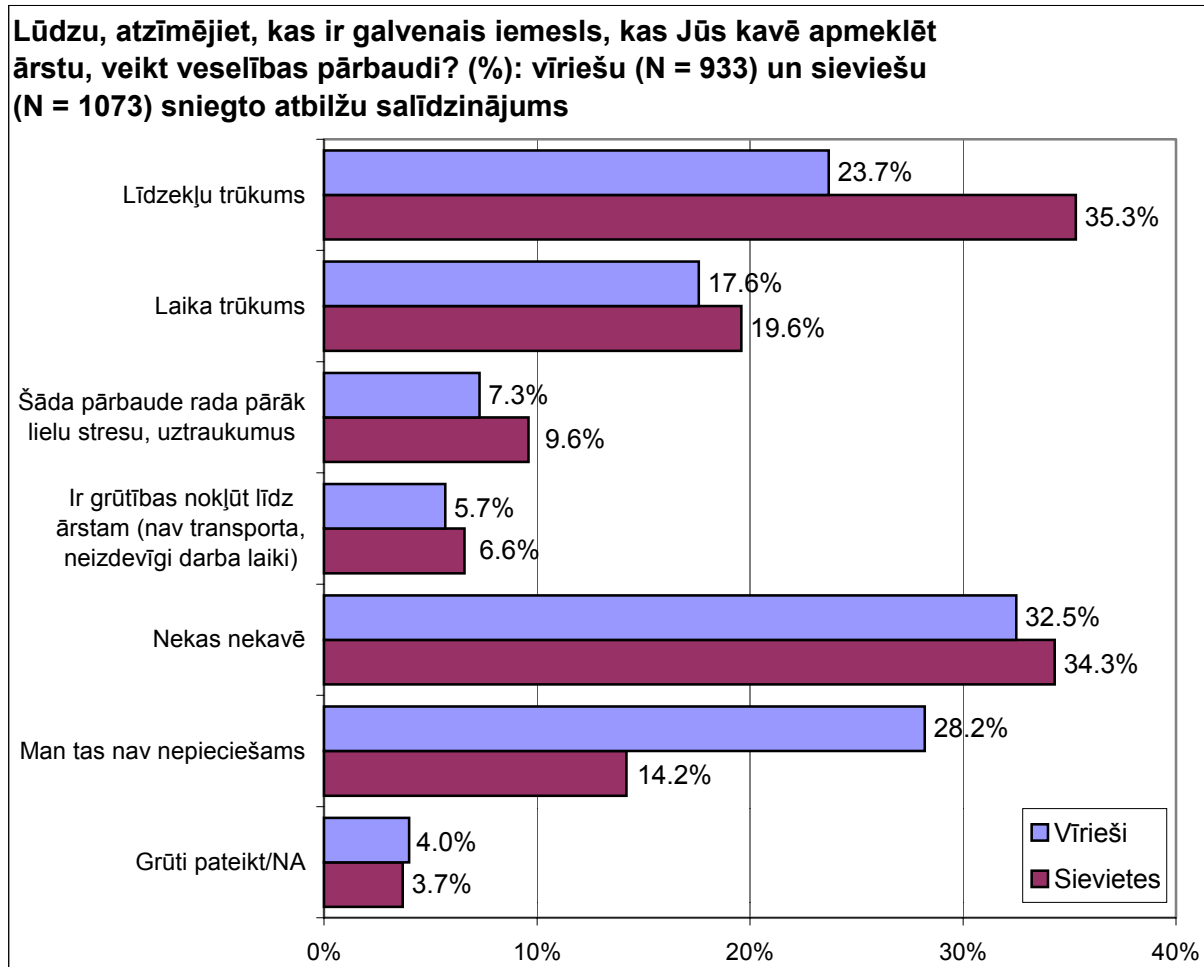
Aptaujas ietvaros Latvijas iedzīvotājiem (N = 2006) tika lūgts norādīt, kādi ir galvenie iemesli, kas viņus kavē apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudi. Jautājums tika formulēts "slēgtā" veidā, t.i., aptaujas dalībnieki varēja atzīmēt vairākus no jau piedāvātajiem iemesliem.

Tā kā respondenti varēja atzīmēt vairākus, no jau piedāvātajiem iemesliem, kas kavē apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudi, tad atbilžu kopējā summa pārsniedz 100%.

Kā liecina pētījuma rezultāti, *līdzekļu trūkumu* aptaujas dalībnieki minējuši kā būtiskāko ārsta apmeklēšanu kavējošo iemeslu (29.9%), bet nedaudz retāk ticis norādīts, ka ārstu neapmeklē *laika trūkuma dēļ* (18.7%). Kopumā 8.6% aptaujāto *šāda pārbaude rada pārāk lielu stresu, uztraukumus*, bet 6.2% respondentu minējuši, ka viņiem *ir grūtības nokļūt līdz ārstam (nav transporta, neizdevīgi darba laiki)*. Jāatzīmē, ka aptuveni trešdaļa Latvijas iedzīvotāju atzīmējuši, ka apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudes viņus *nekas nekavē* (33.5%), bet piektdaļa aptaujāto pauduši viedokli, ka tas viņiem *nav nepieciešams* (20.7%).

Sekojošā grafikā attēlots vīriešu un sieviešu minēto iemeslu, kas viņus kavē apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudi, salīdzinājums.

Kā redzams, sievietes ievērojami biežāk norādījušas, ka apmeklēt ārstu viņas kavē *līdzekļu trūkums* (35.3%), salīdzinoši vīriešu auditorijā šo iemeslu minējuši 23.7% aptaujāto. Citu iemeslu minēšanas biežums vīriešu un sieviešu auditorijās būtiski neatšķiras. Jāatzīmē, ka aptaujātie vīrieši biežāk kā sievietes atzīmējuši, ka viņiem apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudes *nav nepieciešams* (attiecīgi: 28.2% un 14.2%).

Analizējot respondentu atbildes dažādās vecuma grupās, gan vīriešu, gan sieviešu auditorijās vērojama sakarība, ka gados vecāki aptaujas dalībnieki kā būtiskāko ārsta apmeklējumu kavējošo iemeslu minējuši *līdzekļu trūkumu*, bet gados jaunāki respondenti biežāk atzinuši, ka apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudes viņus *nekas nekavē*. Viedokli, ka *šāda pārbaude rada pārāk lielu stresu*, atzīmējis aptuveni katrs desmitais vīrietis, kurš vecāks par 55 gadiem (11.0%), kas ir biežāk kā vidēji. Savukārt to, ka ārstu neapmeklē *laika trūkuma dēļ*, caurmērā biežāk norādījuši vīrieši vecumā no 35 līdz 44 gadiem (~21.5%), sievietes vecumā no 15 līdz 24 gadiem (23.5%) un respondentes vecumā no 45 līdz 54 gadiem (23.6%). Vīriešu auditorijā aptaujas dalībnieki vecumā no 35 līdz 44 gadiem (33.5%) un sieviešu auditorijā respondentes vecumā no 25 līdz 34 gadiem (18.9%) biežāk kā caurmērā atzīmējuši, ka *tas nav nepieciešams*.

Interesantas sakarības vērojamas, salīdzinot aptaujas datus grupās ar dažādu izglītības līmeni. Kā vīriešu, tā sieviešu auditorijā respondenti ar augstāku izglītības līmeni kā būtiskāko iemeslu minējuši *laika trūkumu* vai arī atzīmējuši, ka apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudes viņus *nekas nekavē*. Savukārt respondenti (-es) ar zemāku izglītības līmeni biežāk minējuši, ka apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudi viņus kavē *līdzekļu trūkums*. Jāatzīmē, ka vīrieši ar zemāku izglītības līmeni caurmērā biežāk minējuši, ka apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudi viņiem *nav nepieciešams*.

Kā liecina datu analīze atkarībā no nodarbinātības sektora, vīriešu un sieviešu auditorijā valsts un privātajā sektorā nodarbinātie biežāk kā nestrādājošie aptaujas dalībnieki, *laika trūkumu* atzīmējuši kā galveno kavējošo iemeslu. Savukārt nestrādājošie biežāk kā valsts un privātajā sektorā strādājošie respondenti atzinuši, ka viņiem ārsta apmeklēšanu ierobežo *līdzekļu trūkums*. Jāpiebilst, ka sievietes un vīrieši privātajā sektorā caurmērā biežāk arī norādījuši, ka *apmeklēt ārstu viņiem nav nepieciešams*.

Vīriešu un sieviešu vidū pensionāri (-es) un bezdarbnieki salīdzinoši biežāk atzinuši, ka ārstu apmeklēt viņus kavē *līdzekļu trūkums*. Vadītāji (-as), menedžeri (-es) un speciālistes, kā arī ierēdņi, darbinieki valsts un pašvaldības iestādēs caurmērā biežāk atzinuši, ka ārsta apmeklēšanai *nepietiek laika*. Jāatzīmē, ka vadītāji (-as), menedžeri (-es) un skolnieki (-ces), studenti (-es) biežāk minējuši, ka ārstu apmeklēt un veikt veselības pārbaudi viņus *nekas nekavē*. Vīriešu auditorijā zemnieki un uzņēmēji, bet no sievietēm – mājsaimnieces, vidēji biežāk pauduši viedokli, ka *veselības pārbaude viņiem nav nepieciešama*.

Gan vīriešu, gan sieviešu auditorijās vērojama sakarība, ka pieaugot respondentu ienākumu līmenim, pieaug to aptaujas dalībnieku īpatsvars, kuri ārstu neapmeklē *laika trūkuma dēļ*, bet ienākumu līmenim pazeminoties, pieaug to respondentu īpatsvars, kuriem ārsta apmeklēšanai *trūkst līdzekļu*. Dati liecina, ka vīrieši ar augstākiem ienākumiem biežāk atzinuši, ka viņus apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudi *nekas nekavē*.

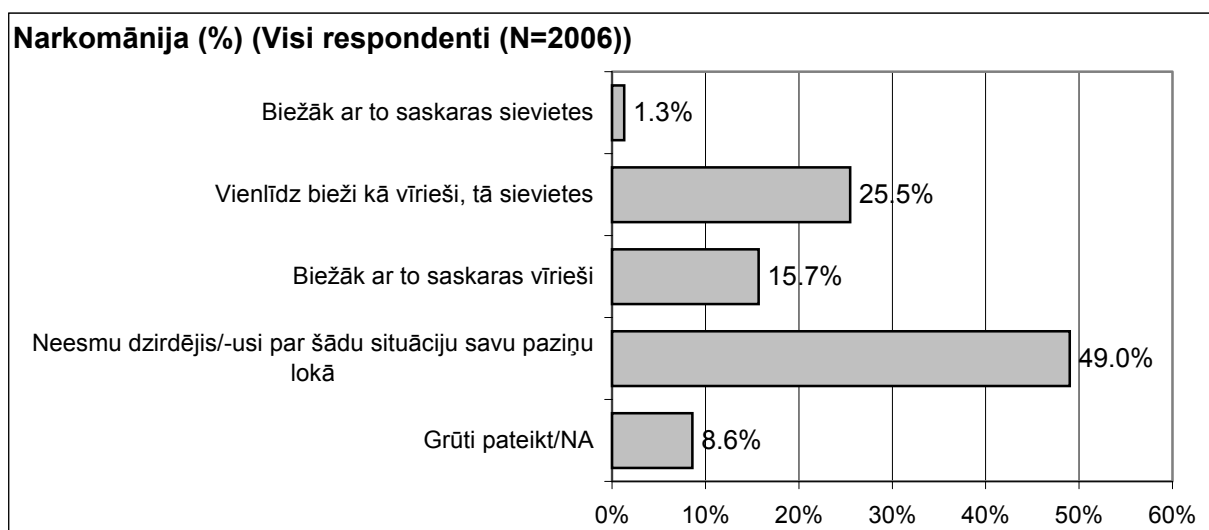
Aplūkojot iegūtos rezultātus dažādos Latvijas reģionos, var konstatēt, ka vīrieši un sievietes Rīgā (attiecīgi: 22.7% un 23.5%) kā būtiskāko iemeslu, kas kavē apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudi, minējuši *laika trūkumu*. Kurzemnieces vidēji biežāk atzīmējušas, ka ārstu apmeklēt nevar *līdzekļu trūkuma dēļ* (39.4%). Savukārt Latgalē dzīvojošās sievietes nedaudz biežāk kā caurmērā atzīmējušas, ka *šāda pārbaude rada stresu* (13.2%), kā arī norādījušas, ka viņām *pastāv grūtības nokļūt līdz ārstam* (11.4%), bet vīrieši Latgalē salīdzinoši biežāk uzskatījuši, ka viņiem *tas nav nepieciešams* (34.3%). Jāatzīmē, ka Vidzemē aptaujātie vīrieši (38.1%), kā arī vīrieši un sievietes Zemgalē (37.5% un 42.8%) salīdzinoši biežāk atzinuši, ka apmeklēt ārstu un veikt veselības pārbaudi viņus *nekas nekavē*.

Gan vīriešu, gan sieviešu auditorijā aptaujas dalībnieki Rīgā biežāk kā citās pilsētās un laukos atzinuši, ka ārsta apmeklēšanai *nepietiek laika*, bet respondenti laukos kā būtiskāko iemeslu minējuši *līdzekļu trūkumu*. Laukos un pilsētās (izņemot Rīgu) dzīvojošie vīrieši (33.4% un 36.0%) biežāk kā rīdnieki (27.5%) atzīmējuši, ka apmeklēt ārstu viņus *nekas nekavē*, savukārt aptaujāto sieviešu vidū vērojama pretēja sakarība – tieši sievietes Rīgā un citās pilsētās (35.1% un 37.2%) biežāk kā lauku iedzīvotājas (28.8%) norādījušas, ka viņām ārsta apmeklējumu *nekas nekavē*. Jāpiebilst, ka aptuveni katra desmitā sieviete laukos atzinusi, ka *pastāv grūtības nokļūt līdz ārstam* (12.4%), kas ir biežāk kā caurmērā.

Situācijas veselības jomā, ar kurām biežāk saskaras vīrieši un sievietes

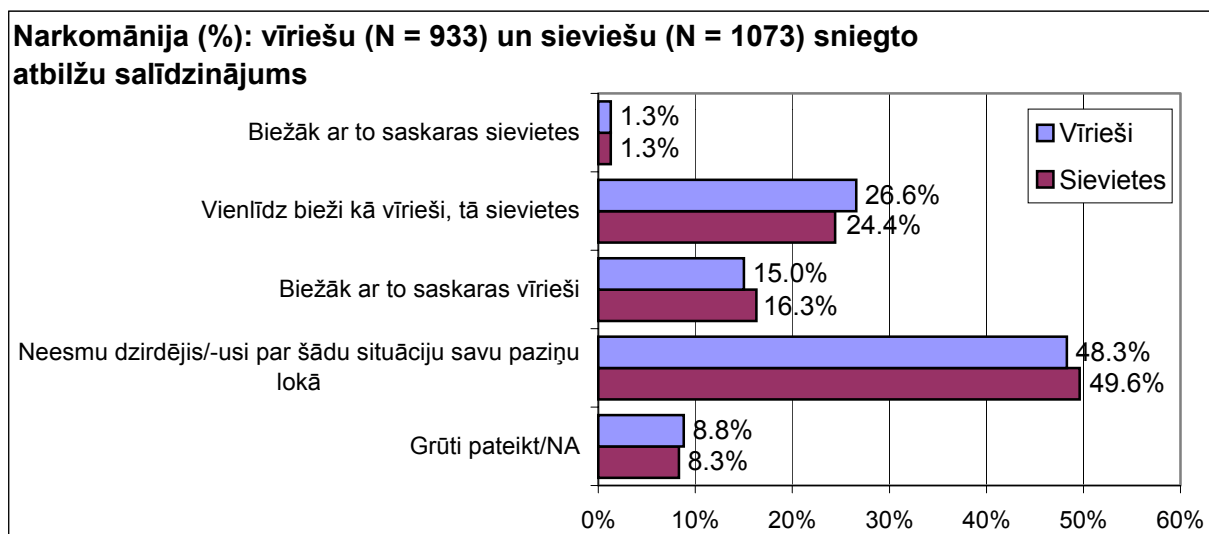
Aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem lūdza atzīmēt, kuram no dzimumiem viņu radnieku un draugu lokā ir biežāk nācies saskarties ar tādām problēmām veselības jomā kā narkomānija un alkoholisms. Aptaujas dalībnieki savas atbildes varēja minēt skalā: "biežāk ar to saskaras vīrieši", "vienlīdz bieži kā vīrieši, tā sievietes", "biežāk ar to saskaras vīrieši" un "neesmu dzirdējis par šādu situāciju savu paziņu lokā".

1.Narkomānija

Kā redzams, 15.7% respondentu uzskata, ka narkomānija paziņu vīriešu vidū ir biežāk novērota problēma, bet kopumā ceturrtā daļa aptaujāto norādījuši, ka vīrieši un sievietes ar to saskārušies vienlīdz bieži (25.5%). Dati liecina, ka gandrīz puse Latvijas iedzīvotāju par narkomāniju savu radnieku un draugu lokā nav dzirdējuši (49.0%).

Sieviešu un vīriešu auditorijās sniegtās atbildes jautājumā par to, kurš no dzimumiem biežāk saskaras ar narkomāniju, apkopotas sekojošā grafikā.

Kā redzams, vīriešu un sieviešu viedoklis jautājumā par to, kuram no dzimumiem biežāk nākas saskarties ar narkomāniju, būtiski neatšķiras no atbilžu kopējā sadalījuma, kā arī savstarpēji.

Raksturojot aptaujas dalībnieku atbildes dažādās vecuma grupās, jāatzīmē, ka gados jaunākie vīrieši un sievietes (15-24 g.v.) biežāk kā caurmērā atzīmējuši, ka ar narkomāniju biežāk saskārušies viņu paziņas vīrieši (attiecīgi: 61.1% un 25.5%). To, ka narkomānijas izplatībā nav vērojamas dzimumu atšķirības, salīdzinoši biežāk norādījuši vīrieši vecumā no 35 līdz 44 gadiem (36.6%) un sievietes vecumā no 45 līdz 54 gadiem (28.3%). Jāatzīmē, ka gan gados vecākie vīrieši, gan sievietes (virs 55 g.v.) salīdzinoši biežāk atzinuši, ka par narkomāniju savu paziņu lokā nav dzirdējuši (61.1% un 53.3%).

Vīriešu un sieviešu auditorijās respondenti ar vidējo izglītību caurmērā biežāk minējuši, ka narkomānija vienlīdz bieži skar abu dzimumu pārstāvjus (attiecīgi: 29.7% un 26.8%), bet vīrieši un sievietes ar pamatizglītību salīdzinoši biežāk norādījuši, ka savu paziņu lokā par to nav dzirdējuši (62.3% un 53.6%).

Analizējot aptaujas datus atkarībā no tautības, redzams, ka gan cittautieši vīrieši, gan sievietes (attiecīgi: 31.5% un 29.2%) biežāk latvieši un latvietes (22.4% un 20.9%) pauduši viedokli, ka narkomānija vīriešu un sieviešu vidū ir vienlīdz bieži novērota problēma. Savukārt latvieši vīriešu un sieviešu auditorijās caurmērā biežāk atzinuši, ka ar šādu problēmu savu paziņu lokā nav saskārušies (54.2% un 54.1%).

Pētījuma rezultāti liecina, ka privātajā sektorā nodarbinātie vīrieši un sievietes salīdzinoši biežāk atzīmējuši, ka narkomānijas izplatībā vīriešu un sieviešu vidū nav vērojamas būtiskas atšķirības (attiecīgi: 33.6% un 28.0%). Valsts sektorā nodarbinātie vīrieši un sievietes biežāk atzinuši, ka par narkomāniju tuvinieku lokā nav dzirdējuši (52.5% un 55.3%).

Vērojams, ka sieviešu un vīriešu auditorijās skolnieki (-ces), studenti (-es) caurmērā biežāk atzīmējuši, ka paziņu vīriešu vidū narkomānija ir biežāk novērota problēma, šādu viedokli pauduši arī vīrieši uzņēmēji un sievietes vadītājas, menedžeres. Savukārt mājsaimnieces un vadītāji, menedžeri, strādnieki un uzņēmēji salīdzinoši biežāk minējuši, ka ar narkomāniju vienlīdz bieži nākas saskarties gan vīriešiem, gan sievietēm.

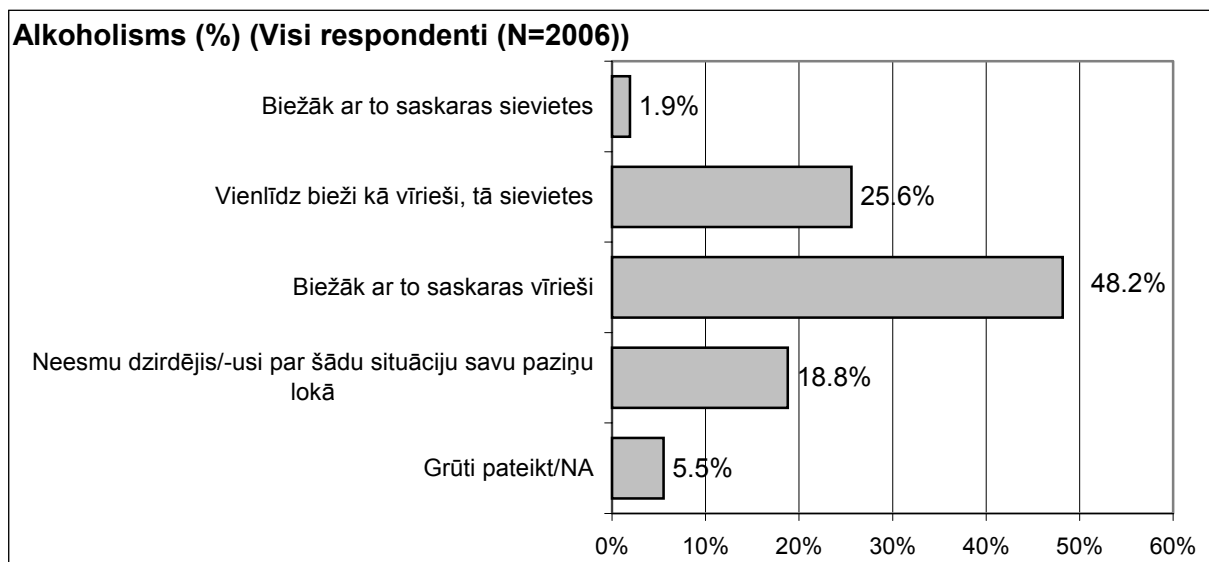
Interesanti, ka abu dzimumu auditorijās vērojama sakarība, ka respondenti ar zemākiem ienākumiem biežāk atzinuši, ka viņu paziņu lokā par narkomāniju nav dzirdējuši. Savukārt aptaujātie ar augstiem ienākumiem biežāk norādījuši, ka šī problēma gan vīriešus, gan sievietes skar vienlīdz bieži vai arī norādījuši, ka narkomānija kā problēma izplatītāka ir vīriešu vidū.

Raksturojot situāciju Latvijas reģionos, jāatzīmē, ka vīrieši un sievietes Zemgalē (attiecīgi: 21.8% un 21.5%) biežāk kā caurmērā atzīmējuši, ka ar narkomāniju vīrieši saskaras biežāk, bet Vidzemē dzīvojošie vīrieši un sievietes (63.2% un 57.4%) salīdzinoši biežāk minējuši, ka savu radu un draugu lokā to nav novērojuši. Viedokli, ka nav atšķirības tajā, cik bieži ar narkomāniju saskaras vīrieši un sievietes, vidēji biežāk pauduši kurzemnieki (33.8%) un aptaujātās rīdzinieces (33.8%).

Vīriešu un sieviešu auditorijās vērojama sakarība, ka lauku iedzīvotāji caurmērā biežāk atzinuši, ka par narkomāniju savu paziņu lokā nav dzirdējuši (attiecīgi: 58.2% un 59.8%).

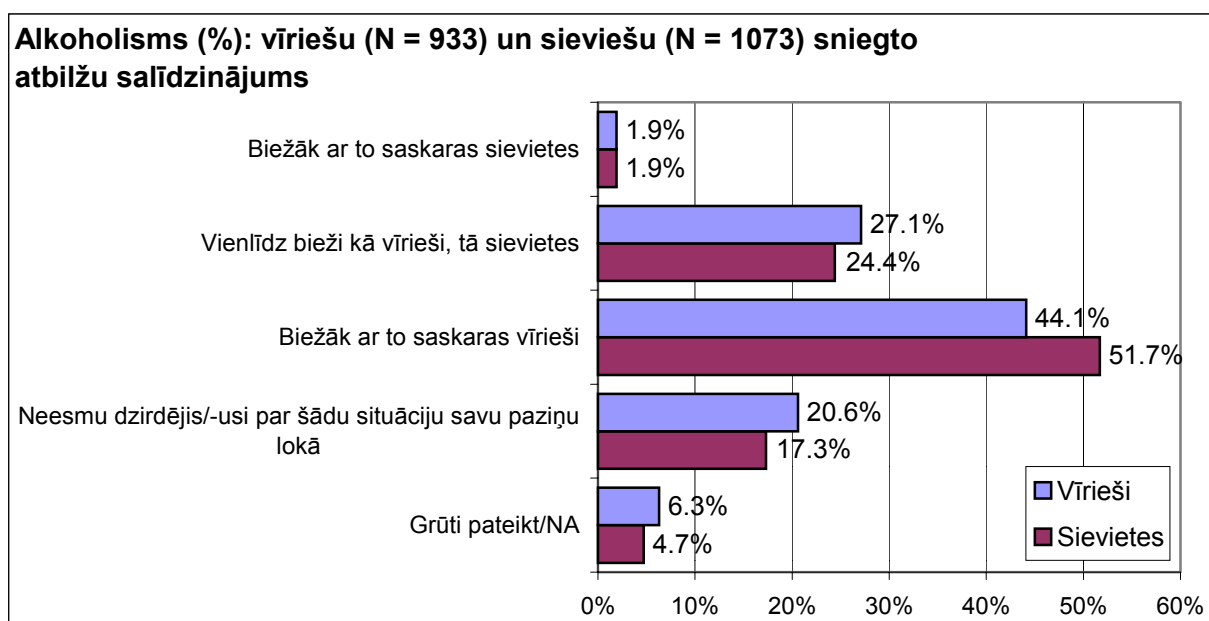
Aptaujas dati liecina, ka vīrieši, kuri ir precējušies un kuriem ir pastāvīga kopdzīve biežāk kā respondenti, kuri ir šķīrušies vai ir atraitņi un neprecējušies atzīmējuši, ka par narkomāniju savu paziņu lokā nav dzirdējuši. Savukārt respondenti, kuri ir bijuši precējušies, bet pašlaik ir šķīrušies vai ir atraitņi, caurmērā biežāk norādījuši, ka narkomānijas problēma vienlīdz bieži skar vīriešus un sievietes.

2.Alkoholisms

Kā liecina aptaujas rezultāti, nedaudz mazāk kā puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju norādījuši, ka viņu tuvinieku lokā ar alkoholismu biežāk saskārušies vīrieši (48.2%), bet aptuveni ceturtdaļa respondentu atzinuši, ka šī problēma vienlīdz bieži novērota kā vīriešiem, tā sievietēm (25.6%). To, ka savu paziņu lokā nav dzirdējuši par šādu situāciju, atzīmējuši gandrīz piektdaļa (18.8%) aptaujāto.

Salīdzinošā veidā sieviešu un vīriešu atbildes jautājumā par to, kura dzimuma pārstāvji biežāk saskaras ar alkoholismu, attēlotas sekojošā grafikā.

Jāatzīmē, ka aptaujātās sievietes biežāk kā vīrieši paudušas viedokli, ka ar alkoholismu vairāk saskaras vīrieši (51.7% un 44.1%).

Salīdzinot pētījuma rezultātus dažādās vecuma grupās, vērojams, ka gados jaunākie vīrieši (15-24 g.v.) (49.9%) un sievietes vecumā no 25 līdz 34 gadiem (59.0%) caurmērā biežāk alkoholismu vērtējušas kā problēmu, ar kuru vairāk saskaras vīrieši. To, ka alkoholisms vīriešu un sieviešu vidū ir vienlīdz bieži novērota problēma, vidēji biežāk norādījuši vīrieši vecumā no 35 līdz 44 gadiem (36.2%).

Interesanti, ka vīriešu auditorijā vērojama sakarība, ka respondenti ar zemāku izglītības līmeni biežāk atzīmējuši, ka alkoholisms ir tieši vīriešiem raksturīgāka problēma, kamēr sieviešu auditorijā vērojama pretēja tendence – to, ka ar alkoholismu biežāk saskaras vīrieši, aptaujas dalībnieces ar augstāko izglītību norādījušas biežāk kā respondentēs ar pamatzglītību.

Gan latvieši, gan latvietes biežāk kā citu tautību vīrieši un sievietes minējuši, ka ar alkoholismu biežāk nākas saskarties vīriešiem. Savukārt cittautieši abās dzimumu auditorijās pauduši viedokli, ka alkohola problēma vienlīdz bieži pastāv gan viņu pašu vīriešu, gan sieviešu vidū.

Valsts sektorā strādājošās sievietes (54.6%) biežāk kā nestrādājošās respondentēs (49.4%) alkoholismu vērtējušas kā vīriešiem raksturīgāku problēmu, bet privātajā sektorā nodarbinātie vīrieši caurmērā biežāk atzīmējuši, ka šī problēma vienlīdz bieži skar kā vīriešus, tā sievietes.

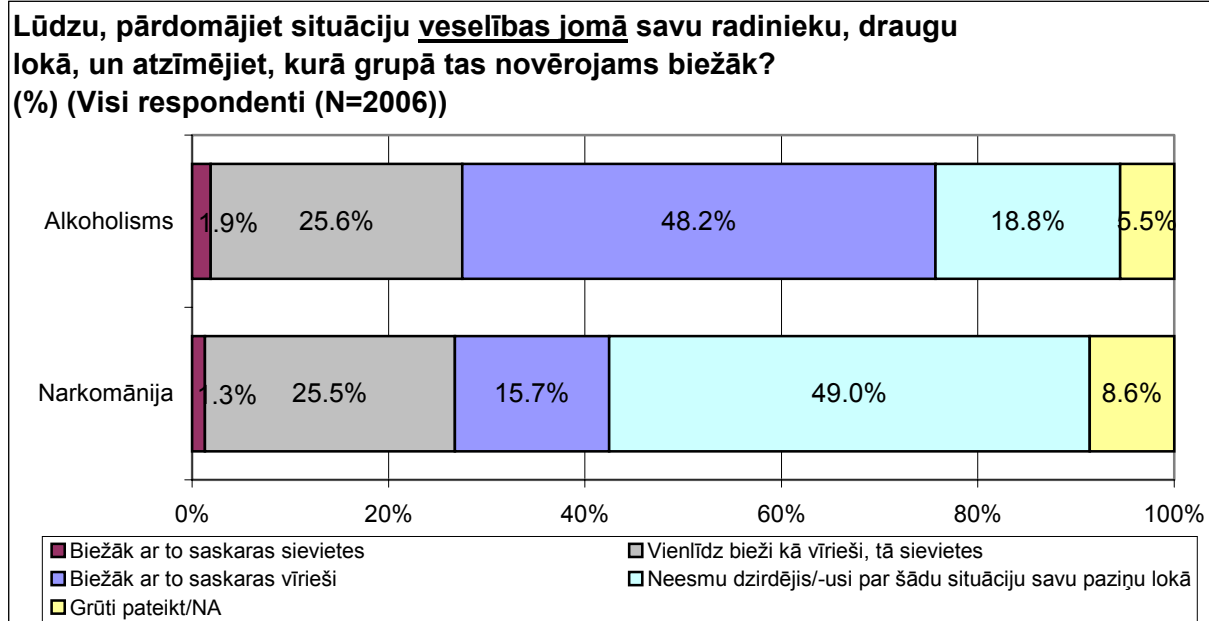
Datu analīze dažādās pamatnodarbošanās grupās liecina, ka vīriešu vidū aptaujātie bezdarbnieki (49.7%), skolnieki, studenti (49.1%) un strādnieki (48.9%) salīdzinoši biežāk minējuši, ka ar alkoholismu biežāk saskārušies viņu pašu vīrieši, šo viedokli sieviešu vidū biežāk atbalstījušas speciālistes (57.5%), ierēdnes, darbinieces valsts un pašvaldības uzņēmumos (55.9%) un uzņēmējas (56.9%). To, ka alkohola problēma vienlīdz bieži skar abu dzimumu pārstāvjus, caurmērā biežāk norādījuši uzņēmēji (34.8%) un mājsaimnieces (28.8%).

Alkoholismu kā paņīnām vīriešiem raksturīgāku problēmu biežāk vērtējuši vīrieši Zemgalē un Latgalē (attiecīgi: 48.2% un 49.7%), kā arī Vidzemē dzīvojošās sievietes (57.8%). Savukārt rīdzinieces (30.9%) un kurzemnieki biežāk atzīmējuši, ka šī problēma vienlīdz aktuāla ir gan sieviešu, gan vīriešu vidū.

Vīriešu auditorijā vērojama sakarība, ka respondenti laukos biežāk kā Rīgā un citās pilsētās ir atzinuši, ka ar alkoholismu biežāk saskaras vīrieši (attiecīgi: 47.6%, 39.4% un 45.8%). Līdzīga sakarība vērojama, salīdzinot laukos, Rīgā un citās pilsētās dzīvojošo sieviešu atbildes (attiecīgi: 57.1%, 46.5% un 52.7%).

Pētījuma rezultāti liecina, ka sievietes, kurām ir nepilngadīgi bērni biežāk kā caurmērā ir atzīmējušas, ka alkoholisms ir problēma, ar kuru biežāk saskārušies viņu pašu vīrieši (56.3%). Savukārt vīrieši ar nepilngadīgiem bērniem (32.7%) un sievietes, kuras dzīvo kopā ar pilngadīgiem bērniem (56.3%), salīdzinoši biežāk atzīmējuši, ka ar alkoholismu viņu radnieku lokā sievietes un vīrieši ir saskārušies vienlīdz bieži.

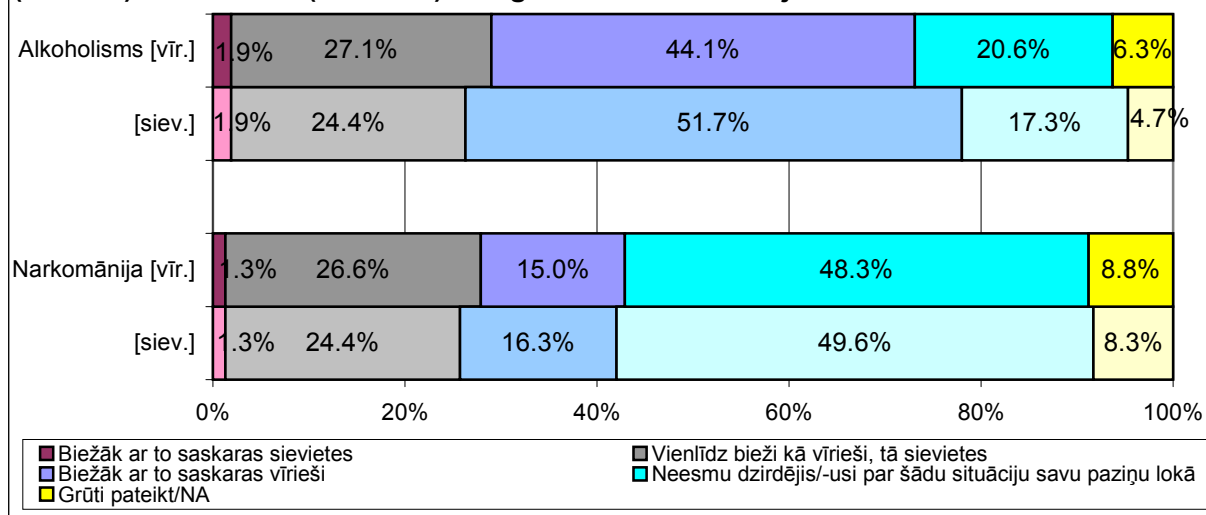
Sekojošā grafikā salīdzinoši attēlots Latvijas iedzīvotāju paustais viedoklis par to, kurš no dzimumiem viņu radnieku, draugu lokā biežāk ir saskāries ar narkomāniju un alkoholismu.

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, gandrīz puse Latvijas iedzīvotāju atzīmējuši, ka viņu paziņu lokā *alkoholisms* ir vīriešiem raksturīgāka problēma (48.2%). Savukārt ceturtdaļa respondentu norādījuši, ka gan vīrieši, gan sievietes ar *alkoholismu* (25.6%) un *narkomāniju* (25.5%) viņu paziņu lokā ir saskārušies vienlīdz bieži. Jāpiebilst, ka aptuveni puse aptaujas dalībnieku atzinuši, ka savu paziņu lokā nav dzirdējuši par *narkomāniju* (49.0%), salīdzinoši par *alkoholismu* to minēja mazāk kā piektā daļa aptaujāto (18.8%).

Sekojošā grafikā salīdzinoši attēlotas vīriešu un sieviešu sniegtās atbildes jautājumā par to, kurš no dzimumiem viņu paziņu lokā biežāk ir saskāries ar tādām problēmām veselības jomā ka alkoholisms un narkomānija.

Lūdzu, pārdomāriet situāciju veselības jomā savu radnieku, draugu lokā, un atzīmējiet, kurā grupā tas novērojams biežāk? (%): vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums

Kā redzams, aptaujātās sievietes biežāk kā vīrieši norādījušas, ka *alkoholisms* ir vīriešiem raksturīgāka problēma veselības jomā (attiecīgi: 51.7% un 44.1%), bet aptaujātie vīrieši nedaudz biežāk kā sievietes atzīmējuši, ka ar *alkoholismu* vienlīdz bieži saskaras kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 20.6% un 17.3%). Vērojams, ka gandrīz puse aptaujas dalībnieku sieviešu un vīriešu auditorijā norādījuši, ka viņu radnieku, draugu lokā par *narkomāniju* nav dzirdējuši (attiecīgi: 49.6% un 48.3%).

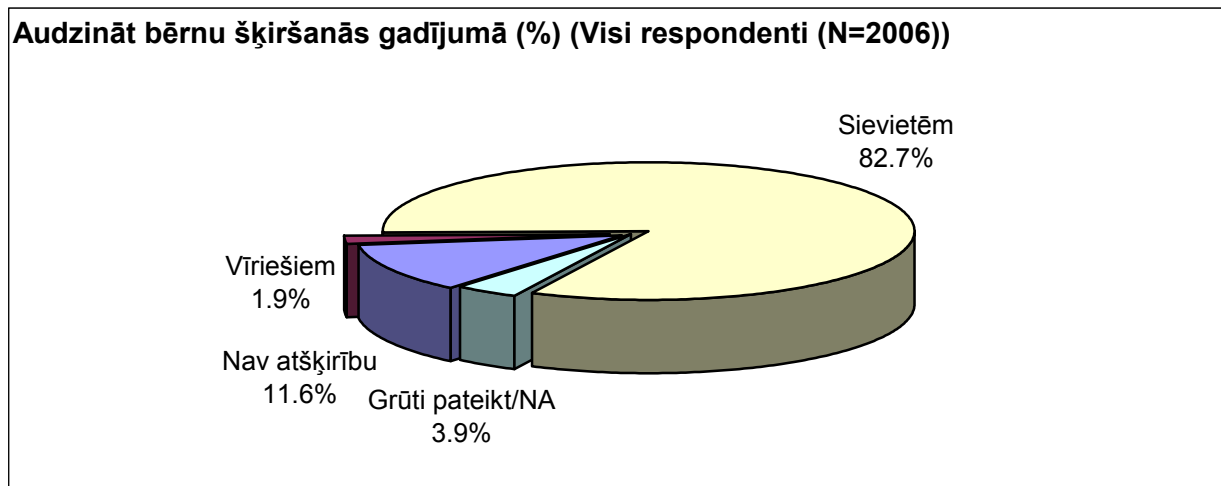
Situācijas ģimenē raksturojums

2001.gada augustā notikušajās fokusgrupās diskusiju dalībniekus lūdza raksturot situāciju viņu ģimenēs dažādos aspektos, kas saistīti ar dzimumu līdztiesību. Grupās izskanēja viedoklis, ka ģimene ir tā joma, kurā dzimumu līdztiesība nereti nav vērojama. Tas galvenokārt tika saistīts ar mājas darbu veikšanu, kas visbiežāk gulstas tieši uz sievietes pleciem, lai gan tikpat daudz sieviešu, cik vīriešu strādā ārpus mājas. Lai iegūtu visu Latvijas iedzīvotāju viedokli, 2001.gada septembrī un oktobrī veiktajā sabiedriskās domas aptaujā respondentus lūdza izteikt savu attieksmi pret dažādiem apgalvojumiem, kas raksturo situāciju ģimenē, norādīt, kurus no dažādiem darbiem, pienākumiem viņu ģimenē pilda vīrieši, un kurus sievietes, kā arī lūdza atbildēt uz citiem jautājumiem.

Jomas, kurās kādam no dzimumiem (vīriešiem vai sievietēm) ir lielāka iespēja nonākt šādā situācijā

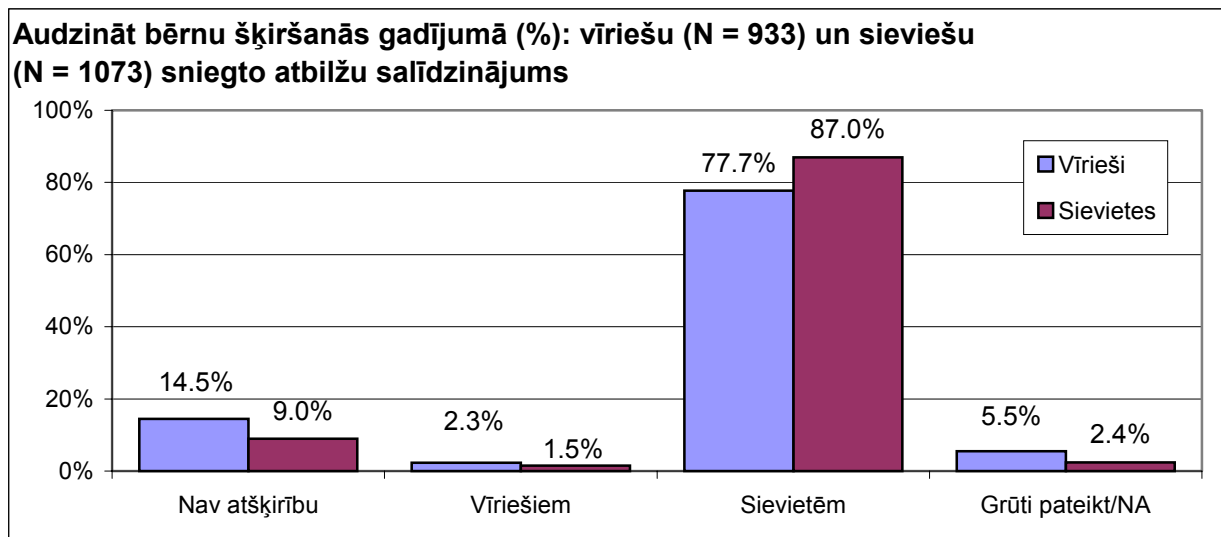
Latvijas iedzīvotāju aptaujā tika iekļauti daži izteikumi, kas saistīti ar ģimeni. Respondentiem tika lūgts tos novērtēt, atbildot uz jautājumu: *“Raksturojot faktisko situāciju Latvijā, par katru no uzskaitītajām jomām atzīmējiet, kuram no dzimumiem (vīriešiem un sievietēm) ir lielāka iespēja nonākt šādā situācijā?”*.

1. Audzināt bērnu šķiršanās gadījumā

Nemot vērā faktisko situāciju Latvijā, gandrīz 4/5 Latvijas iedzīvotāju ir atzinuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja audzināt bērnu šķiršanās gadījumā (82.7%). Salīdzinoši tikai 1.9% respondentu uzskata, ka vīriešiem ir lielāka iespēja audzināt bērnu šķiršanās gadījumā. Savukārt katrs desmitais aptaujas dalībnieks ir paudis viedokli, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas audzināt bērnu šķiršanās gadījumā (atbilde: *“nav atšķirību”*) (11.6%).

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja audzināt bērnu šķiršanās gadījumā.

Kā redzams, vairāk kā 77% abu dzimumu grupu pārstāvji ir atzinuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja audzināt bērnu šķiršanās gadījumā, tomēr jāatzīmē, ka sievietes šo atbildi ir minējušas biežāk kā vīrieši (par 9.3%). Savukārt vīrieši nedaudz biežāk kā sievietes ir norādījuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas audzināt bērnu šķiršanās gadījumā (atbilde: "nav atšķirību") (attiecīgi: 14.5% un 9.0%).

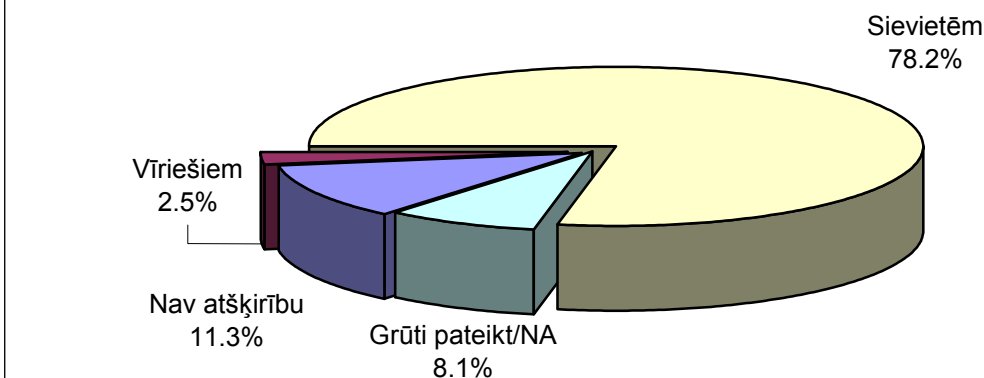
Interesanti, ka gados vecākās (55 g.v. un vairāk) sievietes ir vidēji nedaudz biežāk norādījušas, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas audzināt bērnu šķiršanās gadījumā (atbilde: "nav atšķirību"). Savukārt gados vecākie vīrieši (55 g.v. un vairāk) ir salīdzinoši biežāk atzinuši, ka sievietēm ir lielākas iespējas audzināt bērnu šķiršanās gadījumā.

Varētu atzīmēt, ka vīriešu vidū - vadītāji, menedžeri un strādnieki ir caurmērā biežāk minējuši, ka sievietēm ir lielākas iespējas audzināt bērnu šķiršanās gadījumā.

Viedokli, ka sievietēm ir lielākas iespējas audzināt bērnu šķiršanās gadījumā, salīdzinoši biežāk ir pauduši gan Zemgalē dzīvojošās sievietes (94.5%), gan vīrieši (83.7%). Biežāk kā vidēji šo atbildi ir minējuši arī Latgalē dzīvojošie vīrieši (82.7%).

2. Šķiršanās gadījumā saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai (alimentus)

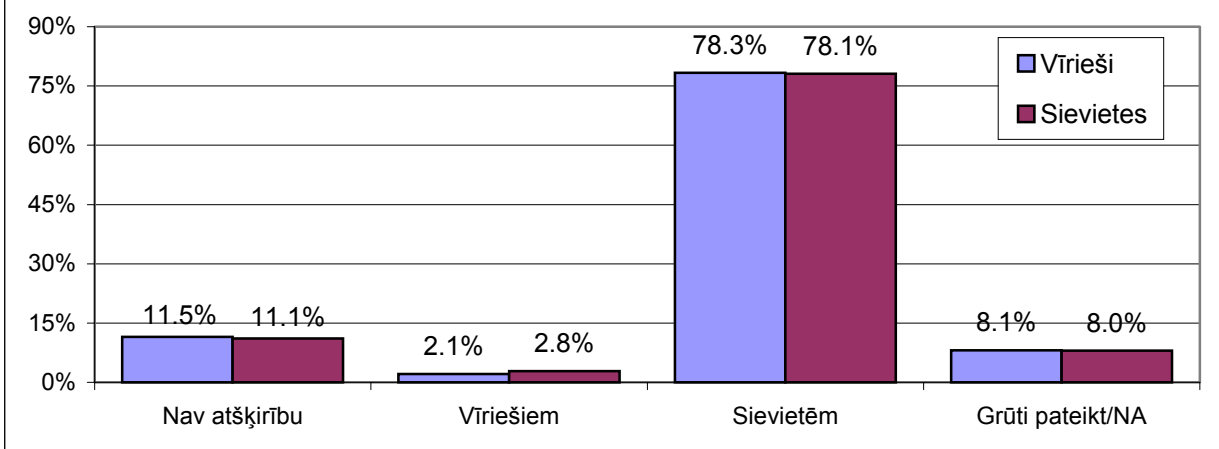
Šķiršanās gadījumā saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai (alimentus) (%) (Visi respondenti (N=2006))

Izvērtējot faktisko situāciju Latvijā, vairāk kā 3/4 Latvijas iedzīvotāju ir atzinuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja šķiršanās gadījumā saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai (alimentus) (78.2%) (domājams, ka tā iemesla dēļ, ka visbiežāk pēc vecāku šķiršanās bērni paliek tieši pie mātes). Salīdzinoši tikai 2.5% respondentu ir minējuši, ka vīriešiem ir lielāka iespēja saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai. Savukārt katrs desmitais aptaujas dalībnieks ir paudis viedokli, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai (atbilde: "nav atšķirību") (11.3%).

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai.

Šķiršanās gadījumā saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai (alimentus) (%): vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums

Dati liecina, ka aptuveni 78% abu dzimumu grupu pārstāvji ir atzinuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai (alimentus). Aptuveni 11% sieviešu un vīriešu ir norādījuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas

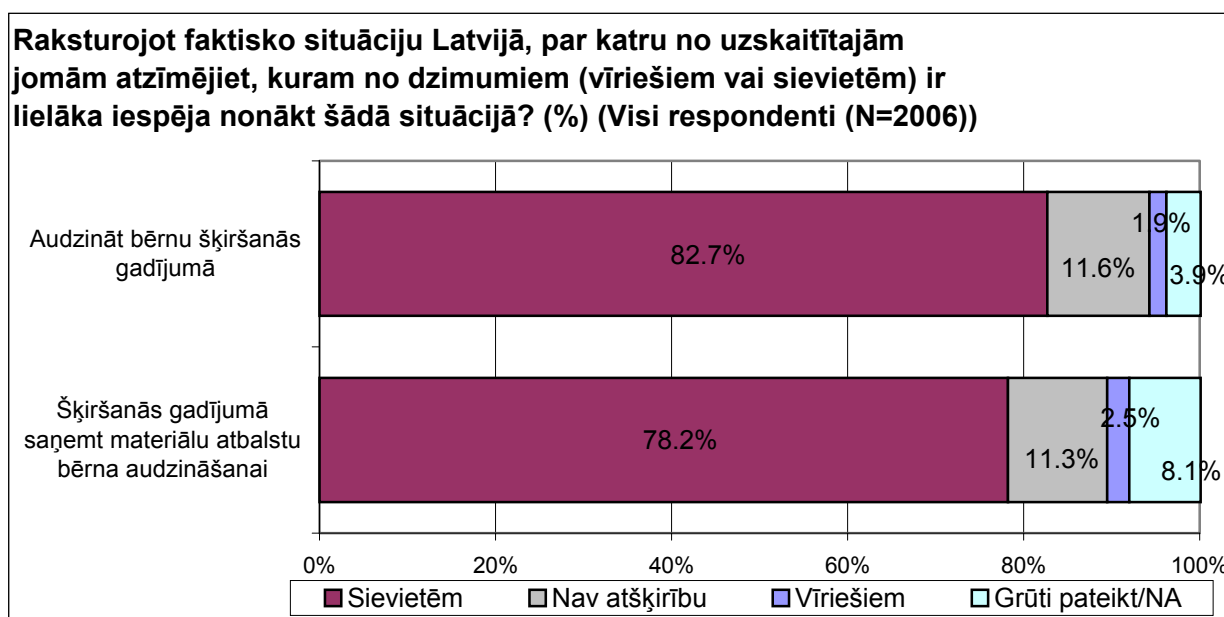
saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai (atbilde: "nav atšķirību"). Kopumā jāsecina, ka sieviešu un vīriešu sniegtajās atbildēs būtiskas atšķirības nav vērojamas.

Privātajā sektorā strādājošās sievietes biežāk kā vidēji ir paidušas nostāju, ka sievietēm ir lielāka iespēja saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai (alimentus) (82.8%).

Interesanti, ka abās auditorijās (gan vīriešu, gan sieviešu) atklājas, ka ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs, ir caurmērā biežāk minējuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai (atbilde: "nav atšķirību"). Savukārt gan vīriešu, gan sieviešu vidū strādnieki ir biežāk norādījuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai (alimentus).

Kurzemē dzīvojošās sievietes un Zemgalē un Latgalē dzīvojošie vīrieši ir salīdzinoši biežāk atzinuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai (alimentus).

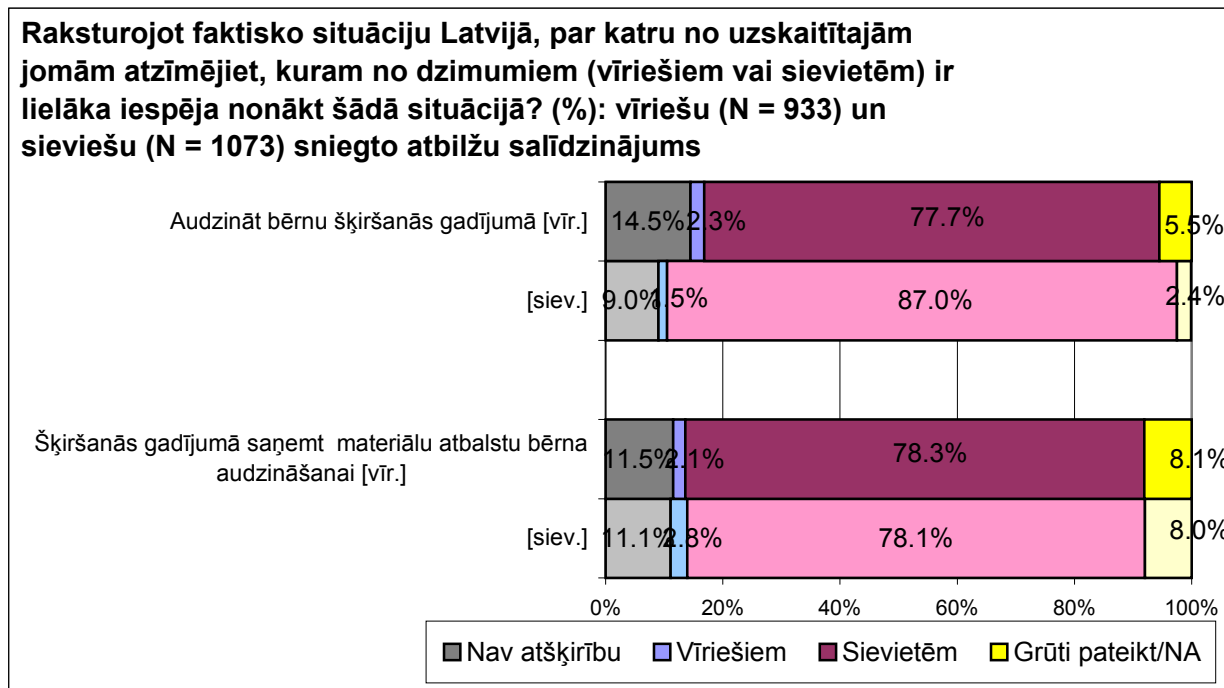
Sekojošā grafikā ir attēlots Latvijas iedzīvotāju sniegto atbilžu salīdzinājums par iespējām abiem dzimumiem nonākt kādā no minētajām situācijām, kas saistītas ar ģimeni, tās ranžējot pēc atbildes: "sievietēm" minēšanas biežuma.

Dati liecina, ka vairāk kā 3/4 aptaujāto Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka *šķiršanās gadījumā saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai* (78.2%), kā arī *audzināt bērnu šķiršanās gadījumā* (82.7%) sievietēm ir lielākas iespējas.

Līdzīgs viedoklis izskanēja arī veiktajās fokusgrupu diskusijās. Tika norādīts, ka nereti vīrieši pat savā ziņā tiek izstumti no līdzdalības ģimenes dzīvē, kā arī no līdzdalības bērnu audzināšanā pēc vecāku šķiršanās, jo vairumā gadījumu bērns pēc šķiršanās paliek pie mātes. Diskusiju dalībnieki atzina, ka prakse, kad bērnu vecāku šķiršanās gadījumā atdotu vīrietim, Latvijā dažādu iemeslu dēļ neesot īpaši izplatīta.

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par iespējām abiem dzimumiem nonākt kādā no minētajām situācijām, kas saistītas ar ģimeni .

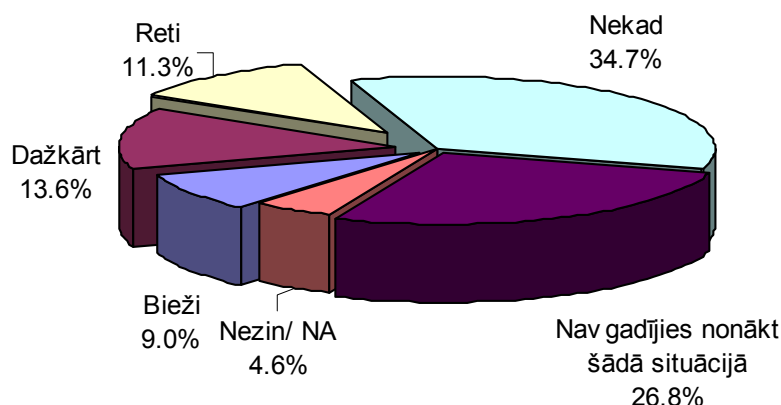
Iegūtie rezultāti liecina, ka gan sievietes, gan vīrieši visbiežāk ir atzinuši, ka *šķiršanās gadījumā saņemt materiālu atbalstu bērna audzināšanai*, kā arī *audzināt bērnu šķiršanās gadījumā* sievietēm ir lielākas iespējas. Tomēr jāatzīmē, ka pašas sievietes biežāk kā vīrieši (par ~10%) ir norādījušas, ka *audzināt bērnu šķiršanās gadījumā* viņām ir lielāka iespēja.

Aptaujāto nonākšana situācijā, kad ģimenē tiek ierobežotas tiesības tieši dzimuma dēļ

Aptaujas ietvaros Latvijas iedzīvotājus lūdza atbildēt uz sekojošu jautājumu: “Vai pēdējo 2 gadu laikā Jums pašam (-ai) ir gadījies, kad Jums šķita, ka Jūsu tiesības tiek ierobežotas, Jūs bijāt neizdevīgākā stāvoklī tieši Jūsu dzimuma dēļ?”. Respondentiem bija iespēja izvērtēt, vai viņu tiesības tika ierobežotas, veicot mājas darbus.

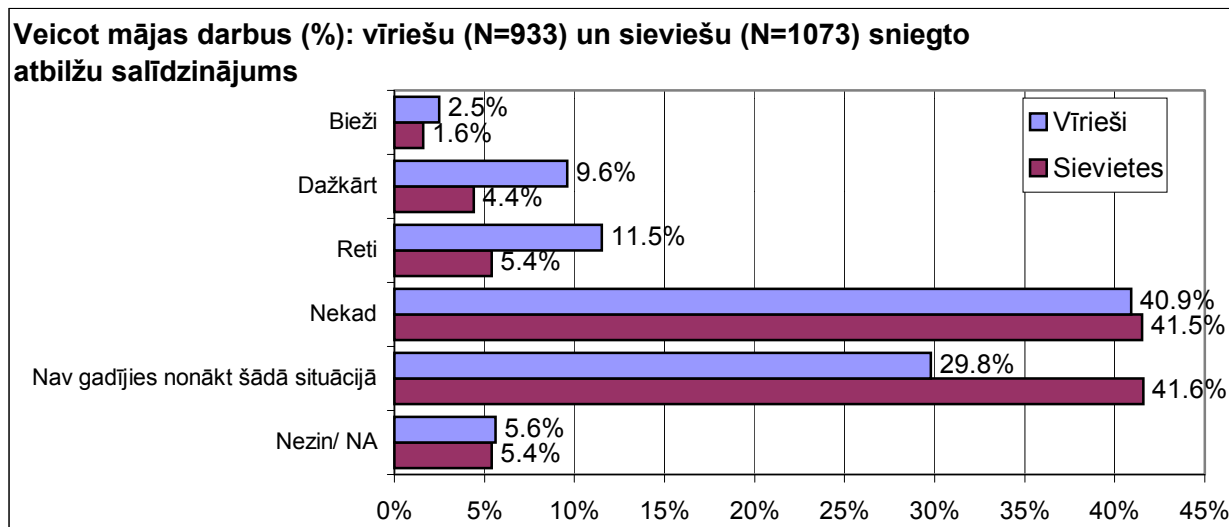
Savas atbildes aptaujas dalībnieki varēja sniegt, atzīmējot vienu no piedāvātajām atbilžu alternatīvām: “bieži”, “dažkārt”, “reti”, “nekad”, “nav gadījies nonākt šādā situācijā”.

Veicot mājas darbus (%) (Visi respondenti (N=2006))

Aptaujas dati liecina, ka nedaudz vairāk kā trešdaļa Latvijas iedzīvotāju ir norādījuši, ka, veicot mājas darbus, pēdējo 2 gadu laikā viņi nekad nav izjutuši savu tiesību ierobežošanu (34.7%). Savukārt kopumā līdzīgs skaits respondentu, nonākot šādā situācijā, izjutuši atrašanos neizdevīgākā stāvoklī, no kuriem 9.0% norādījuši atbildi “bieži”, 13.6% - “dažkārt” un 11.3% - “reti”.

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai, pēdējo 2 gadu laikā, veicot mājas darbus, viņiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ.

Aplūkojot datus, interesanti atzīmēt, ka, veicot mājas darbus, vīrieši biežāk kā sievietes ir izjutuši, ka viņu tiesības kaut kādā mērā tiek ierobežotas, par ko liecina tas, ka vīrieši biežāk norādījuši atbildes: "dažkārt" un "reti". Jāpiebilst, ka līdzīgs skaits respondentu gan sieviešu, gan vīriešu auditorijās (~40.1%) ir atzinuši, ka, nonākot minētajā situācijā, viņi nekad nav atradušies neizdevīgākā pozīcijā dzimuma dēļ.

Aplūkojot iegūtos rezultātus atkarībā no vecuma, atklājas, ka sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem biežāk kā caurmērā atzinušas, ka ar tiesību ierobežošanu, veicot mājas darbus, viņas saskārušās bieži (20.0%). Savukārt atbildi "reti" abās dzimumu grupās vidēji biežāk norādījuši respondenti vecumā no 25 līdz 34 gadiem.

Interesanti atzīmēt, ka respondentu vidū ar augstāko izglītību, sievietes vidēji biežāk norādījušas, ka mājas darbu veikšanā viņām bieži nācies saskarties ar viņu tiesību ierobežošanu (19.2%), turpretī vīrieši biežāk kā caurmērā minējuši atbildi "reti".

Jāatzīmē, ka valsts sektorā strādājošie vīrieši caurmērā biežāk ir atzinuši to, ka dažkārt viņiem ir nācies nonākt situācijā, kad viņu tiesības, veicot mājas darbus, tika ierobežotas, kamēr sieviešu sniegtajās atbildēs atkarībā no nodarbinātības sfēras nav vērojamas būtiskas atšķirības no kopējiem rādītājiem.

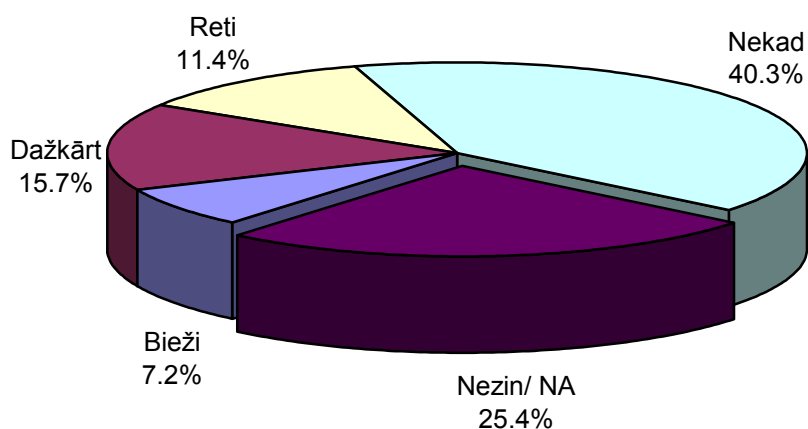
Atbilžu sadalījums dažādos Latvijas reģionos liecina, ka kurzemniecēm, veicot mājas darbus, biežāk nācies atrasties neizdevīgākā pozīcijā tieši dzimuma dēļ (atbilde: "bieži") (18.2%). Turpretī vīrieši Zemgalē un Latgalē vidēji biežāk norādījuši, ka viņu tiesību ierobežošanu mājas darbu veikšanā viņi izjutuši reti.

Aptaujāto ģimenes locekļu, tuvu draugu nonākšana situācijā, kad ģimenē tiek ierobežotas tiesības tieši dzimuma dēļ

Aptaujas ietvaros Latvijas iedzīvotājus lūdza atbildēt uz sekojošu jautājumu: “Vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu ģimenes locekļiem, tuviem draugiem ir gadījies saskarties ar situāciju, kad viņu tiesības tika ierobežotas, viņi bija neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ?”. Respondentiem bija iespēja izvērtēt, vai viņu ģimenes locekļi, tuvi draugi ar ierobežojumiem tiesību ziņā ir saskārušies, veicot mājas darbus.

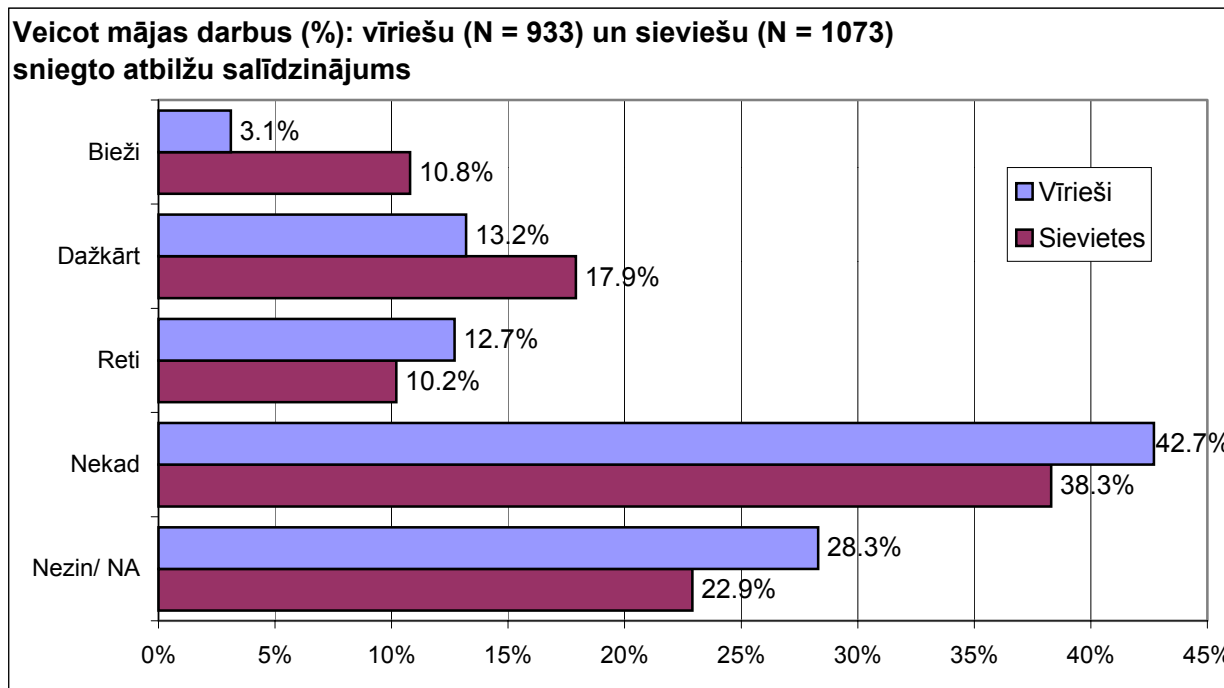
Savas atbildes aptaujas dalībnieki varēja sniegt skalā: “bieži”, “dažkārt”, “reti”, “nekad”.

Veicot mājas darbus (%) (Visi respondenti (N=2006))

Kā redzams grafikā, kopumā trešdaļa Latvijas iedzīvotāju ir norādījuši, ka viņu ģimenes locekļiem, tuviem draugiem, veicot mājas darbus, ir nācies atrasties neizdevīgākā pozīcijā tieši dzimuma dēļ (atbildes: “bieži” (7.2%), “dažkārt” (15.7%), “reti” (11.4%)). To, ka ģimenes locekļiem, draugiem pēdējo 2 gadu laikā šādā situācijā nav gadījies nonākt, minējuši 40.3% aptaujāto. Jāatzīmē, ka savu atbildi nav varējis noformulēt katrs ceturtais aptaujas dalībnieks (25.4%).

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai, veicot mājas darbus, viņu ģimenes locekļiem, tuviem draugiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ.

Dati liecina, ka kopumā sievietes biežāk kā vīrieši ir norādījušas, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, veicot mājas darbus, ir izjutuši viņu tiesību ierobežošanu tieši dzimuma dēļ (atbildes: “*bieži*”, “*dažkārt*”), kamēr vīriešu vidū biežāk minēts, ka pēdējo 2 gadu laikā šāda situācija nav bijusi. Jāsaka, ka vīrieši arī biežāk kā sievietes uz jautājumu nav snieguši konkrētu atbildi (attiecīgi: 28.3% un 22.9%).

Iegūtie rezultāti dažādās vecuma grupās liecina, ka aptaujātās sievietes vecumā no 25 līdz 34 gadiem vidēji biežāk atzinušas, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem, veicot mājas darbus, dažkārt ir nācies atrasties neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ (22.3%), kamēr atbildi “*dažkārt*” vīriešu vidū caurmērā biežāk minējuši respondenti vecumā no 15 līdz 24 gadiem (19.5%). Savukārt atbildi “*reti*” vienlīdz bieži atzīmējušas gados visjaunākās aptaujas dalībnieces (15 – 24 g.v.) un vīrieši vecumgrupā no 35 līdz 44 gadiem – minētajās grupās atbildes pārsniedz caurmēra rādītājus. Jāsaka, ka vīriešu vidū vecumgrupās no 25 līdz 34 gadiem un no 45 līdz 54 gadiem biežāk kā caurmērā minēts, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, veicot mājas darbus, nekad ar ierobežojumiem tiesību ziņā nav saskārušies.

Interesanti atzīmēt, ka sievietes ar augstāko izglītību vidēji biežāk atzinušas, ka, veicot mājas darbus, viņu ģimenes locekļu, draugu tiesības dzimuma dēļ tikušas ierobežotas bieži (15.0%).

Atbildi “*bieži*” caurmērā biežāk norādījušas arī skolnieces, studentes (14.8%). Savukārt to, ka ģimenes locekļiem, draugiem, veicot mājas darbus, dažkārt ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem, vidēji biežāk atzīmējušas ierēdnes, darbinieces valsts vai pašvaldības iestādē (22.3%) un speciālisti (22.1%).

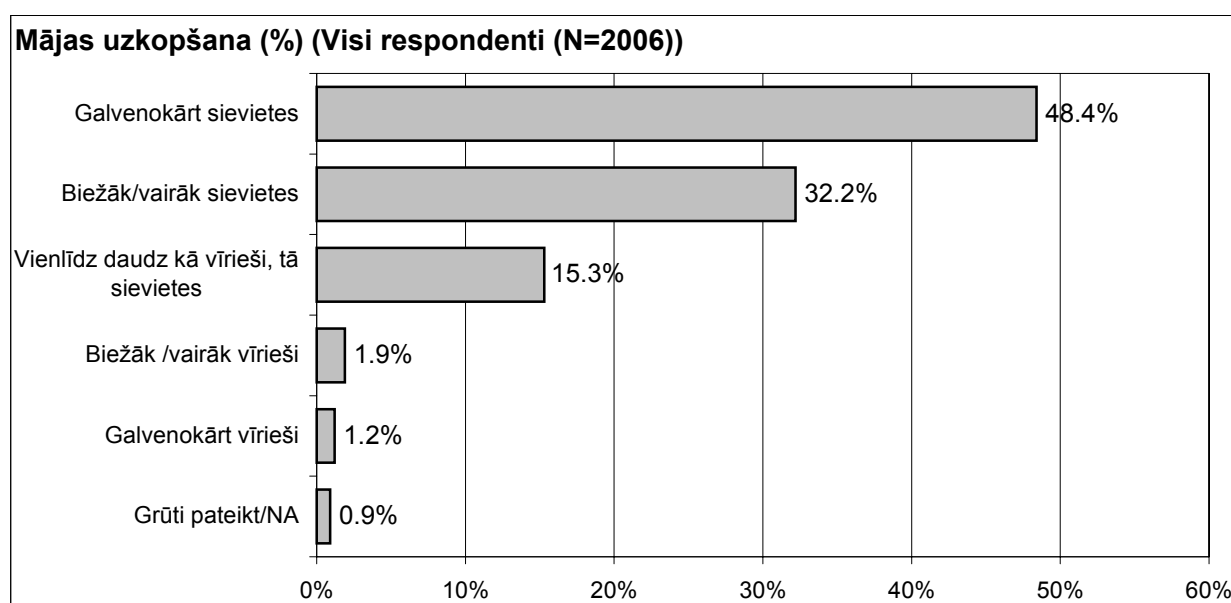
Jāatzīmē, ka kurzemniecēm biežāk kā sabiedrībā kopumā šķiet, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, veicot mājas darbus, ar ierobežojumiem tiesību ziņā ir saskārušies bieži (15.6%). Savukārt Zemgales iedzīvotājas vidēji biežāk norādījušas atbildes: “*reti*” (15.1%) un “*nekad*” (46.8%).

Abās dzimumu grupās uz jautājumu biežāk kā caurmērā atbildēt atturējušies respondenti vecumā virs 55 gadiem, aptaujātie ar pamata izglītību, bezdarbnieki, pensionāri, kā arī Latgalē dzīvojošie. Sieviešu vidū atbildi “*nezin/NA*” sniegušas arī respondentes bez LR pilsonības un strādnieces, bet vīriešu – cittautieši, nestrādājošie un Latvijas pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie.

Pienākumi, kurus ģimenē parasti veic vīrieši un sievietes

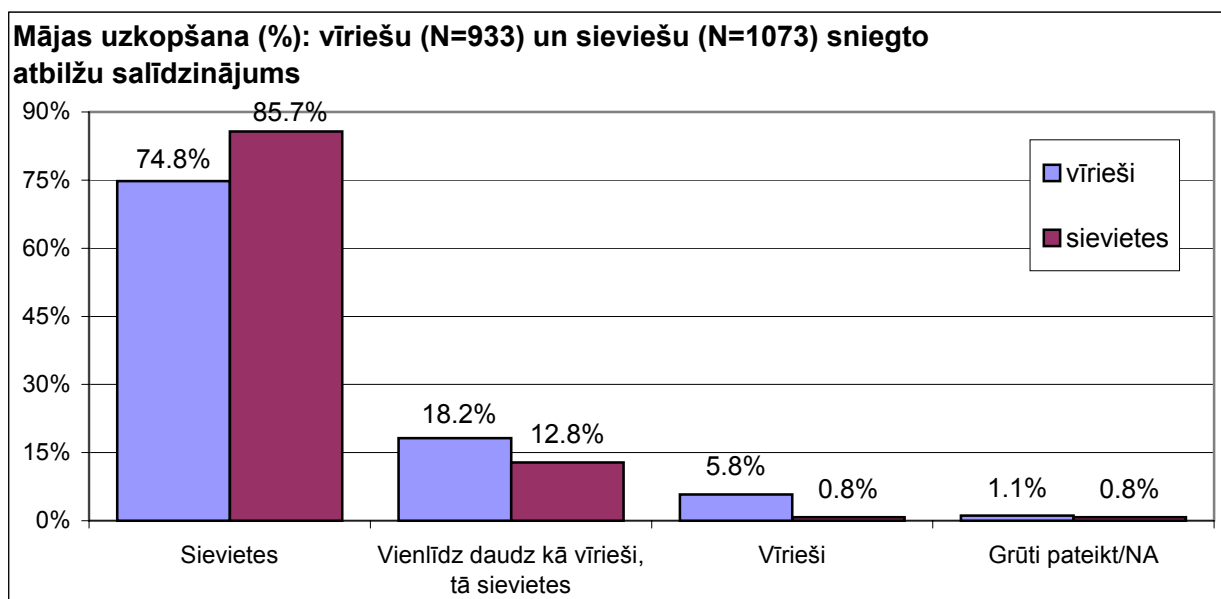
Latvijas iedzīvotājiem tika lūgts atbildēt uz jautājumu: "Lūdzu, pasakiet, kurus no šiem darbiem Jūsu ģimenē parasti pilda vīrieši, kurus – sievietes", un respondenti varēja atzīmēt vienu no atbilžu variantiem: "galvenokārt sievietes", "biežāk/vairāk sievietes", "vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes", "biežāk/vairāk vīrieši", "galvenokārt vīrieši". Konkrēti aptaujas dalībniekus lūdza raksturot situāciju ģimenē sekojošu darbu, pienākumu veikšanā: mājas uzkopšana, ēdiena gatavošana, ģimenes materiālā nodrošināšana, mājokļa labiekārtošana, remontdarbi mājās, bērnu audzināšana, ikdienišķu lēmumu pieņemšana, nozīmīgu lēmumu pieņemšana, palīdzība bērniem mācībās, bērna vešana uz/no skolas, televīzijas skatīšanās, avižu lasīšana.

1.Mājas uzkopšana

Saskaņā ar aptaujas datiem, visbiežāk aptaujātie Latvijas iedzīvotāji minējuši, ka mājas uzkopšanu veic sievietes (48.4%), bet aptuveni trešdaļa respondentu atzīmējuši atbildi "biežāk/vairāk sievietes" (32.2%). To, ka mājas uzkopšanas darbus vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes, norādījuši 15.3% aptaujas dalībnieku. Ievērojami retāk respondenti minējuši, ka mājas uzkopšanu biežāk/vairāk veic vīrieši (1.9%) un ka to veic galvenokārt vīrieši (1.2%). Noteiktu atbildi uz jautājumu atturējās sniegt 0.9% respondentu.

Sekojošā grafikā aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm uz minēto jautājumu apkopoti, izmantojot "savilkto" skalu: t.i. "sievietes" (summēta atbilde: "galvenokārt sievietes" ar "biežāk/vairāk sievietes"), "vienlīdz bieži kā vīrieši, tā sievietes" un "vīrieši" (summēta atbilde: "biežāk/vairāk vīrieši" ar "galvenokārt vīrieši").

Kā redzams, sievietes biežāk kā vīrieši minējušas, ka mājas uzkopšanas darbus veic sievietes (attiecīgi: 85.7% un 74.8%), bet vīrieši nedaudz biežāk kā sievietes norādījuši, ka mājas uzkopšanas darbus viņu ģimenē vīrieši veic vienlīdz bieži kā sievietes (attiecīgi: 18.2% un 12.8%). Atbildi, ka mājas uzkopšanu veic vīrieši, atzīmējuši 5.8% vīriešu un 0.8% sieviešu. Atbildēt uz jautājumu atturējās attiecīgi 1.1% vīriešu un 0.8% sieviešu.

Raksturojot vecuma grupās sniegtās atbildes, jāsecina, ka biežāk kā caurmērā atbildi, ka mājas uzkopšanu veic sievietes, minējušas sievietes vecumā no 25 līdz 34 gadiem (89.9%) un vīrieši vecumā no 35 līdz 44 gadiem (80.8%). Savukārt atbildi "vienlīdz daudz kā vīrieši tā sievietes" biežāk kā vidēji atzīmējušas sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem (16.7%).

Salīdzinot sieviešu uzskatus grupās ar dažādu izglītības līmeni, jāsecina, ka vērojama sekojoša sakarība: pazeminoties izglītības līmenim, pieaug to sieviešu īpatsvars, kuras norādījušas, ka ģimenē mājas uzkopšanu veic sievietes. Jāpiebilst, ka vīriešu uzskati atkarībā no izglītības līmeņa būtiski neatšķiras.

Privātajā sektorā nodarbinātie vīrieši biežāk kā vidēji atzīmējuši, ka ģimenē mājas uzkopšanas darbus veic sievietes (80.6%), bet sieviešu uzskati atkarībā no nodarbinātības sektora nozīmīgi neatšķiras.

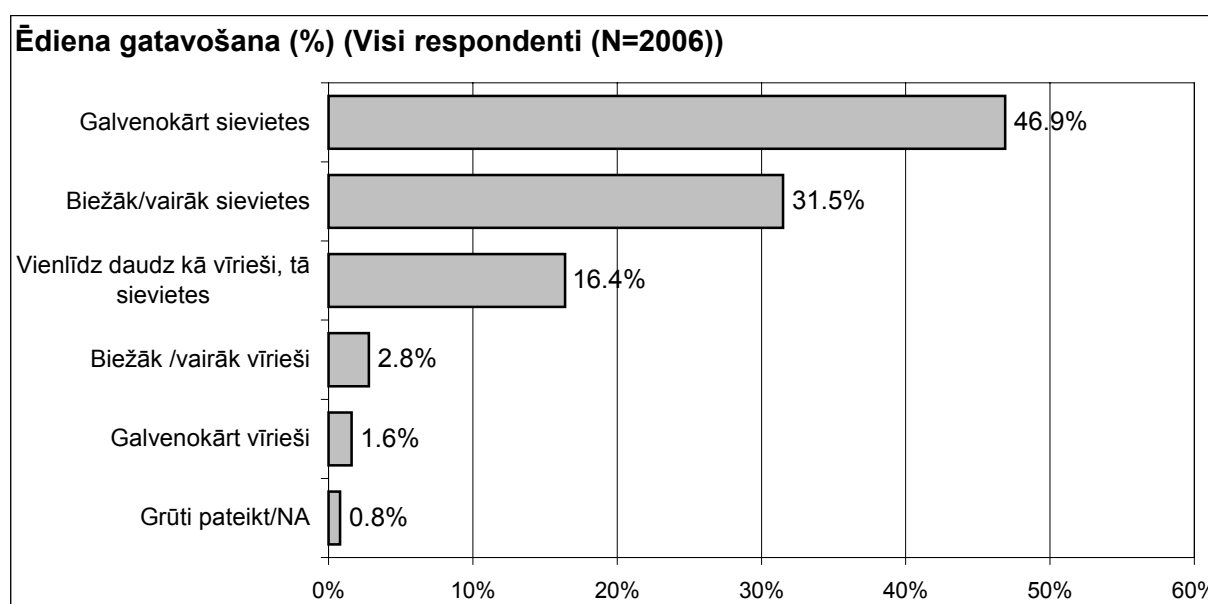
Analizējot respondentu atbildes grupās ar dažādu pamatnodarbošanos, jāsecina, vadītāji, menedžeri, strādnieki, skolnieces, studentes un bezdarbnieces biežāk kā caurmērā atzīmējušas to, ka mājas uzkopšanas darbus ģimenē veic sievietes. Savukārt atbildi, ka šos pienākumus vīrieši veic vienlīdz daudz kā sievietes, biežāk kā vidēji minēja speciālisti, ierēdņi (-nes), darbinieki (-ces) valsts vai pašvaldības iestādēs un pensionāri.

Sievietes Vidzemē (90.7%) un vīrieši Zemgalē, Latgalē (attiecīgi: 82.9% un 79.1%) biežāk kā caurmērā minējuši, ka mājas uzkopšanas darbus veic sievietes. Sievietes Kurzemē (16.8%) un vīrieši Vidzemē un Kurzemē (attiecīgi: 22.1% un 28.0%) biežāk kā vidēji norādīja, ka mājas uzkopšanas pienākumus vīrieši veic vienlīdz bieži kā sievietes.

Jāatzīmē, ka sievietes un vīrieši laukos biežāk kā vidēji minējuši, ka mājas uzkopšanas darbus ģimenē veic sievietes (attiecīgi: 90.6% un 77.8%).

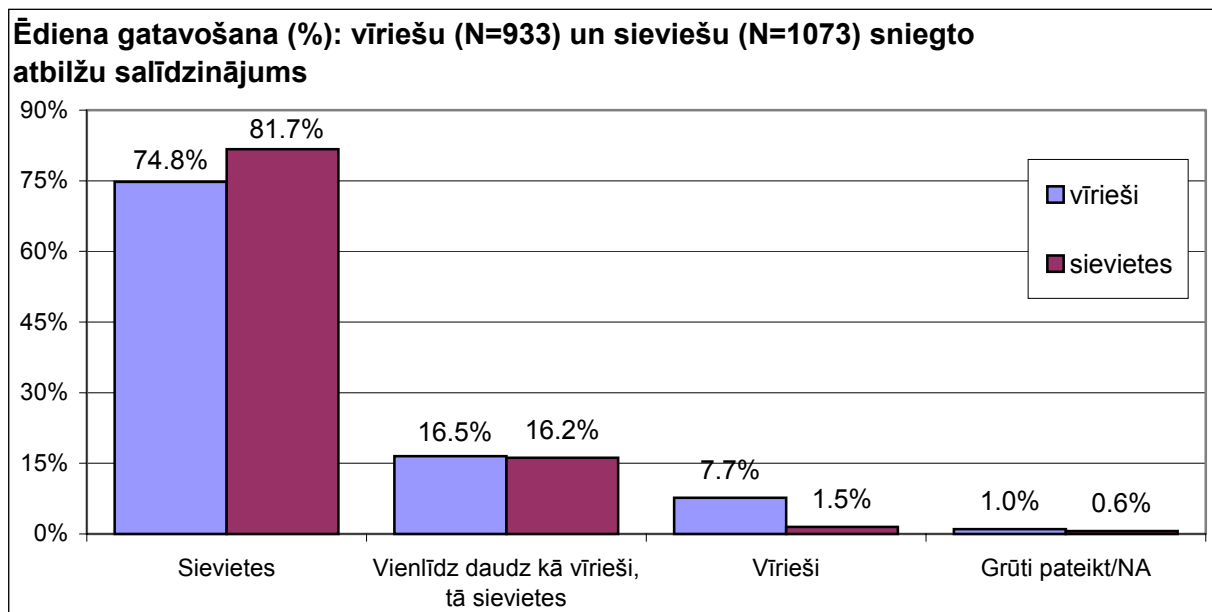
Biežāk kā vidēji atbildi, ka mājas uzkopšanas darbus veic sievietes, atzīmējušas arī sievietes, kuras nav bijušas precējušās (90.4%), un vīrieši, kuri ir precējušies vai, kuriem ir pastāvīga kopdzīve (80.4%).

2.Ēdiena gatavošana

Visbiežāk Latvijas iedzīvotāji minējuši, ka ēdiena gatavošanu viņu ģimenē veic galvenokārt sievietes (46.9%), bet 31.5% aptaujāto atzīmējuši atbildi "*biežāk/vairāk sievietes*". To, ka ģimenē vīrieši ēst gatavo vienlīdz bieži kā sievietes, norādījuši 16.4% aptaujas dalībnieku, bet retāk minēts tas, ka ēst gatavošanu biežāk/vairāk veic vīrieši (2.8%) vai galvenokārt vīrieši (1.6%). Noteiktu atbildi atturējās sniegt 0.8% respondentu.

Aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm uz minēto jautājumu, sekojošā grafikā apkopoti, izmantojot "savilkto" skalu.

Kā redzams, sievietes biežāk kā vīrieši atzīmējušas, ka ēdiena gatavošanu viņu ģimenē veic sievietes (attiecīgi: 81.7% un 74.8%). Savukārt atbildi, ka šo pienākumu vīrieši veic vienlīdz bieži kā sievietes, minēja attiecīgi 16.5% vīriešu un 16.2% sieviešu. To, ka ēdienu gatavo vīrieši, atzīmēja 7.7% vīriešu un 1.5% sieviešu. Noteiktu atbildi atturējās sniegt 1.0% vīriešu un 0.6% sieviešu.

Atbildi, ka ēdienu ģimenē gatavo sievietes, biežāk kā vidēji atzīmējuši vīrieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem (81.1%) un no 35 līdz 44 gadiem (79.0%), bet to, ka vīrieši ēdienu gatavo vienlīdz daudz kā sievietes, biežāk kā caurmērā minējuši vīrieši vecumā no 25 līdz 34 gadiem (22.1%) un no 45 līdz 54 gadiem (20.2%). Jāpiebilst, ka sieviešu uzskati atkarībā no vecuma būtiski neatšķīrās.

Vērojama sakarība, ka pazeminoties izglītības līmenim, pieaug to sieviešu īpatsvars, kuras minējušas, ka ģimenē ēdiena gatavošanas pienākumus veic sievietes. Vīriešu uzskati grupās ar dažādu izglītības līmeni nozīmīgi neatšķīrās.

Citu tautību sievietes un vīrieši salīdzinoši biežāk atzīmējuši, ka ēdiena gatavošanas pienākumus ģimenē veic sievietes (attiecīgi: 84.3% un 78.9%), bet latvietes un latvieši salīdzinoši biežāk norādījuši, ka ēdienu gatavo vīrieši vienlīdz daudz kā sievietes (attiecīgi: 17.7% un 19.5%).

Biežāk kā vidēji to, ka ēdiena gatavošanu ģimenē veic vīrieši, atzīmējuši nestrādājošie vīrieši (11.4%), bet sieviešu atbildes atkarībā no nodarbinātības sfēras būtiski neatšķīrās.

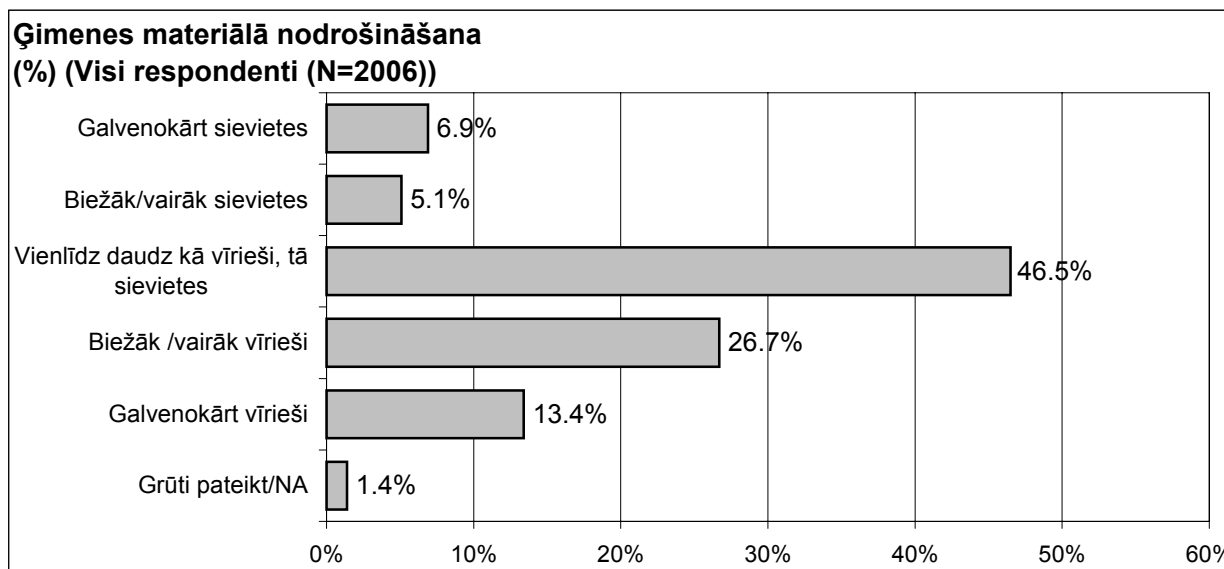
Salīdzinot respondentu atbildes atkarībā no pamatnodarbošanās veida, jāsecina, ka atbildi "sievietes" biežāk kā caurmērā minējuši vadītāji, menedžeri, ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs, strādnieces, skolnieki, studenti un bezdarbnieces. To, ka ēdiena gatavošanas pienākumus vīrieši veic vienlīdz daudz kā sievietes, biežāk kā vidēji norādījuši speciālistes un bezdarbnieki. Pensionāri un bezdarbnieki salīdzinoši biežāk atzīmējuši atbildi "vīrieši".

Sievietes Vidzemē biežāk kā vidēji minējušas, ka ēdienu ģimenē gatavo sievietes (86.8%), bet aptaujas dalībnieces Kurzemē (23.5%) un vīrieši Latgalē (20.9%) biežāk

kā caurmērā norādīja, ka ēdiena gatavošanas pienākumus vīrieši veic vienlīdz daudz kā sievietes. To, ka ēdienu gatavo vīrieši, biežāk kā caurmērā minējuši vīrieši Kurzemē (11.3%).

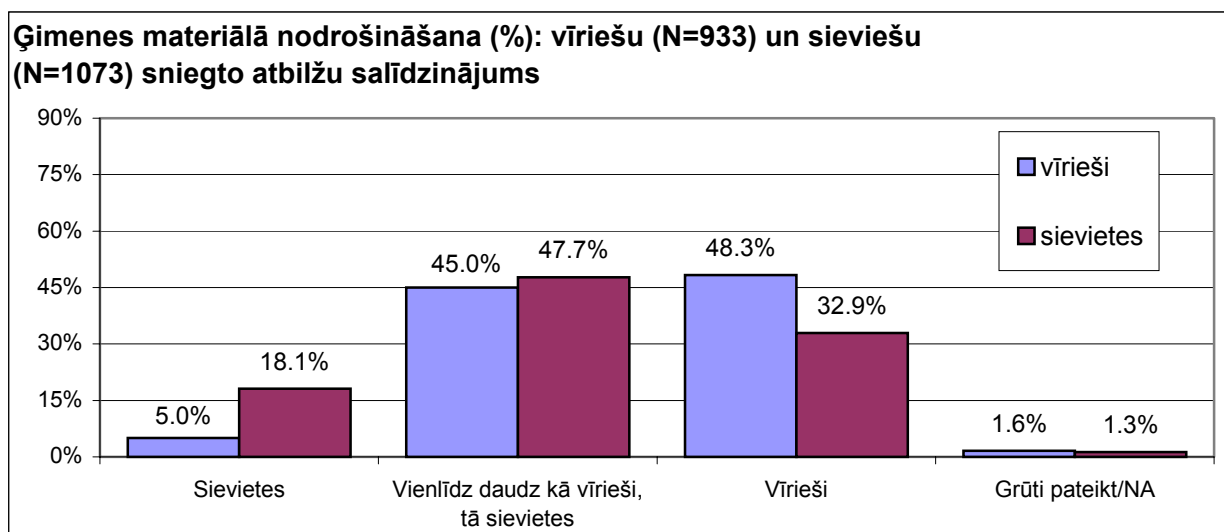
Biežāk kā vidēji atbildi, ka ēdiena gatavošanas pienākumus veic sievietes, minējuši vīrieši, kuri ir precējušies vai kuriem ir pastāvīga kopdzīve (81.0%), un sievietes, kuras ir bijušas precējušās (85.0%).

3. Ģimenes materiālā nodrošināšana

Kā redzams, visbiežāk Latvijas iedzīvotāji norādījuši, ka ģimēni materiāli vīrieši nodrošina vienlīdz daudz kā sievietes (46.5%), bet nedaudz vairāk kā ceturtdaļa aptaujas dalībnieku minējuši, ka ģimēni materiāli biežāk/vairāk nodrošina vīrieši (26.7%). To, ka ģimēni materiāli galvenokārt nodrošina vīrieši, norādījuši 13.4% aptaujāto, bet 5.1% respondentu atzīmējuši atbildi “*biežāk/vairāk sievietes*” un 6.9% - atbildi “*galvenokārt sievietes*”. Uz jautājumu atturējās atbildēt 1.4% respondentu.

Aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm uz minēto jautājumu, sekojošā grafikā apkopoti, izmantojot “savilkto” skalu.

Vīrieši biežāk kā sievietes minējuši, ka ģimēni materiāli nodrošina vīrieši (attiecīgi: 48.3% un 32.9%), bet atbildes “*vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes*”

minēšanas biežums nozīmīgi neatšķiras – to atzīmēja: 47.7% sieviešu un 45.0% vīriešu. Savukārt sievietes biežāk kā vīrieši norādījušas, ka viņu ģimeni materiāli nodrošina sievietes (attiecīgi: 18.1% un 5.0%). Noteiktu atbildi uz jautājumu atturējās sniegt attiecīgi 1.6% vīriešu un 1.3% sieviešu.

Biežāk kā caurmērā to, ka ģimeni materiāli nodrošina sievietes, minējušas sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem (22.8%). Atbildi “*vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes*” biežāk kā vidēji atzīmējuši vīrieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem (49.3%), kā arī vīrieši, kuri vecāki par 55 gadiem (48.0%). To, ka ģimeni materiāli nodrošina vīrieši, biežāk kā caurmērā norādīja sievietes vecumā no 15 līdz 24 gadiem (38.2%) un vīrieši vecumā no 35 līdz 44 gadiem (53.3%).

Interesanti, ka sievietes ar pamatzglītību biežāk kā vidēji atzīmējušas, ka ģimeni materiāli nodrošina sievietes (24.2%), bet vīrieši ar augstāko izglītību biežāk kā caurmērā minējuši, ka ģimeni materiāli nodrošina vīrieši (51.6%).

Latvieši biežāk kā vidēji atzīmējuši atbildi “*vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes*” (49.4%). To, ka ģimeni materiāli nodrošina vīrieši, biežāk kā caurmērā minējuši gan citu tautību vīrieši, gan sievietes (attiecīgi: 52.3% un 38.5%).

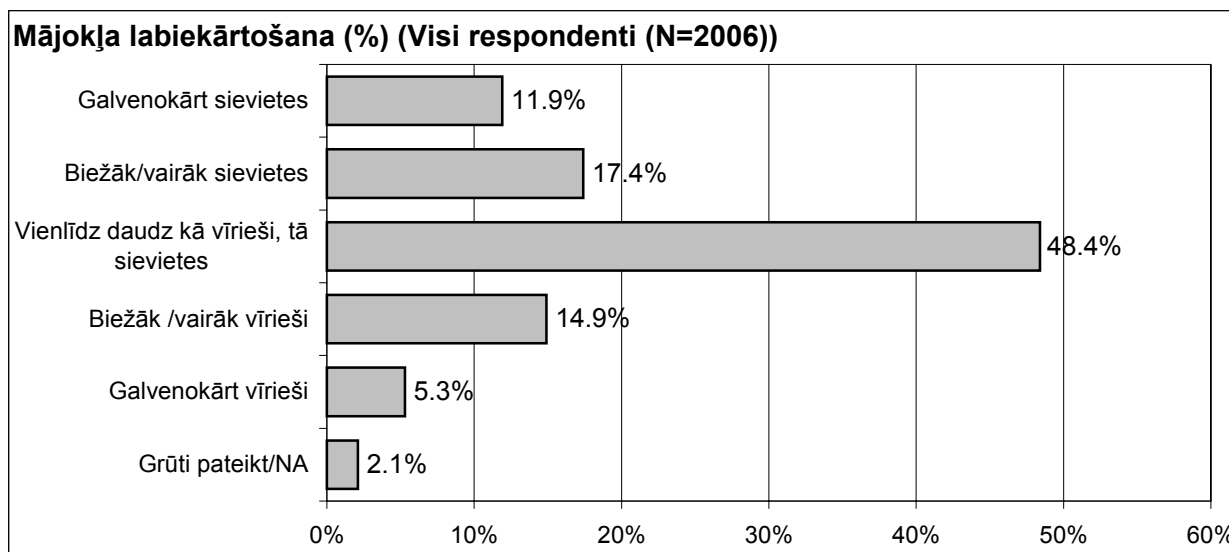
Valsts sektorā nodarbinātās sievietes biežāk kā vidēji norādījušas, ka ģimeni materiāli nodrošina sievietes (21.3%). Savukārt privātajā sektorā nodarbinātās sievietes (53.4%) un nestrādājošie vīrieši (52.8%) biežāk kā caurmērā atzīmējuši, ka ģimeni materiāli vīrieši nodrošina vienlīdz daudz kā sievietes. Atbildi, ka šo pienākumu veic vīrieši, biežāk kā vidēji minējušas nestrādājošās sievietes (39.1%), kā arī vīrieši, kuri nodarbināti valsts un privātajā sektorā (attiecīgi: 56.0% un 52.6%).

Biežāk kā caurmērā to, ka ģimeni materiāli nodrošina sievietes, norādīja ierēdnes, darbinieces valsts vai pašvaldības iestādē, pensionāres un bezdarbnieces. Atbildi “*vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes*” atzīmēja vadītājas, menedžeres, speciālistes, uzņēmējas, pensionāri, skolnieki un studenti. Savukārt to, ka ģimeni materiāli nodrošina vīrieši, biežāk kā vidēji minēja vadītāji, menedžeri, speciālisti, ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādē, zemnieki, uzņēmēji un skolnieces, studentes un mājsaimnieces.

Sievietes Zemgalē un Latgalē (attiecīgi: 51.4% un 53.6%), kā arī vīrieši Vidzemē (50.2%), Kurzemē (49.1%) un Latgalē (48.2%) biežāk kā caurmērā minēja, ka ģimeni materiāli vienlīdz daudz nodrošina kā vīrieši, tā sievietes. Aptaujas dalībnieces Rīgā un Kurzemē (attiecīgi: 38.2% un 39.4%) un vīrieši Rīgā, Zemgalē (attiecīgi: 53.3% un 52.4%) biežāk kā vidēji atzīmēja, ka ģimeni materiāli nodrošina vīrieši.

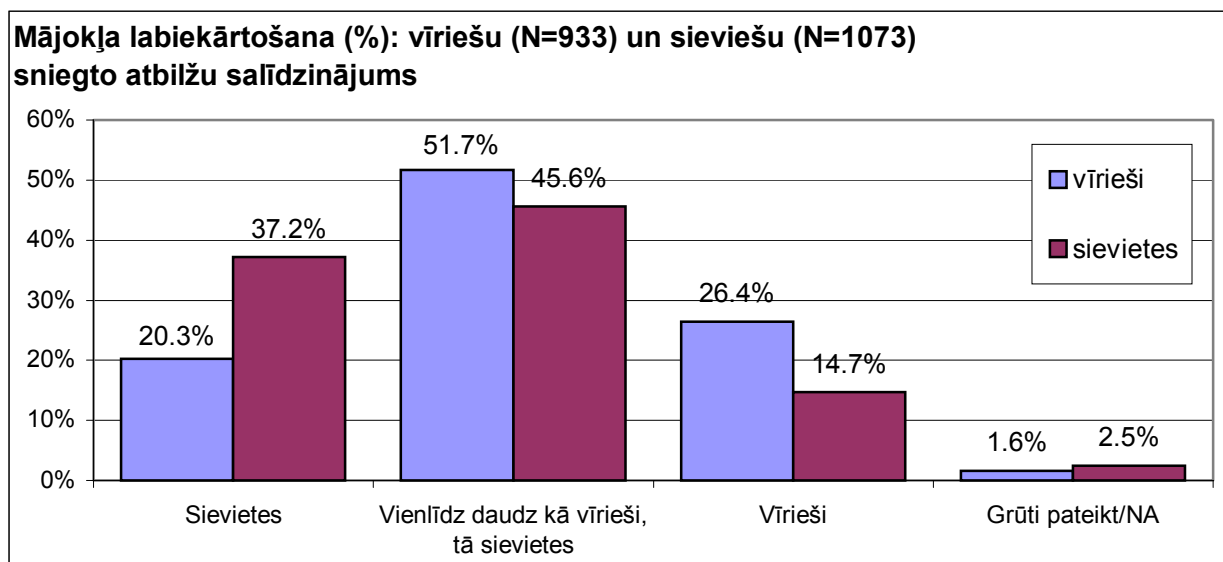
Jāatzīmē, ka sievietes laukos salīdzinoši biežāk norādījušas, ka ģimeni materiāli nodrošina sievietes (23.5%).

4.Mājokļa labiekārtošana

Vērojams, ka gandrīz puse Latvijas iedzīvotāju minējuši, ka mājokļa labiekārtošanas darbus viņu ģimenē vīrieši veic vienlīdz daudz kā sievietes (48.4%). Atbildi "biežāk/vairāk sievietes" atzīmējuši 17.4% respondentu, bet atbildi "biežāk/vairāk vīrieši" - 14.9% aptaujāto. To, ka mājokļa labiekārtošanas darbus veic galvenokārt sievietes, norādījuši 11.9% aptaujas dalībnieku, bet 5.3% respondentu minējuši, ka galvenokārt tos veic vīrieši (5.3%). Uz jautājumu noteiktu atbildi nesniedza 2.1% aptaujāto.

Aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm uz minēto jautājumu, sekojošā grafikā apkopoti, izmantojot "savilkto" skalu.

Saskaņā ar aptaujas datiem, vīrieši biežāk kā sievietes atzīmējuši gan to, ka mājokļa labiekārtošanas darbus viņu ģimenē vīrieši veic vienlīdz daudz kā sievietes (51.7% un 45.6%), gan to, ka šos pienākumus veic vīrieši (attiecīgi: 26.4% un 14.7%). Savukārt sievietes biežāk kā vīrieši uzskatījušas, ka mājokļa labiekārtošanas darbus veic sievietes (attiecīgi: 37.2% un 20.3%). Noteiktu atbildi atturējās sniegt attiecīgi 1.6% vīriešu un 2.5% sieviešu.

Sievietes vecumā no 35 līdz 54 gadiem (~41.5%), kā arī vīrieši vecumā no 35 līdz 44 gadiem (26.1%) biežāk kā vidēji minējuši, ka mājokļa labiekārtošanas darbus veic sievietes. Vīrieši un sievietes vecumā no 15 līdz 24 gadiem (attiecīgi: 57.8% un 50.8%), kā arī sievietes vecumā no 25 līdz 34 gadiem (52.2%), vīrieši, kuri vecāki par 55 gadiem (55.6%) biežāk kā vidēji norādījuši, ka mājokļa labiekārtošanas darbus vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes. Savukārt to, ka mājokļa labiekārtošanas darbus veic vīrieši, biežāk kā vidēji minējušas sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem (16.7%), aptaujas dalībnieces, kuras vecākas par 55 gadiem (16.0%), un vīrieši vecumā no 45 līdz 54 gadiem (32.5%).

Vīrieši ar pamatizglītību biežāk kā vidēji norādījuši, ka mājokļa labiekārtošanas darbus veic vīrieši (30.0%), bet sieviešu atbildes grupās ar dažādu izglītības līmeni būtiski neatšķīrās.

To, ka mājokļa labiekārtošanas darbus veic sievietes, citu tautību vīrieši atzīmējuši biežāk kā caurmērā (23.4%), bet latvieši biežāk kā vidēji minējuši, ka mājokļa labiekārtošanas darbus vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (55.5%). Sieviešu uzskati atkarībā no tautības nozīmīgi neatšķīrās.

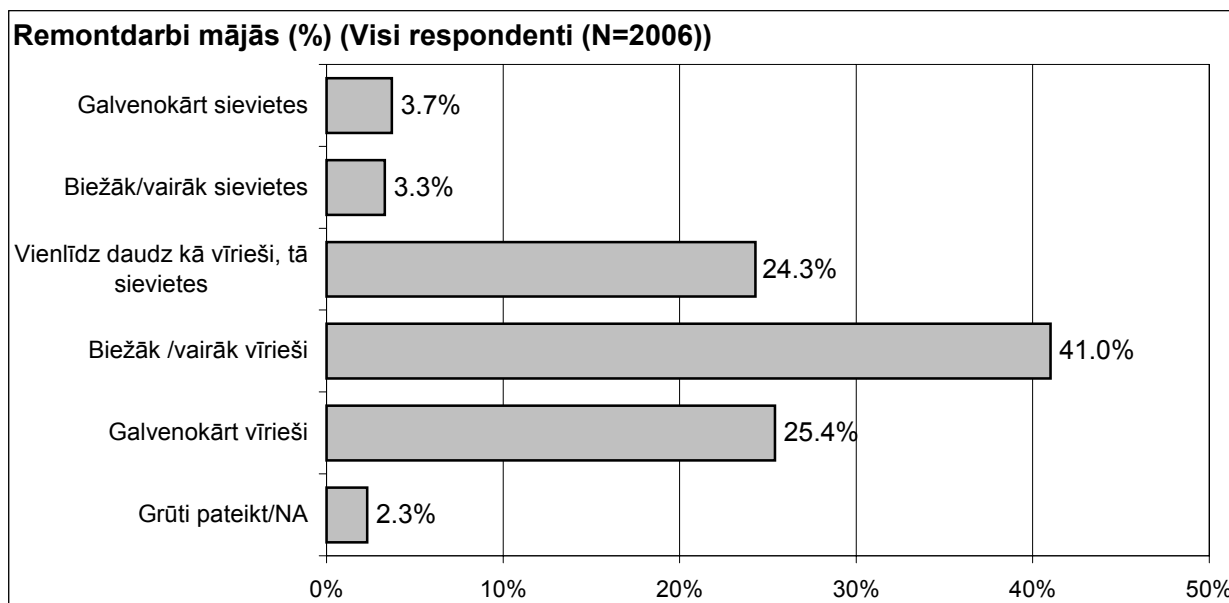
Privātajā sektorā nodarbinātie vīrieši biežāk kā vidēji atzīmējuši, ka mājokļa labiekārtošanas darbus veic sievietes (23.9%), bet nestrādājošie vīrieši biežāk kā caurmērā atzīmējuši, ka šos darbus vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (55.0%). Jāpiebilst, ka sieviešu atbildes būtiski neatšķīrās arī atkarībā no nodarbinātības sektora.

Salīdzinot respondentu atbildes atkarībā no pamatnodarbošanās veida, jāsecina, ka ierēdnes, darbinieces valsts vai pašvaldības iestādē, strādnieki un uzņēmēji biežāk kā vidēji norādījuši, ka mājokļa labiekārtošanas darbus veic sievietes. Atbildi "*vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes*" atzīmēja vadītājas, menedžeres, speciālisti, ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs, zemnieki, uzņēmējas, pensionāri, skolnieki, studenti un bezdarbnieces. To, ka mājokļa labiekārtošanas darbus veic vīrieši, biežāk kā caurmērā minēja vadītāji, menedžeri, mājsaimnieces un bezdarbnieki.

Sievietes Vidzemē un vīrieši Rīgā biežāk kā caurmērā atzīmējuši, ka mājokļa labiekārtošanas darbus veic sievietes (attiecīgi: 43.0% un 23.9%). To, ka šos darbus vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes, minējuši vīrieši Kurzemē (59.1%) un Latgalē (59.5%), kā arī sievietes Zemgalē (51.0%). Jāatzīmē, ka sievietes Zemgalē biežāk kā vidēji norādījušas arī to, ka mājokļa labiekārtošanas darbus veic vīrieši (18.6%).

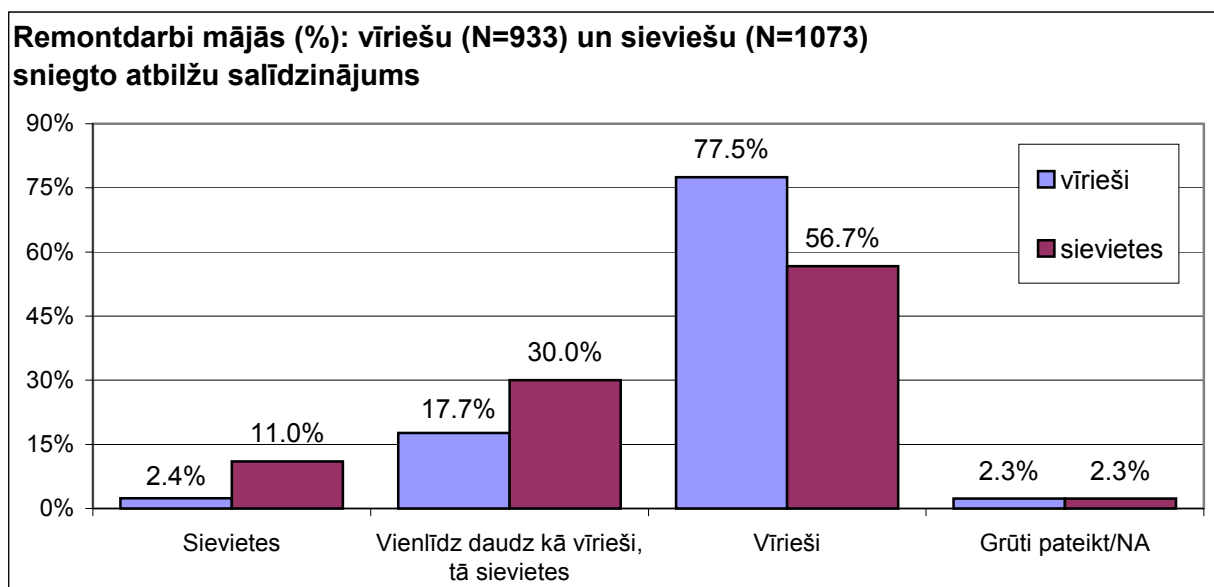
Sievietes laukos un vīrieši citās pilsētās biežāk kā caurmērā norādījuši, ka labiekārtošanas darbus vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 48.9% un 57.2%). Vīrieši laukos salīdzinoši biežāk minējuši, ka šos darbus veic vīrieši (29.4%).

5.Remontdarbi mājās

Kā redzams, visbiežāk aptaujas dalībnieki minējuši, ka remontdarbus viņu ģimenē biežāk/vairāk veic vīrieši (41.0%), bet aptuveni ceturtdaļa respondentu atzīmējuši atbildi “vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes” (24.3%) un atbildi “galvenokārt vīrieši” (25.4%). Ievērojami retāk aptaujātie norādījuši, ka remontdarbus ģimenē biežāk/vairāk veic sievietes (3.3%) vai galvenokārt sievietes (3.7%). Noteiktu atbildi uz jautājumu nesniedza 2.3% respondentu.

Sekojošā grafikā aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm, apkopoti, izmantojot “savilkto” skalu.

Vīrieši biežāk kā sievietes minējuši, ka remontdarbus viņu ģimenē veic vīrieši (attiecīgi: 77.5% un 56.7%). Savukārt sievietes biežāk kā vīrieši atzīmējušas, ka remontdarbus ģimenē vīrieši veic vienlīdz daudz kā sievietes (attiecīgi: 30.0% un 17.7%), kā arī atbildi “sievietes” (attiecīgi: 11.0% un 2.4%). Atbildi uz jautājumu nesniedza 2.3% sieviešu un vīriešu.

Atbildi, ka remontdarbus mājās veic vīrieši, biežāk kā vidēji atzīmējuši vīrieši vecumā no 35 līdz 44 gadiem (81.1%) un sievietes vecumā no 45 līdz 54 gadiem (60.4%). Savukārt to, ka remontdarbus mājās vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā caurmērā norādījuši vīrieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem (21.3%). Sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem biežāk kā vidēji minējušas, ka remontdarbus mājās veic sievietes (15.1%).

Salīdzinot izglītības grupās sniegtās atbildes, jāsecina, ka sievietes ar vidējo (31.4%) un augstāko (30.1%) izglītību biežāk kā sievietes ar pamatzglītību (22.4%) norādījušas, ka remontdarbus mājās vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes. Jāpiebilst, ka vīriešu uzskati grupās ar dažādu izglītības līmeni būtiski neatšķīrās.

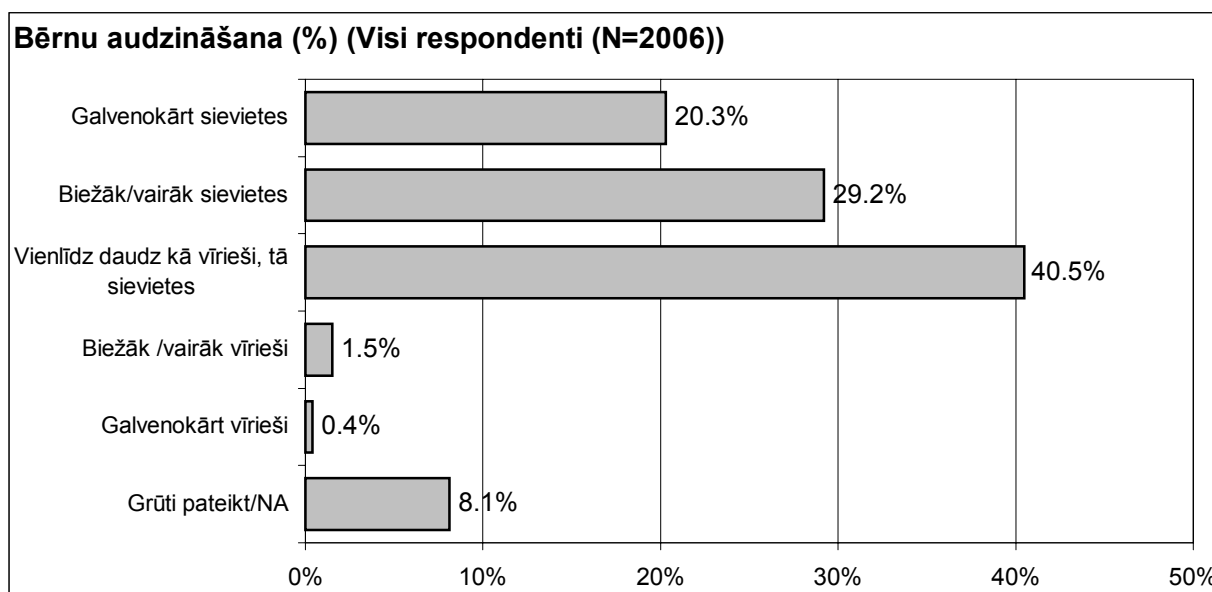
Sievietes, kuras nodarbinātas valsts sektorā (34.2%), un nestrādājošie vīrieši (21.1%) biežāk kā vidēji atzīmējuši, ka remontdarbus mājās vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes. To, ka remontdarbus mājās veic vīrieši, biežāk kā caurmērā atzīmēja sievietes un vīrieši, kas nodarbināti privātajā sektorā (attiecīgi: 64.5% un 80.7%).

Raksturojot respondentu atbildes atkarībā no pamatnodarbošanās, jāsecina, ka ierēdnes, darbinieces valsts vai pašvaldības iestādēs, skolnieki, studenti un bezdarbnieki (-ces) biežāk kā vidēji minējušas, ka remontdarbus mājās vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes. Atbildi, ka remontdarbus veic vīrieši, biežāk kā caurmērā atzīmēja vadītāji (-as), menedžeri (-es), speciālistes, uzņēmēji (-as) un māsaimnieces.

Vīrieši Rīgā (81.4%) un sievietes Zemgalē (61.4%) biežāk kā vidēji minēja, ka remontdarbus mājās veic vīrieši, bet atbildi "vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes" biežāk kā caurmērā atzīmēja vīrieši Kurzemē (23.7%) un Latgalē (21.9%). Jāatzīmē, ka sievietes Latgalē biežāk kā vidēji norādījušas to, ka remontdarbus mājās veic sievietes (14.1%).

Vīrieši un sievietes laukos biežāk kā caurmērā minēja, ka remontdarbus vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 21.3% un 34.1%).

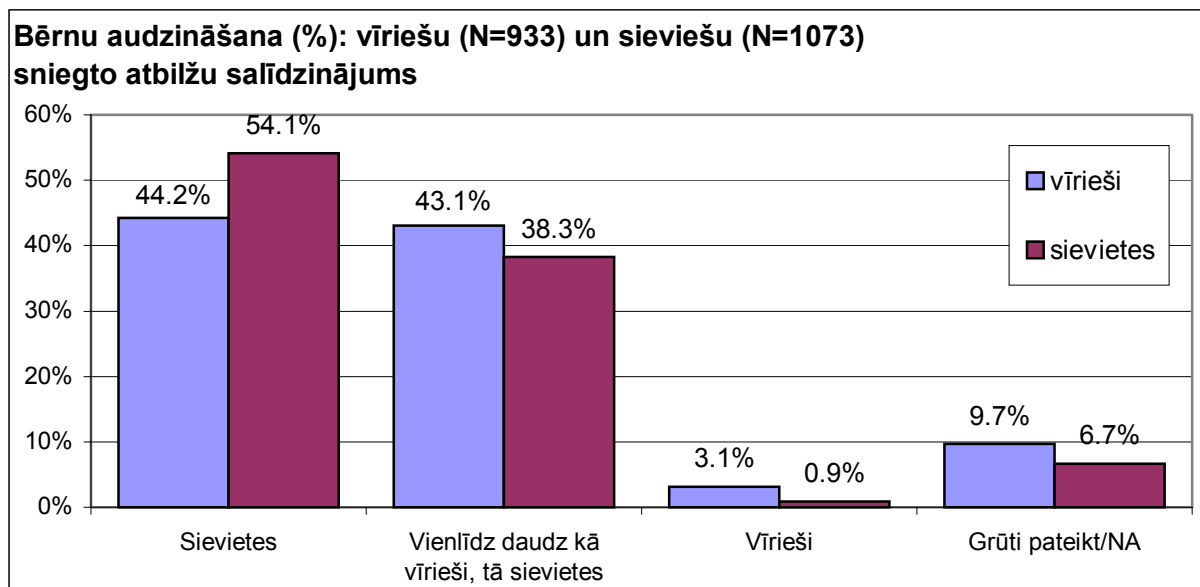
6. Bērnu audzināšana

Kā liecina aptaujas dati, 40.5% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atzīmējuši, ka viņu ģimenēs bērnu audzināšanas pienākumus vīrieši veic vienlīdz daudz kā sievietes, bet

to, ka šos darbus biežāk/vairāk veic sievietes vai galvenokārt veic sievietes minējuši attiecīgi: 29.2% un 20.3% aptaujas dalībnieku. Atbildi, ka šos pienākumu ģimenē biežāk/vairāk veic vīrieši, norādīja 1.5% respondentu, bet visretāk aptaujātie atzīmējuši, ka bērnu audzināšanas pienākumus veic galvenokārt vīrieši (0.4%). Atbildi uz jautājumu atturējās sniegt 8.1% respondentu.

Aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm uz minēto jautājumu, sekojošā grafikā apkopoti, izmantojot "savilkto" skalu.

Kā redzams, sievietes biežāk kā vīrieši minējušas, ka bērnu audzināšanas pienākumus ģimenē veic sievietes (attiecīgi: 54.1% un 44.2%), bet vīrieši nedaudz biežāk kā sievietes norādījuši, ka šos pienākumus vīrieši veic vienlīdz daudz kā sievietes (attiecīgi: 43.1% un 38.3%). To, ka bērnu audzināšanu veic vīrieši, atzīmēja attiecīgi 3.1% vīriešu un 0.9% sieviešu, bet noteiktu atbildi uz jautājumu nesniedza 9.7% vīriešu un 6.7% sieviešu.

Sievietes vecumā no 15 līdz 24 gadiem (42.3%) un vīrieši vecumā no 35 līdz 44 gadiem (50.3%) biežāk kā vidēji minējuši, ka bērnu audzināšanu ģimenē vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes. Savukārt to, ka bērnu audzināšanu veic sievietes, biežāk kā caurmērā norādīja vīrieši vecumā no 45 līdz 54 gadiem (49.1%).

Sievietes un vīrieši ar augstāko izglītību biežāk kā vidēji minējuši, ka bērnu audzināšanu ģimenē vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 41.4% un 46.7%).

Latvietes salīdzinoši biežāk atzīmējušas atbildi "vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes" (40.1%), bet citu tautību sievietes salīdzinoši biežāk norādījušas, ka bērnu audzināšanu veic sievietes (56.8%).

Valsts sektorā nodarbinātie vīrieši biežāk kā vidēji atzīmējuši, ka bērnu audzināšanu vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (46.7%). Jāpiebilst, ka sieviešu uzskati atkarībā no nodarbinātības sektora būtiski neatšķiras.

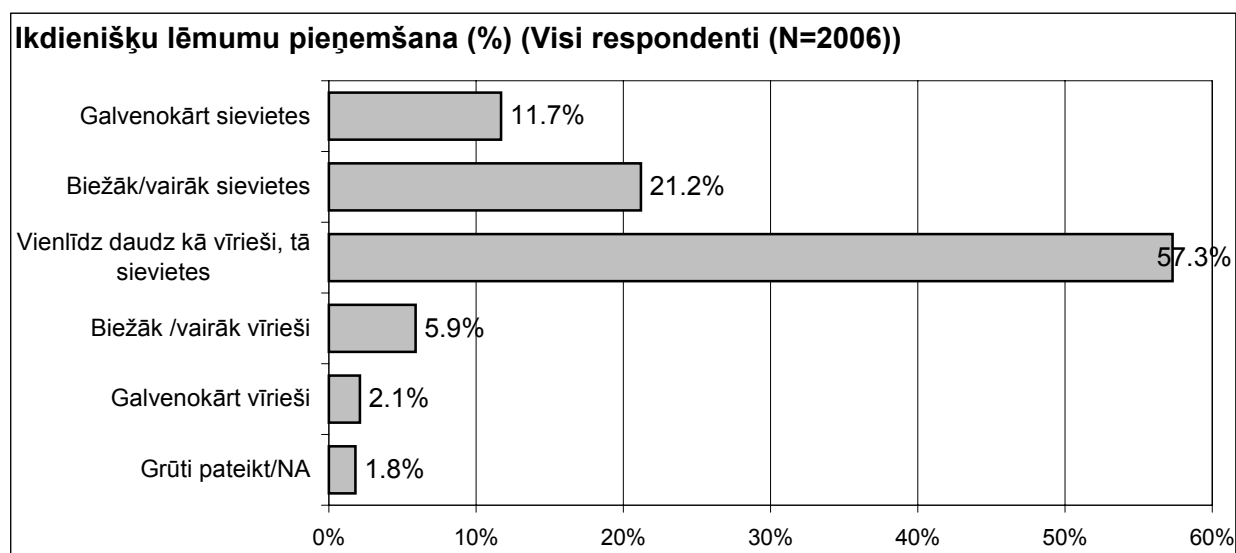
Raksturojot respondentu atbildes atkarībā no pamatnodarbošanās veida, jāsecina, ka strādnieki (-ces) un bezdarbnieki (-ces) biežāk kā vidēji atzīmēja, ka bērnu audzināšanu ģimenē veic sievietes. To, ka šos pienākumus vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā caurmērā norādīja vadītāji (-as), menedžeri (-es), ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldību iestādēs, zemnieki, uzņēmēji (-as), skolnieki, studenti (46.7%) un mājsaimnieces (44.3%).

Aptaujas dalībnieces Vidzemē (63.4%) un vīrieši Kurzemē (49.5%) biežāk kā vidēji atzīmējuši, ka bērnu audzināšanu veic sievietes. Savukārt atbildi *“vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes”* biežāk kā caurmērā norādīja sievietes Kurzemē (45.7%) un vīrieši Zemgalē (47.2%).

Atbildi, ka sievietes veic bērnu audzināšanu, biežāk kā vidēji atzīmēja sievietes citās pilsētās (58.2%), bet vīrieši laukos biežāk kā caurmērā norādījuši, ka šo pienākumu vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (47.3%).

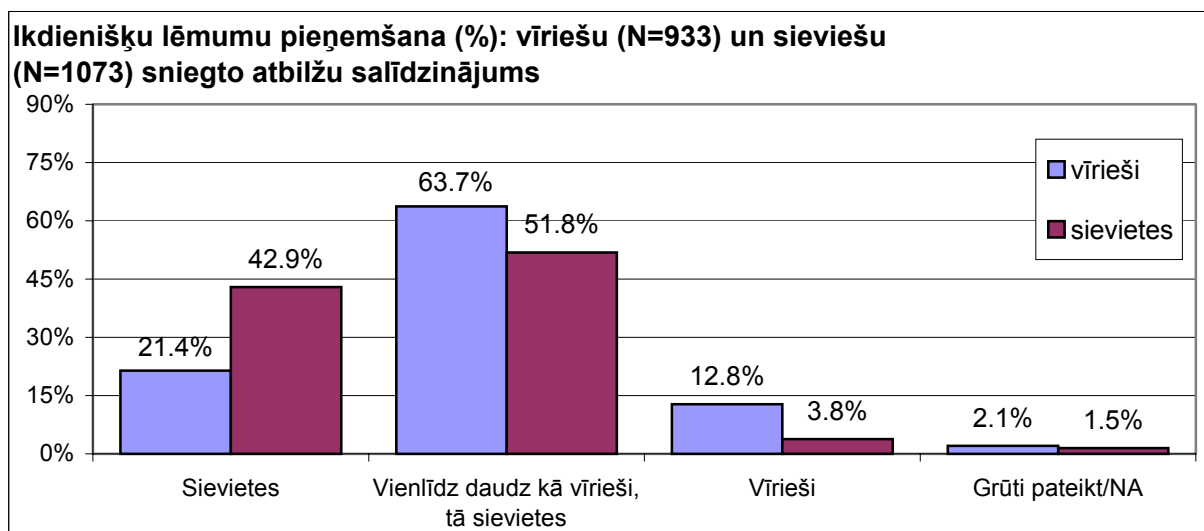
Biežāk kā vidēji to, ka bērnu audzināšanu veic sievietes, minēja sievietes, kuras ir bijušas precējušās (63.8%), bet atbildi *“vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes”* biežāk kā caurmērā norādīja vīrieši un sievietes, kuri ir precējušies (attiecīgi: 46.8% un 42.4%). To, ka bērnu audzināšanu veic vīrieši, biežāk kā caurmērā atzīmējuši vīrieši, kuri ir bijuši precējušies (12.9%).

7.Ikdienišķu lēmumu pieņemšana

Kā redzams, visbiežāk respondenti minējuši, ka ikdienišķus lēmumus ģimenē vienlīdz daudz pieņem kā vīrieši, tā sievietes (57.3%), bet aptuveni piektdaļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atzīmējuši, ka biežāk/vairāk to dara sievietes (21.2%). To, ka ikdienišķus lēmumus pieņem galvenokārt sievietes, atzīmēja 11.7% aptaujas dalībnieku, bet retāk respondenti atzīmējuši atbildi *“biežāk/vairāk vīrieši”* (5.9%) un atbildi *“galvenokārt vīrieši”* (2.1%). Noteiktu atbildi uz jautājumu nesniedza 1.8% aptaujāto.

Sekojošā grafikā aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm apkopoti, izmantojot "savilkto" skalu.

Vīrieši biežāk kā sievietes atzīmējuši, ka ikdienišķu lēmumu pieņemšanu vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 63.7% un 51.8%), kā arī vīrieši (attiecīgi: 12.8% un 3.8%). Savukārt sievietes biežāk kā vīrieši minējušas, ka ikdienišķu lēmumu pieņemšanu ģimenē veic sievietes (attiecīgi: 42.9% un 21.4%).

Atbildi, ka ikdienišķu lēmumu pieņemšanu veic sievietes, biežāk kā caurmērā norādījušas sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem (47.9%), sievietes, kuras vecākas par 55 gadiem (45.9%), un vīrieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem (25.6%). To, ka ikdienišķu lēmumu pieņemšanu vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā vidēji atzīmēja sievietes vecumā no 15 līdz 34 gadiem (~57.8%) un vīrieši vecumā no 25 līdz 34 gadiem (68.9%). Savukārt vīrieši, kuri vecāki par 55 gadiem, biežāk kā caurmērā minējuši, ka ikdienišķu lēmumu pieņemšanu veic vīrieši (16.3%).

Vīrieši ar augstāko izglītību biežāk kā vidēji atzīmējuši, ka ikdienišķu lēmumu pieņemšanu viņu ģimenē vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (69.5%), bet vīrieši ar pamatzglītību biežāk kā caurmērā minējuši, ka ikdienišķu lēmumu pieņemšanu veic vīrieši (16.9%). Jāpiebilst, ka sieviešu uzskati grupās ar dažādu izglītības līmeni būtiski neatšķirās.

Vīriešu auditorijā – latvieši biežāk kā cittautieši minējuši, ka ikdienišķus lēmumus vienlīdz daudz pieņem kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 66.1% un 60.9%). Sieviešu uzskati atkarībā no tautības nozīmīgi neatšķirās.

Valsts sektorā nodarbinātās sievietes biežāk kā vidēji norādījušas, ka ikdienišķus lēmumus ģimenē pieņem sievietes (47.8%). Atbildi, ka to vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā caurmērā minēja valsts sektorā nodarbinātie vīrieši (67.6%) un privātajā sektorā nodarbinātās sievietes (55.2%).

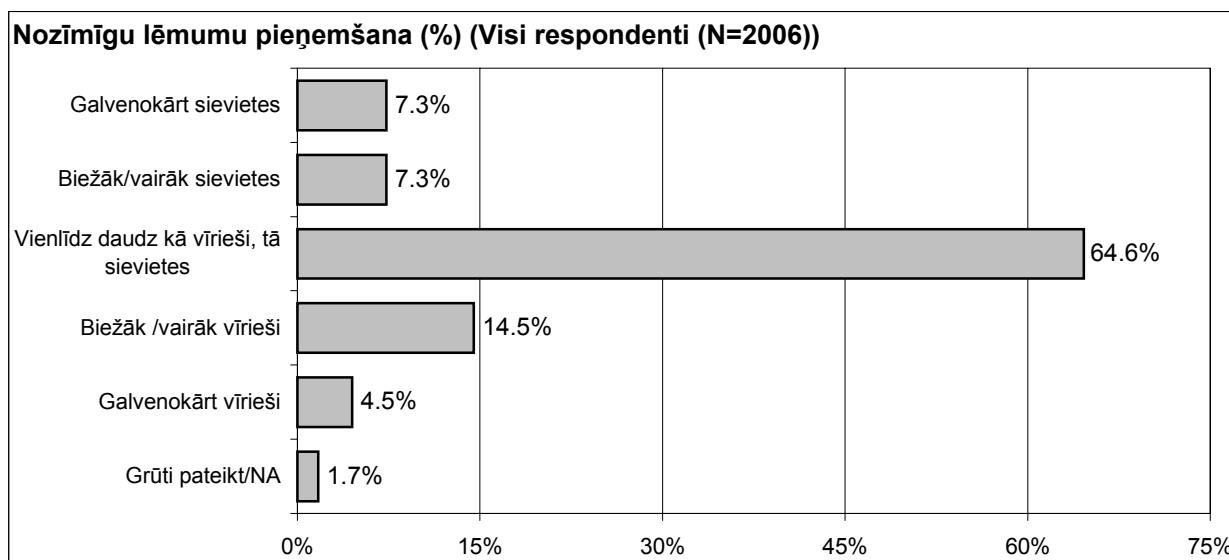
Raksturojot respondentu uzskatus atkarībā no pamatnodarbošanās veida, jāatzīmē, ka ierēdnes, darbinieces valsts vai pašvaldības iestādē, strādnieki, skolnieki, studenti un bezdarbnieces biežāk kā vidēji norādīja, ka ikdienišķu lēmumu pieņemšanu veic sievietes. Atbildi, ka ikdienišķus lēmumus vienlīdz daudz pieņem kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā caurmērā minēja vadītājas, menedžeres, zemnieki, uzņēmēji un skolnieces, studentes.

Atbildi, ka ikdienišķu lēmumu pieņemšanu ģimenē veic sievietes, biežāk kā vidēji atzīmēja vīrieši Kurzemē (29.9%) un sievietes Vidzemē (48.8%). Biežāk ka caurmērā

to, ka ikdienišķu lēmumu pieņemšanu vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes, minēja sievietes Zemgalē (59.5%) un vīrieši Vidzemē (69.7%) un Zemgalē (68.3%).

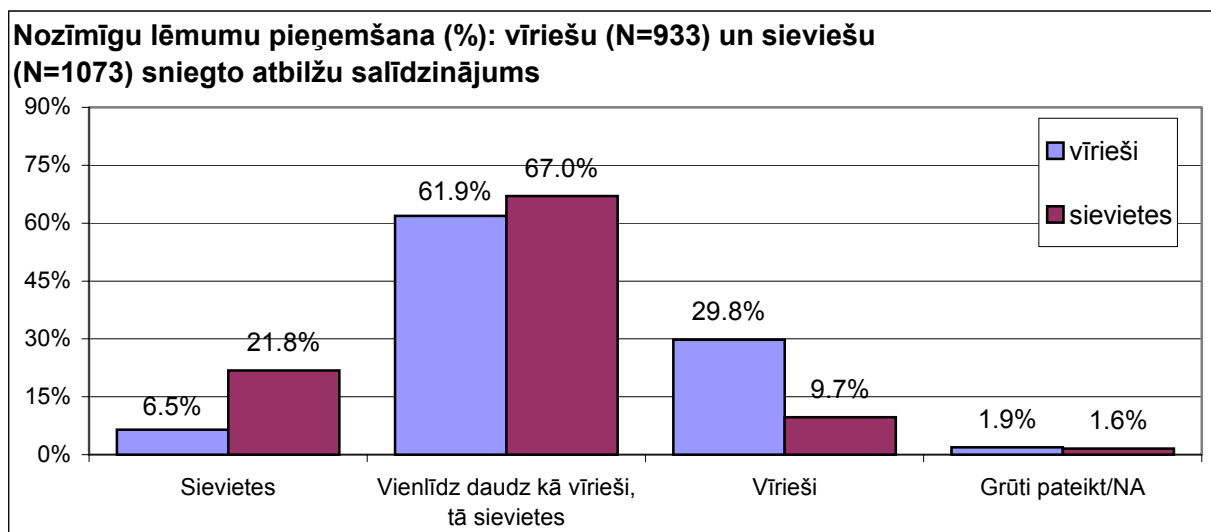
Sievietes laukos biežāk kā vidēji norādīja, ka ikdienišķu lēmumu pieņemšanu veic sievietes (47.0%), bet vīrieši citās pilsētās salīdzinoši biežāk atzīmējuši, ka šādus lēmumus ģimenē vienlīdz daudz pieņem kā vīrieši, tā sievietes (66.8%).

8.Nozīmīgu lēmumu pieņemšana

Aptaujas dati liecina, ka 64.6% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju norādījuši, ka ģimenē nozīmīgu lēmumu pieņemšanu vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes. To, ka nozīmīgu lēmumu pieņemšanu biežāk/vairāk veic vīrieši, atzīmēja 14.5% respondentu, bet 7.3% aptaujas dalībnieku minējuši, ka nozīmīgus lēmumus biežāk/vairāk pieņem sievietes vai galvenokārt pieņem sievietes. Visretāk respondenti atzīmēja atbildi "galvenokārt vīrieši" (4.5%), bet atbildi uz jautājumu nesniedza 1.7% respondentu.

Aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm uz minēto jautājumu, sekojošā grafikā apkopoti, izmantojot "savilkto" skalu.

Sievietes biežāk kā vīrieši atzīmējušas, ka nozīmīgus lēmumus vienlīdz daudz pieņem kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 67.0% un 61.9%), kā arī atbildi "sievietes"

(attiecīgi: 21.8% un 6.5%). Savukārt vīrieši biežāk kā sievietes atzīmējuši, ka nozīmīgus lēmumus pieņem vīrieši (attiecīgi: 29.8% un 9.7%). Noteiktu atbildi uz jautājumu nesniedza attiecīgi 1.9% vīriešu un 1.6% sieviešu.

Sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem (25.8%) un vīrieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem (10.1%) biežāk kā vidēji atzīmēja, ka nozīmīgu lēmumu pieņemšanu ģimenē veic sievietes. Savukārt to, ka nozīmīgu lēmumu pieņemšanu vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā vidēji minējušas sievietes vecumā no 15 līdz 34 gadiem (~74.5%) un vīrieši vecumā no 25 līdz 34 gadiem (65.0%), kā arī vīrieši, kuri vecāki par 55 gadiem (65.9%). Biežāk kā vidēji to, ka nozīmīgu lēmumu pieņemšanu ģimenē veic vīrieši, atzīmējuši vīrieši vecumā no 35 līdz 54 gadiem (~35.9%).

Latvieši un latvietes salīdzinoši biežāk norādījuši, ka nozīmīgu lēmumu pieņemšanu ģimenē vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 67.5% un 68.8%). Savukārt citu tautību vīrieši un sievietes salīdzinoši biežāk atzīmēja, ka nozīmīgus lēmumus ģimenē pieņem vīrieši (attiecīgi: 34.3% un 12.9%).

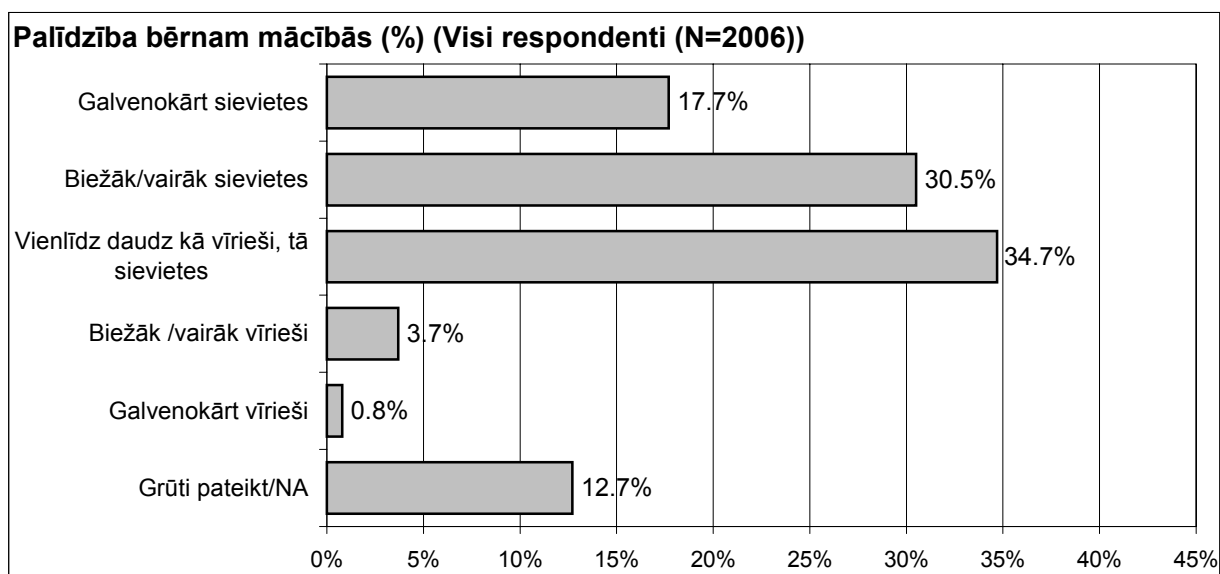
Valsts sektorā nodarbinātās sievietes biežāk kā vidēji atzīmējušas atbildi, ka nozīmīgus lēmumus ģimenē pieņem sievietes (26.9%), bet sievietes, kuras nodarbinātas privātajā sektorā biežāk kā caurmērā minējušas, ka nozīmīgus lēmumus vienlīdz daudz pieņem kā vīrieši, tā sievietes (72.9%). Savukārt valsts sektorā nodarbinātie vīrieši biežāk kā vidēji norādījuši, ka nozīmīgu lēmumu pieņemšanu veic vīrieši (33.6%).

Ierēdnes darbinieces valsts vai pašvaldības iestādēs un pensionāres biežāk kā vidēji atzīmējušas, ka nozīmīgus lēmumus ģimenē pieņem sievietes. Atbildi, ka šādus lēmumus vienlīdz daudz pieņem kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā caurmērā minēja vadītājas, menedžeres, speciālisti (-es) un pensionāri. To, ka nozīmīgus lēmumus ģimenē pieņem vīrieši, salīdzinoši biežāk norādīja vadītāji, menedžeri, ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs, zemnieki, skolnieces, studentes un mājsaimnieces.

Raksturojot respondentu atbildes Latvijas reģionos, jāatzīmē, ka atbildi - nozīmīgus lēmumus ģimenē vienlīdz daudz pieņem kā vīrieši, tā sievietes – biežāk kā caurmērā atzīmēja sievietes Kurzemē un Zemgalē (attiecīgi: 73.2% un 76.3%) un vīrieši Zemgalē un Latgalē (attiecīgi: 69.1% un 65.0%). Vīrieši un sievietes Rīgā biežāk kā caurmērā norādīja, ka nozīmīgus lēmumus pieņem vīrieši (attiecīgi: 34.9% un 13.2%). To, ka šādus lēmumus pieņem sievietes, biežāk kā vidēji minēja vīrieši Kurzemē (12.1%).

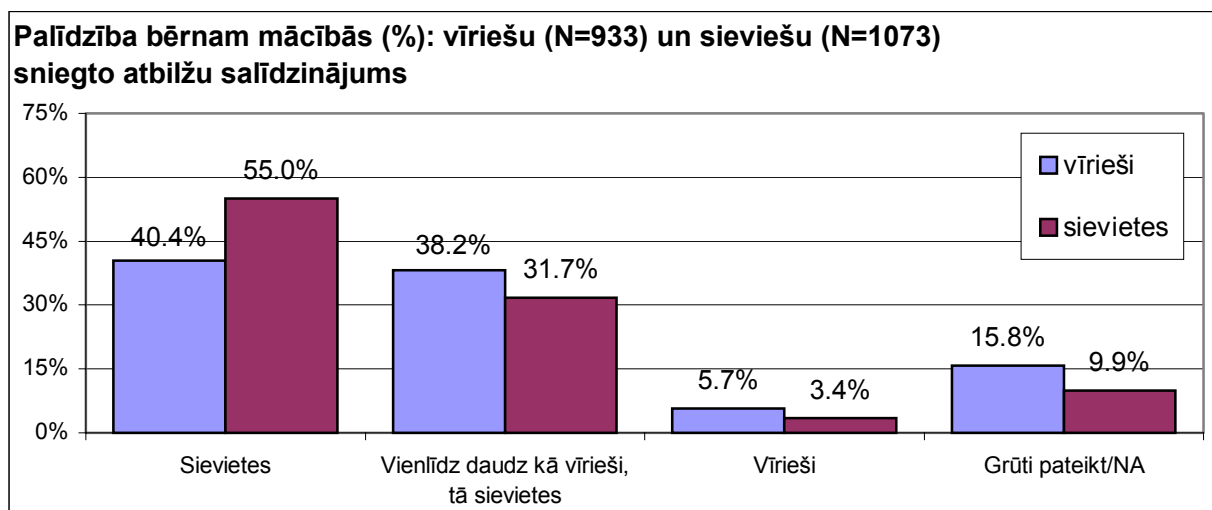
Jāatzīmē, ka vīrieši laukos un citās pilsētās biežāk kā vidēji atzīmēja, ka nozīmīgus lēmumus ģimenē vienlīdz daudz pieņem kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 66.1% un 65.0%).

9.Palīdzība bērnam mācībās

Nedaudz vairāk kā trešdaļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atzīmējuši, ka palīdzību bērnam mācībās sniedz vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes (34.7%), bet nedaudz retāk aptaujas dalībnieki minēja, ka šo pienākumu biežāk/vairāk veic sievietes (30.5%). Atbildi, ka palīdzību bērnam mācības galvenokārt sniedz sievietes, norādīja 17.7% aptaujāto, bet retāk respondenti atzīmēja atbildes “*biežāk/vairāk vīrieši*” (3.7%) un “*galvenokārt vīrieši*” (0.8%). Noteiktu atbildi uz jautājumu nesniedza 12.7% respondentu.

Sekojošā grafikā aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm apkopoti, izmantojot “savilkto” skalu.

Kā redzams, sievietes biežāk kā vīrieši minējušas, ka bērnam palīdzību mācībās sniedz sievietes (attiecīgi: 55.0% un 40.4%), bet vīrieši nedaudz biežāk kā sievietes atzīmējuši, ka bērnam mācībās vienlīdz daudz palīdz kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 38.2% un 31.7%). Atbildi “*vīrieši*” norādīja 5.7% vīriešu un 3.4% sieviešu. Noteiktu atbildi uz jautājumu nesniedza attiecīgi 15.8% vīriešu un 9.9% sieviešu.

Salīdzinot respondentu atbildes dažādās vecuma grupās, jāsecina, ka sievietes un vīrieši vecumā no 25 līdz 44 gadiem biežāk kā vidēji atzīmējuši, ka bērnam mācībās palīdz sievietes (attiecīgi: ~59.7% un ~48.0%). Atbildi, ka bērnam palīdzību mācībās

vienlīdz daudz sniedz kā vīrieši, tā sievietes, minēja sievietes vecumā no 15 līdz 24 gadiem (36.1%) un vīrieši vecumā no 15 līdz 34 gadiem (~42.8%).

Sieviešu auditorijā vērojama sakarība, ka paaugstinoties izglītības līmenim, pieaug to aptaujas dalībnieču īpatsvars, kuras norādījušas, ka bērnam mācības palīdz sievietes. Savukārt vīriešu auditorijā – paaugstinoties izglītības līmenim, pieaug to respondentu īpatsvars, kuri atzīmējuši, ka bērnam palīdzību mācībās vienlīdz daudz sniedz kā vīrieši, tā sievietes.

Latvieši biežāk kā citu tautību respondenti minējuši, ka bērnam mācībās vienlīdz daudz palīdz kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 40.3% un 35.8%), bet sieviešu uzskati atkarībā no tautības nozīmīgi neatšķīrās.

Valsts sektorā no darbinātās sievietes (58.2%) un privātajā sektorā nodarbinātie vīrieši (44.2%) biežāk kā vidēji atzīmēja, ka bērnam mācībās palīdz sievietes.

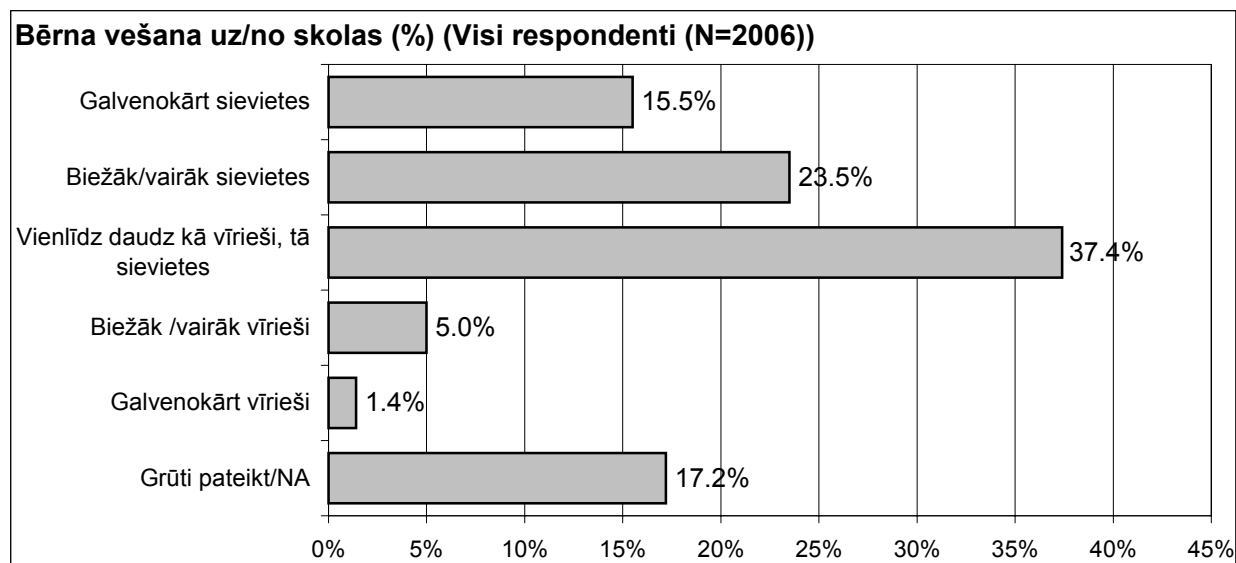
Analizējot respondentu atbildes grupās ar dažādu pamatnodarbošanos, jāsecina, ka ierēdņi (-nes), darbinieki (-ces) valsts vai pašvaldības iestādēs, strādnieki, skolnieces un studentes, bezdarbnieki (-ces) biežāk kā vidēji atzīmēja, ka bērnam mācībās palīdz sievietes. To, ka bērnam palīdzību mācībās vienlīdz daudz sniedz kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā caurmērā minēja vadītāji, menedžeri, skolnieki, studenti un mājsaimnieces.

Atbildi, ka bērnam mācībās palīdz sievietes, biežāk kā vidēji atzīmējušas sievietes Vidzemē, Latgalē (attiecīgi: 62.5% un 60.0%) un vīrieši Kurzemē, Zemgalē (attiecīgi: 47.8% un 48.4%). Savukārt vīrieši Rīgā un sievietes Kurzemē biežāk kā caurmērā norādīja, ka bērnam mācībās vienlīdz daudz palīdz kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 44.0% un 42.7%).

Arī vīrieši citās pilsētās biežāk kā vidēji atzīmēja, ka bērnam mācībās palīdz sievietes (48.1%).

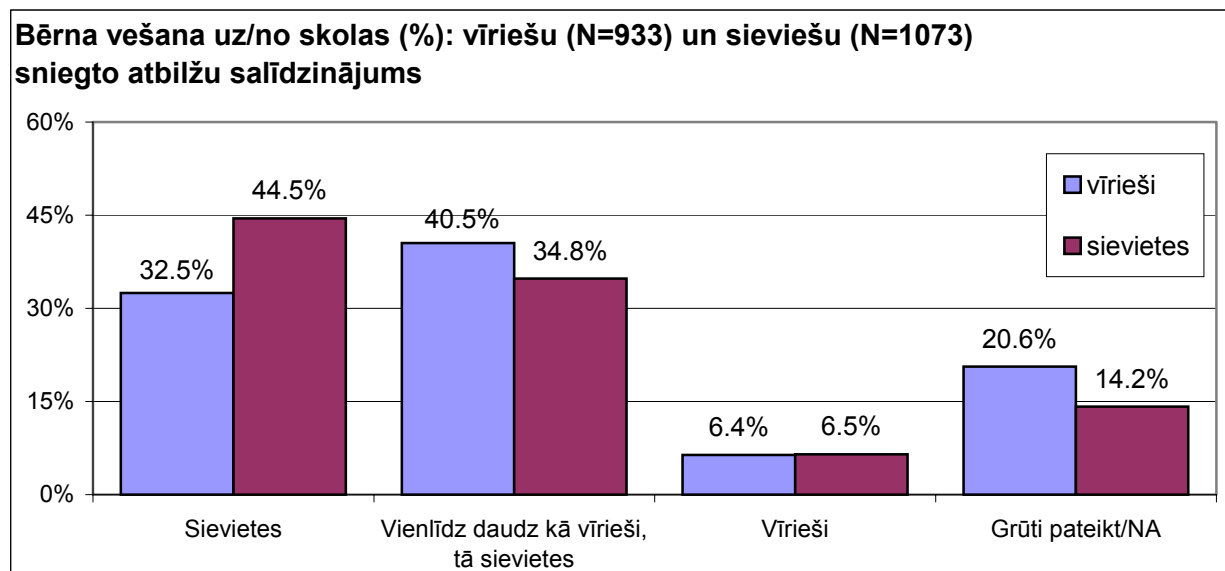
To, ka bērnam mācībās vienlīdz daudz palīdz kā vīrieši, tā sievietes, minējuši vīrieši, kuri nav bijuši precējušies, bet to, ka bērnam mācībās palīdz sievietes, salīdzinoši biežāk norādījuši vīrieši, kuri ir precējušies un tie, kuri ir bijuši precējušies (tagad šķīrušies, atraitņi). Tiesa, vīrieši, kuri ir bijuši precējušies, salīdzinoši biežāk arī norādījuši arī to, ka bērnam mācībā palīdz vīrieši. Jāatzīmē, ka sieviešu atbildes atkarībā no viņu ģimenes stāvokļa nozīmīgi neatšķīrās.

10. Bērna vešana uz/no skolas

Kā redzams, 37.4% respondentu norādījuši, ka bērnu uz/no skolas vienlīdz daudz ved kā vīrieši, tā sievietes. To, ka bērnu uz/no skolas biežāk/vairāk ved sievietes minēja 23.5% aptaujāto, bet atbildi "galvenokārt sievietes" atzīmēja 15.5% aptaujas dalībnieku. Retāk respondenti norādījuši, ka bērnu uz/no skolas biežāk/vairāk ved vīrieši (5.0%) vai to, ka šo pienākumu veic galvenokārt vīrieši (1.4%). Noteiktu atbildi uz jautājumu nesniedza 17.2% aptaujas dalībnieku.

Aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm uz minēto jautājumu, sekojošā grafikā apkopot, izmantojot "savilkto" skalu.

Sievietes biežāk kā vidēji atzīmējušas, ka bērnu uz/no skolas viņu ģimenē ved sievietes (attiecīgi: 44.5% un 32.5%), bet vīrieši nedaudz biežāk kā sievietes minējuši, ka šo pienākumu vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 40.5% un 34.8%). Atbildi "vīrieši" norādīja 6.4% vīriešu un 6.5% sieviešu. Jāatzīmē, ka uz jautājumu atturējās atbildēt 20.6% vīriešu un 14.2% sieviešu.

Atbildi, ka bērnu uz/no skolas ved sievietes, biežāk kā vidēji atzīmējušas sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem (48.9%) un vīrieši vecumā no 25 līdz 44 gadiem (~37.3%). Savukārt sievietes un vīrieši vecumā no 15 līdz 34 gadiem (attiecīgi: ~41.7%

un ~46.2%) biežāk kā caurmērā norādīja, ka bērnu uz/no skolas vienlīdz daudz ved kā vīrieši, tā sievietes.

Citu tautību sievietes un vīrieši salīdzinoši biežāk minēja, ka bērnu uz/no skolas ved sievietes (attiecīgi: 52.0% un 34.9%), bet latvietes biežāk kā citu tautību sievietes atzīmējušas, ka šo pienākumu vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 37.8% un 30.8%).

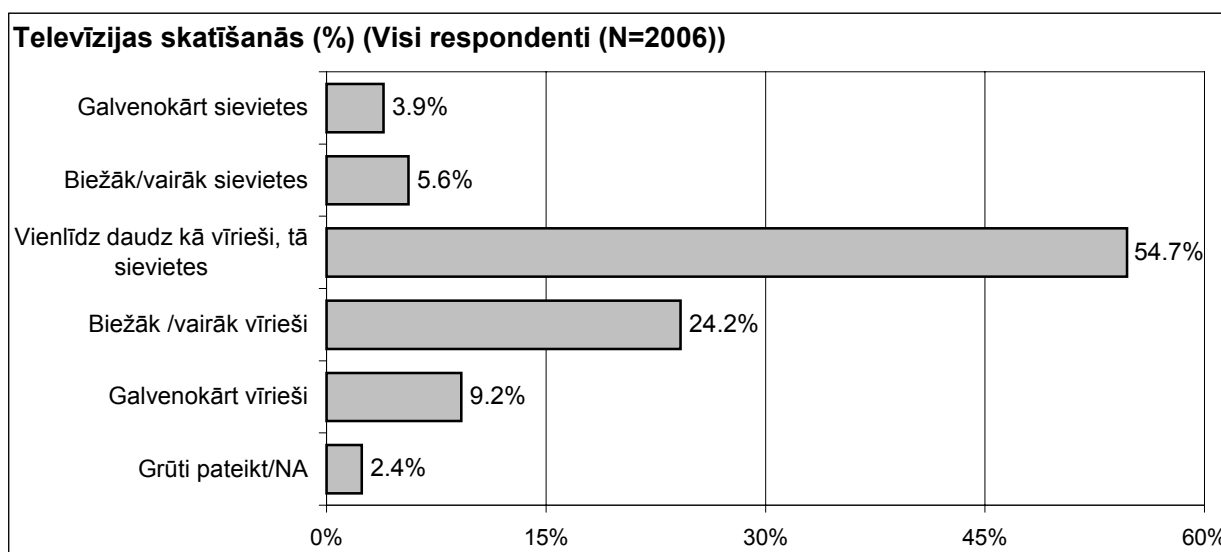
Privātajā sektorā nodarbinātie vīrieši biežāk kā vidēji atzīmējuši, ka bērnu uz/no skolas ved sievietes (36.8%), bet vīrieši, kas nodarbināti valsts sektorā, biežāk kā caurmērā norādījuši, ka bērnu uz/no skolas ved vīrieši (10.1%). Jāpiebilst, ka sieviešu uzskati atkarībā no nodarbinātības sektora būtiski neatšķīrās.

Analizējot respondentu atbildes atkarībā no pamatnodarbošanās veida, jāsecina, ka atbildi "sievietes" biežāk kā vidēji atzīmēja vadītāji (-as), menedžeri (-es), speciālisti, strādnieki (-ces), un bezdarbnieces. Biežāk kā caurmērā to, ka bērnu uz/no skolas vienlīdz daudz ved kā vīrieši, tā sievietes, minēja speciālistes, ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldību iestādēs, zemnieki, uzņēmēji, skolnieki (-ces), studenti (-ces) un mājsaimnieces.

Salīdzinot respondentu uzskatus Latvijas reģionos, jāsecina, ka sievietes Vidzemē, Latgalē (attiecīgi: 53.9% un 49.8%) un vīrieši Rīgā (35.5%) biežāk kā caurmērā atzīmēja, ka bērnu uz/no skolas ved sievietes. Savukārt atbildi, ka šo pienākumu vienlīdz daudz veic kā vīrieši, tā sievietes, norādīja sievietes Rīgā un Kurzemē (attiecīgi: 38.8% un 44.3%), kā arī vīrieši Zemgalē (44.9%). Biežāk kā caurmērā to, ka bērnu uz/no skolas ved vīrieši, minēja sievietes Zemgalē (9.9%) un vīrieši Kurzemē, Zemgalē (attiecīgi: 10.4% un 10.6%).

Jāatzīmē, ka sievietes, kuras ir bijušas precējušās biežāk kā vidēji minējušas, ka bērnu uz/no skolas ved sievietes (52.7%). Atbildi "vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes" biežāk kā caurmērā atzīmēja sievietes un vīrieši, kuri nav bijuši precējušies (attiecīgi: 40.1% un 43.5%). Savukārt vīrieši, kuri ir bijuši precējušies, biežāk kā vidēji minējuši, ka bērnu uz/no skolas ved vīrieši (12.0%).

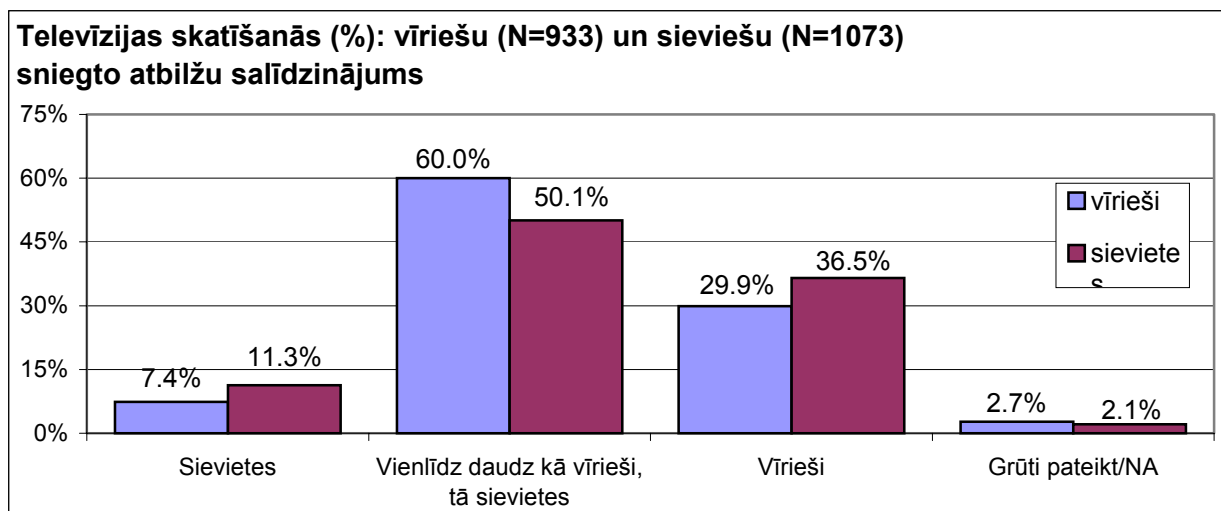
11. Televīzijas skatīšanās

Saskaņā ar aptaujas datiem, vairāk kā puse Latvijas iedzīvotāju norādījuši, ka televīziju skatās vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes (54.7%), bet gandrīz ceturtdaļa aptaujāto atzīmēja, ka televīziju biežāk/vairāk skatās vīrieši (24.2%). To, ka televīziju

galvenokārt skatās vīrieši norādīja 9.2% aptaujas dalībnieku, bet 5.6% aptaujas dalībnieku minējuši, ka televīziju biežāk/vairāk skatās sievietes. Visretāk respondenti minējuši, ka televīziju skatās galvenokārt sievietes (3.9%), bet noteiktu atbildi uz jautājumu nesniedza 2.4% aptaujāto.

Sekojošā grafikā aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm apkopoti, izmantojot "savilkto" skalu.

Vīrieši biežāk kā sievietes minējuši, ka televīziju viņu ģimenē skatās vienlīdz daudz kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 60.0% un 50.1%). Savukārt sievietes biežāk kā vīrieši atzīmējušas, ka televīziju skatās vīrieši (attiecīgi: 36.5% un 29.9%) un sievietes (attiecīgi: 11.3% un 7.4%). Noteiktu atbildi uz jautājumu nesniedza 2.7% vīriešu un 2.1% sieviešu.

Atbildi, ka televīziju vienlīdz daudz skatās kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā caurmērā minējušas sievietes vecumā no 15 līdz 34 gadiem (~56.2%), sievietes, kuras vecākas par 55 gadiem (53.4%), kā arī vīrieši vecumā no 35 līdz 44 gadiem (63.6%) un respondenti, kuri vecāki par 55 gadiem (64.0%). To, ka televīziju skatās sievietes, biežāk kā vidēji minējuši vīrieši vecumā no 25 līdz 34 gadiem (11.4%) un sievietes, kuras vecākas par 55 gadiem (15.2%). Savukārt sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem (47.2%) un vīrieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem (35.5%) biežāk kā caurmērā norādījuši, ka televīziju skatās vīrieši.

Sievietes ar pamatizglītību biežāk kā vidēji atzīmējušas, ka televīziju skatās sievietes (17.5%), bet vīriešu atbildes grupās ar dažādu izglītības līmeni būtiski neatšķīrās.

Citu tautību sievietes biežāk kā latvietes norādījušas atbildi, ka televīziju skatās vīrieši (attiecīgi: 53.8% un 47.4%). Jāpiebilst, ka vīriešu uzskati atkarībā no tautības nozīmīgi neatšķīrās.

Nestrādājošās sievietes biežāk kā vidēji atzīmējušas, ka televīziju skatās sievietes (15.1%), bet privātajā un valsts sektorā nodarbinātās sievietes (attiecīgi: 40.3% un 41.9%), kā arī nestrādājošie vīrieši (33.1%) biežāk kā caurmērā norādīja, ka televīziju skatās vīrieši.

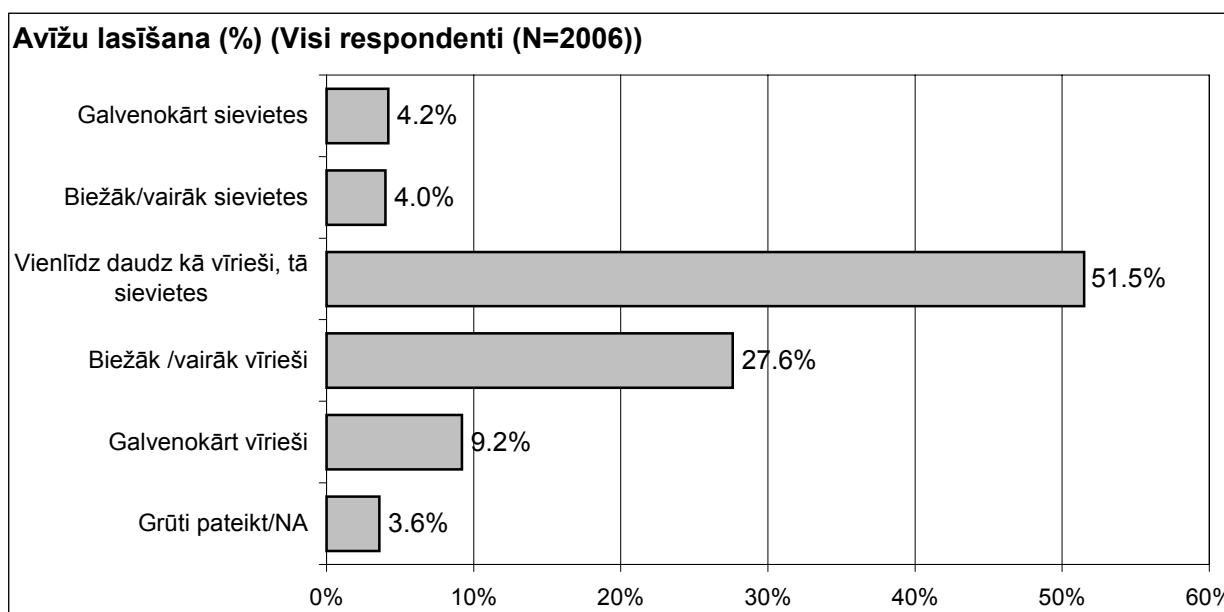
Raksturojot respondentu atbildes atkarībā no pamatnodarbošanās veida, jāatzīmē, ka atbildi – televīziju vienlīdz daudz skatās kā vīrieši, tā sievietes – biežāk kā vidēji atzīmēja vadītājās, menedžeres, speciālisti, ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs, zemnieki, uzņēmēji, pensionāri (-es) un skolnieces, studentes. To, ka televīziju skatās vīrieši, biežāk kā caurmērā norādīja vadītāji, menedžeri,

speciālistes, ierēdnes, darbinieces valsts vai pašvaldības iestādēs, strādnieki (-ces) un skolnieki, studenti. Savukārt pensionāres biežāk kā vidēji minējušas, ka televīziju skatās sievietes.

Sievietes Rīgā un vīrieši Latgalē biežāk kā vidēji atzīmējuši, ka televīziju vienlīdz daudz skatās kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 53.1% un 65.1%). Atbildi, ka televīziju skatās vīrieši, biežāk kā caurmērā norādīja aptaujas dalībnieces Latgalē (42.2%) un vīrieši Kurzemē (36.2%).

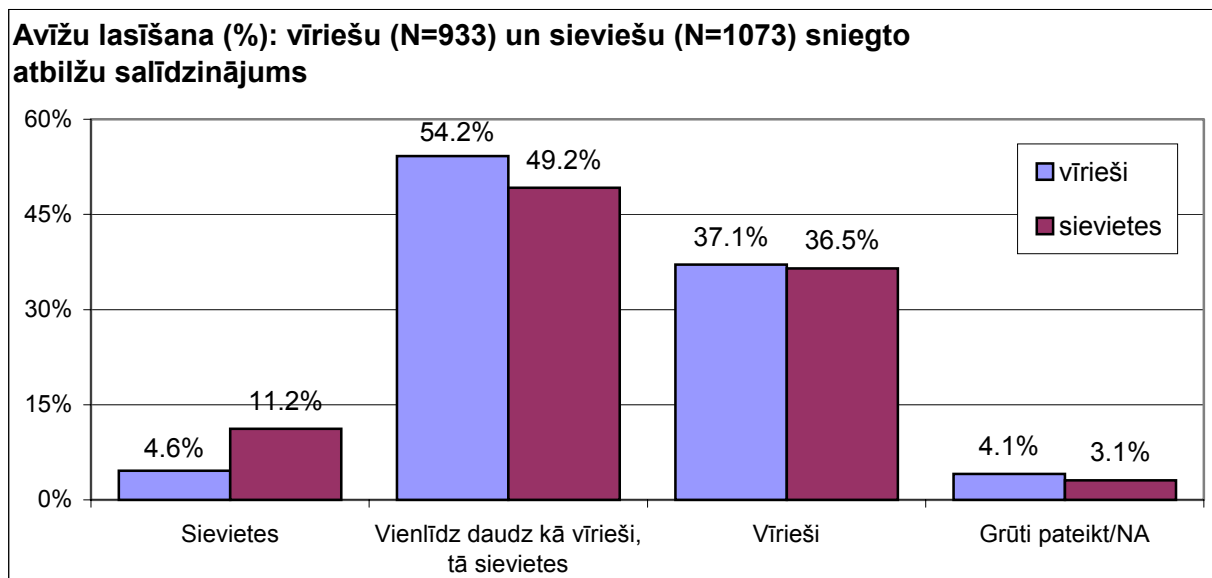
Salīdzinot respondentu atbildes atkarībā no apdzīvotās vietas tipa (Rīga, cita pilsēta, lauki), jāsecina, ka sievietes laukos biežāk kā caurmērā norādījušas, ka televīziju skatās vīrieši (40.4%), bet laukos aptaujātie vīrieši salīdzinoši biežāk minējuši, ka televīziju vienlīdz daudz skatās kā vīrieši, tā sievietes (66.0%).

12. Avīžu lasīšana

Saskaņā ar aptaujas datiem, nedaudz vairāk kā puse Latvijas iedzīvotāju minējuši, ka avīzes vienlīdz daudz lasa kā vīrieši, tā sievietes (51.5%), bet 27.6% respondentu norādīja, ka avīzes biežāk/vairāk lasa vīrieši. Gandrīz katrs desmitais aptaujas dalībnieks minēja, ka avīzes lasa galvenokārt vīrieši (9.2%), bet retāk tika norādītas atbildes “*biežāk/vairāk sievietes*” (4.0%) un “*galvenokārt sievietes*” (4.2%). Noteiktu atbildi uz jautājumu nesniedza 3.6% aptaujāto.

Sekojošā grafikā aptaujas dati par sieviešu un vīriešu atbildēm apkopoti, izmantojot "savilkto" skalu.

Vērojams, ka vīrieši nedaudz biežāk kā sievietes norādījuši, ka avīzes vienlīdz daudz lasa kā vīrieši, tā sievietes (attiecīgi: 54.2% un 49.2%), bet sievietes biežāk kā vīrieši minējušas, ka avīzes lasa sievietes (attiecīgi: 11.2% un 4.6%). Atbildi "vīrieši" sievietes un vīrieši atzīmējuši gandrīz vienlīdz bieži (attiecīgi: 36.5% un 37.1%). Noteiktu atbildi uz jautājumu nesniedza 4.1% vīriešu un 3.1% sieviešu.

Raksturojot vecuma grupās sniegtās atbildes, jāatzīmē, ka sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem un sievietes, kuras vecākas par 55 gadiem, biežāk kā vidēji minējušas atbildi "sievietes" (attiecīgi: 13.5% un 14.8%). Savukārt to, ka avīzes vienlīdz daudz lasa kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā caurmērā atzīmējušas sievietes vecumā no 15 līdz 34 gadiem (~55.3%) un vīrieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem (58.5%). To, ka avīzes lasa vīrieši, biežāk kā caurmērā norādīja sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem (40.1%) un vīrieši, kuri vecāki par 55 gadiem (42.9%).

Sievietes ar pamatizglītību biežāk kā vidēji minējušas, ka avīzes lasa sievietes (15.8%), bet atbildi, ka avīzes vienlīdz daudz lasa kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā caurmērā atzīmējušas sievietes ar augstāko izglītību (53.7%) un vīrieši ar pamatizglītību (57.3%).

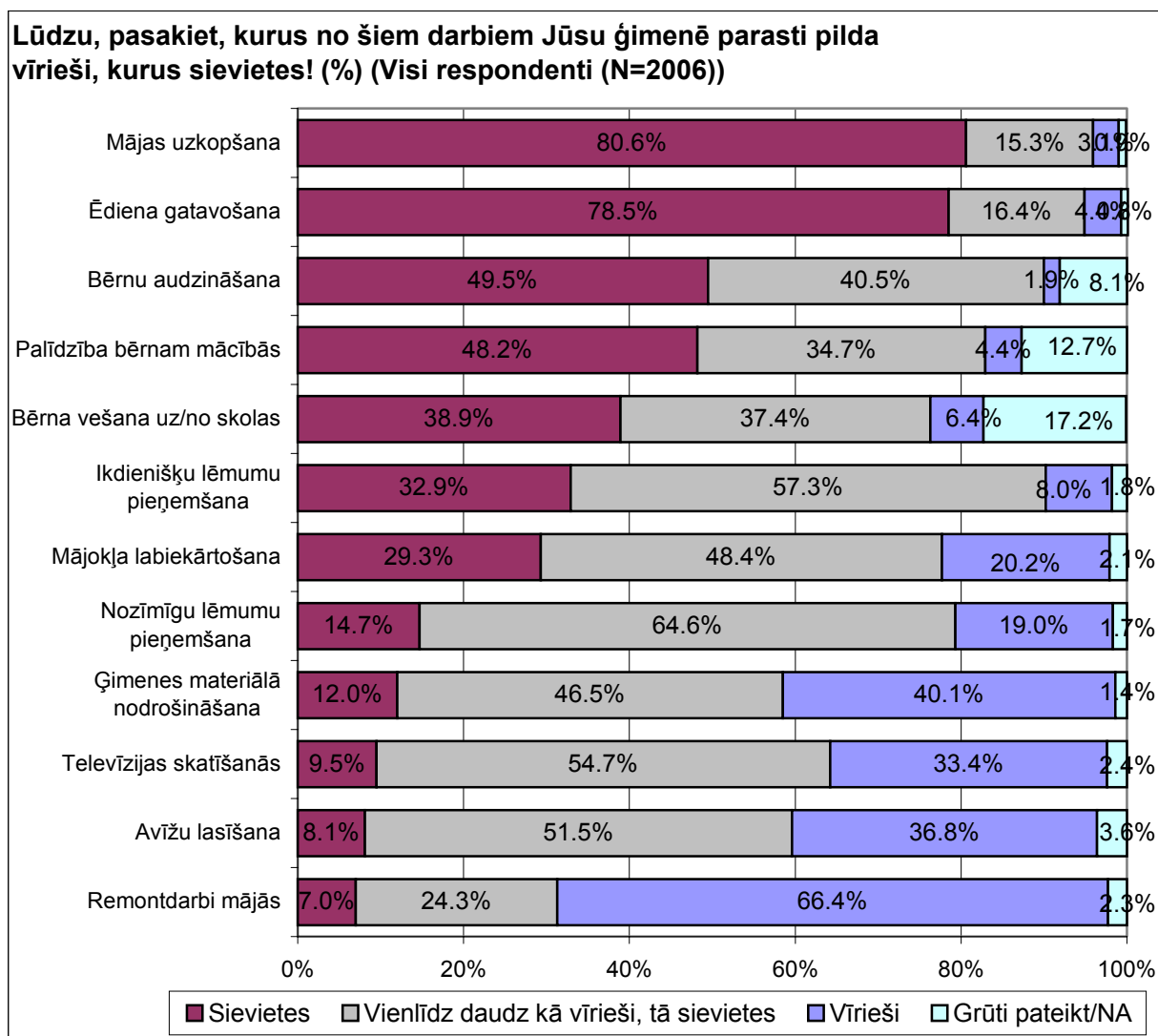
Privātajā sektorā nodarbinātie vīrieši biežāk kā vidēji minējuši, ka avīzes vienlīdz daudz lasa kā vīrieši, tā sievietes (57.3%), bet privātajā sektorā nodarbinātās sievietes (39.6%) un vīrieši, kas nodarbināti valsts sektorā (40.2%), biežāk kā caurmērā norādījuši, ka avīzes lasa vīrieši.

Atbildi, ka avīzes vienlīdz daudz lasa kā vīrieši, tā sievietes, biežāk kā vidēji minēja vadītājas, menedžeres, ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs, zemnieki, uzņēmēji, skolnieces, studentes un mājsaimnieces. To, ka avīzes lasa vīrieši, biežāk kā caurmērā atzīmēja vadītāji, menedžeri, strādnieces un pensionāri.

Sievietes Zemgalē (55.4%) un vīrieši Zemgalē, Latgalē (attiecīgi: 58.3% un 64.1%) biežāk kā caurmērā minēja, ka avīzes vienlīdz daudz lasa kā vīrieši, tā sievietes. Savukārt vīrieši Vidzemē (42.3%) un sievietes Kurzemē un Latgalē (attiecīgi: 43.1% un 40.3%) biežāk kā vidēji norādīja, ka avīzes lasa vīrieši.

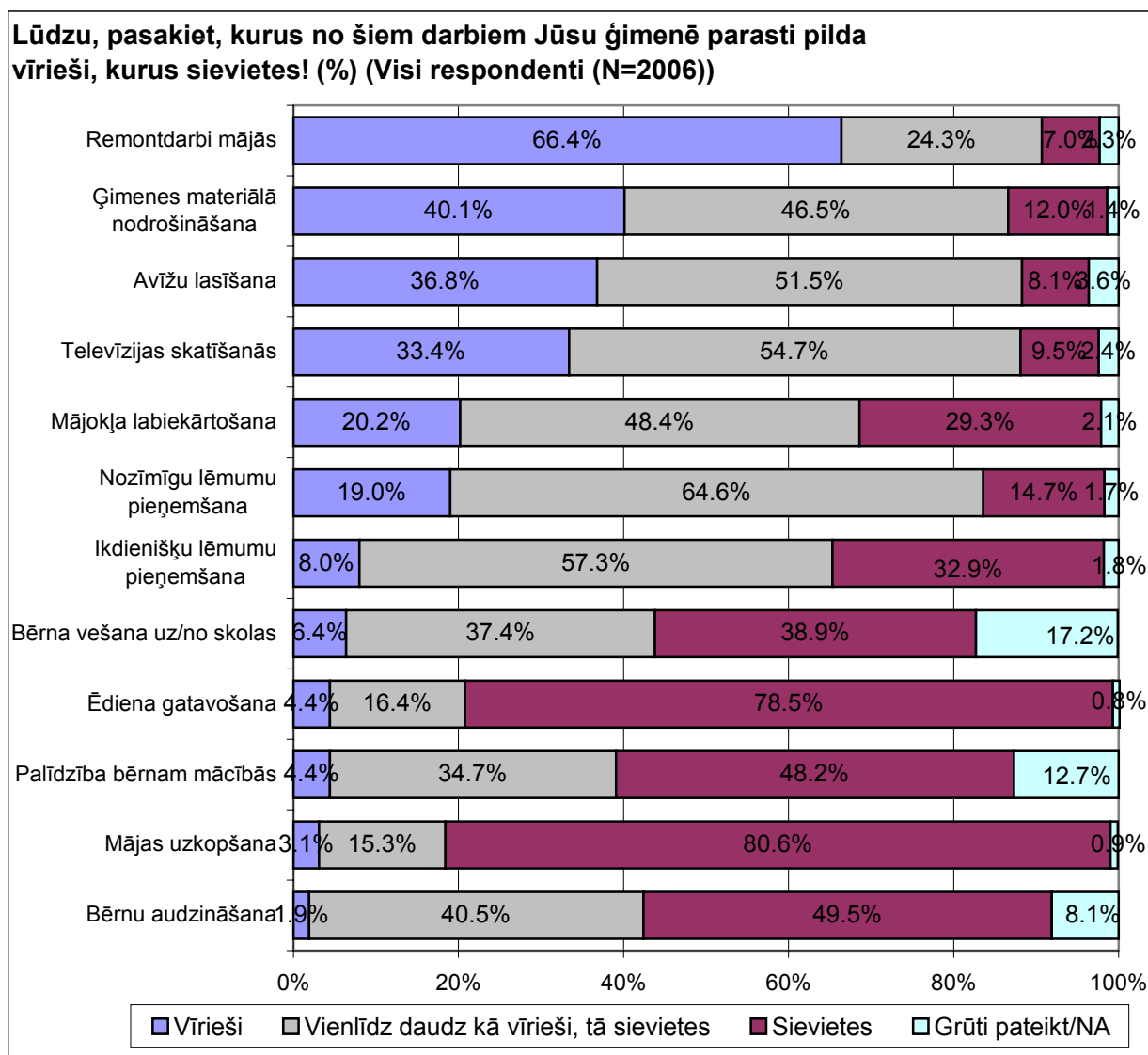
Interesanti atzīmēt, ka atbildi - avīzes lasa sievietes - biežāk kā caurmērā minējušas sievietes laukos (15.1%).

Sekojošā grafikā apkopoti aptaujas dati par Latvijas iedzīvotāju atbildēm uz jautājumu: "Lūdzu, pasakiet, kurus no šiem darbiem Jūsu ģimenē parasti pilda vīrieši, kurus – sievietes". Jāpiebilst, ka pienākumi un darbi ģimenē, kurus aptaujas dalībniekiem tika lūgts izvērtēt, šajā grafikā ranžēti pēc atbildes "sievietes" minēšanas biežuma.

Kā redzams, vairāk kā 3/4 aptaujāto Latvijas iedzīvotāju minējuši, ka sievietes ģimenē veic *mājas uzkopšanas* (80.6%) un *ēdiena gatavošanas* (78.5%) darbus, bet gandrīz puse respondentu norādījuši, ka sievietes parasti veic *bērnu audzināšanas* pienākumus (49.5%) un palīdz bērnam mācībās (48.2%). Vairāk kā ceturtdaļa aptaujas dalībnieku atzīmējuši, ka *sievietes ved bērnu uz/no skolas* (38.9%), veic *ikdienišķu lēmumu pieņemšanu* (32.9%) un *mājokļa labiekārtošanas* darbus (29.3%). Savukārt mazāk kā piektdaļa respondentu norādīja, ka sievietes viņu ģimenē *pieņem nozīmīgus lēmumus* (14.7%), *nodrošina ģimenes materiālo stāvokli* (12.0%), *skatās televīziju* (9.5%), *lasa avīzes* (8.1%) vai *veic remontdarbus* (7.0%).

Sekojošā grafikā apkopoti aptaujas dati par respondentu atbildēm uz jautājumu: “Lūdzu, pasakiet, kurus no šiem darbiem Jūsu ģimenē parasti pilda vīrieši, kurus – sievietes”. Jāpiebilst, ka pienākumi un darbi ģimenē, kurus aptaujas dalībniekiem tika lūgts izvērtēt, šajā grafikā ranžēti pēc atbildes “vīrieši” minēšanas biežuma.

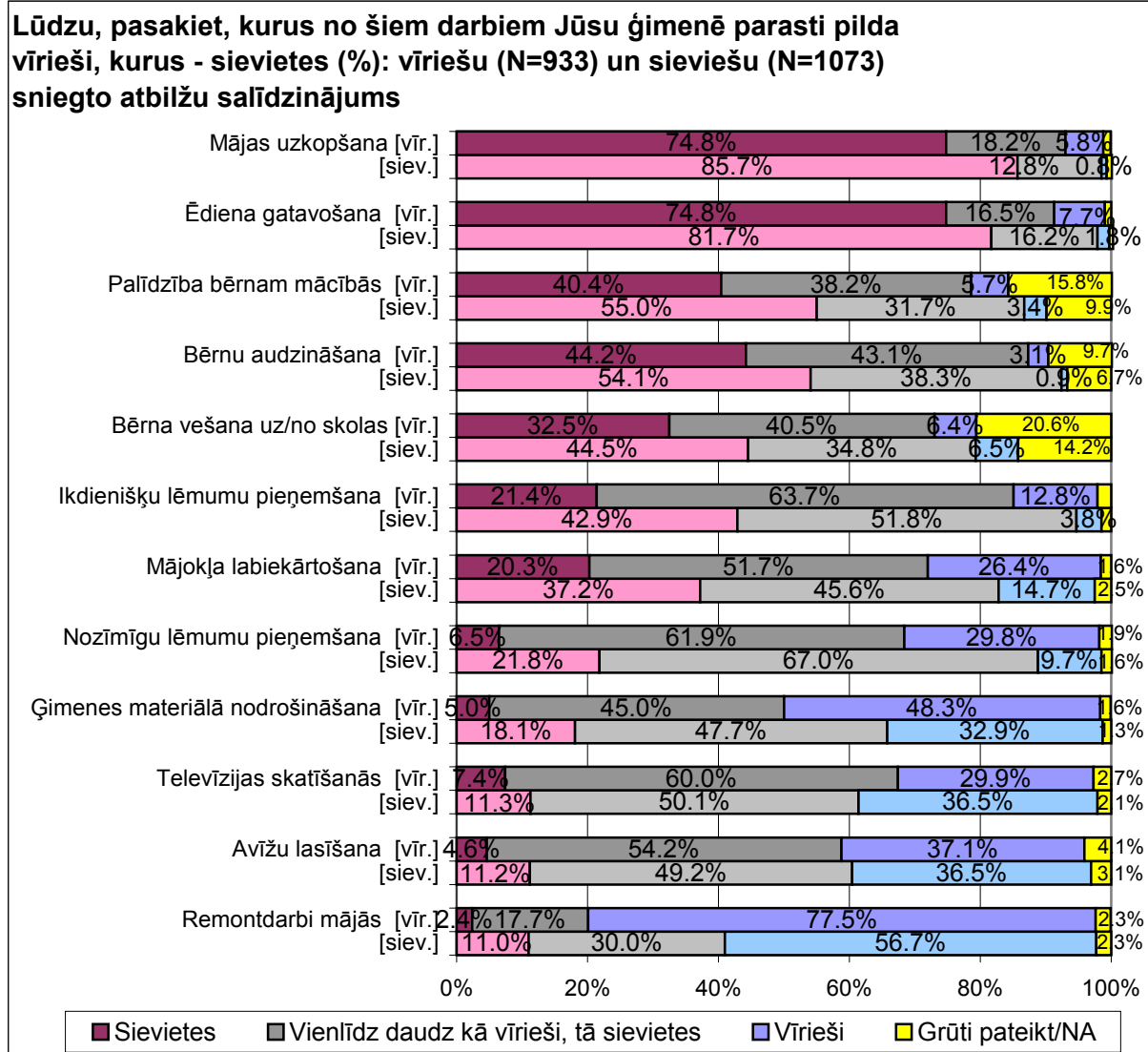

Kā redzams, aptuveni 2/3 respondentu minējuši, ka vīrieši mājās veic *remontdarbus* (66.4%), bet vairāk kā trešdaļa aptaujas dalībnieku atzīmējuši, ka vīrieši *nodrošina ģimeni materiāli* (40.1%), *lasa avīzes* (36.8%) un *skatās televīziju* (33.4%). Aptuveni piektdaļa aptaujāto norādījuši, ka viņu ģimenē vīrieši veic *mājokļa labiekārtošanas darbus* (20.2%) un pieņem *nozīmīgus lēmumus* (19.0%). Savukārt mazāk kā desmitā daļa aptaujas dalībnieku norādīja, ka viņu ģimenē vīrieši pieņem *ikdienišķus lēmumus* (8.0%), *ved bērnus uz/no skolas* (6.4%), *gatavo ēdienu* (4.4%), *palīdz bērnam mācībās* (4.4%), *uzkopj māju* (3.1%) vai *audzina bērnus* (1.9%).

Jāsecina, ka Latvijas iedzīvotāju aptaujā iegūtie rezultāti diezgan izteikti atspoguļo priekšstatus par dalījumu “sieviešu” un “vīriešu” darbos.

Jāatzīmē, ka lai gan veiktajās fokusgrupu diskusijās to dalībnieki norādīja, ka darbu sadalījumu ģimenē lielā mērā nosaka vienošanās ģimenes locekļu vidū, tomēr kopumā arī diskusiju dalībnieku viedoklī diezgan izteikti parādījās dalījums “sieviešu” un “vīriešu” darbos.

Sekojošā grafikā salīdzināti dati par sieviešu un vīriešu atbildēm uz jautājumu: "Lūdzu pasakiet, kuru no šiem darbiem Jūsu ģimenē parasti pilda vīrieši, kurus sievietes!", ranžējot pēc atbildes "sievietes".

Salīdzinot sieviešu un vīriešu atbildes, jāsecina, ka sievietes biežāk kā vīrieši minējušas to, ka viņu ģimenēs katru aplūkotajiem pienākumiem, darbiem veic sievietes. Ievērojami biežāk aptaujas dalībnieces atbildi "sievietes" minējušas attiecībā uz sekojošiem pienākumiem un darbiem: *ikdienišķu lēmumu pieņemšana, mājokļa labiekārtošana, nozīmīgu lēmumu pieņemšana, palīdzība bērnam mācībās, ģimenes materiālā nodrošināšana un mājas uzkopšana.*

Savukārt vīrieši ievērojami biežāk kā sievietes atzīmējuši, ka viņu ģimenēs vīrieši veic sekojošus pienākumus: *remontdarbi mājās, nozīmīgu lēmumu pieņemšana, ģimenes materiālā nodrošināšana, mājokļa labiekārtošana.*

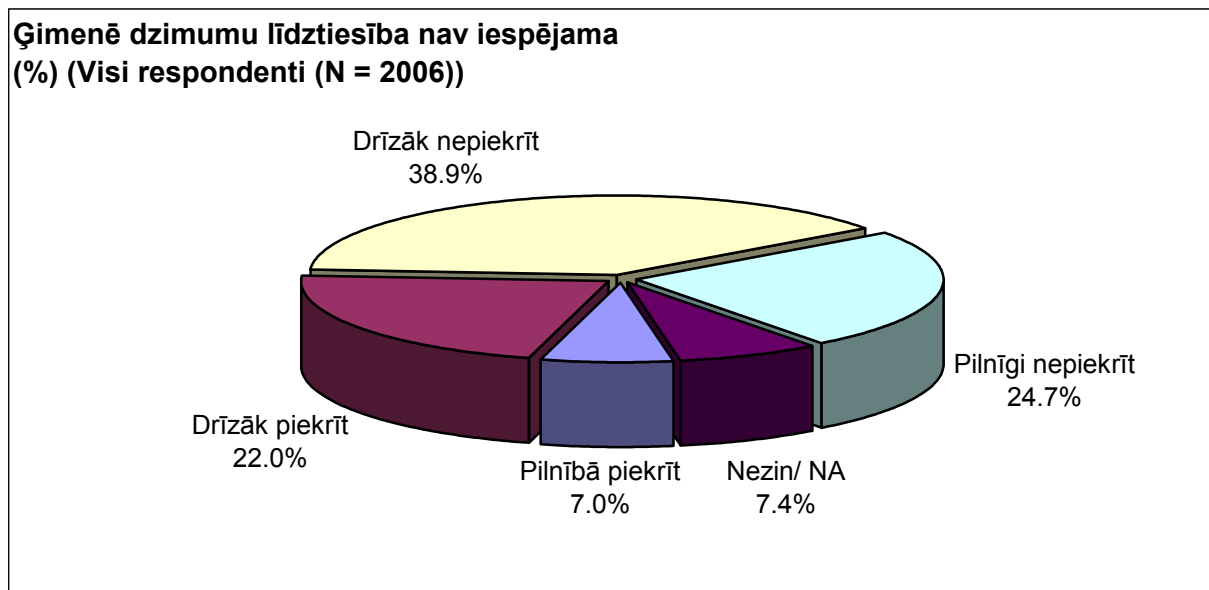
Attieksme pret apgalvojumiem, kas saistīti ar dzimumu līdztiesības jautājumiem ģimenē

Lai novērtētu Latvijas iedzīvotāju attieksmi pret dažādiem ar dzimumu līdztiesību saistītiem jautājumiem, aptaujas dalībniekus lūdza novērtēt sekojošus apgalvojumus:

1. Ģimenē dzimumu līdztiesība nav iespējama
2. Vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo labklājību
3. Ja sieviete aktīvi iesaistās sabiedriskajā dzīvē, ģimene zaudē vairāk nekā tad, ja to dara vīrietis
4. Arī sieviete var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par vīriešu pienākumiem
5. Arī vīrietis var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par sieviešu pienākumiem
6. Ja sieviete pelna vairāk naudas, vīrietim jāuzņemas lielākā atbildība par mājas darbiem
7. Rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti
8. Mēģinājums panākt, lai vīrietis piedalās visos mājas darbos, ir tikai modes lieta
9. Šķiršanās gadījumā bērnam tomēr ir labāk palikt pie mātes
10. Ja ekonomiskie apstākļi atļautu, katra sieviete gribētu būt mājsaimniece
11. Sievietes parasti ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus
12. Zinu gadījumus, kad vecāku šķiršanās gadījumā praktiski netiek saņemta bērna uzturņa (alimenti)

Aptaujātos Latvijas iedzīvotājus (N = 2006) lūdza novērtēt minētos apgalvojumus un atzīmēt, vai viņi tiem *“pilnībā piekrīt”*, *“drīzāk piekrīt”*, *“drīzāk nepiekrīt”* vai *“pilnīgi nepiekrīt”*.

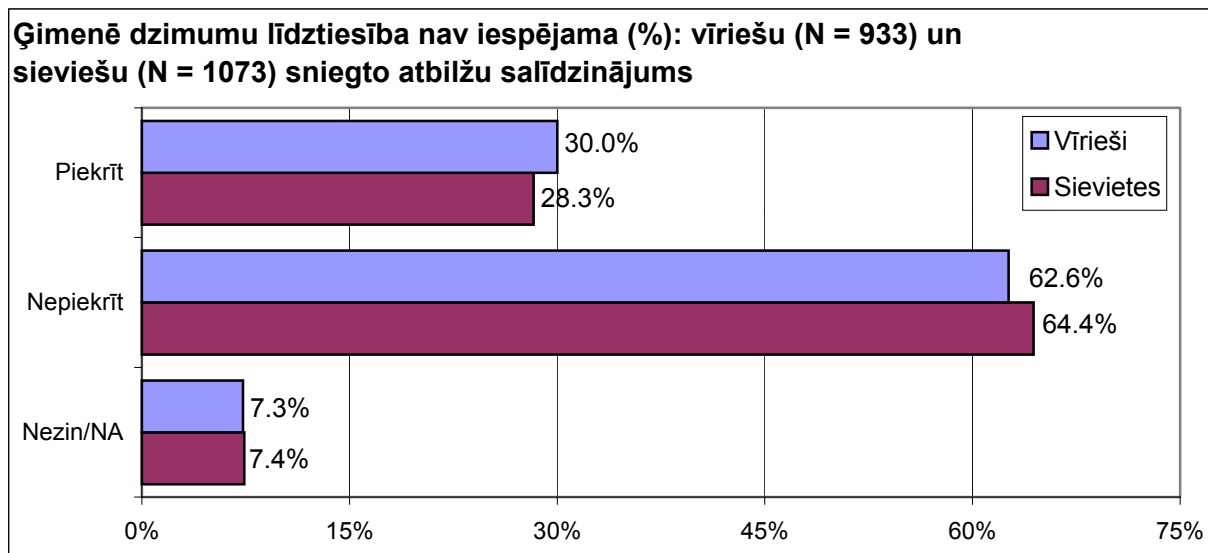
1. Ģimenē dzimumu līdztiesība nav iespējama

Grafikā attēlotie rezultāti liecina, ka gandrīz 30% Latvijas iedzīvotāju minētajam izteikumam ir piekrituši, no kuriem 7.0% respondentu tam pilnībā piekrituši, bet 22.0% aptaujāto drīzāk piekrituši. Savukārt aptuveni 2/3 aptaujas dalībnieku nav piekrituši, ka ģimenē dzimumu līdztiesība nav iespējama (63.6%).

Detalizētāk vīriešu un sieviešu auditorijās sniegtās atbildes tiks analizētas pēc "savilktais" skalas, t.i., "piekrīt" (summējot atbildes "pilnībā piekrīt" un "drīzāk piekrīt") un "nepiekrīt" (summējot atbildes "pilnīgi nepiekrīt" un "drīzāk nepiekrīt").

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā attēlots vīriešu un sieviešu auditorijās paustais viedoklis.

Aptaujas dati liecina, ka sieviešu un vīriešu nostāja apgalvojumā, ka ģimenē dzimumu līdztiesība nav iespējama, būtiski neatšķiras ne no atbilžu kopējā sadalījuma, ne arī savstarpēji.

Salīdzinot respondentu atbildes dažādās vecuma grupās, redzams, ka vīrieši vecumā no 45 līdz 54 gadiem apgalvojumam biežāk kā caurmērā piekrituši (35.8%), bet gados vecākie respondenti (virs 55 g.v.) biežāk tam nav piekrituši (67.4%). Jāpiebilst, ka aptaujāto sieviešu atbildēs dažādās vecuma grupās nav vērojamas būtiskas atšķirības no vidējiem rādītājiem.

Vīriešu un sieviešu auditorijās cittautieši (attiecīgi: 35.1% un 33.4%) minētajam apgalvojumam piekrituši biežāk kā latvieši un latvietes (25.7% un 24.4%).

Izteikumā, ka ģimenē dzimumu līdztiesība nav iespējama, valsts sektorā strādājošie vīrieši un sievietes (attiecīgi: 68.7% un 66.9%) noliedzošu attieksmi pauduši biežāk kā nestrādājošie vīrieši un sievietes (64.7% un 61.4%).

Aplūkojot pētījuma rezultātus dažādās pamatnodarbošanās grupās, atklājas, ka vīriešu un sieviešu auditorijās uzņēmēji un no sievietēm – ierēdnes, darbinieces valsts un pašvaldību iestādēs šim apgalvojumam piekrituši (-as) caurmērā biežāk. Savukārt ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs, zemnieki un pensionāri un sieviešu auditorijā - vadītājas, menedžeres un speciālistes minētajam izteikumam salīdzinoši biežāk nav piekrituši (-as).

Raksturojot situāciju Latvijas reģionos, jāatzīmē, ka vīrieši Kurzemē (36.3%) un Zemgalē (35.1%) biežāk kā caurmērā ir piekrituši tam, ka ģimenē dzimumu līdztiesība nav iespējama. Savukārt Kurzemē dzīvojošās sievietes (70.1%), kā arī Vidzemē (66.7%) un Latgalē (72.0%) aptaujātie vīrieši apgalvojumam biežāk nav piekrituši.

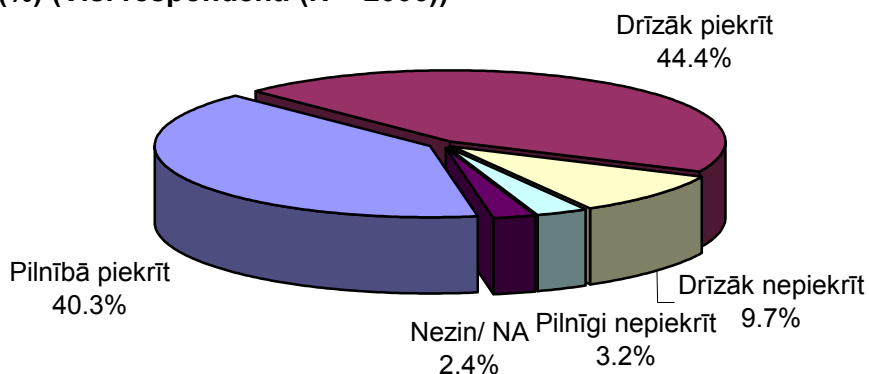
Izteikumam, ka ģimenē dzimumu līdztiesība nav iespējama, laukos dzīvojošie vīrieši piekrituši nedaudz biežāk kā vīrieši pilsētās (izņemot Rīgu) (attiecīgi: 33.3% un 27.0%). Jāpiebilst, ka sieviešu auditorijā šajās grupās sniegtās atbildes būtiski neatšķiras no vidējiem rādītājiem.

legūtie rezultāti liecina, ka vīriešu un sieviešu auditorijās, respondenti (-es), kuru ģimenēs ir pilngadīgi bērni (attiecīgi: 35.2% un 31.9%), apgalvojumam, ka ģimenē dzimumu līdztiesība nav iespējama, piekrituši biežāk kā vīrieši un sievietes, kuriem ir nepilngadīgi bērni (29.8% un 27.8%).

Interesanti, ka vīriešu un sieviešu auditorijās respondenti, kuri bijuši precējušies, bet pašlaik ir šķīrušies vai ir atraitņi (atraitnes), biežāk kā aptaujas dalībnieki, kuri ir precējušies (ir pastāvīga kopdzīve), un respondenti, kuri nav bijuši precējušies, paiduši viedokli, ka ģimenē dzimumu līdztiesība nav iespējama.

2. Vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo labklājību

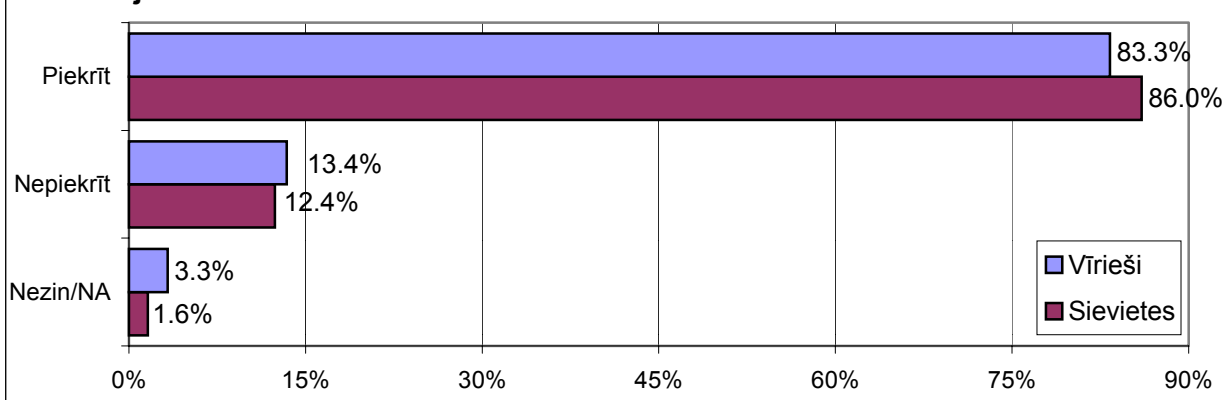
Vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo stāvokli (%) (Visi respondenti (N = 2006))

Kā redzams, lielākā daļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ir piekrituši izteikumam, ka vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo stāvokli (84.7%), turklāt 40.3% šim apgalvojumam piekrituši pilnībā. Kopumā tikai aptuveni katrs desmitais aptaujas dalībnieks, vērtējot izteikumu, sniedzis noliedzošu atbildi (12.9%).

Vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums apgalvojumā par to, ka vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo labklājību, attēlots sekojošā grafikā. Grafikā izmantota "savilkta" skala.

Vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo labklājību (%): vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums

Kā liecina pētījuma rezultāti, aptaujāto vīriešu un sieviešu viedoklis minētajā apgalvojumā būtiski neatšķiras - nedaudz vairāk kā 80% abu dzimumu pārstāvju

izteikumam, ka vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo labklājību, piekrituši, bet aptuveni katrs desmitai vīrietis (13.4%) un katra desmitā sieviete (12.6%) minētajam izteikumam nav piekrituši.

Sieviešu auditorijā vērojama sakarība, ka gados vecākās aptaujas dalībnieces (virs 55 g.v.) apgalvojumam, ka vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo labklājību, piekritušas biežāk kā gados jaunākās respondentes (15-24 g.v.). Līdzīgi arī vīriešu auditorijā - apgalvojumam caurmērā biežāk piekrituši vīrieši vecumā no 35 līdz 44 gadiem (88.7%), bet gados jaunākie vīrieši (15-24 g.v.) (19.5%) tam biežāk nav piekrituši.

Analizējot respondentu atbildes grupās ar dažādu izglītības līmeni, vīriešu auditorijā vērojama sakarība, ka aptaujas dalībnieki ar augstāku izglītības līmeni biežāk izteikumam piekrituši kā respondenti ar zemāku izglītības līmeni.

Dati liecina, ka valsts sektorā strādājošie vīrieši apgalvojumam piekrituši biežāk kā nestrādājošie (attiecīgi: 85.7% un 81.7%). Jāpiebilst, ka sieviešu atbildes dažādās nodarbošanās sfēru grupās būtiski neatšķiras no vidējiem rādītājiem.

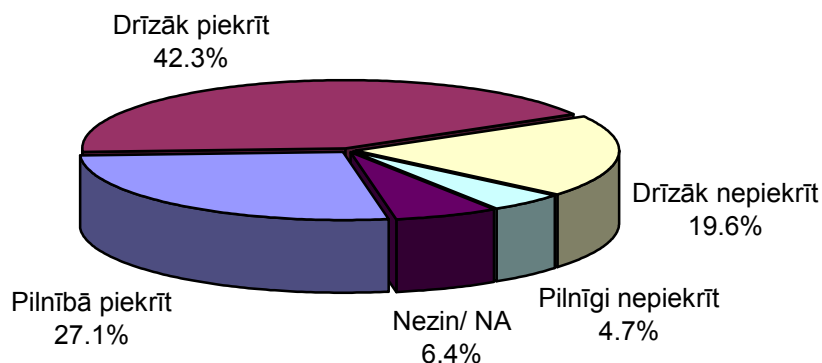
Aplūkojot datus pamatnodarbošanās grupās, redzams, ka vadītāji, menedžeri (89.0%) un uzņēmējas (75.2%) biežāk piekrituši šim apgalvojumam, bet ierēdņi, darbinieki valsts un pašvaldības iestādēs (17.8%) un skolnieces, studentes (17.3%) paužus noliedzošu attieksmi pret apgalvojumu.

Vērojams, ka Vidzemē dzīvojošie vīrieši apgalvojumam, ka vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo labklājību, piekrituši caurmērā biežāk (90.4%), bet respondenti Latgalē salīdzinoši biežāk tam nav piekrituši (20.5%). Jāatzīmē, ka nav vērojamas būtiskas atšķirības tajā, kā apgalvojumu novērtējušas dažādos Latvijas reģionos dzīvojošās sievietes.

Gan vīrieši, gan sievietes, kuri ir precējušies, vai arī kuri ir bijuši precējušies, bet pašlaik ir šķīrušies vai ir atraisīti, biežāk kā aptaujas dalībnieki, kuri nav precējušies, ir piekrituši apgalvojumam, ka vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo labklājību.

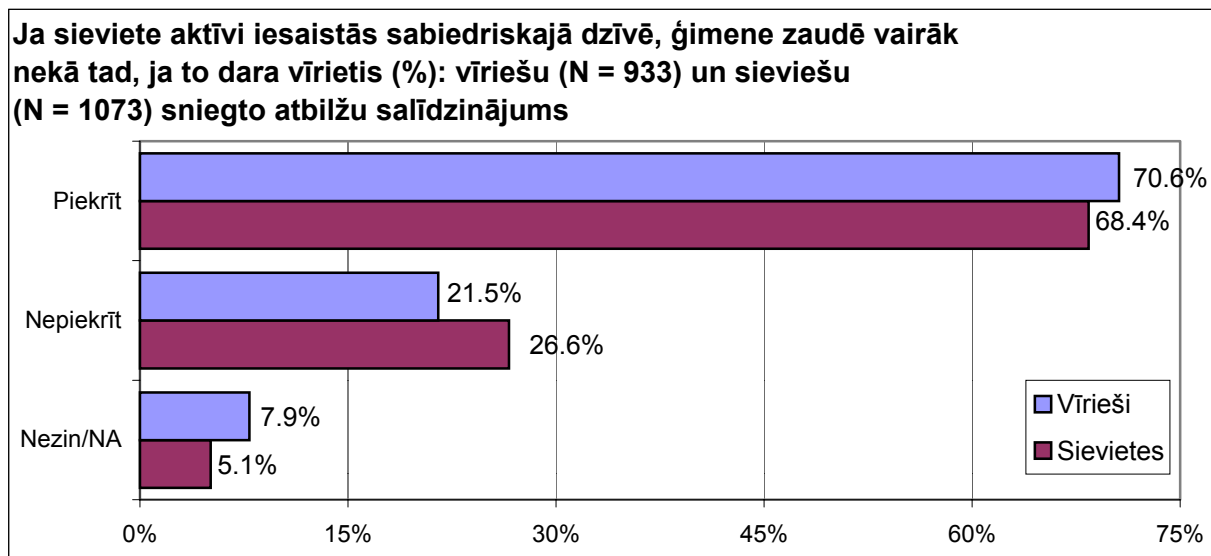
3. Ja sieviete aktīvi iesaistās sabiedriskajā dzīvē, ģimene zaudē vairāk nekā tad, ja to dara vīrietis

Ja sieviete aktīvi iesaistās sabiedriskajā dzīvē, ģimene zaudē vairāk nekā tad, ja to dara vīrietis (%) (Visi respondenti (N = 2006))

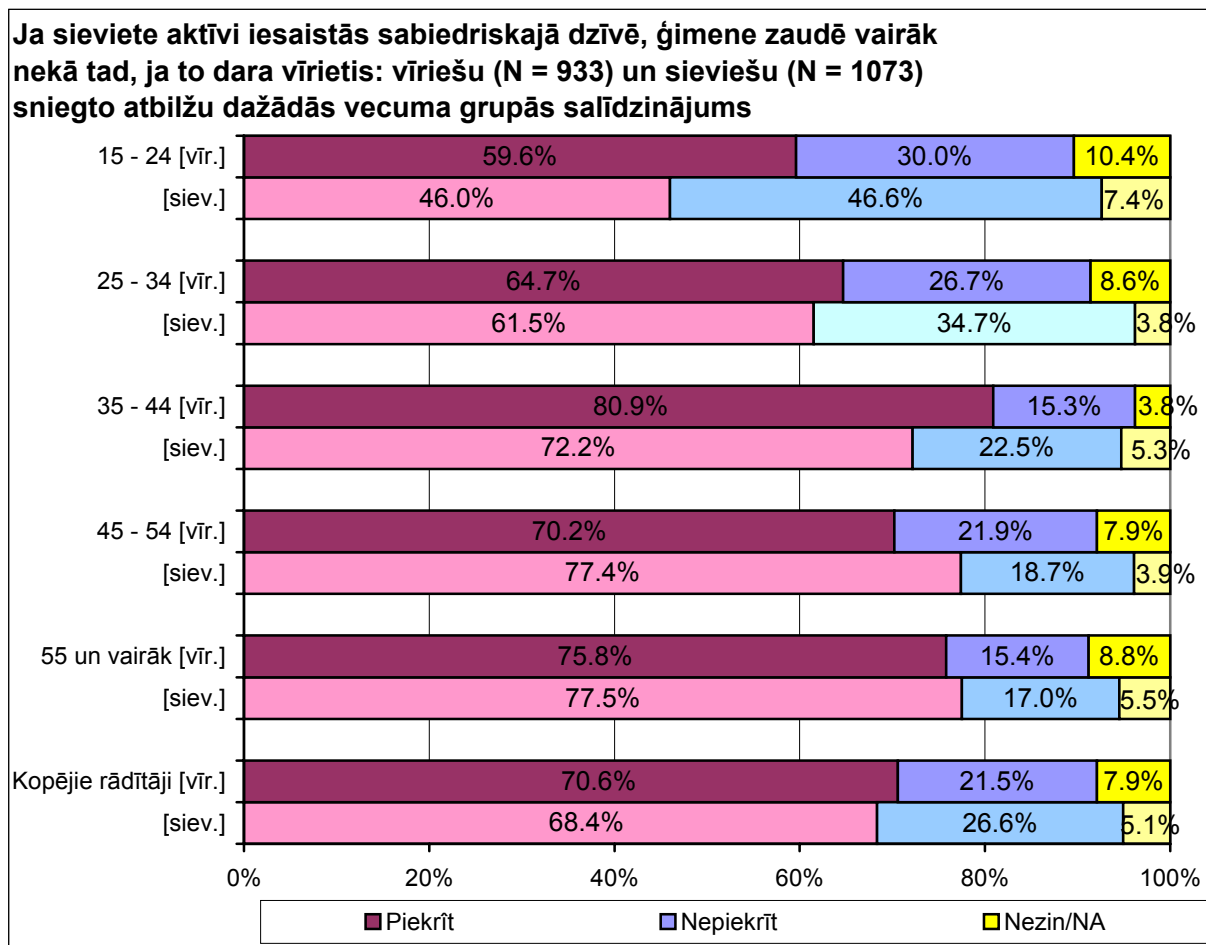
Aptaujas dati liecina, ka nedaudz vairāk kā 2/3 aptaujāto Latvijas iedzīvotāju izteikumam piekrituši, no kuriem 27.1% aptaujāto tam piekrituši pilnībā, bet gandrīz ceturtdaļa aptaujas dalībnieku apgalvojumam nav piekrituši (24.2%).

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā attēlots vīriešu un sieviešu izteikumā sniegtās atbildes, izmantojot "savilkto" skalu.

Kā redzams, sievietes biežāk kā vīrieši piekritušas apgalvojumam, ka sievietei aktīvi iesaistoties sabiedriskajā dzīvē, ģimene zaudē vairāk nekā tad, ja to dara vīrietis (attiecīgi: 26.6% un 21.5%).

Vīriešu un sieviešu paustais viedoklis dažādās vecuma grupās salīdzinošā veidā attēlots sekojošā grafikā.

Vērojama sakarība, ka gados vecākās sievietes biežāk kā gados jaunākās respondentes piekritušas tam, ka sievietei aktīvi iesaistoties sabiedriskajā dzīvē, ģimene zaudē vairāk nekā tad, ja to dara vīrietis. Savukārt vīriešu auditorijā apgalvojumam salīdzinoši biežāk piekrituši respondenti vecumā no 35 līdz 44 gadiem (80.9%), bet gados jaunākie aptaujas dalībnieki (15-24 g.v.) biežāk pauduši noliedzošu attieksmi (46.6%).

Salīdzinot aptaujas datus grupās ar dažādu izglītības līmeni, vērojama sakarība, ka vīrieši ar augstāku izglītību biežāk piekrituši minētajam izteikumam kā aptaujas dalībnieki ar vidējo un pamatizglītību. Aptaujāto sieviešu sniegtās atbildes grupās ar dažādu izglītības līmeni būtiski neatšķiras no atbilžu kopējā sadalījuma.

Apgalvojumam, ka sievietei aktīvi iesaistoties sabiedriskajā dzīvē, ģimene zaudē vairāk nekā tad, ja to dara vīrietis, cittautieši vīrieši piekrituši biežāk kā latvieši (attiecīgi: 74.9% un 66.9%).

Dati liecina, ka valsts un privātajā sektorā nodarbinātās sievietes (attiecīgi: 71.6% un 71.8%) un privātajā sektorā strādājošie vīrieši (74.4%) izteikumam piekrituši biežāk kā nestrādājošie vīrieši (66.3%) un sievietes (63.2%).

Salīdzinoši biežāk apgalvojumam piekrituši vīriešu auditorijā - uzņēmēji, vadītāji, menedžeri, speciālisti un zemnieki, bet sieviešu auditorijā - ierēdnes, darbinieces valsts vai pašvaldības uzņēmumos, strādnieces un pensionāres. Savukārt skolnieki (-ces), studenti (-es), ierēdņi, darbinieki valsts un pašvaldības iestādēs, bezdarbnieki un

vadītājas, menedžeres, uzņēmējas un mājsaimnieces biežāk pret apgalvojumu paidušas noliedzošu attieksmi.

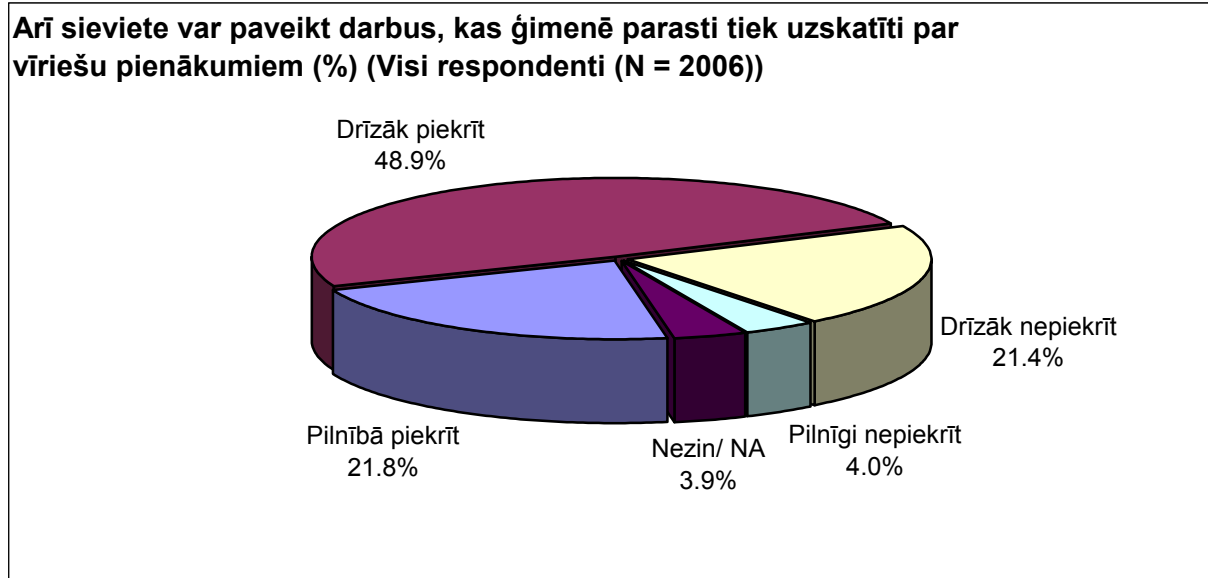
Kā vīriešu, tā sieviešu auditorijā respondenti ar augstāku ienākumu līmeni apgalvojumam piekrituši biežāk kā aptaujas dalībnieki ar zemāku ienākumu līmeni.

Izteikumam *“Ja sieviete aktīvi iesaistās sabiedriskajā dzīvē, ģimene zaudē vairāk nekā tad, ja to dara vīrietis”* Vidzemē aptaujātās sievietes (75.1%) un vīrieši Kurzemē (78.0%) piekrituši caurmērā biežāk. Savukārt vīrieši (28.5%) un sievietes (32.2%) Zemgalē, kā arī Latgalē dzīvojošie vīrieši (25.6%) minētajam apgalvojumam biežāk nav piekrituši.

Kā liecina iegūtie rezultāti, vīrieši ar nepilngadīgiem bērniem, biežāk kā vīrieši, kuru ģimenēs ir pilngadīgi bērni, ir piekrituši tam, ka sievietei aktīvi iesaistoties sabiedriskajā dzīvē, ģimene zaudē vairāk nekā tad, ja to dara vīrietis (attiecīgi: 76.9% un 63.4%). Savukārt sieviešu auditorijā vērojama pretēja sakarība – apgalvojumam respondentes ar pilngadīgiem bērniem piekritušas biežāk nekā sievietes, kurām ir nepilngadīgi bērni (78.1% un 67.7%).

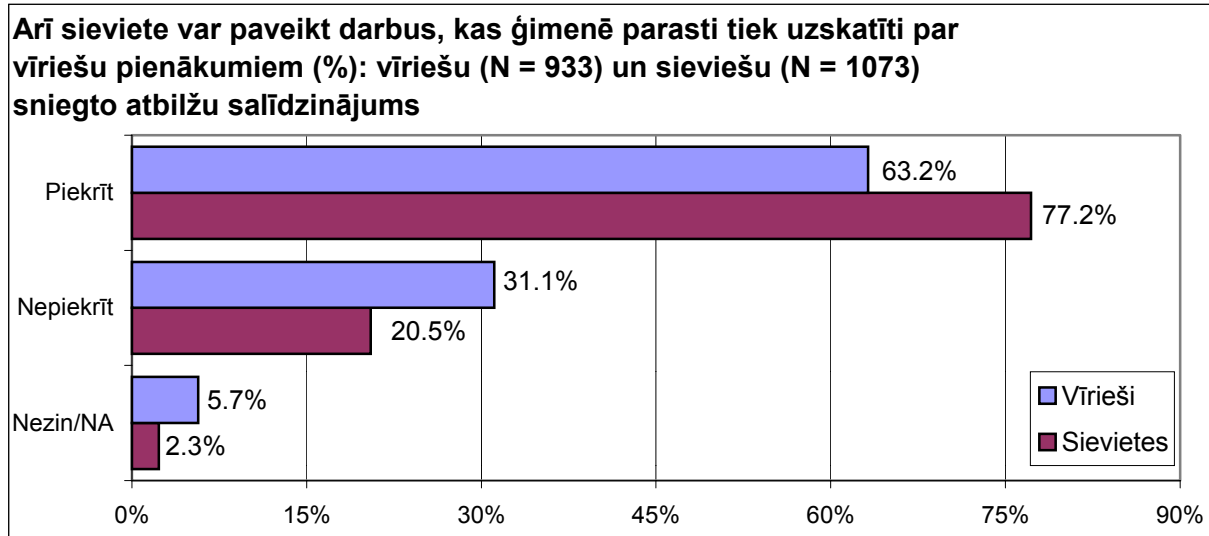
Jāatzīmē, ka minētajam apgalvojumam vīrieši un sievietes, kuri ir precējušies, un kuri ir bijuši precējušies, bet pašlaik ir šķīrušies vai ir atraitņi, piekrituši biežāk kā respondenti, kuri nav bijuši precējušies.

4. Arī sieviete var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par vīriešu pienākumiem

Apgalvojumam par to, ka arī sieviete var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par vīriešu pienākumiem kopumā piekrituši 70.7% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju, no kuriem aptuveni piektā daļa (21.8%) izteikumam pilnībā piekrituši, bet gandrīz puse (48.9%) drīzāk piekrituši. Izteikumā noliedzošu atbildi snieguši kopumā 25.4% aptaujas dalībnieku.

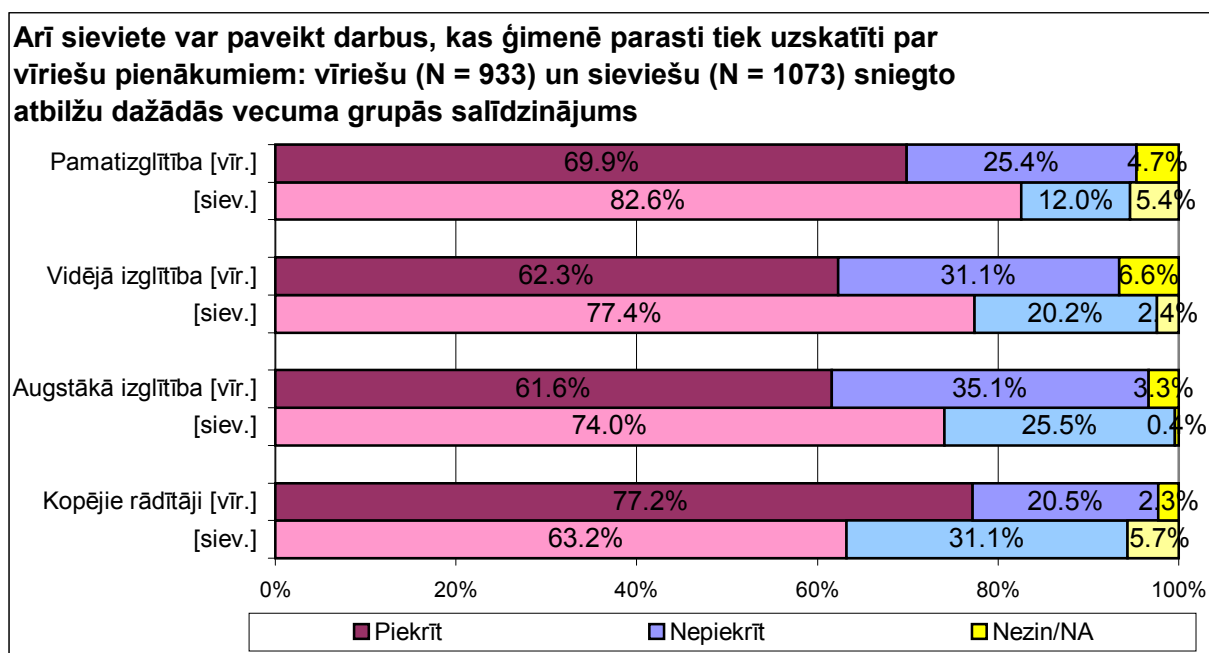
Sekojošā grafikā atspoguļots sieviešu un vīriešu auditorijās iegūto atbilžu salīdzinājums apgalvojumā par to, vai arī sieviete var paveikt darbu, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par vīriešu darbiem. Grafikā izmantota "savilkta" skala.

Kā redzams, sievietes apgalvojumam piekritušas biežāk kā vīrieši (attiecīgi: 77.2% un 63.2%), bet vīrieši biežāk kā sievietes snieguši noliedzošu atbildi (31.1% un 20.5%).

Analizējot datus vecuma grupās, redzams, ka vīriešu auditorijā apgalvojumam caurmērā biežāk piekrituši gados jaunākie respondenti (15-24 g.v.) (67.7%), bet aptaujātie vecumā no 45 līdz 54 gadiem izteikumam vidēji biežāk nav piekrituši (37.1%). Jāpiebilst, ka sieviešu atbildes dažādās vecuma grupās būtiski neatšķiras no vidējiem rādītājiem.

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā attēlotas sieviešu un vīriešu sniegtās atbildes grupās ar dažādu izglītības līmeni.

Gan vīriešu, gan sieviešu auditorijā vērojama sakarība, ka respondenti (-es) ar zemāku izglītības līmeni apgalvojumam, ka arī sieviete var paveikt darbus, kas ģimenē

parasti tiek uzskatīti par vīriešu pienākumiem, piekrituši biežāk kā aptaujas dalībnieki ar augstāku izglītības līmeni.

Aptaujātās latvietes (81.8%) un latvieši (69.9%) minētajā izteikumā apstiprinošu atbildi snieguši biežāk kā citu tautību respondenti - sievietes (71.2%) un vīrieši (59.4%).

Izteikumam, ka arī sieviete var paveikt darbus, kas ģimenē tiek uzskatīti par vīriešu pienākumiem, nestrādājošās sievietes piekritušas biežāk kā valsts sektorā nodarbinātās aptaujas dalībnieces (attiecīgi: 79.0% un 74.3%). Dažādos nodarbošanās sektoros strādājošo vīriešu atbildes būtiski neatšķiras no atbilžu kopējā sadalījuma.

Sieviešu auditorijā vadītājas, menedžeres, uzņēmējas un mājsaimnieces, bet vīriešu auditorijā – zemnieki un skolnieki, studenti, apgalvojumam piekrituši salīdzinoši biežāk. Savukārt izteikumā noliedzošu attieksmi biežāk pauduši vīriešu un sieviešu auditorijā speciālisti (-es), kā arī no sievietēm - ierēdnes, darbinieces valsts un pašvaldību iestādēs.

Raksturojot dažādos Latvijas reģionos dzīvojošo aptaujas dalībnieku sniegtās atbildes, jāatzīmē, ka Vidzemē aptaujātās sievietes (80.6%) un vīrieši Latgalē (70.2%) vidēji biežāk atbalstījuši viedokli, ka arī sieviete var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par vīriešu pienākumiem. Savukārt rīdnieki biežāk kā caurmērā apgalvojumam nav piekrituši (35.1%).

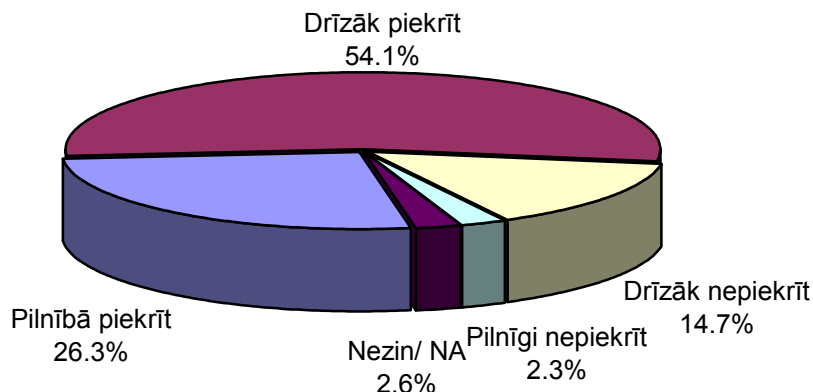
Vērojama sakarība, ka gan vīriešu, gan sieviešu vidū lauku iedzīvotāji apgalvojumam, ka arī sieviete var paveikt darbus, kas ģimenē tiek uzskatīti par vīriešu pienākumiem, piekrituši biežāk kā Rīgā un citās pilsētās aptaujātie.

Dati liecina, ka vīrieši ar nepilngadīgiem bērniem biežāk apgalvojumam piekrituši kā vīrieši, kuru ģimenē dzīvo pilngadīgi bērni (attiecīgi: 64.6% un 53.1%).

Vīriešu un sieviešu auditorijā aptaujas dalībnieki, kuri nav bijuši precējušies, biežāk kā respondenti, kuri ir precējušies, vai kuri ir bijuši precējušies, bet pašlaik ir šķīrušies, ir piekrituši izteikumam, ka arī sieviete var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par vīriešu pienākumiem.

5. Arī vīrietis var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par sieviešu pienākumiem

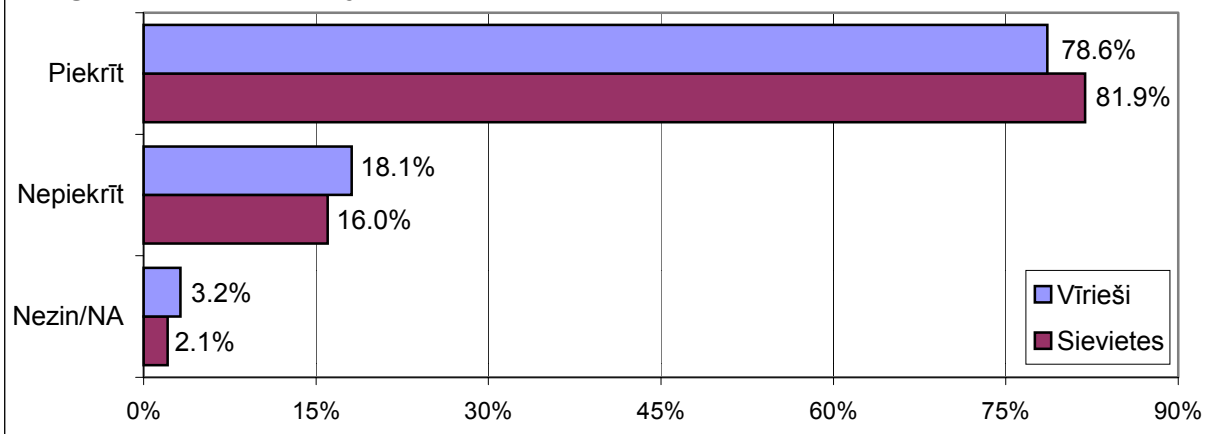
Arī vīrietis var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par sieviešu pienākumiem (%) (Visi respondenti (N = 2006))

Kā redzams, ievērojami lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju šim izteikumam ir piekrituši (80.4%), turklāt aptuveni ceturtdaļa aptaujāto tam pilnībā piekrituši (26.3%), bet 54.1% tam piekrituši drīzāk. Izteikumam, ka arī vīrietis var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par sieviešu pienākumiem, kopumā nav piekrituši 17.0% aptaujas dalībnieku.

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā attēlots vīriešu un sieviešu sniegtās atbildes, izmantojot "savilkto" skalu.

Arī vīrietis var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par sieviešu pienākumiem (%): vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums

Iegūtie dati liecina, ka aptaujāto vīriešu un sieviešu nostāja apgalvojumā, ka arī vīrietis var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par sieviešu pienākumiem, būtiski neatšķiras – aptuveni 80% respondentu izteikumam piekrituši, bet minētajam izteikumam nav piekrituši nedaudz mazāk kā 20% aptaujāto.

Līdzīgi kā apgalvojumam par to, vai arī sieviete var paveikt "vīriešu darbus", arī šim izteikumam gados jaunākie vīrieši (15-24 g.v.) piekrituši biežāk kā caurmērā (82.9%), bet sieviešu auditorijā biežāk tam piekritušas respondentes vecumā no 35 līdz 44 gadiem (87.1%). Savukārt, vīrieši vecumā no 35 līdz 44 gadiem (23.1%) un sievietes

vecuma grupā no 45 līdz 54 gadiem (23.4%) minētajā izteikumā biežāk snieguši (-as) noliedzošu atbildi.

Gan latvietes, gan latvieši (attiecīgi: 85.7% un 81.3%) izteikumam, ka arī vīrietis var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par sieviešu pienākumiem, piekrituši biežāk kā sievietes un vīrieši (76.8% un 75.6%) cittautiešu vidū.

Viedokli, ka vīrietis ģimenē var paveikt arī "sieviešu darbus", salīdzinoši biežāk atbalstījuši ierēdņi, darbinieki valsts un pašvaldības iestādēs (87.2%) un skolnieki, studenti (85.3%), bet sieviešu auditorijā - vadītājas, menedžeres (93.2%). Savukārt vīriešu auditorijā vadītāji, menedžeri (28.1%), uzņēmēji (5.6%) un speciālisti (23.6%), bet no sievietēm – bezdarbnieces, apgalvojumam biežāk nav piekrituši.

Salīdzinot aptaujas datus reģionālā griezumā, vērojams, ka Vidzemē dzīvojošie vīrieši izteikumam piekrituši caurmērā biežāk (83.1%). Jāatzīmē, ka dažādos Latvijas reģionos dzīvojošo sieviešu atbildes būtiski neatšķiras no kopējiem rādītājiem.

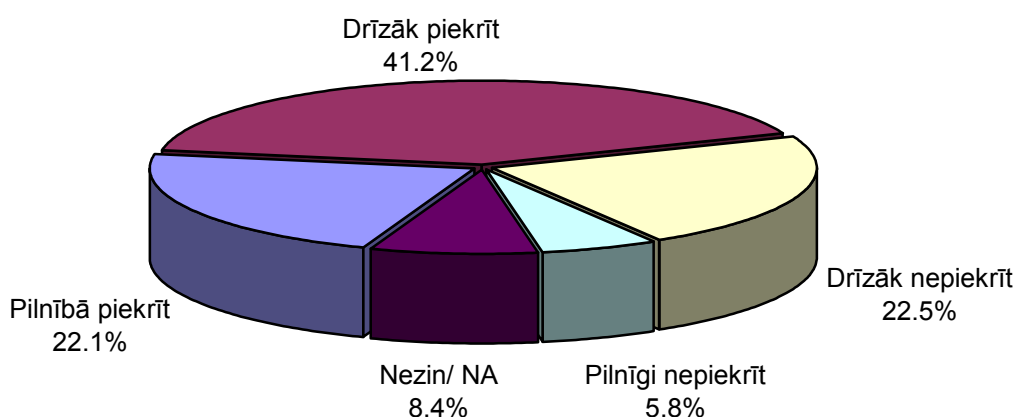
Apgalvojumam, ka arī vīrietis var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par sieviešu pienākumiem, vīriešu un sieviešu auditorijā lauku iedzīvotāji (-as) un rīdzinieki (-ces) piekrituši biežāk kā citās pilsētās aptaujātie (-ās).

Vīrieši un sievietes ar nepilngadīgiem bērniem (attiecīgi: 79.1% un 82.3%) minētajam izteikumam ir piekrituši biežāk kā aptaujas dalībnieki ar pilngadīgiem bērniem (72.1% un 78.6%).

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, kā vīriešu, tā sieviešu auditorijā aptaujas dalībnieki, kuri nav bijuši precējušies (attiecīgi: 82.7% un 85.2%), apgalvojumam, ka arī vīrietis var paveikt darbus, kas ģimenē tiek uzskatīti par sieviešu darbiem, piekrituši biežāk kā respondenti, kuri ir precējušies (76.6% un 81.5%), un tie, kuri ir bijuši precējušies, bet pašlaik ir šķīrušies vai ir atraitņi (81.7% un 79.4%).

6. Ja sieviete pelna vairāk naudas, vīrietim jāuzņemas lielākā atbildība par mājas darbiem

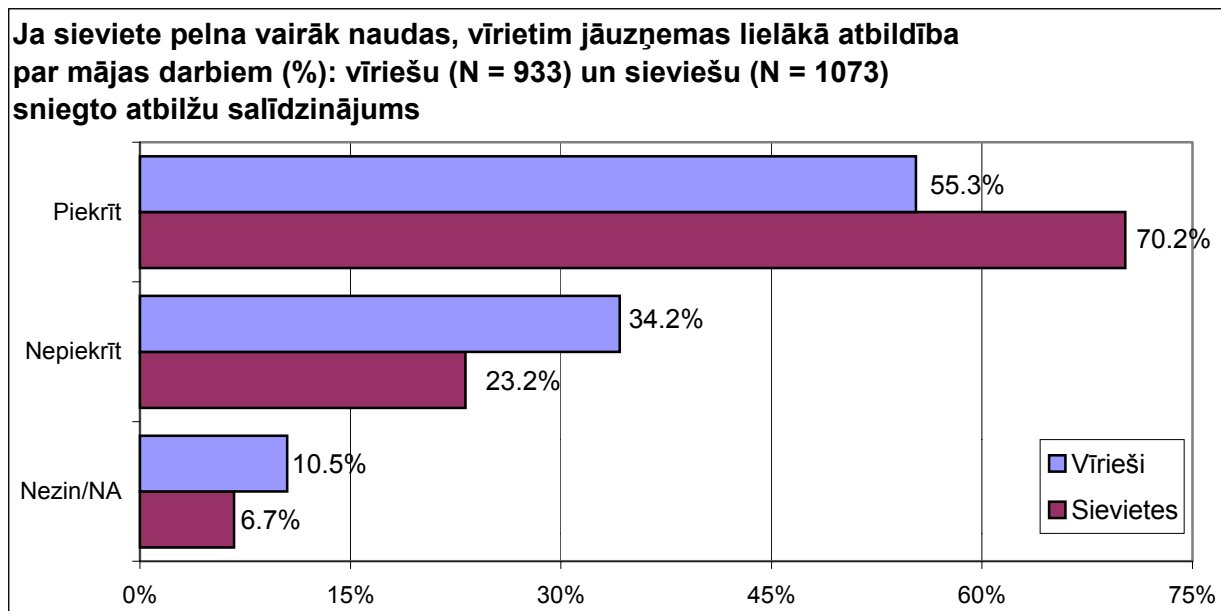
Ja sieviete pelna vairāk naudas, vīrietim jāuzņemas lielākā atbildība par mājas darbiem (%) (Visi respondenti (N = 2006))

Pētījuma rezultāti liecina, ka šim apgalvojumam piekrituši gandrīz 2/3 aptaujāto (63.3%), no kuriem 22.1% tam piekrituši pilnībā un 41.2% respondentu izteikumam drīzāk piekrituši. Kopumā 28.3% aptaujas dalībnieku apgalvojumam, ka situācijā, kad sieviete pelna vairāk naudas, vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par mājas darbiem,

nav piekrituši. Jāatzīmē, ka aptuveni katrs desmitais aptaujas dalībnieks atturējies paust konkrētu viedokli (atbilde: "grūti pateikt") (8.4%).

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā attēlots vīriešu un sieviešu auditorijās apgalvojumam "Ja sieviete pelna vairāk naudas, vīrietim jāuzņemas lielāka atbildība par mājas darbiem" sniegtais novērtējums. Grafikā izmantota "savilkta skala".

Kā liecina grafikā attēlotie dati, izteikumam, ka situācijā, kad sieviete pelna vairāk naudas, vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par mājas darbiem, aptaujātās sievietes piekritušas ievērojami biežāk kā vīrieši (attiecīgi: 70.2% un 55.3%). Lai gan jāatzīmē, ka tam ir piekrituši vairāk kā puse abu dzimumu pārstāvju.

Analizējot aptaujas datus dažādās vecuma grupās, redzams, ka gados vecākie vīrieši (virs 55 g.v.) apgalvojumam piekrituši biežāk (61.8%) kā gados jaunākie respondenti (15-24 g.v.) (50.8%). Līdzīga sakarība vērojama arī aptaujāto sieviešu auditorijā - gados vecākas respondentes biežāk kā gados jaunākas aptaujas dalībnieces atbalstījušas viedokli, ka situācijā, kad sieviete pelna vairāk naudas, vīrietim jāuzņemas lielāka atbildība par mājas darbiem.

Interesanti, ka citu tautību respondentes biežāk kā latvietes apgalvojumā sniegušas apstiprinošu atbildi (attiecīgi: 74.7% un 66.7%). Vīriešu auditorijā tautību grupās atbildes būtiski neatšķiras no vidējiem rādītājiem.

Salīdzinot iegūtos rezultātus atkarībā no nodarbinātības sektora, var konstatēt, ka gan vīriešu, gan sieviešu auditorijā privātajā sektorā strādājošie respondenti (-es) (attiecīgi: 57.2% un 73.8%) apgalvojumam, ka situācijā, kad sieviete pelna vairāk naudas, vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par mājas darbiem, piekrituši biežāk kā valsts sektorā nodarbinātie (-ās) (53.0% un 69.4%) un nestrādājošie aptaujas dalībnieki (-ces) (53.5% un 67.8%).

Apgalvojumam salīdzinoši biežāk piekrituši pensionāri, vadītāji, menedžeri un speciālisti, bet sieviešu vidū - strādnieces. Savukārt apgalvojumā biežāk noliedzošu atbildi snieguši zemnieki, ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs un bezdarbnieki, bet no sievietēm - uzņēmējas un skolnieces, studentes.

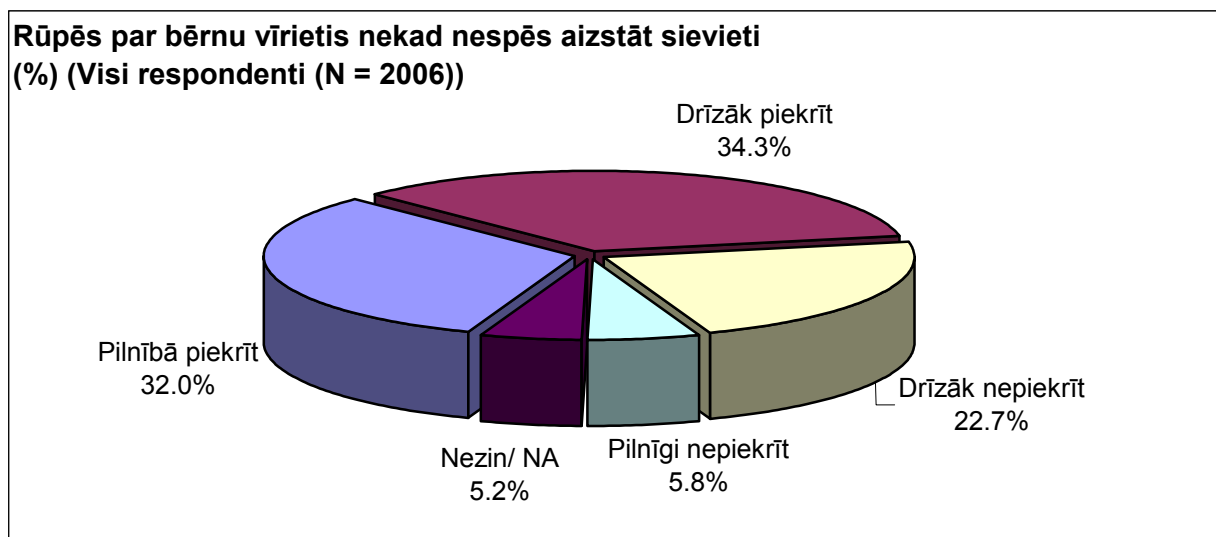
Vīriešu un sieviešu auditorijās vērojama sakarība, ka pieaugot aptaujas dalībnieku vidējiem ienākumiem uz vienu ģimenes locekli mēnesī, palielinās to respondentu īpatsvars, kuri apgalvojumam ir piekrituši.

Raksturojot dažādos Latvijas reģionos dzīvojošo atbildes, jāatzīmē, ka vīriešu auditorijā kurzemnieki (60.4%), un sieviešu auditorijā rīdzinieci (76.0%) un sievietes Zemgalē (74.9%) salīdzinoši biežāk izteikumam piekrituši, kamēr aptaujātās kurzemnieces (30.8%) caurmērā biežāk tam nav piekritušas.

Aptaujāto sieviešu vidū rīdzinieces apgalvojumam piekritušas biežāk kā citās pilsētās un laukos dzīvojošās respondentes (attiecīgi: 76.0%, 66.8% un 67.4%). Jāpiebilst, ka vīriešu paustais viedoklis būtiski neatšķiras no atbilžu kopējā sadalījuma auditorijā.

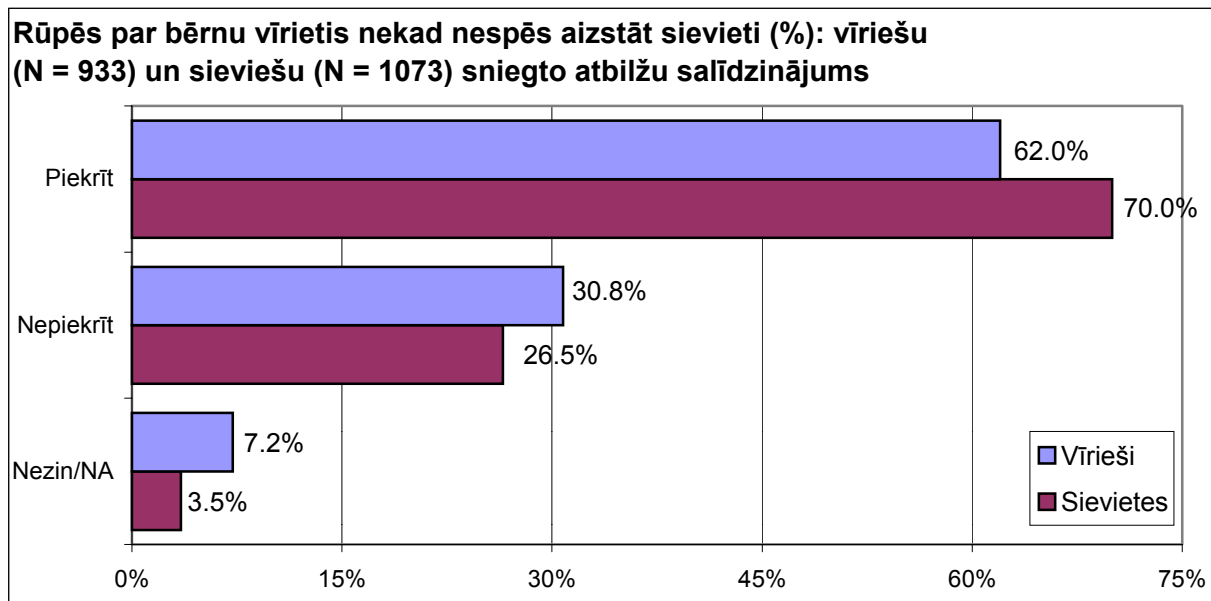
Interesanti, ka apgalvojumam par to, ka vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par mājas darbiem situācijā, kad sieviete pelna vairāk naudas, vīriešu auditorijā respondenti ar nepilngadīgiem bērniem ir piekrituši biežāk kā respondenti ar pilngadīgiem bērniem (attiecīgi: 55.9% un 49.4%). Savukārt sieviešu auditorijā vērojama pretēja sakarība – minētajam izteikumam respondentes ar pilngadīgiem bērniem ir piekritušas biežāk kā sievietes ar nepilngadīgiem bērniem (75.0% un 70.9%).

7. Rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti

Grafikā attēlotie dati liecina, ka aptuveni 2/3 aptaujāto Latvijas iedzīvotāju piekrīt tam, ka rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti (66.3%), turklāt 32.0% aptaujas dalībnieku minētajam apgalvojumam piekrīt pilnībā. Kopumā noliedzošu attieksmi pret izteikumu snieguši 28.5% respondentu.

Sekojošā grafikā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedokļu salīdzinājums apgalvojumā, ka rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti. Grafikā izmantota "savilkta" skala.

Kā redzams, apgalvojumam "rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti" piekrituši vairāk kā 60% abu dzimumu grupu pārstāvji, tomēr aptaujātās sievietes tam piekritušas biežāk kā vīrieši (attiecīgi: 70.0% un 62.0%).

Sieviešu auditorijā gados vecākās aptaujas dalībnieces (virs 55 g.v.) biežāk izteikumu atbalstījušas (77.1%), salīdzinoši pārējās vecuma grupās to minējušas tikai 61% - 72% sieviešu. Savukārt gados jaunākās respondentes (15-24 g.v.) caurmērā biežāk apgalvojumam nav piekritušas (35.6%). Lai gan vīriešu viedoklis būtiski neatšķiras no atbilžu kopējā sadalījuma auditorijā, tomēr jāatzīmē, ka respondenti vecumā no 25 līdz 34 gadiem minētajam apgalvojumam nav piekrituši caurmērā biežāk (34.8%).

Interesanti, ka vīriešu auditorijā latvieši biežāk kā cittautieši atzīmējuši, ka rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti (attiecīgi: 64.3% un 59.3%), kamēr sieviešu auditorijā vērojama pretēja sakarība - aptaujātās citu tautību respondentes minētajam apgalvojumam piekritušas biežāk kā latvietes (attiecīgi: 73.1% un 67.7%).

Privātajā sektorā strādājošie vīrieši un sievietes biežāk izteikumam piekrituši kā valsts sektorā nodarbinātie (-ās) un nestrādājošie (-ās) respondenti (-es). Jāpiebilst, ka vīriešu un sieviešu auditorijā valsts sektorā nodarbinātie apgalvojumam nav piekrituši biežāk kā caurmērā.

Vadītāji, menedžeri, kā arī strādnieces, zemnieces un mājsaimnieces biežāk piekritušas, ka rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti. Savukārt noliedzošu attieksmi pret šo izteikumu vīriešu un sieviešu auditorijās biežāk pauduši aptaujātie ierēdņi (-es), darbinieki (-ces) valsts un pašvaldības iestādēs, no vīriešiem - zemnieki un bezdarbnieki, bet no sievietēm vadītājas, uzņēmējas un skolnieces, studentes.

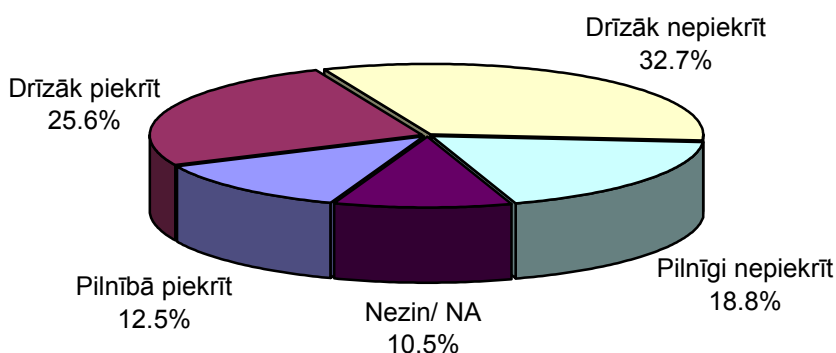
legūtie rezultāti liecina, ka vidzemnieki un vidzemnieces biežāk kā citos reģionos aptaujātie piekrituši apgalvojumam, ka rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti (attiecīgi: 66.4% un 73.1%). Savukārt Latgalē dzīvojošie vīrieši caurmērā biežāk tam nav piekrituši (37.3%).

Laukos aptaujātie vīrieši izteikumu atbalstījuši biežāk kā Rīgā un citās pilsētās dzīvojošie (attiecīgi: 69.7%, 62.1% un 57.2%). Aptaujāto sieviešu atbildes būtiski neatšķiras no atbilžu kopējā sadalījuma auditorijā.

Apgalvojumam, ka rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti, vīrieši un sievietes, kuri ir precējušies (attiecīgi: 63.3% un 71.0%), vai arī kuri ir bijuši precējušies, bet pašlaik ir šķīrušies vai ir atraitņi (61.0% un 74.1%), piekrituši biežāk kā aptaujas dalībnieki, kuri nav bijuši precējušies (57.7% un 62.2%).

8.Mēģinājums panākt, lai vīrietis piedalās visos mājas darbos, ir tikai tāda modes lieta

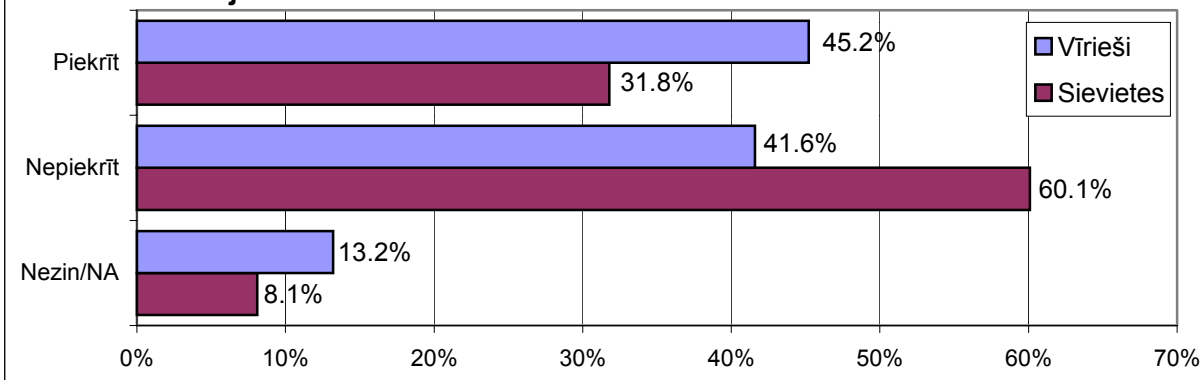
Mēģinājums panākt, lai vīrietis piedalās visos mājas darbos, ir tikai tāda modes lieta (%) (Visi respondenti (N = 2006))

Kā redzams, 38.1% respondentu šim izteikumam ir piekrituši, no kuriem 12.5% aptaujāto tam piekrituši pilnībā, bet 25.6% aptaujas dalībnieku apgalvojumam drīzāk piekrituši. Kopumā puse aptaujas dalībnieku apgalvojumam, ka mēģinājums panākt, lai vīrietis piedalās visos mājas darbos, ir tikai tāda modes lieta, nav piekrituši (51.5%). Jāpiebilst, ka aptuveni katrs desmitais aptaujas dalībnieks atturējies paust konkrētu viedokli (atbilde: "nezinu") (10.5%).

Sekojošā grafikā attēlots aptaujāto vīriešu un sieviešu atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, vai mēģinājums panākt, lai vīrietis piedalās visos mājas darbos, ir tikai tāda modes lieta. Grafikā izmantota "savilkta" skala.

Mēģinājums panākt, lai vīrietis piedalās visos mājas darbos, ir tikai tāda modes lieta (%): vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums

Grafikā attēlotie rezultāti liecina, ka aptaujātie vīrieši minētajam apgalvojumam piekrituši salīdzinoši biežāk (45.2%), bet sievietes pret šo izteikumu ievērojami biežāk kā vīrieši paudušas noliedzošu attieksmi (attiecīgi: 60.1% un 41.6%).

Kā vīriešu, tā sieviešu auditorijā vērojama sakarība, ka gados vecākie aptaujas dalībnieki (-ces) (virs 55 g.v.) salīdzinoši biežāk piekrituši tam, ka mēģinājums panākt, lai vīrietis piedalās visos mājas darbos, ir tikai tāda modes lieta (attiecīgi: 50.0% un 35.8%). Vīrieši vecuma grupā no 45 līdz 54 gadiem (48.4%) un gados jaunākās sievietes (15-24 g.v.) (69.3%) minētajam apgalvojumam caurmērā biežāk nav piekrituši.

Salīdzinot respondentu atbildes grupās ar dažādu izglītības līmeni, var konstatēt, ka vīriešu un sieviešu vidū aptaujas dalībnieki (-ces) ar pamatzglītību (attiecīgi: 49.7% un 34.6%) biežāk izteikumam piekrituši kā respondenti (-es) ar vidējo (44.5% un 31.8%) un augstāko (44.3% un 30.3%) izglītību.

Lai gan atšķirības nav būtiskas, tomēr jāatzīmē, ka privātajā sektorā nodarbinātie vīrieši (47.1%) viedoklim, ka mēģinājums panākt, lai vīrietis piedalās visos mājas darbos, ir tikai tāda modes lieta, piekrituši biežāk kā valsts sektorā strādājošie vīrieši (43.1%) un nestrādājošie vīrieši (43.7%). Savukārt sieviešu auditorijā minētajam izteikumam nestrādājošās sievietes (34.5%) piekritušas biežāk kā strādājošās sievietes (valsts un privātajā sektorā) (attiecīgi: 28.0% un 31.9%).

Raksturojot aptaujas datus dažādās pamatnodarbošanās grupās, jāatzīmē, ka apgalvojumam salīdzinoši biežāk piekrituši vīriešu auditorijā - vadītāji, menedžeri un uzņēmēji, bet sieviešu auditorijā – mājsaimnieces un bezdarbnieces. Noliedzošu atbildi vidēji biežāk snieguši speciālisti (-es), bezdarbnieki, strādnieces un skolnieces, studentes.

Gan vīriešu, gan sieviešu auditorijā vērojama sakarība, ka respondenti ar augstu ienākumu līmeni apgalvojumam piekrituši biežāk.

Apgalvojumam, ka mēģinājums panākt, lai vīrietis piedalās visos mājas darbos ir tikai tāda modes lieta, caurmērā biežāk piekritušas vidzemnieces (39.2%), bet noliedzošu atbildi vidēji biežāk snieguši Latgalē aptaujātie vīrieši (56.8%).

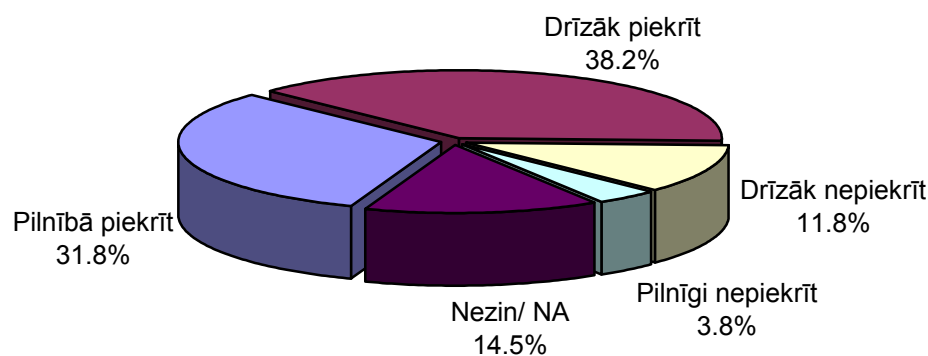
Kā liecina aptaujas dati, laukos un pilsētās (izņemot Rīgu) dzīvojošās sievietes minētajam apgalvojumam piekritušas biežāk kā aptaujas dalībnieces Rīgā (attiecīgi: 35.9%, 32.3% un 28.2%). Savukārt vīriešu auditorijā vērojama pretēja tendence – Rīgā aptaujātie izteikumam biežāk piekrituši kā aptaujas dalībnieki laukos un citās pilsētās (attiecīgi: 48.9%, 43.1% un 43.9%).

Kā liecina pētījuma rezultāti, apgalvojumam, ka mēģinājums panākt, lai vīrietis piedalās visos mājas darbos, ir tikai tāda modes lieta, vīrieši, kuru ģimenēs ir pilngadīgi bērni, ir piekrituši biežāk kā vīrieši ar nepilngadīgiem bērniem (attiecīgi: 54.5% un 42.3%). Sieviešu atbildes būtiski neatšķiras no vidējiem rādītājiem auditorijā.

Interesanti, ka vīriešu un sieviešu auditorijā aptaujas dalībnieki, kuri ir bijuši precējušies (attiecīgi: 50.7% un 37.6%), minētajam apgalvojumam ir piekrituši biežāk kā respondenti, kuri pašlaik ir precējušies (43.6% un 32.2%) un tie aptaujas dalībnieki, kuri nav bijuši precējušies (46.3% un 23.2%).

9. Šķiršanās gadījumā bērnam tomēr ir labāk palikt pie mātes

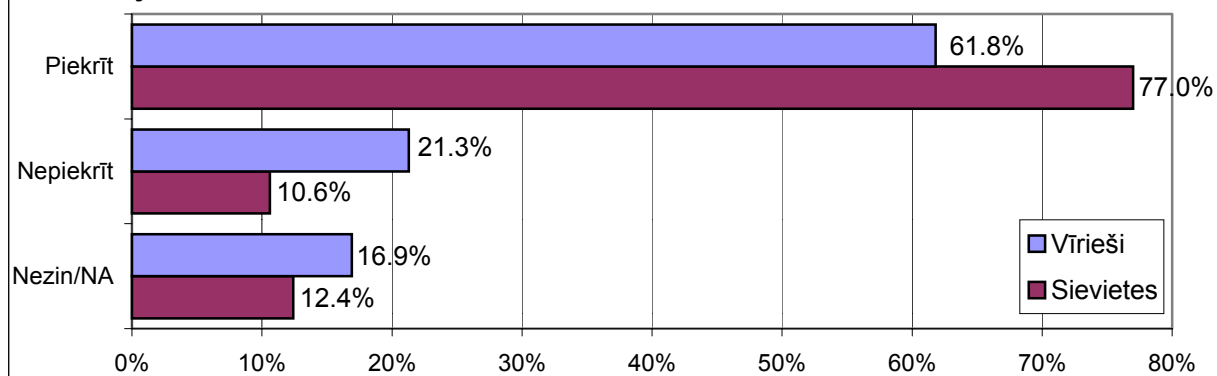
Šķiršanās gadījumā bērnam tomēr ir labāk palikt pie mātes (%) (Visi respondenti (N = 2006))

Iegūtie rezultāti liecina, ka nedaudz vairāk kā 2/3 respondentu apgalvojumam piekrituši, turklāt gandrīz 1/3 aptaujāto tam piekrituši pilnībā (31.8%). Kopumā tikai 15.6% aptaujas dalībnieku nav piekrituši izteikumam, ka šķiršanās gadījumā bērnam tomēr ir labāk palikt pie mātes. Jāatzīmē, ka 14.5% aptaujāto nav spējuši paust savu attieksmi un atzīmējuši atbildi "nezinu".

Aptaujāto sieviešu un vīriešu viedokļu salīdzinājums pret apgalvojumu attēlots sekojošā grafikā, izmantojot "savilkto" skalu.

Šķiršanās gadījumā bērnam tomēr ir labāk palikt pie mātes (%): vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums

Kā liecina grafikā atspoguļotie dati, lai gan vairāk kā 60% abu dzimumu grupu pārstāvju ir piekrituši apgalvojumam "šķiršanās gadījumā bērnam tomēr ir labāk palikt pie mātes", aptaujātās sievietes šim izteikumam ir piekritušas biežāk kā vīrieši (attiecīgi: 77.0% un 61.8%).

Aptaujas datu analīze dažādās vecuma grupās liecina, ka gados vecākie vīrieši un sievietes (virs 55 g.v.) minētajam izteikumam piekrituši salīdzinoši biežāk (attiecīgi: 75.5% un 81.8%). Savukārt vīrieši vecumā no 35 līdz 54 gadiem caurmērā biežāk pauduši noliedzošu attieksmi (~29.7%).

Gan vīriešu, gan sieviešu auditorijā vērojama sakarība, ka respondenti ar pamatizglītību (attiecīgi: 70.0% un 81.2%) viedoklim, ka šķiršanās gadījumā bērnam tomēr ir labāk palikt pie mātes, piekrituši biežāk kā respondenti ar vidējo (60.5% un 76.8%) un augstāko (60.2% un 75.4%) izglītību.

Lai gan atšķirības nav būtiskas, tomēr jāatzīmē, ka valsts sektorā nodarbinātie vīrieši izteikumam nav piekrituši biežāk kā privātajā sektorā nodarbinātie un nestrādājošie aptaujas dalībnieki (attiecīgi: 28.9%, 21.7% un 16.7%). Savukārt dažādos nodarbinātības sektoros strādājošo sieviešu atbildes būtiski neatšķiras no vidējiem rādītājiem.

Gan vīrieši, gan sievietes vadītāji (-as), menedžeri (-es), uzņēmēji (-as) un pensionāri (-es) apgalvojumam piekrituši salīdzinoši biežāk, bet ierēdņi (-es), darbinieki (-ces) valsts vai pašvaldības iestādēs biežām tam nav piekrituši. Jāpiebilst, ka vīriešu auditorijā arī aptaujātie zemnieki biežāk kā caurmērā snieguši noliedzošu atbildi.

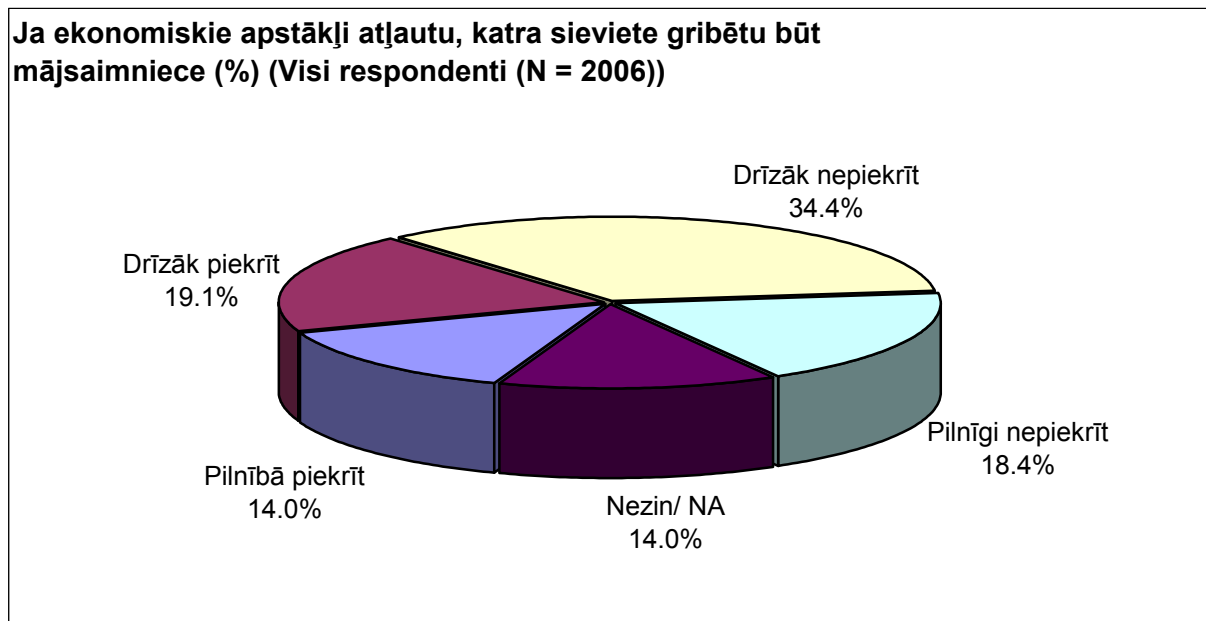
Kā liecina pētījuma rezultāti, sievietes un vīrieši Zemgalē apgalvojumam biežāk kā caurmērā piekrituši (attiecīgi: 85.1% un 67.1%). Jāpiebilst, ka pārējos reģionos aptaujāto sniegtās atbildes būtiski neatšķiras no vidējiem rādītājiem abās auditorijās.

Apgalvojumam, ka šķiršanās gadījumā bērnam tomēr ir labāk palikt pie mātes, pilsētās (izņemot Rīgu) aptaujātās sievietes piekritušas biežāk kā Rīgā un laukos dzīvojošās (attiecīgi: 80.3%, 73.7% un 76.4%). Savukārt pilsētās aptaujātie vīrieši caurmērā biežāk pauduši noliedzošu attieksmi (23.8%).

Lai gan atšķirības nav būtiskas, tomēr jāatzīmē, ka vīriešu un sieviešu auditorijā respondenti, kuri dzīvo kopā ar pilngadīgiem bērniem (attiecīgi: 66.1% un 82.0%), biežāk kā aptaujas dalībnieki ar nepilngadīgiem bērniem (59.9% un 78.3%) apgalvojumam ir piekrituši.

Interesanti, ka biežāk kā caurmērā tam, ka šķiršanās gadījumā bērnam tomēr ir labāk palikt pie mātes, nav piekrituši vīrieši, kuri ir bijuši precējušies (31.7%). Savukārt aptaujātās sievietes, kuras ir precējušās, un tās, kuras ir bijušas precējušās biežāk kā neprecējušās respondentes apgalvojumam ir piekritušas (attiecīgi: 79.0%, 59.1% un 68.6%).

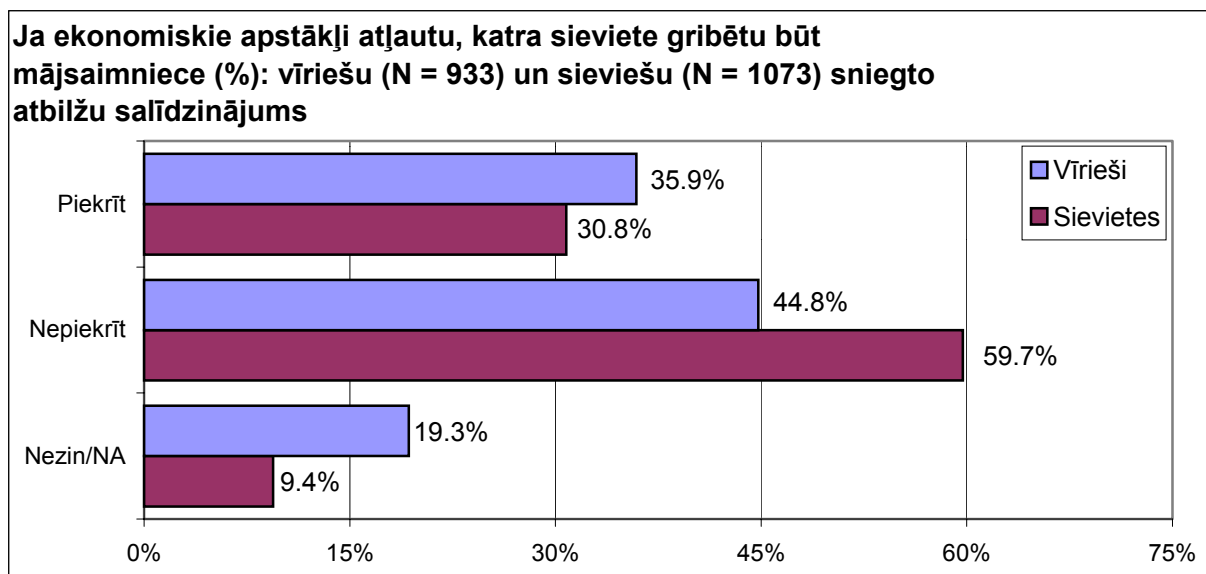
10. Ja ekonomiskie apstākļi atļautu, katra sieviete gribētu būt māsaimniece

Šim apgalvojumam piekrituši aptuveni trešdaļa Latvijas iedzīvotāju, no kuriem 14.0% respondentu tam piekrituši pilnībā un 19.1% aptaujāto minētajam izteikumam drīzāk piekrituši. Kopumā nedaudz vairāk kā puse respondentu nav piekrituši

apgalvojumam “ja ekonomiskie apstākļi atļautu, katra sieviete gribētu būt mājsaimniece” (52.8%). Jāpiebilst, ka 14.0% aptaujāto izteikumā atturējušies paust konkrētu viedokli (atbilde “nezinu”).

Sekojošā grafikā attēlots vīriešu un sieviešu viedokļu salīdzinājums apgalvojumā par to, ka gadījumā, ja ekonomiskie apstākļi atļautu, katra sieviete gribētu būt mājsaimniece. Grafikā izmantota “savilkta” skala.

Iegūtie rezultāti liecina, ka aptaujātie vīrieši apgalvojumam piekrituši biežāk kā sievietes (attiecīgi: 35.9% un 30.8%), lai gan gandrīz piektā daļa vīriešu atturējušies paust konkrētu viedokli un atzīmējuši atbildi “nezinu” (19.3%). Jāpiebilst, ka vairāk kā puse aptaujāto sieviešu apgalvojumam nav piekritušas (59.7%).

Minētajam izteikumam vidēji biežāk piekrituši gados vecākie vīrieši (virs 55 g.v.) (40.2%) un sievietes, kuras vecākas par 45 gadiem (~37%). Savukārt vīrieši vecumā no 15 līdz 34 gadiem (~49.5%) un gados jaunākās sievietes (15-24 g.v.) (73.0%) un vidēji biežāk snieguši (-as) noliedzošu atbildi.

Vīriešu un sieviešu auditorijā vērojama sakarība, ka respondenti (-es) ar zemāku izglītības līmeni biežāk piekrituši (-as) izteikumam, ka gadījumā, ja ekonomiskie apstākļi atļautu, katra sieviete gribētu būt mājsaimniece.

Gan vīriešu, gan sieviešu vidū cittautieši (-es) (attiecīgi: 43.9% un 36.8%) apgalvojumam piekrituši biežāk kā aptaujātie latvieši un latvietes (28.9% un 26.3%).

Viedoklim, ka katra sieviete gribētu būt mājsaimniece, ja to atļautu ekonomiskie apstākļi, salīdzinoši biežāk piekrituši bezdarbnieki (-ces), mājsaimnieces un pensionāres. Noliedzošu atbildi izteikumam biežāk snieguši ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs, vadītāji (-as), menedžeri (-es), skolnieki (-es), studenti (-es), zemnieki, speciālistes un uzņēmējas.

Kā liecina pētījuma rezultāti, vīrieši Rīgā biežāk kā caurmērā ir piekrituši izteikumam (43.2%), bet vīrieši un sievietes Vidzemē biežāk kā citos reģionos aptaujātie minētajam apgalvojumam nav piekrituši (attiecīgi: 49.0% un 65.1%).

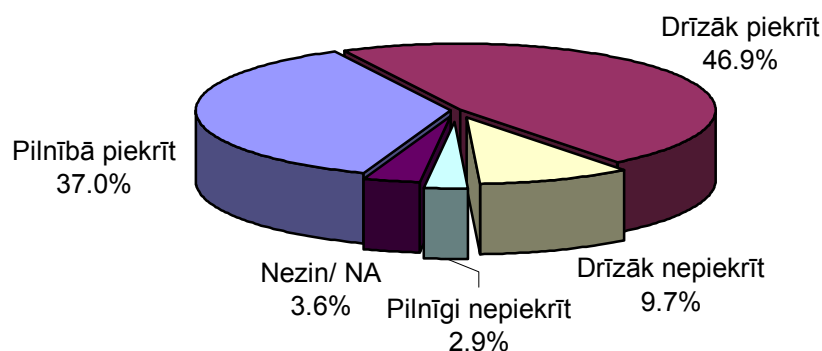
Vērojama sakarība, ka sievietes un vīrieši Rīgā un kā citās pilsētās biežāk kā laukos piekrituši tam, ka katra sieviete gribētu būt mājsaimniece, ja to atļautu ekonomiskie apstākļi.

Interesanti, ka vīrieši un sievietes, kuru ģimenē ir pilngadīgi bērni (attiecīgi: 39.2% un 38.5%), minētajam apgalvojumam ir piekrituši (-as) biežāk kā aptaujas dalībnieki (-ces) ar nepilngadīgiem bērniem (35.5% un 31.2%).

Izteikumam, ka gadījumā, ja ekonomiskie apstākļi atļautu, katra sieviete gribētu būt mājsaimniece, caurmērā biežāk ir piekrituši vīrieši, kuri ir bijuši precējušies (47.9%). Savukārt neprecējušās sievietes salīdzinoši biežāk izteikumam nav piekritušas (69.4%).

11. Sievietes parasti ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus

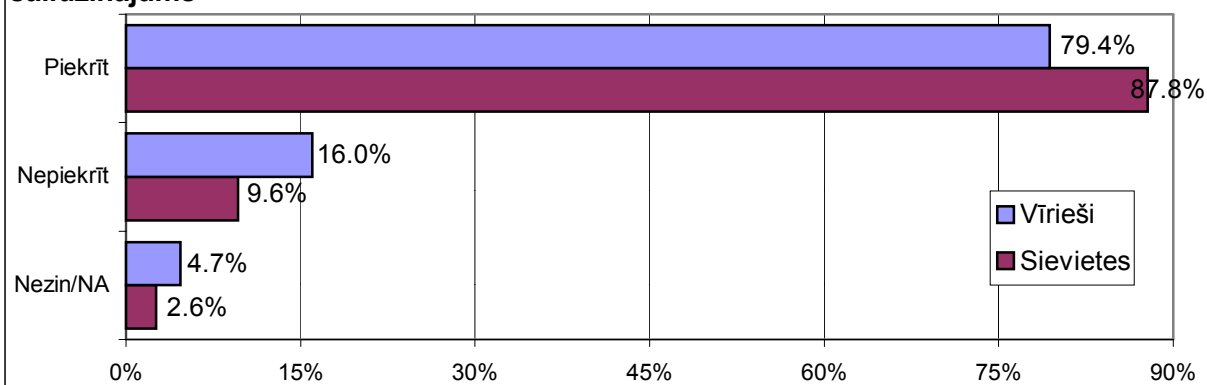
Sievietes parasti ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus (%) (Visi respondenti (N = 2006))

Aptaujas dati liecina, ka ievērojami lielākā daļa respondentu apgalvojumam piekrituši (83.9%), no kuriem vairāk kā trešā daļa tam piekrituši pilnībā (37.0%), un tikai aptuveni katrs desmitais aptaujas dalībnieks izteikumā sniedzis kopumā noliedzošu atbildi (12.5%).

Sekojošā grafikā attēlots aptaujāto vīriešu un sieviešu atbilžu salīdzinājums apgalvojumā, ka sievietes parasti ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus. Jāatzīmē, ka grafikā izmantota "savilkta" skala.

Sievietes parasti ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus (%) : vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums

Kā liecina pētījuma rezultāti, aptaujātās sievietes nedaudz biežāk kā vīrieši piekritušas viedoklim, ka tieši sievietes ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus (attiecīgi: 87.8% un 79.4%).

Analizējot datus vecuma grupās, var konstatēt, ka vīriešu un sieviešu auditorijās gados vecākie aptaujas dalībnieki (virs 55 g.v.) šim izteikumam ir piekrituši biežāk kā

caurmērā (attiecīgi: 86.4% un 91.0%). Noliedzošu atbildi salīdzinoši biežāk snieguši vīrieši vecumā no 25 līdz 34 gadiem (20.9%) un sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem (12.8%).

Lai gan atšķirības nav būtiskas, tomēr jāatzīmē, ka sievietes ar pamatizglītību nedaudz biežāk kā respondentes ar augstāko izglītību ir piekritušas apgalvojumam, ka sievietes parasti ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus (attiecīgi: 89.2% un 85.1%). Aptaujāto vīriešu atbildes būtiski neatšķiras no vidējiem rādītājiem auditorijā.

Vērojams, ka latvieši un latvietes (attiecīgi: 80.6% un 91.7%) minētajam apgalvojumam piekrituši biežāk kā citu tautību vīrieši un sievietes (78.0% un 82.7%).

Apgalvojumam, ka sievietes parasti ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus, nestrādājošie vīrieši piekrituši biežāk kā strādājošie vīrieši (valsts un privātajā sektorā) (attiecīgi: 82.8%, 73.8% un 79.3%). Jāpiebilst, ka sieviešu viedoklis būtiski neatšķiras no atbilžu kopējā sadalījuma auditorijā.

Datu analīze dažādās pamatnodarbošanās grupās liecina, ka uzņēmējas (92.6%) un pensionāri (89.0%) biežāk atbalstījuši viedokli, ka sievietes parasti ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus. Savukārt ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs (24.6%) minētajam izteikumam biežāk nav piekrituši.

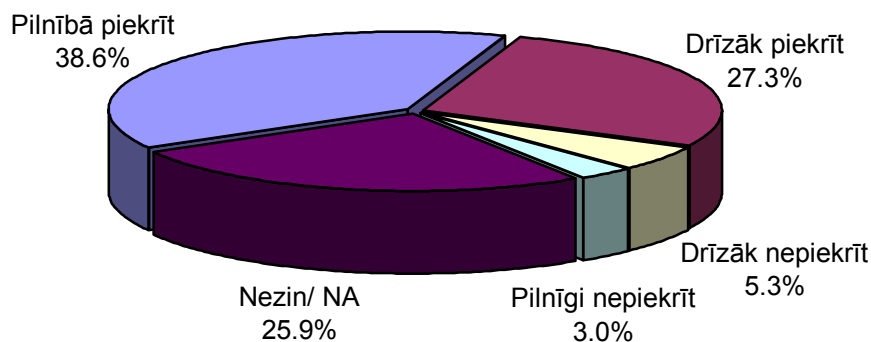
Raksturojot dažādos Latvijas reģionos dzīvojošo atbildes, jāatzīmē, ka aptaujas dalībnieces Vidzemē (90.2%), kā arī sievietes un vīrieši Kurzemē (attiecīgi: 90.0% un 84.1%) apgalvojumam salīdzinoši biežāk piekrituši, bet Vidzemē aptaujātie vīrieši (21.1%) caurmērā biežāk nolieguši to, ka sievietes parasti ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus.

Sieviešu auditorijā respondentes laukos biežāk minētajam izteikumam piekritušas kā rīdzniecības (attiecīgi: 90.1% un 85.9%). Savukārt vīriešu sniegtajās atbildēs nav vērojamas būtiskas atšķirības no vidējiem rādītājiem auditorijā.

Aptaujātās sievietes, kuras ir bijušas precējušās, bet pašlaik ir šķīrušās vai ir atraitnes, biežāk kā sievietes, kuras ir pašlaik precējušās, piekritušas, ka tieši sievietes ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus (attiecīgi: 91.8% un 85.6%). Vīriešu atbildes būtiski neatšķiras no kopējā atbilžu sadalījuma auditorijā.

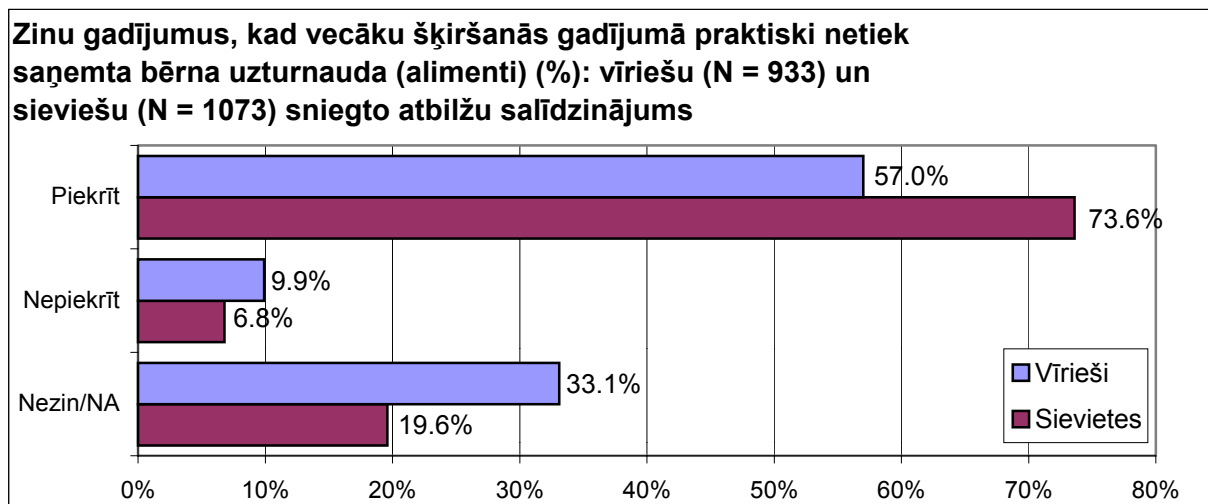
12. Zinu gadījumus, kad vecāku šķiršanās gadījumā praktiski netiek saņemta bērna uzturņa (alimenti)

Zinu gadījumus, kad vecāku šķiršanās gadījumā praktiski netiek saņemta bērna uzturņa (alimenti) (%)
(Visi respondenti (N = 2006))

Kā liecina grafikā attēlotie rezultāti, aptuveni 2/3 aptaujas dalībnieku apgalvojumam ir piekrituši (65.9%), no kuriem 38.6% respondentu tam piekrituši pilnībā un 27.3% aptaujāto drīzāk piekrituši. Kopumā tikai 8.3% respondentu minētajam izteikumam nav piekrituši. Jāatzīmē, ka 25.9% aptaujas dalībnieku atturējušies paust konkrētu viedokli.

Vīriešu un sieviešu auditorijās pret apgalvojumu paustais viedoklis salīdzinošā veidā atspoguļots sekojošā grafikā, izmantojot "savilkto skalu".

Kā redzams, vairāk kā puse abu dzimumu grupu pārstāvju ir atzīmējuši, ka zina gadījumus, kad vecāku šķiršanās gadījumā praktiski netiek saņemta bērna uzturņauda (alimenti), tomēr jāatzīmē, ka sievietes šo atbildi sniegušas ievērojami biežāk kā vīrieši (attiecīgi: 73.6% un 57.0%).

Gan vīriešu, gan sieviešu auditorijā biežāk to, ka zina gadījumus, kad vecāku šķiršanās gadījumā netiek saņemta bērna uzturņauda, norādījuši respondenti vecumā no 35 līdz 44 gadiem (attiecīgi: 62.0% un 79.9%).

Sieviešu vidū aptaujas dalībnieces ar vidējo un augstāko izglītību par šādiem gadījumiem ir dzirdējušas biežāk kā respondentes ar pamatizglītību (attiecīgi: 74.9%, 74.3% un 65.4%). Savukārt aptaujāto vīriešu auditorijā pretēji – respondenti ar vidējo izglītību biežāk kā respondenti ar pamatizglītību un augstāko izglītību ir piekrituši tam, ka zina tādu gadījumus (attiecīgi: 59.2%, 51.4% un 53.9%).

Kā vīriešu, tā sieviešu vidū strādājošie (valsts un privātajā sektorā) aptaujas dalībnieki (-ces) biežāk kā nestrādājošie respondenti (-es) ir norādījuši, ka zina gadījumus, kad vecāku šķiršanās gadījumā praktiski netiek saņemta bērna uzturņauda.

Vīriešu auditorijā ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs (66.8%), zemnieki (68.2%) un uzņēmēji (69.4%), bet no sievietēm speciālistes (80.0%) salīdzinoši biežāk ir atzinušas, ka zina gadījumus, kad vecāku šķiršanās gadījumā praktiski netiek saņemta bērna uzturņauda (alimenti).

To, ka zina gadījumus, kad vecāku šķiršanās gadījumā praktiski netiek saņemtiimenti, biežāk norādījuši Zemgalē dzīvojošie vīrieši (73.1%) un sievietes, kuras aptaujātas Vidzemē (78.4%) un Kurzemē (81.3%).

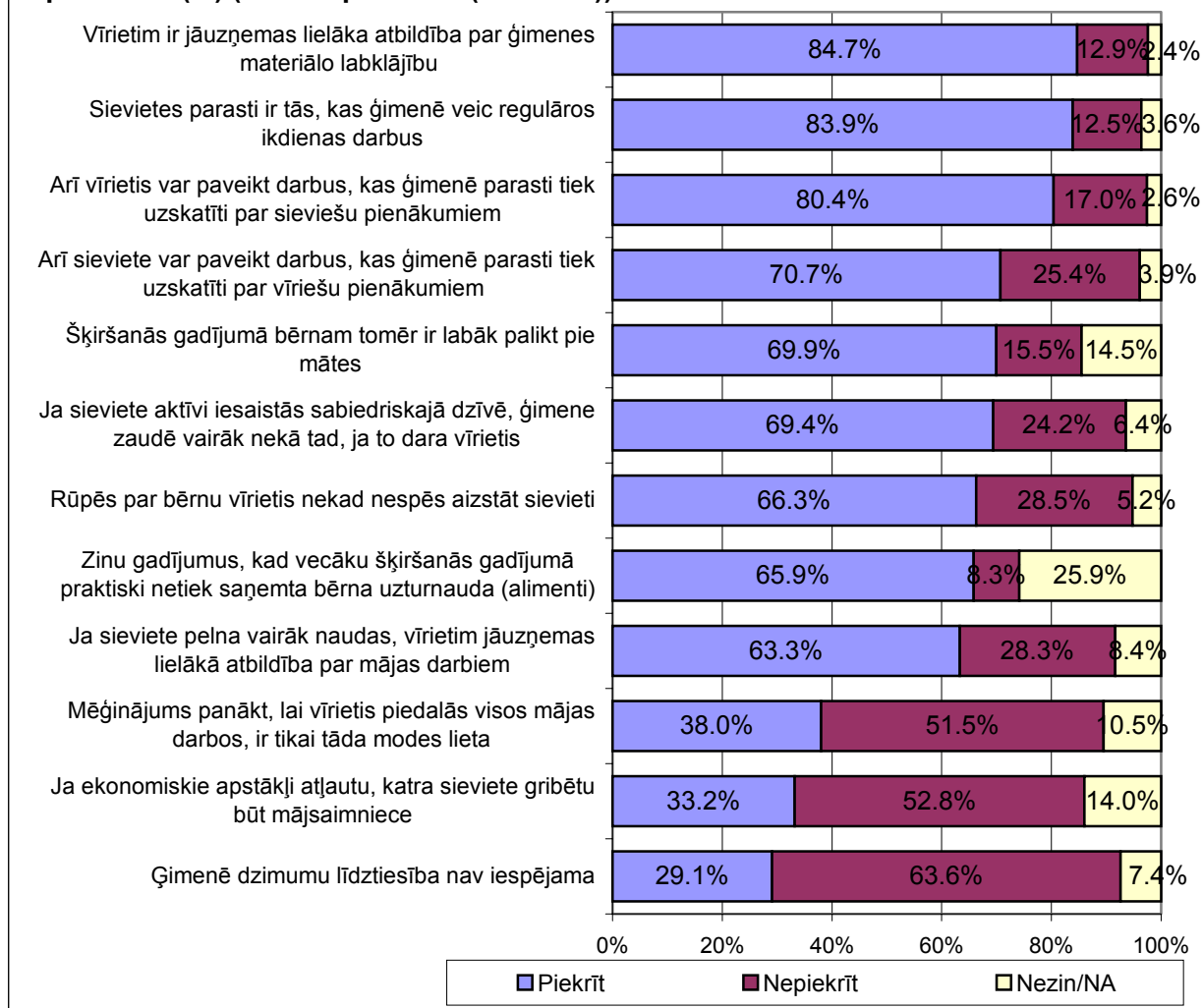
Kā vīriešu, tā sieviešu auditorijā aptaujas dalībnieki laukos (attiecīgi: 64.1% un 76.2%) biežāk kā respondenti (-es) Rīgā (52.2% un 71.2%) un citās pilsētās (56.4% un 74.0%) ir atzīmējuši, ka ir dzirdējuši par šādiem gadījumiem.

Saskaņā ar aptaujas datiem, vīrieši, kuriem ir nepilngadīgi bērni biežāk kā respondenti, kuri dzīvo kopā ar saviem pilngadīgajiem bērniem, atzīmējuši, ka zina gadījumus, kad vecāku šķiršanās gadījumā praktiski netiek saņemta uzturdauda (alimenti) (attiecīgi: 64.0% un 59.1%).

Raksturīgi, ka gan vīriešu, gan sieviešu auditorijā aptaujas dalībnieki (-ces), kuri ir bijuši precējušies, biežāk kā respondenti (-es), kuri ir precējušies, un tie, kuri nav bijuši precējušies, biežāk norādījuši (-as), ka zina gadījumus, kad vecāku šķiršanās gadījumā praktiski netiek saņemta bērnu uzturdauda (alimenti).

Sekojošā grafikā ir atspoguļotas Latvijas iedzīvotāju atbildes jautājumā: “*Lūdzu, atzīmējiet, vai Jūs šiem apgalvojumiem piekrītat vai nepiekrītat?*”, ranžējot tās pēc apgalvojumam piekritušo īpatsvara.

Lūdzu, atzīmējiet, vai Jūs šiem apgalvojumiem piekrītat vai nepiekrītat? (%) (Visi respondenti (N = 2006))

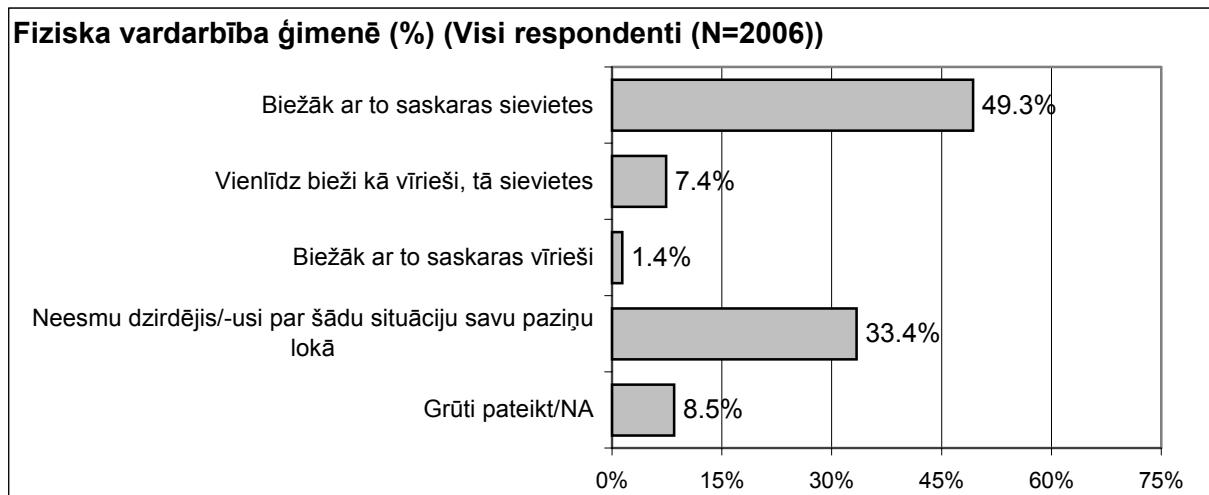
Kā liecina iegūtie rezultāti, vairāk kā 80% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ir atbalstījuši viedokli, ka *vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo labklājību* (84.7%), ka *sievietes parasti ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus* (83.9%), un ka *arī vīrietis var paveikt darbus, kas ģimenē parasti tiek uzskatīti par vīriešu pienākumiem* (80.4%). Savukārt vairāk kā 60% respondentu piekrituši tādiem izteikumiem kā: “*arī sieviete var paveikt darbus, kas parasti ģimenē tiek uzskatīti par vīriešu pienākumiem*” (70.7%), “*šķiršanās gadījumā bērnam tomēr ir labāk palikt pie mātes*” (69.9%), “*ja sieviete aktīvi iesaistās sabiedriskajā dzīvē, ģimene zaudē vairāk nekā tad, ja to dara vīrietis*” (69.4%), “*rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti*” (66.3%), “*zinu gadījumus, kad vecāku šķiršanās gadījumā praktiski netiek saņemta bērna uzturņauda (alimenti)*” (65.9%) un “*ja sieviete pelna vairāk naudas, vīrietim ir jāuzņemas lielākā atbildība par mājas darbiem*” (63.3%). Salīdzinoši retāk aptaujas dalībnieki atbalstījuši sekojošus apgalvojumus: “*mēģinājums panākt, lai vīrietis piedalās visos mājas darbos, ir tikai tāda modes lieta*” (38.0%), “*ja ekonomiskie apstākļi atļautu, katra sieviete gribētu būt mājsaimniece*” (33.2%) un “*ģimenē dzimumu līdztiesība nav iespējama*” (29.1%).

Salīdzinot aptaujāto vīriešu un sieviešu atbildes, var konstatēt, ka sievietes dažādiem ar dzimumu līdztiesību ģimenē saistītiem apgalvojumiem piekritušas biežāk, piemēram, ka *“sievietes parasti ir tās, kas ģimenē veic regulāros ikdienas darbus”*, ka *“rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti”* u.tml. Interesanti, ka vīrieši biežāk kā sievietes atbalstījuši uzskatu, ka *“mēģinājums panākt, lai vīrietis ir piedalās visos mājas darbos, ir tikai tāda modes lieta”* (attiecīgi: 45.2% un 31.8%) un *“ja ekonomiskie apstākļi atļautu, katra sieviete gribētu būt mājsaimniece”* (35.9% un 31.8%). Savukārt aptaujāto vīriešu un sieviešu viedoklis būtiski neatšķiras sekojošos izteikumos: *“vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo labklājību”* (83.3% un 86.0%) un *“ja sieviete aktīvi iesaistās sabiedriskajā dzīvē, ģimene zaudē vairāk nekā tad, ja to dara vīrietis”* (70.6% un 68.4%).

Situācijas ģimenē, ar kurām biežāk saskaras vīrieši un sievietes

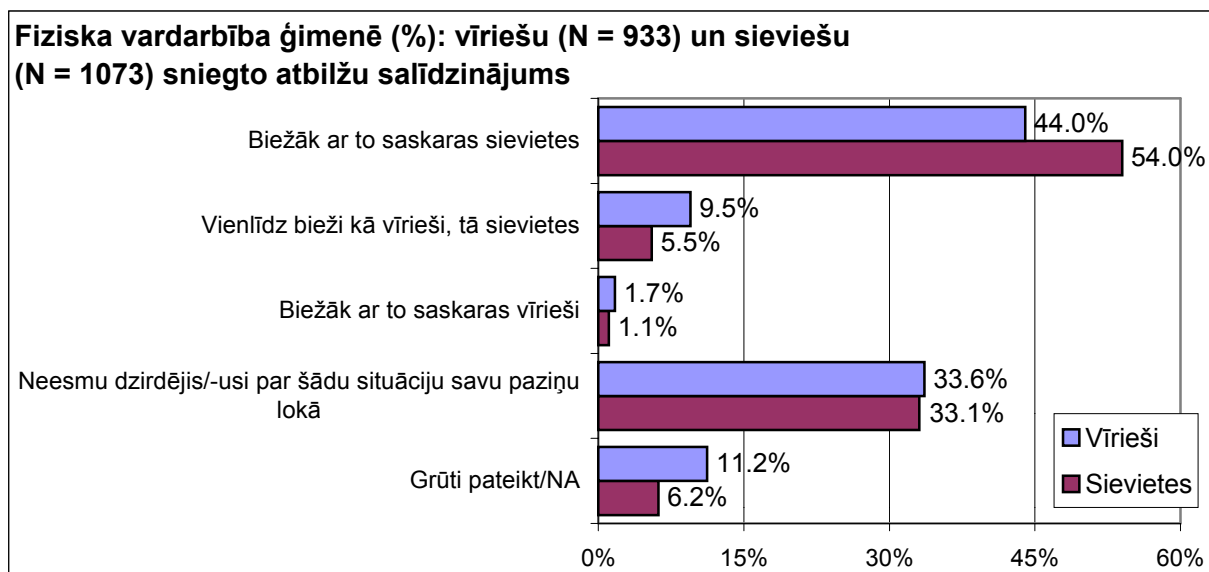
Aptaujas ietvaros Latvijas iedzīvotājiem lūdza novērtēt vairākas situācijas ģimenē un atzīmēt, kurās aptaujas dalībnieki savu radnieku, draugu lokā biežāk ir saskārušies ar atšķirībām vīriešu un sieviešu vidū. Respondenti savas atbildes varēja minēt skalā: “biežāk ar to saskaras vīrieši”, “vienlīdz bieži kā vīrieši, tā sievietes”, “biežāk ar to saskaras vīrieši” un “neesmu dzirdējis par šādu situāciju savu paziņu lokā”.

1. Fiziska vardarbība ģimenē

Vērojams, ka gandrīz puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju norādījuši, ka viņu paziņu lokā no fiziskas vardarbības ģimenē biežāk cietušas sievietes (49.3%), bet kopumā tikai 7.4% aptaujāto atzīmējuši, ka šāda situācija vienlīdz bieži skārusi kā vīriešus, tā sievietes. Jāpiebilst, ka aptuveni trešā daļa aptaujāto par fiziskas vardarbības gadījumiem ģimenē savu paziņu lokā nav dzirdējuši (33.4%).

Sieviešu un vīriešu auditorijās sniegtās atbildes jautājumā par to, kura dzimuma pārstāvji biežāk saskaras ar fizisku vardarbību ģimenē, attēlotas sekojošā grafikā.

Grafikā attēlotie rezultāti liecina, ka aptaujātās sievietes (54.0%) biežāk kā vīrieši (44.0%) norādījušas, ka viņu paziņu lokā tieši sievietes biežāk ir cietušas no fiziskas

vardarbības ģimenē. Savukārt vīrieši (9.5%) nedaudz biežāk atzīmējuši, ka ar to vienlīdz bieži nākas saskarties kā vīriešiem, tā sievietēm.

Kā liecina pētījuma rezultātu analīze dažādās vecuma grupās, viedokli, ka sievietes biežāk cieš no fiziskas vardarbības ģimenē, caurmērā biežāk pauduši vīrieši vecumā no 25 līdz 44 gadiem (~48.6%) un sievietes vecuma grupā no 35 līdz 44 gadiem (60.4%). Savukārt gados vecākie vīrieši (virs 55 g.v.) vidēji biežāk norādījuši, ka par šādu situāciju savu paziņu lokā nav dzirdējuši (41.2%).

Sieviešu auditorijā vērojama sakarība, ka pieaugot aptaujāto izglītības līmenim, pieaug to sieviešu īpatsvars, kuras nav dzirdējušas par fiziskas vardarbības gadījumiem ģimenē savu radnieku lokā. Vīriešu sniegtajās atbildēs šāda sakarība nav vērojama.

Citu tautību respondenti – vīrieši (48.1%) un sievietes (56.5%) – biežāk kā latvieši (40.3%) un latvietes (52.1%) minējuši, ka ar fizisku vardarbību ģimenē biežāk nākas saskarties sievietēm. Aptaujātie latvieši sieviešu un vīriešu auditorijā biežāk norādījuši, ka par šādiem gadījumiem savu paziņu lokā nav dzirdējuši (attiecīgi: 37.5% un 38.6%).

To, ka sievietes biežāk cieš no fiziskas vardarbības ģimenē, abās dzimumu auditorijās vidēji biežāk atzīmējuši: vadītāji, menedžeri (-es), un bezdarbnieki (-ces), kā arī aptaujātie zemnieki, un no sievietēm – strādnieces. Savukārt ierēdņi (-es), darbinieki (-ces) valsts un pašvaldības iestādēs, uzņēmējas un pensionāri biežāk minējuši, ka ar šādu situāciju savu paziņu lokā nav saskārušies.

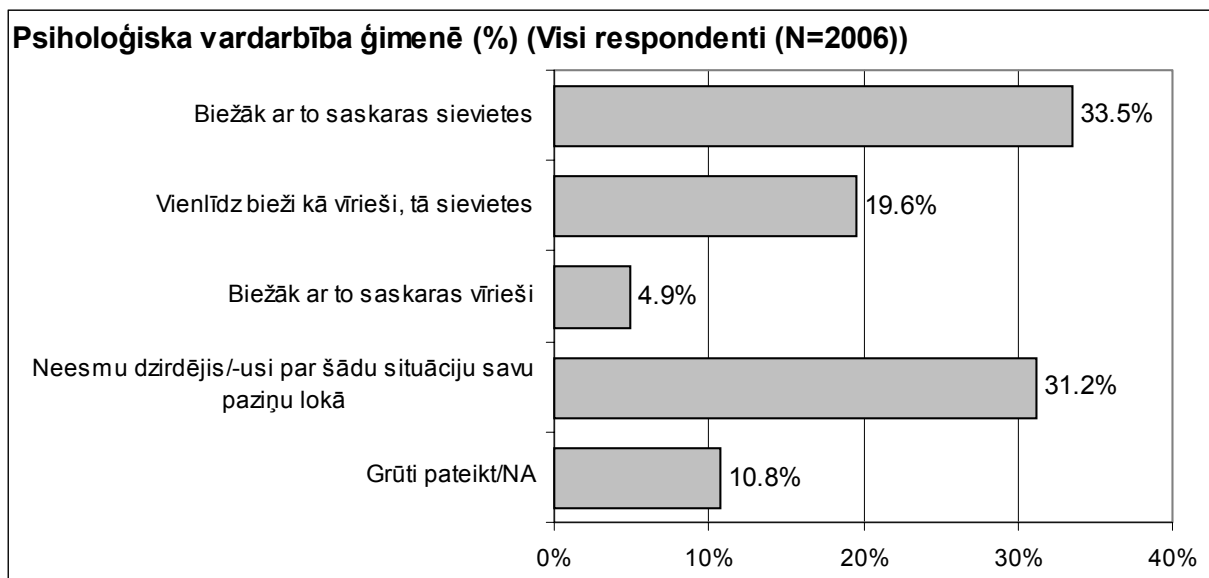
Salīdzinot respondentu atbildes dažādos Latvijas reģionos, redzams, ka Zemgalē dzīvojošie vīrieši un sievietes vidēji biežāk atzinuši, ka fiziska vardarbība ģimenē vairāk skārusi viņu paziņas sievietes (attiecīgi: 51.2% un 63.7%). Kurzemieki salīdzinoši biežāk minējuši, ka viņu radnieku lokā ar šādu situāciju saskārušies vienlīdz bieži vīrieši un sievietes (16.7%).

To, ka sievietēm biežāk nākas saskarties ar fizisku vardarbību ģimenē, vīrieši laukos atzīmējuši biežāk kā aptaujas dalībnieki Rīgā un citās pilsētās (attiecīgi: 50.1%, 44.7% un 39.6%). Jāpiebilst, ka aptaujāto sieviešu atbildes būtiski neatšķiras no kopējiem rādītājiem.

legūtie rezultāti liecina, ka vīrieši, kuru ģimenēs ir nepilngadīgi bērni biežāk kā respondenti, kuriem ir pilngadīgi bērni, savu radnieku lokā ir saskārušies ar fiziskas vardarbības ģimenē gadījumiem (attiecīgi: 49.9% un 41.9%). Sieviešu atbildēs šāda sakarība nav vērojama.

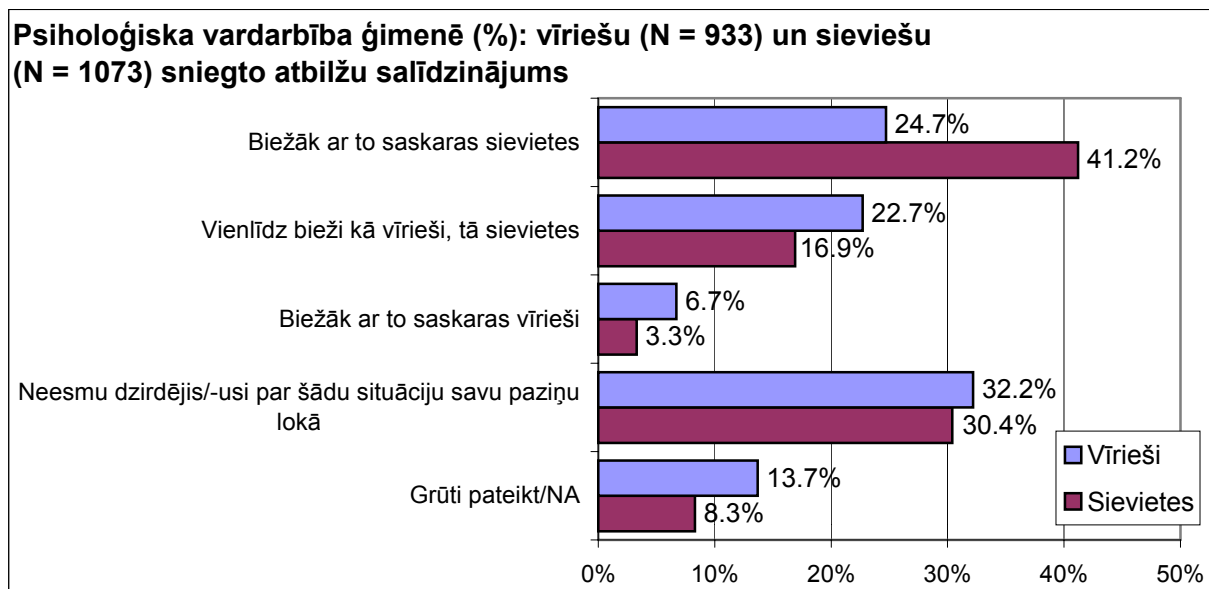
Interesanti atzīmēt, ka vīrieši, kuri ir precējušies (kuriem ir pastāvīga kopdzīve) un respondenti, kuri nav precējušies, biežāk kā tie aptaujas dalībnieki, kuri ir bijuši precējušies, norādījuši, ka savu paziņu lokā nav dzirdējuši par fiziskas vardarbības gadījumiem ģimenē (attiecīgi: 34.8%, 34.7% un 26.9%). Jāpiebilst, ka vīrieši, kuri bijuši precējušies, nedaudz biežāk kā caurmērā minējuši, ka ar fizisku vardarbību ģimenē vienlīdz bieži saskaras kā vīrieši, tā sievietes (15.1%).

2. Psiholoģiska vardarbība ģimenē

To, ka paziņu un draugu lokā ar psiholoģisko vardarbību ģimenē biežāk saskārušās sievietes, atzīmējuši kopumā trešā daļa Latvijas iedzīvotāju (33.5%), bet aptuveni piektdaļa respondentu norādījuši, ka šādā situācijā vienlīdz bieži nonākuši kā vīrieši, tā sievietes (19.6%). To, ka tuvinieku lokā par šādiem gadījumiem nav dzirdējuši, atzinuši nedaudz mazāk kā trešā daļa aptaujāto (31.2%).

Sekojošā grafikā apkopotas vīriešu un sieviešu atbildes jautājumā par to, kurš no dzimumiem viņu paziņu lokā biežāk saskāries ar psiholoģisku vardarbību ģimenē.

Kā redzams, sievietes ievērojami biežāk kā vīrieši ir norādījušas, ka viņu radnieku un draugu lokā no psiholoģiskas vardarbības ģimenē biežāk cietušas sievietes (attiecīgi: 41.2% un 24.7%). Savukārt vīrieši biežāk minējuši, ka šādā situācijā viņu paziņas vīrieši un sievietes nonākuši vienlīdz bieži (22.7%), vai arī atzinuši, ka ar psiholoģisku vardarbību ģimenē biežāk nākas saskarties vīriešiem (6.7%).

Kā liecina aptaujas datu analīze, psiholoģisku vardarbību ģimenē vīrieši vecumā no 25 līdz 34 gadiem (32.1%) un sievietes vecumā no 25 līdz 44 gadiem (~48.2%) biežāk novērtējuši kā problēmu, kas vairāk skar sievietes. To, ka ar šādu situāciju

vienlīdz bieži saskārušies vīrieši un sievietes, caurmērā biežāk norādījuši aptaujas dalībnieki vecumā no 35 līdz 44 gadiem (30.1%) un respondentes vecumā no 45 līdz 55 gadiem (20.0%). Jāatzīmē, ka gados vecākās sievietes (virs 55 g.v.) (38.0%) un vīrieši, kuri vecāki par 45 gadiem (~38.6%), salīdzinoši biežāk atzīmējuši, ka savu paziņu lokā par šādu situāciju nav dzirdējuši.

Līdzīgi kā jautājumā par to, kurš no dzimumiem radnieku lokā biežāk saskāries ar fizisku vardarbību ģimenē, arī jautājumā par psiholoģiskās vardarbības ģimenē gadījumiem gan cittautieši vīrieši (29.3%), gan sievietes (44.5%) biežāk kā latvieši (20.7%) un latvietes (38.6%) minējuši, ka ar to biežāk saskārušās paziņas sievietes.

Salīdzinot pētījuma rezultātus atkarībā no nodarbinātības sfēras, redzams, ka vīriešu auditorijā privātā sektorā nodarbinātie caurmērā biežāk pauduši viedokli, ka psiholoģiska vardarbība ģimenē vienlīdz bieži skar kā vīriešus, tā sievietes (27.8%), bet valsts sektorā strādājošie vidēji biežāk atzinuši, ka savu tuvinieku lokā par to nav dzirdējuši (39.1%). Jāpiebilst, ka sieviešu sniegtajās atbildēs līdzīgas sakarības nav vērojamas.

Vīriešu un sieviešu auditorijā bezdarbnieki (-ces), no vīriešiem - ierēdņi, darbinieki valsts un pašvaldības iestādēs, bet no sievietēm - vadītājas, menedžeres, speciālistes un strādnieces salīdzinoši biežāk norādījušas, ka ar psiholoģisku vardarbību ģimenē biežāk nākas saskarties paziņām sievietēm. Savukārt vadītāji, menedžeri un strādnieki biežāk atzinuši, ka nav dzimumu atšķirību tajā, cik bieži no psiholoģiskas vardarbības ģimenē cietuši vīrieši un sievietes.

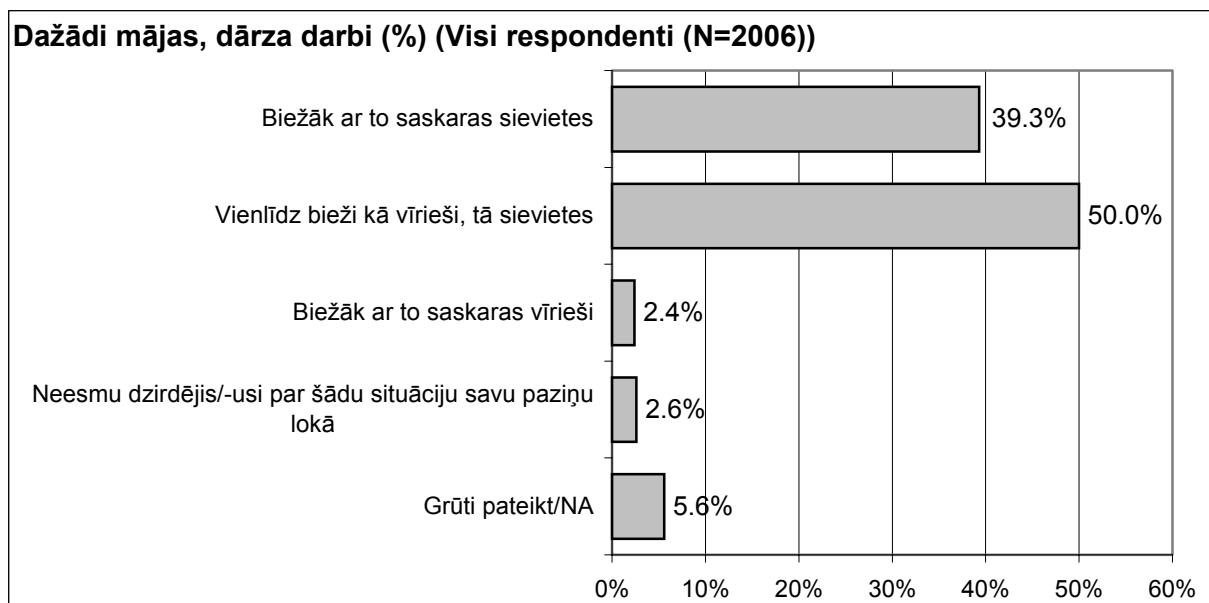
To, ka psiholoģiska vardarbība ir problēma, ar kuru vairāk saskārušās paziņas sievietes, biežāk minējuši Zemgalē dzīvojošie vīrieši (29.2%) un sievietes (49.6%), bet aptaujas dalībnieces un aptaujas dalībnieki Kurzemē (attiecīgi: 26.6% un 22.3%) vidēji biežāk pauduši viedokli, ka abus dzimumus šī problēma skar vienlīdz bieži.

Lai gan atšķirības nav būtiskas, tomēr jāatzīmē, ka vīrieši laukos biežāk kā Rīgā un citās pilsētās atzīmējuši, ka viņu tuvinieku lokā ar psiholoģisko vardarbību ģimenē biežāk saskārušās sievietes (attiecīgi: 28.2%, 23.9% un 23.2%). Savukārt sieviešu auditorijā rīdnieces biežāk kā respondentes laukos minējušas, ka ar šo problēmu vienlīdz bieži saskaras abu dzimumu pārstāvji (attiecīgi: 19.2% un 13.8%).

To, ka biežāk ar psiholoģisku vardarbību ģimenē nākas saskarties sievietēm, caurmērā biežāk atzīmējuši gan sievietes, gan vīrieši, kuriem ir nepilngadīgi bērni (attiecīgi: 45.1% un 28.8%).

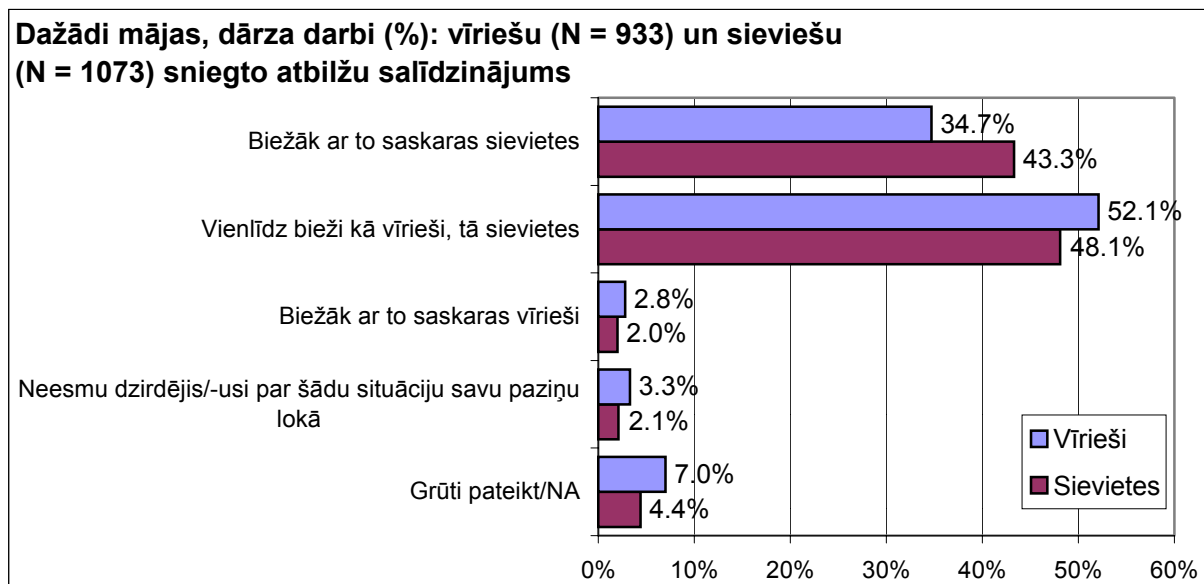
Līdzīgi kā jautājumā par fiziskās vardarbības gadījumiem, arī jautājumā par psiholoģisko vardarbību ģimenē, vīrieši, kuri ir bijuši precējušies, salīdzinoši biežāk atzīmējuši, ka ar to vienlīdz bieži saskaras kā vīrieši, tā sievietes (28.2%). Kamēr precējušies vīrieši un respondenti, kuri nav precējušies, biežāk kā aptaujas dalībnieki, kuri ir šķīrušies vai ir atraitņi, ir atzinuši, ka par psiholoģiskas vardarbības ģimenē gadījumiem savu radnieku lokā nav dzirdējuši.

3. Dažādi mājas, dārza darbi

Kā redzams, kopumā puse Latvijas iedzīvotāju atzīmējuši, ka viņu radnieku, draugu lokā ar dažādiem mājas, dārza darbiem vienlīdz bieži nodarbojas kā vīrieši, tā sievietes (50.0%), bet gandrīz 40% biežāk to vērtējuši kā sievietēm raksturīgu situāciju (39.3%).

Salīdzinošā veidā sieviešu un vīriešu atbildes jautājumā par to, kuram no dzimumiem biežāk jāstrādā dažādi mājas, dārza darbi, apkopotas sekojošā grafikā.

Kā redzams, aptaujātās sievietes biežāk atzīmējušas, ka ar dažādiem mājas un dārza darbiem vairāk saskaras tieši viņas (43.3%), kamēr aptaujātie vīrieši biežāk pauduši viedokli, ka viņu paziņu lokā šos darbus sievietes un vīrieši veic vienlīdz bieži (52.1%).

Pētījuma rezultātu analīze dažādās vecuma grupās liecina, ka gados jaunākie vīrieši (15-24 g.v.) dažādus mājas un dārza darbus draugu un paziņu lokā vērtējuši kā raksturīgākus sievietēm (42.0%). To, ka ar šiem darbiem vienlīdz bieži saskaras abi

dzimumi, salīdzinoši biežāk minējuši gan sievietes, gan vīrieši, kuri vecāki par 45 gadiem (attiecīgi: ~59% un ~53%).

Vērojams, ka gan vīriešu, gan sieviešu auditorijā aptaujas dalībnieki ar pamatizglītību biežāk norādījuši, ka viņu paziņu lokā dažādus mājas un dārza darbus sievietes veic biežāk (attiecīgi: 37.8% un 47.4%).

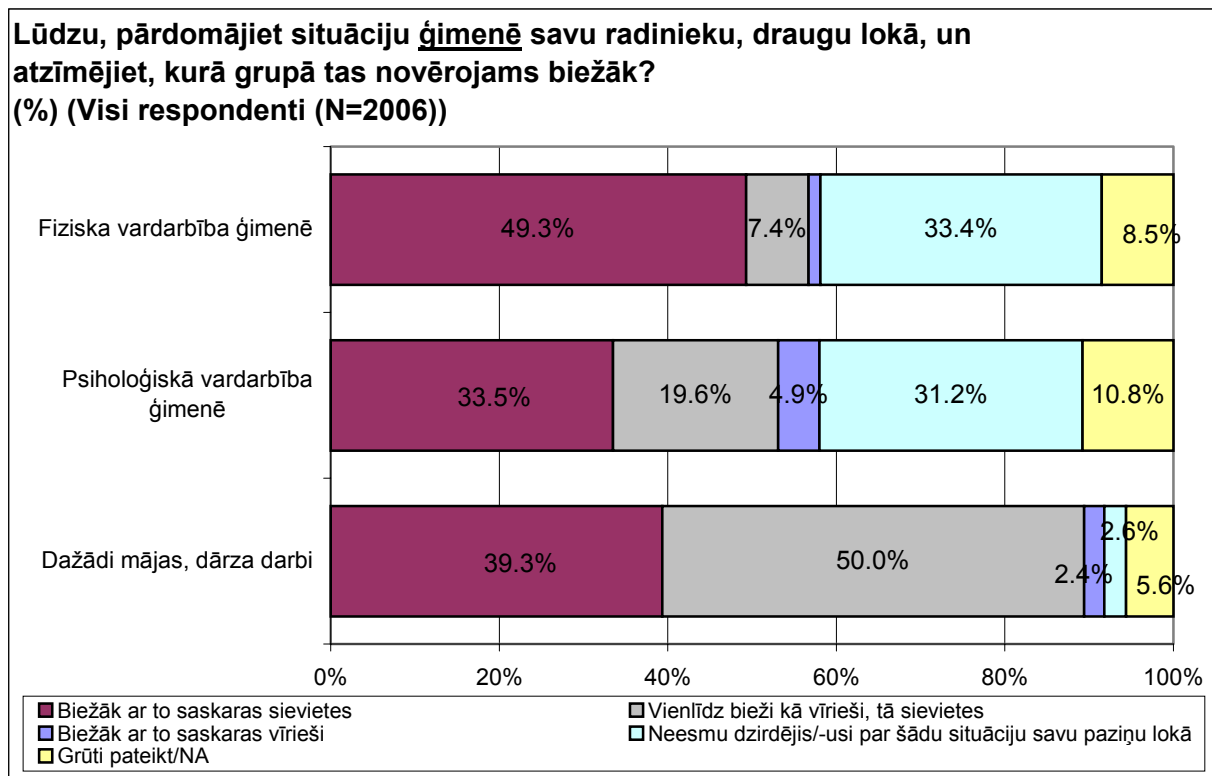
Vīriešu vidū uzņēmēji (51.6%) un vadītāji, menedžeri (42.4%), bet no sievietēm – ierēdnes, darbinieces valsts un pašvaldības iestādēs (49.2%), skolnieces, studentes (48.5%) un strādnieces (47.5%) caurmērā biežāk paudušas viedokli, ka viņu paziņas sievietes mājas un dārza darbu veic biežāk. Savukārt speciālisti (61.8%), zemnieki (59.4%), kā arī pensionāri (60.1%) un pensionāres (56.6%) biežāk minējuši, ka ar šādiem darbiem sievietes un vīrieši saskaras vienlīdz bieži.

Sievietes Vidzemē (51.7%) un Zemgalē (52.0%) biežāk kā citos reģionos norādījušas, ka dažādus mājas un dārza darbu viņu radu un draugu lokā biežāk veic sievietes. Vidzemē dzīvojošie vīrieši (58.7%) un Latgalē dzīvojošās sievietes (54.9%) salīdzinoši biežāk atzinušas, ka šos darbus sievietes un vīrieši strādā vienlīdz bieži.

Aptaujāto sieviešu vidū vērojama interesanta sakarība, ka respondentes laukos biežāk kā Rīgā un citās pilsētās dažādus mājas un dārza darbu atzinušas kā tieši sievietēm raksturīgākus (attiecīgi: 51.3%, 37.7% un 43.1%), bet aptaujātie vīrieši laukos biežāk kā Rīgā un citās pilsētās minējuši, ka šos darbus sievietes un vīrieši veic vienlīdz bieži (attiecīgi: 56.4%, 49.9% un 51.2%).

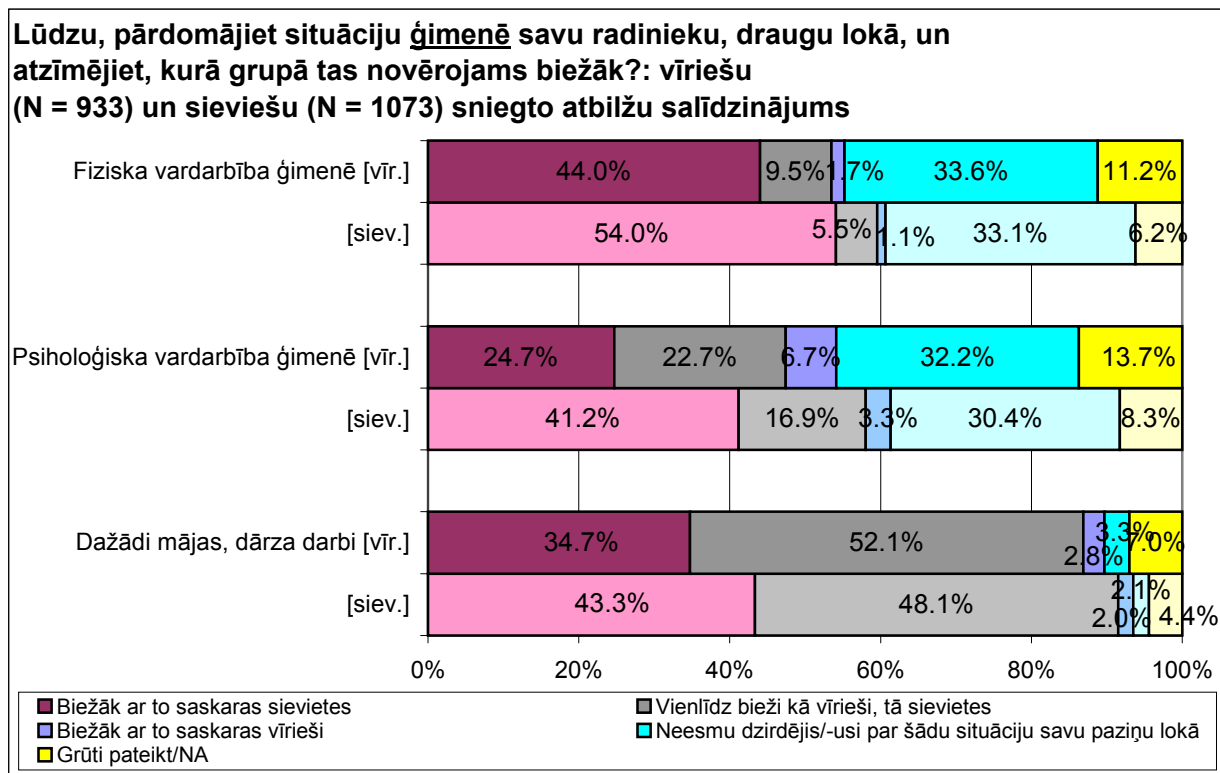
To, ka dažādus mājas un dārza darbus biežāk veic sievietes, vīrieši, kuri nav bijuši precējušies, atzīmējuši caurmērā biežāk (41.7%), bet vīrieši, kuri ir precējušies (vai kuriem ir pastāvīga kopdzīve) salīdzinoši biežāk norādījuši, ka ar dažādiem mājas un dārza darbiem viņu radnieku lokā vienlīdz bieži saskaras kā vīrieši, tā sievietes (56.1%). Jāpiebilst, ka arī sieviešu auditorijā respondentes, kuras ir precējušās, šādu viedokli paudušas biežāk kā neprecējušās un tās sievietes, kuras bijušas precējušās, bet pašlaik ir šķīrušās vai ir atraitnes (attiecīgi: 50.6%, 44.1% un 46.2%).

Sekojošā grafikā salīdzinoši attēlotas Latvijas iedzīvotāju sniegtās atbildes jautājumā par to, kurš no dzimumiem viņu paziņu lokā biežāk saskaras ar tādām situācijām ģimenē kā “fiziskā vardarbība” un “psiholoģiskā vardarbība”, kā arī “dažādi mājas un dārza darbi”.

Kā liecina dati, Latvijas iedzīvotāji biežāk norādījuši, ka viņu paziņu lokā ar *fizisku vardarbību* nākas saskarties tieši sievietēm – to minējuši aptuveni puse aptaujas dalībnieku, kamēr attiecībā uz vīriešiem to atzīmējuši salīdzinoši tikai trešā daļa respondentu (atbilde: “biežāk ar to saskaras vīrieši”) (attiecīgi: 49.3% un 33.4%). Savukārt, pārdomājot *psiholoģiskas vardarbības* gadījumus savu radnieku, paziņu lokā, nav vērojamas būtiskas atšķirības tajā, cik bieži sniegtas atbildes: “ar to biežāk saskaras sievietes” un “ar to biežāk saskaras vīrieši” (attiecīgi: 33.5% un 31.2%). Interesanti atzīmēt, ka gandrīz 40% aptaujāto norādījuši, ka viņu paziņu lokā biežāk *dažādus mājas un dārza darbus* veic sievietes, bet aptuveni puse respondentu atzinuši, ka vīrieši un sievietes tos veic vienlīdz bieži.

Sekojošā grafikā salīdzinoši attēlotas vīriešu un sieviešu auditorijā sniegtās atbildes jautājumā par to, kurš no dzimumiem viņu paziņu lokā biežāk saskaras ar tādām situācijām ģimenē kā “fiziskā vardarbība” un “psiholoģiskā vardarbība”, kā arī “dažādi mājas un dārza darbi”.

Kā redzams, aptaujātās sievietes biežāk kā vīrieši ir norādījušas, ka viņu paziņu un draugu lokā tieši sievietes ir tās, kurām biežāk nākas saskarties ar *fizisku vardarbību* (54.0% un 44.0%) un *psiholoģisku vardarbību* (attiecīgi: 41.2% un 24.7%). Savukārt aptaujātie vīrieši biežāk kā sievietes atzīmējuši, ka ar *fiziskas vardarbības* (9.5% un 5.5%) un *psiholoģiskas vardarbības* (22.7% un 16.9%) gadījumiem viņu paziņas sievietes un vīrieši saskārušies vienlīdz bieži. Jāpiebilst, ka arī runājot par *dažādiem mājas un dārza darbiem*, aptaujātās sievietes biežāk kā vīrieši tos atzīmējušas kā sievietēm raksturīgākus (43.3% un 34.7%), bet vīrieši biežāk kā sievietes pauduši viedokli, ka gan vīrieši, gan viņu paziņas sievietes šos darbu veic vienlīdz bieži (52.1% un 48.1%).

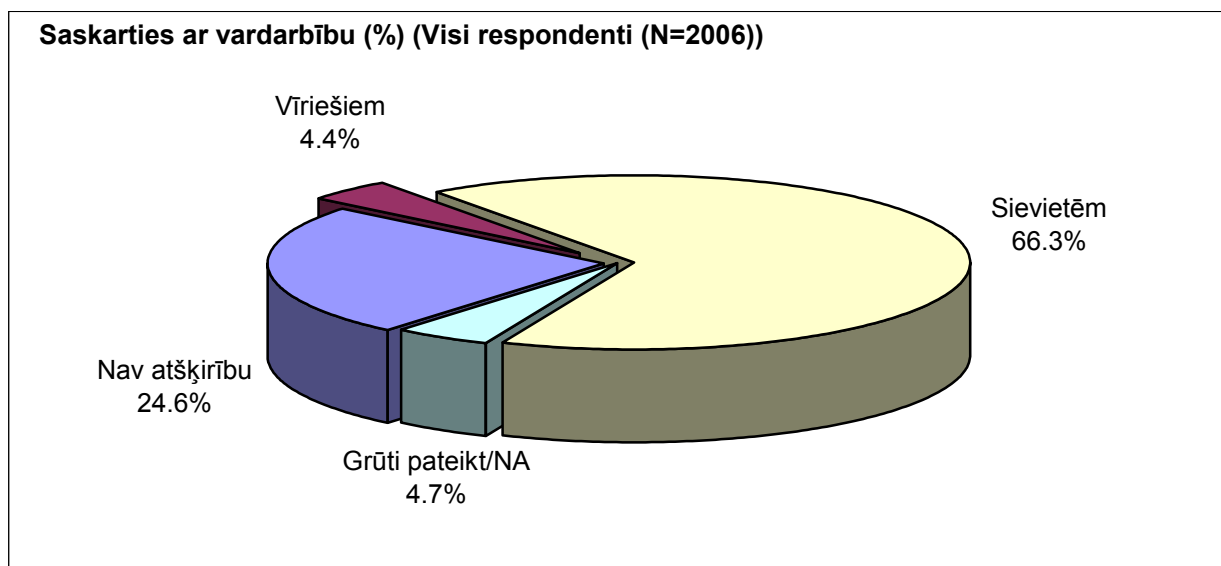
Situācijas citās sociālajās sfērās raksturojums

Arī iepriekšējās nodaļās tika aplūkoti jautājumi, kas saistīti ar dzimumu līdztiesību tādās sociālajās sfērās kā ģimene, izglītība, un veselība. Šajā nodaļā sīkāk tiks raksturotas pārējās sociālās sfēras jomas (piemēram, nonākšana nabadzībā, saskaršanās ar vardarbību), par kurām tika iekļauts salīdzinoši mazāks jautājumu skaits. Aptaujas dalībniekiem tika lūgts norādīt, kuram no dzimumiem (vīriešiem vai sievietēm) ir lielāka iespēja nonākt minētajās situācijās. Tiks analizēts arī Latvijas iedzīvotāju sniegtais vērtējums par to, vai viņiem, vai viņu ģimenes locekļiem, tuviem draugiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem citās sociālajās sfērās.

Jomas, kurās kādam no dzimumiem (vīriešiem vai sievietēm) ir lielāka iespēja nonākt šādā situācijā

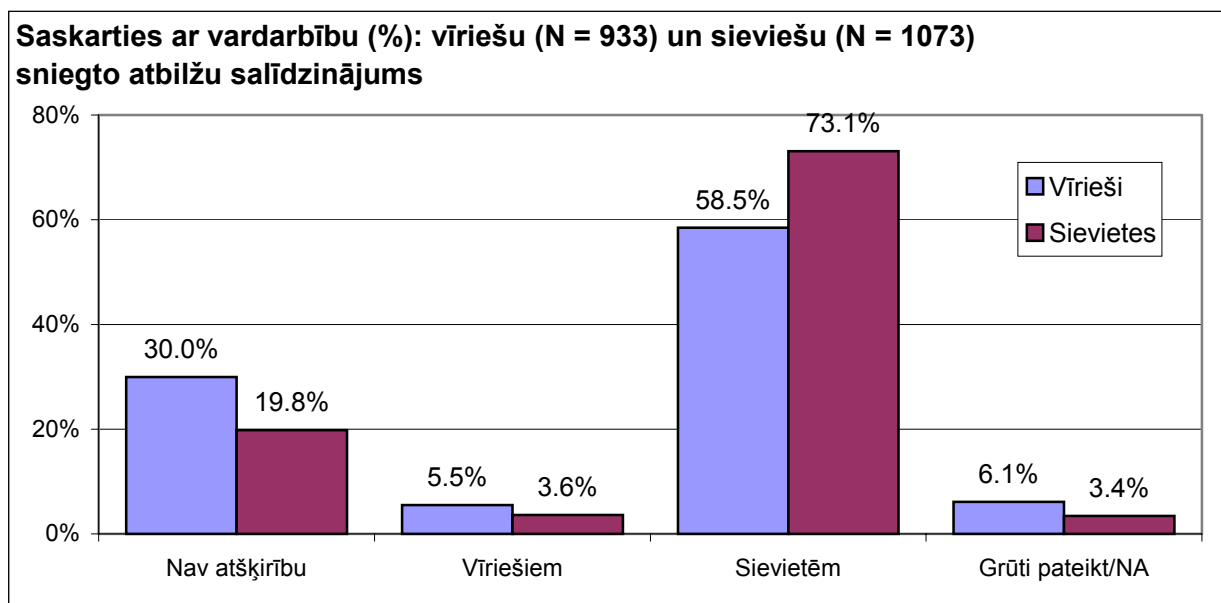
Latvijas iedzīvotāju aptaujā tika iekļauti daži izteikumi, kas saistīti ar sociālo sfēru. Respondentiem tika lūgts tos novērtēt, atbildot uz jautājumu: *“Raksturojot faktisko situāciju Latvijā, par katru no uzskaitītajām jomām atzīmējiet, kuram no dzimumiem (vīriešiem un sievietēm) ir lielāka iespēja nonākt šādā situācijā?”*.

1. Saskarties ar vardarbību

Iegūtie rezultāti liecina, ka 2/3 aptaujāto Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka sievietēm ir lielāka iespēja saskarties ar vardarbību (66.3%). Katrs ceturtais respondents ir atzīmējis, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas saskarties ar vardarbību (atbilde: *“nav atšķirību”*) (24.6%).

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja saskarties ar vardarbību.

Kā redzams grafikā, gan sieviešu, gan vīriešu vidū visbiežāk sniegtā atbilde ir, ka sievietēm ir lielāka iespēja saskarties ar vardarbību, tomēr sievietes to ir atzīmējušas biežāk kā vīrieši (par 14.6%). Savukārt vīrieši biežāk kā sievietes ir norādījuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas saskarties ar vardarbību (atbilde: "nav atšķirību") (attiecīgi: 30.0% un 19.8%).

Abās auditorijās (gan sieviešu, gan vīriešu) atklājas sakarība, ka gados vecākie aptaujas dalībnieki (55 g.v. un vairāk) salīdzinoši biežāk ir norādījuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas saskarties ar vardarbību. Savukārt respondenti vecumā no 25 līdz 44 gadiem caurmērā biežāk ir atzinuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja saskarties ar vardarbību (sievietes: ~77.3% un vīrieši: ~66.1%).

Aptaujātie vīrieši ar pamatizglītību biežāk kā vidēji ir atzinuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas saskarties ar vardarbību (atbilde: "nav atšķirību") (36.7%). Sieviešu sniegtajās atbildēs šāda sakarība nav vērojama.

Interesanti, ka privātajā sektorā strādājošie vīrieši caurmērā biežāk ir minējuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja saskarties ar vardarbību (64.0%).

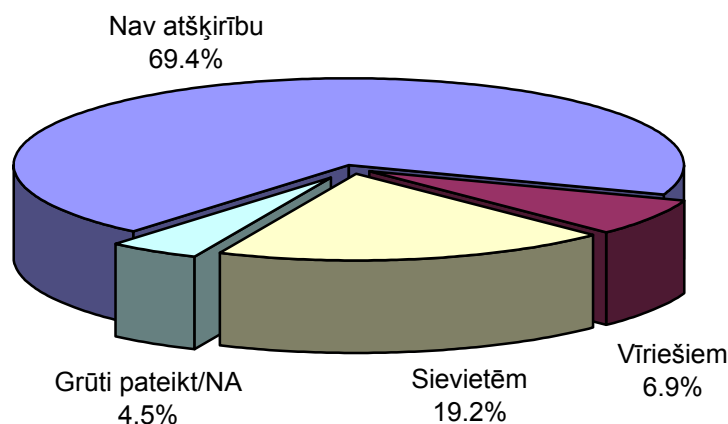
Abu dzimumu vidū (sieviešu un vīriešu) vadītāji, menedžeri (-es) un strādnieki (-ces) ir salīdzinoši biežāk atzinuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja saskarties ar vardarbību. Vīriešu vidū šo atbildi vidēji biežāk ir minējuši arī speciālisti (65.3%).

Jāatzīmē, ka vīrieši, kuru ģimenēs vidējais ienākumu līmenis uz vienu ģimenes locekli mēnesī pārsniedz Ls85, caurmērā biežāk ir pauduši viedokli, ka sievietēm ir lielāka iespēja saskarties ar vardarbību (~64.8%).

Kurzemē dzīvojošās sievietes un vīrieši biežāk kā vidēji ir atzinuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas saskarties ar vardarbību (atbilde: "nav atšķirību"). Vīriešu vidū šo atbildi biežāk ir minējuši arī Vidzemē dzīvojošie. Savukārt sievietes un vīrieši Zemgalē salīdzinoši biežāk ir atzinuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja saskarties ar vardarbību.

2. Nonākt nabadzībā

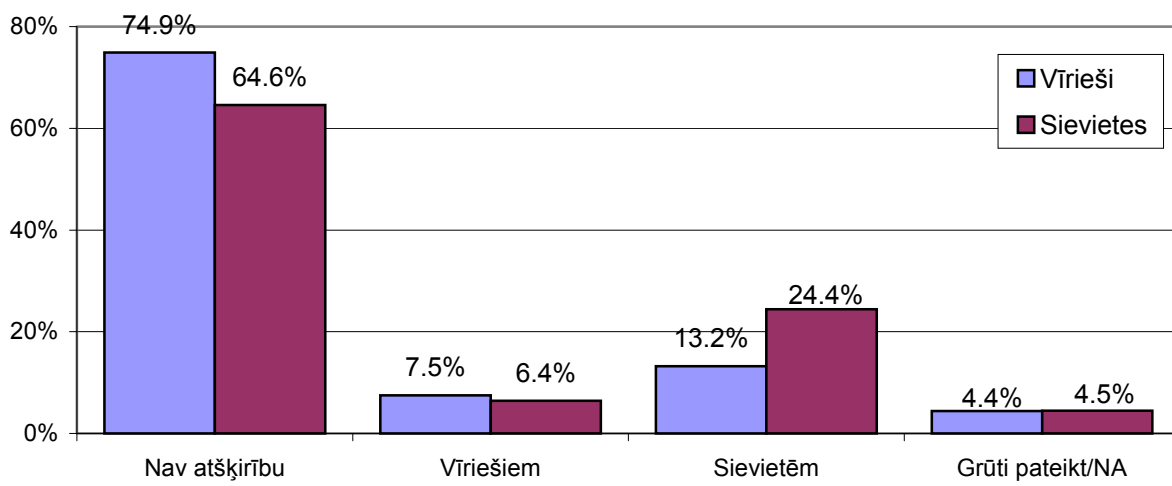
Nonākt nabadzībā (%) (Visi respondenti (N=2006))

Dati liecina, ka vairāk kā 2/3 Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas nonākt nabadzībā (atbilde: “nav atšķirību”) (69.4%). Tomēr katrs piektais aptaujas dalībnieks ir atzinis, ka sievietēm ir lielākas iespējas nonākt nabadzībā (19.2%). Līdzīgu atbildi par vīriešiem ir snieguši mazāk kā 10% respondentu.

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja nonākt nabadzībā.

Nonākt nabadzībā (%): vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums

Grafikā redzams, ka vairāk kā 60% abu dzimumu grupu aptaujas dalībnieki ir norādījuši, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas nonākt nabadzībā (atbilde: “nav atšķirību”), lai gan, jāatzīmē, ka vīrieši šo atbildi ir minējuši biežāk kā sievietes (par 10.3%). Pašas sievietes biežāk kā vīrieši ir atzinušas, ka viņām ir lielāka iespēja nonākt nabadzībā (attiecīgi: 24.4% un 13.2%).

No sievietēm respondentes vecumā no 35 līdz 44 gadiem ir vidēji biežāk norādījušas, ka sievietēm ir lielāka iespēja nonākt nabadzībā (29.7%). No vīriešiem šādu atbildi biežāk ir minējuši respondenti vecumā virs 45 gadiem (~17.1%).

Abās dzimumu grupās cittautieši (-tes) ir biežāk kā latvieši (-tes) atzinuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja nonākt nabadzībā. Līdzīga sakarība atklājas arī sniegtajās atbildēs atkarībā no pilsonības statusa.

Valsts sektorā nodarbinātie vīrieši biežāk kā caurmērā ir minējuši, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas nonākt nabadzībā (atbilde: *“nav atšķirību”*) (81.7%). Sieviešu sniegtajās atbildēs šāda sakarība nav vērojama.

Abās auditorijās (gan vīriešu, gan sieviešu) skolnieki, studenti (-es) ir salīdzinoši biežāk minējuši (-as), ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas nonākt nabadzībā (atbilde: *“nav atšķirību”*). No vīriešiem šādu atbildi caurmērā biežāk ir norādījuši arī ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldību iestādē (86.1%) un zemnieki (90.3%). Gan vadītājas, menedžeres, gan vadītāji, menedžeri ir biežāk kā vidēji pauduši viedokli, ka sievietēm ir lielāka iespēja nonākt nabadzībā. Jāatzīmē, ka šo viedokli ir biežāk atzīmējušas arī bezdarbnieces. Savukārt bezdarbnieki biežāk kā vidēji ir minējuši, ka vīriešiem ir lielāka iespēja nonākt nabadzībā.

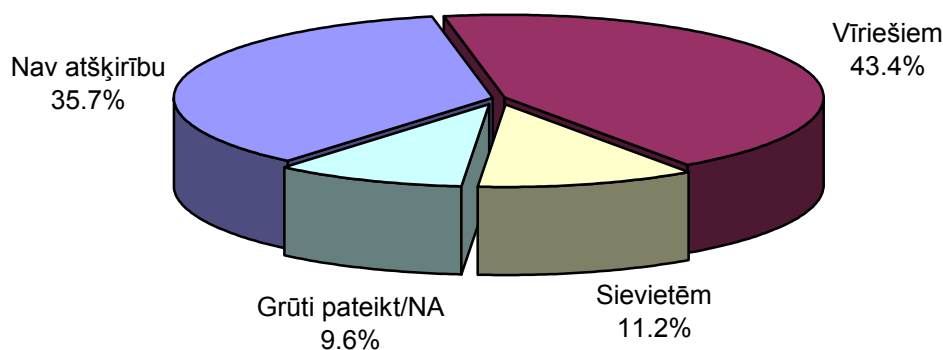
Rīgā dzīvojošie vīrieši biežāk kā respondenti citos reģionos ir atzinuši, ka sievietēm ir lielāka iespēja nonākt nabadzībā (20.7%). Sieviešu sniegtajās atbildēs šāda sakarība nav vērojama.

Raksturīgi, ka sievietes, kuru ģimenēs aug gan pilngadīgi, gan nepilngadīgi bērni, biežāk kā vidēji ir minējušas, ka sievietēm ir lielāka iespēja nonākt nabadzībā. Šādu atbildi salīdzinoši biežāk ir norādījuši arī vīrieši, kuru ģimenēs ir pilngadīgi bērni.

Gan sievietes, gan vīrieši, kuri nav precējušies, caurmērā biežāk ir pauduši viedokli, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas nonākt nabadzībā (atbilde: *“nav atšķirību”*).

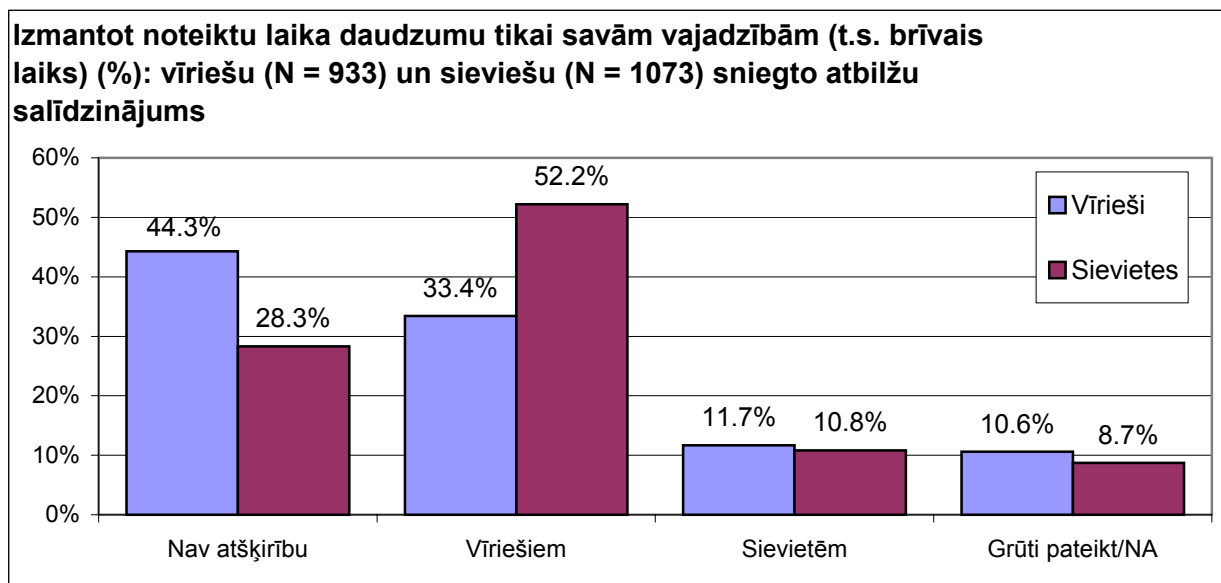
3. Izmantot noteiktu laika daudzumu tikai savām vajadzībām (t.s. brīvais laiks)

Izmantot noteiktu laika daudzumu tikai savām vajadzībām (t.s. brīvais laiks) (%) (Visi respondenti (N=2006))

Raksturīgi, ka vairums Latvijas iedzīvotāju ir atzinuši, ka vīriešiem ir lielākas iespējas izmantot noteiktu laika daudzumu tikai savām vajadzībām (t.s. brīvais laiks) (43.4%). Nedaudz vairāk kā trešdaļa respondentu ir minējuši, ka sievietēm un vīriešiem ir līdzīgas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām (atbilde: *“nav atšķirību”*) (35.7%). Katrs desmitais aptaujas dalībnieks ir norādījis, ka lielākas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām ir sievietēm (11.2%).

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu un sieviešu sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par to, kuram no dzimumiem ir lielāka iespēja izmantot noteiktu laika daudzumu tikai savām vajadzībām (t.s. brīvais laiks).

Interesanti, ka vairāk kā 40% vīriešu uzskata, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām (atbilde: "nav atšķirību"). Sievietes šādu atbildi ir minējušas retāk (28.3%), biežāk norādot, ka lielākas iespējas izmantot noteiktu laika daudzumu tikai savām vajadzībām (t.s. brīvais laiks) ir vīriešiem (52.2%).

Gados jaunākās sievietes (15-24 g.v.) ir vidēji biežāk norādījušas, gan, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām, gan, ka lielākas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām ir sievietēm. Šādas atbildes salīdzinoši biežāk minējuši arī gados jaunākie vīrieši (15-24 g.v.). Savukārt gados vecāki respondenti (virs 35 g.v.) abās dzimumu grupās caurmērā biežāk ir atzinuši, ka lielākas iespējas izmantot noteiktu laika daudzumu tikai savām vajadzībām (t.s. brīvais laiks) ir vīriešiem.

Vīriešu atbildēs atkarībā no izglītības līmeņa iezīmējas interesantas sakarības: aptaujātie ar augstāku izglītības līmeni biežāk ir minējuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām, savukārt aptaujātie ar zemāku izglītības līmeni ir biežāk atzinuši, ka lielākas iespējas izmantot noteiktu laika daudzumu tikai savām vajadzībām (t.s. brīvais laiks) ir tieši vīriešiem.

Interesanti, ka abās auditorijās (sieviešu un vīriešu) latvieši (-tes) biežāk kā cittautieši (-tes) ir pauduši (-as) viedokli, ka vīriešiem ir lielākas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām.

Jāatzīmē, ka valsts sektorā strādājošās sievietes ir biežāk kā vidēji minējušas, ka vīriešiem ir lielākas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām (58.1%).

Skolnieces, studentes un skolnieki, studenti ir biežāk minējuši, gan, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām, gan, ka lielākas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām ir sievietēm. Savukārt vadītājas, menedžeres un vadītāji, menedžeri ir salīdzinoši biežāk atzinuši, ka vīriešiem ir lielākas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām.

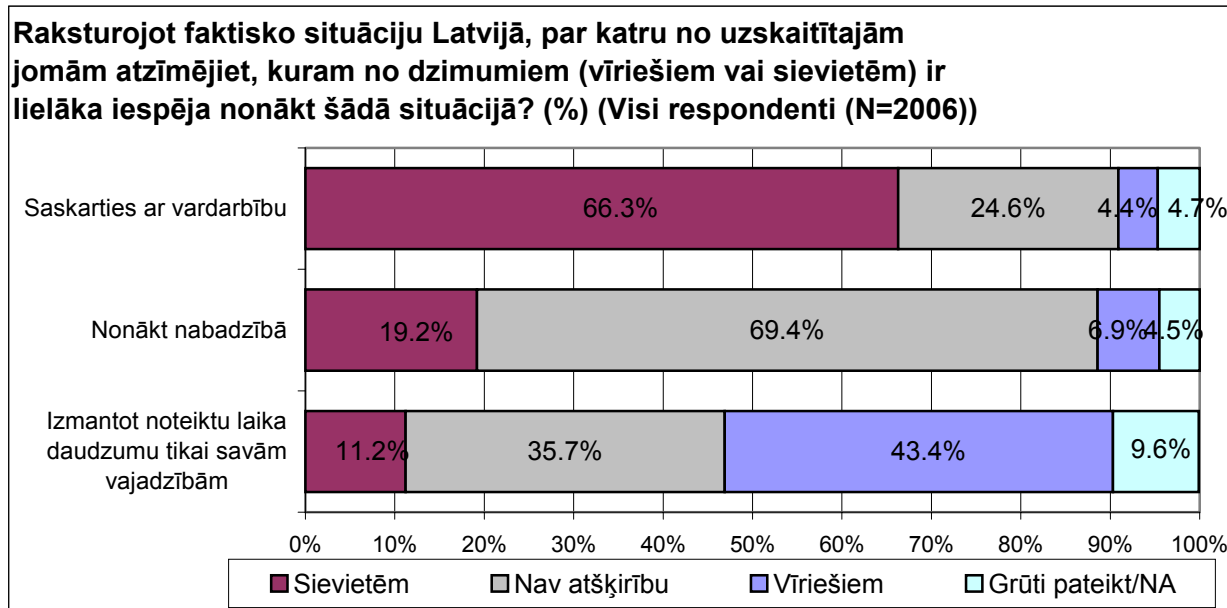
Iegūtās atbildes reģionālā sadalījumā liecina, ka sievietes Kurzemē (32.2%) un Zemgalē (33.6%) ir vidēji biežāk atzīmējušas, ka abiem dzimumiem ir līdzīgas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām (atbilde: "nav atšķirību"). Savukārt Kurzemē

dzīvojošie vīrieši biežāk ir norādījuši, ka vīriešiem ir lielākas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām (38.3%).

Laukos dzīvojošās sievietes ir caurmērā biežāk atzinušas, ka lielākas iespējas izmantot noteiktu laika daudzumu tikai savām vajadzībām (t.s. brīvais laiks) ir tieši vīriešiem (57.1%).

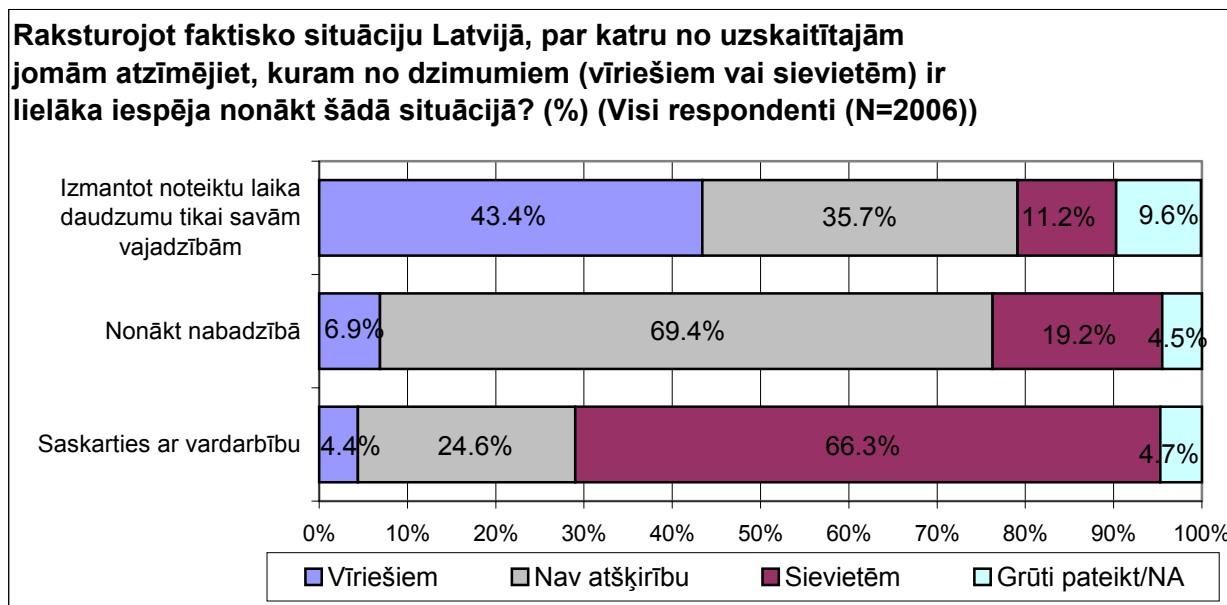
Jāatzīmē, ka sievietes, kuru ģimenēs aug nepilngadīgi bērni, ir caurmērā biežāk minējušas, ka vīriešiem ir lielākas iespējas izmantot brīvo laiku savām vajadzībām (56.9%).

Sekojošā grafikā ir attēlots Latvijas iedzīvotāju sniegto atbilžu salīdzinājums par iespējām abiem dzimumiem nonākt kādā no minētajām situācijām sociālajā sfērā, tās ranžējot pēc atbildes: “*sievietēm*” minēšanas biežuma.

Grafikā atspoguļotie rezultāti liecina, ka 2/3 aptaujāto Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka sievietēm ir lielāka iespēja *saskarties ar vardarbību* (66.3%). Katrs piektais respondents ir norādījis, ka sievietēm ir lielāka iespēja *nonākt nabadzībā* (19.2%), lai gan jāatzīmē, ka gandrīz 70% aptaujas dalībnieku uzskata, ka abiem dzimumiem ir vienāda iespēja *nonākt nabadzībā* (atbilde: “*nav atšķirību*”).

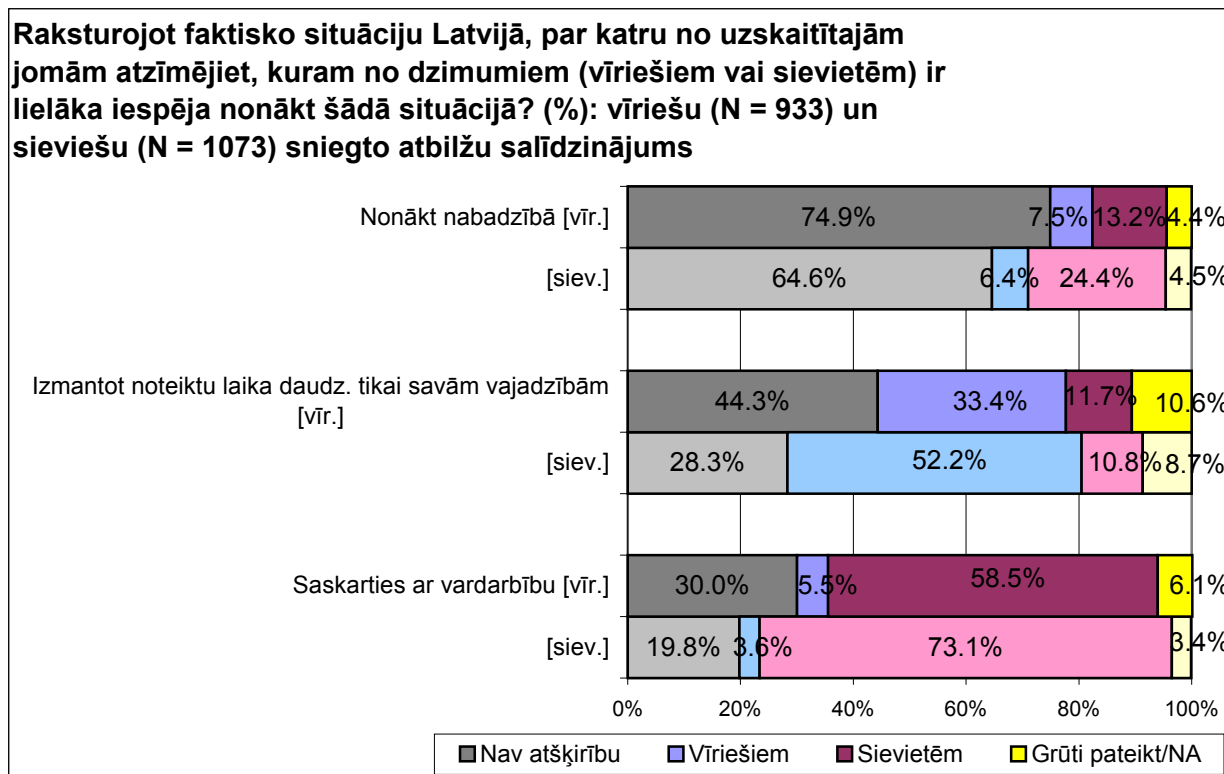
Sekojošā grafikā ir attēlots Latvijas iedzīvotāju sniegto atbilžu salīdzinājums par iespējām abiem dzimumiem nonākt kādā no minētajām situācijām sociālajā sfērā, tās ranžējot pēc atbildes: “*vīriešiem*” minēšanas biežuma.

Dati atspoguļo interesantu sakarību: vairāk kā 40% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ir minējuši, ka vīriešiem ir lielāka iespēja *izmantot noteikta laika daudzumu savām vajadzībām*.

vajadzībām. Attiecībā uz sievietēm šādu iespēju ir pieļāvis tikai katrs desmitais respondents (11.2%).

Sekojošā grafikā ir attēlots vīriešu (N = 933) un sieviešu (N = 1073) sniegto atbilžu salīdzinājums jautājumā par iespējām abiem dzimumiem nonākt kādā no minētajām situācijām sociālajā sfērā.

Dati liecina, ka gan sievietes (64.6%), gan vīrieši (74.9%) visbiežāk ir atzinuši, ka abiem dzimumiem ir līdzīga iespēja *nonākt nabadzībā* (atbilde: "nav atšķirību"). Tomēr jāatzīmē, ka pašas sievietes biežāk kā vīrieši ir minējušas, ka viņām ir lielāka iespēja nonākt nabadzībā (attiecīgi: 24.4% un 13.2%).

Interesanti, ka sievietes (52.2%) biežāk kā vīrieši (33.4%) ir minējušas, ka vīriešiem ir lielāka iespēja *izmantot noteikta laika daudzumu savām vajadzībām*. Paši vīrieši (44.3%) gan salīdzinoši biežāk ir norādījuši, ka abiem dzimumiem šai ziņā ir līdzīga iespēja (atbilde: "nav atšķirību").

To, ka *saskarties ar vardarbību* lielāka iespēja ir sievietēm, salīdzinoši biežāk ir atzinušas kā sievietes (73.1%), tā vīrieši (58.5%), lai gan sievietes to ir minējušas biežāk kā vīrieši.

Aptaujāto nonākšana situācijā, kad sociālajā sfērā tiek ierobežotas tiesības tieši dzimuma dēļ

Aptaujas ietvaros Latvijas iedzīvotājus lūdza atbildēt uz sekojošu jautājumu: “Vai pēdējo 2 gadu laikā Jums pašam (-ai) ir gadījies, kad Jums šķita, ka Jūsu tiesības tiek ierobežotas, Jūs bijāt neizdevīgākā stāvoklī tieši Jūsu dzimuma dēļ?”. Respondentiem bija iespēja izvērtēt, vai viņu tiesības tika ierobežotas sekojošās situācijās:

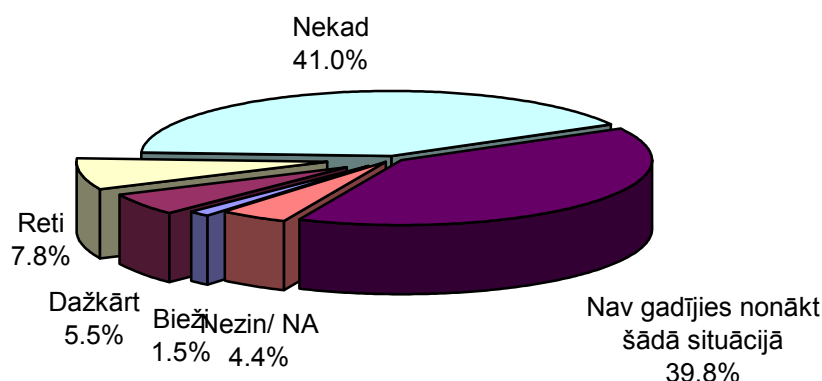
- Vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs;
- Vadot automašīnu;
- Veikalos u.tml.

Savas atbildes aptaujas dalībnieki varēja sniegt, atzīmējot vienu no piedāvātajām atbilžu alternatīvām: “bieži”, “dažkārt”, “reti”, “nekad”, “nav gadījies nonākt šādā situācijā”.

Turpmāk iegūto rezultātu analīzē tiks atspoguļots gan kopējais atbilžu sadalījums, gan arī sieviešu un vīriešu sniegto atbilžu salīdzinājums par katru no minētajām situācijām.

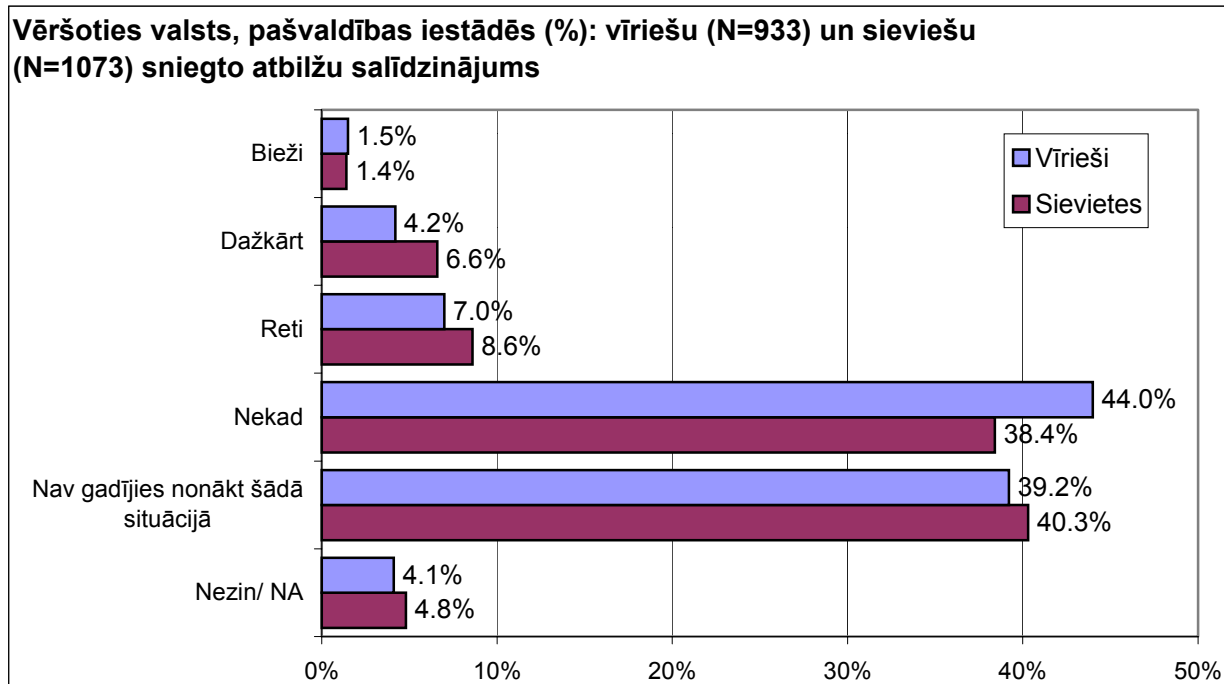
1. Vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs

Vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs (%)
(Visi respondenti (N=2006))

Kā redzams, 41.0% aptaujas dalībnieku ir minējuši, ka vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs viņiem nav nācies saskarties ar viņu tiesību ierobežošanu. Līdzīgs skaits respondentu (39.8%) atzinuši, ka minētajās iestādēs pēdējo 2 gadu laikā nav griezušies. Jāatzīmē, ka neizdevīgākā situācijā dzimuma dēļ nonākuši kopumā gandrīz 15.0% respondentu (atbildes: “bieži” (1.5%), “dažkārt” (5.5%), “reti” (7.8%)).

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai, vērsties valsts, pašvaldības iestādēs, viņiem pēdējo 2 gadu laikā ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ.

Dati liecina, ka arī uz šo jautājumu sieviešu un vīriešu sniegto atbilžu sadalījums ir kopumā līdzīgs. Tomēr jāatzīmē, ka biežāk to, ka ar tiesību ierobežošanu, vērsties valsts, pašvaldības iestādēs, nekad nav saskārušies, ir minējuši vīrieši kā sievietes (attiecīgi: 44.0% un 38.4%).

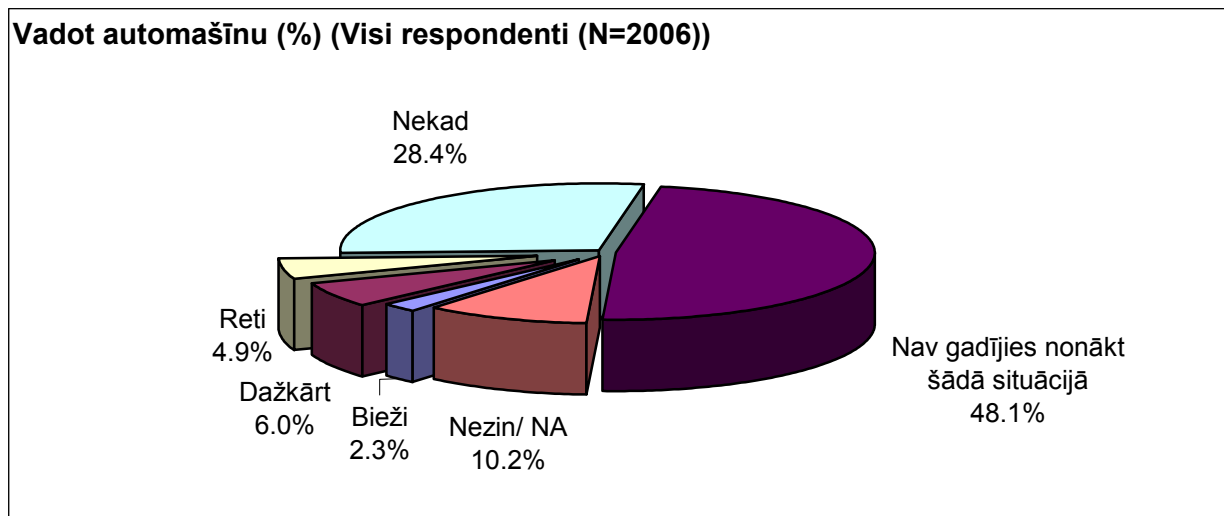
Analizējot iegūtos rezultātus sīkāk atsevišķi sieviešu un vīriešu auditorijās, redzams, ka 10.1% sievietes vecumā no 35 līdz 44 gadiem, kas ir biežāk kā caurmērā, ir atzīmējušas, ka, griežoties valsts, pašvaldības iestādēs, dažkārt tiesību ziņā ir izjutušas ierobežojumus, kamēr vīriešu sniegtajās atbildēs dalījumā pēc vecuma nozīmīgas atšķirības nav vērojamas.

Vērojama sakarība, ka pieaugot izglītības līmenim, pieaug arī vīriešu skaits, kuri norādījuši, ka viņiem nekad nav nācies atrasties neizdevīgākā pozīcijā tieši dzimuma dēļ, kamēr sieviešu vidū visās izglītības grupās atbilde "nekad" sniegta praktiski vienlīdz bieži.

Atbildi "reti" biežāk kā caurmērā sniegušas rīdzinieces (12.5%). Rīgā dzīvojošie vīrieši vidēji biežāk norādījuši, ka, nonākot šādā situācijā, ar viņu tiesību ierobežošanu nav saskārušies nekad (48.0%).

Jāatzīmē, ka valsts, pašvaldības iestādēs pēdējo 2 gadu laikā caurmērā biežāk nav vērsušies gan sievietes, gan vīrieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem un Latgalē dzīvojošie (atbilde: "nav gadījies nonākt šādā situācijā").

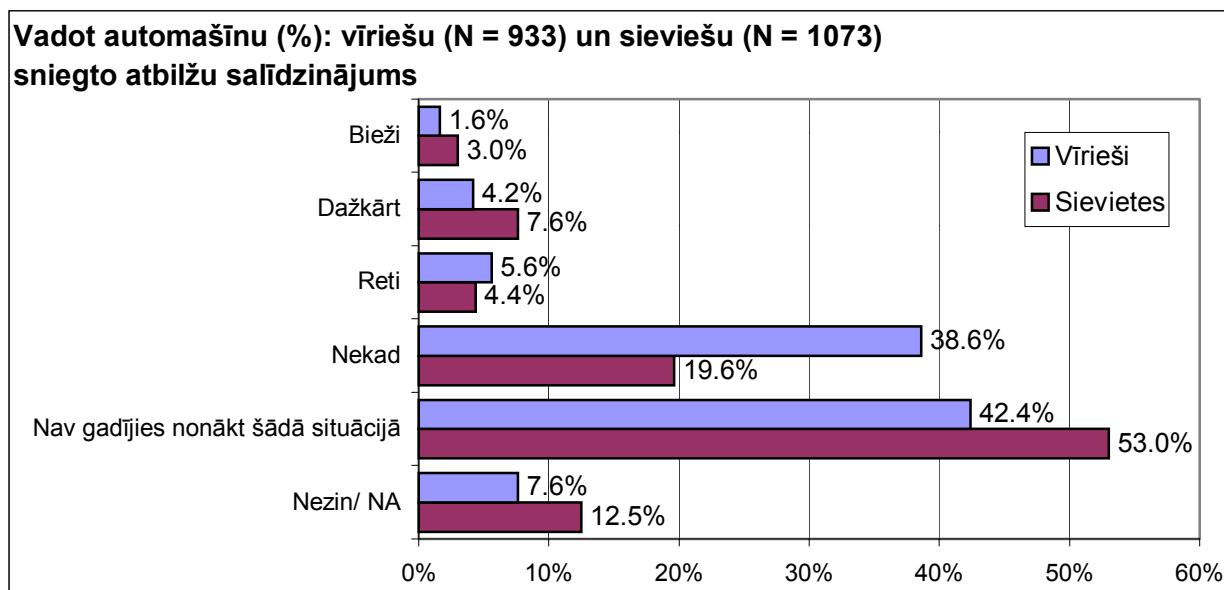
2. Vadot automašīnu

Kā liecina grafikā atspoguļotie rezultāti, praktiski puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (48.1%) atzinuši, ka pēdējo 2 gadu laikā nav nācies vadīt automašīnu, bet 28.4% no aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem, kuri to ir darījuši, norādījuši, ka nav nonākuši neizdevīgākā pozīcijā tieši dzimuma dēļ. Savukārt aptuveni 13.0% respondentu pēdējo 2 gadu laikā ir nonākuši neizdevīgākā situācijā, vadot automašīnu (atbildes: “*reti*” (4.9%), “*dažkārt*” (6.0%), “*bieži*” (2.3%)) Jāatzīmē, ka desmitā daļa respondentu nav snieguši konkrētu atbildi uz šo jautājumu (atbilde: “*nezinu/NA*”).

Jāpiebilst, ka auto vadīšanas tēmai un ar to saistīto diskrimināciju pieskārs arī fokusgrupu diskusijas dalībnieki (īpaši cittautiešu grupā), pie tam abu dzimumu grupu pārstāvji atzina, ka, vadot automašīnu, viņi nereti tiek diskriminēti.

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai, vadot automašīnu, pēdējo 2 gadu laikā viņiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ.

Aplūkojot aptaujas dalībnieku sniegtās atbildes, redzams, ka sievietes nedaudz biežāk kā vīrieši atzīmējušas, ka dažkārt, vadot automašīnu, ir nācies saskarties ar ierobežojumiem tiesību ziņā tieši dzimuma dēļ. Viņas arī biežāk norādījušas, ka nav

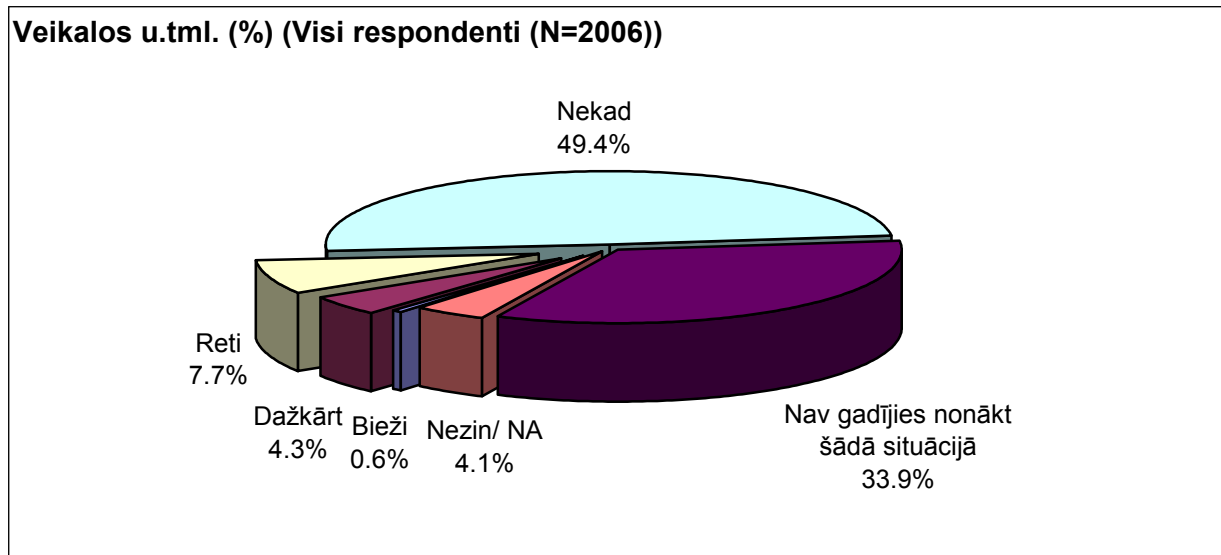
vadījušas automašīnu, kā arī atbildi: *"nezinu"/NA*". Turpretī to, ka nekad nav atradušies neizdevīgākā stāvoklī, vadot automašīnu, divas reizes biežāk minējuši vīrieši kā sievietes (attiecīgi: 38.6% un 19.6%).

Atbilžu sadalījums grupās ar dažādu izglītības līmeni liecina, ka gan sievietes, gan vīrieši ar augstāko izglītību vidēji biežāk norādījuši, ka, vadot automašīnu, neizdevīgākā pozīcijā dzimuma dēļ ir nonākuši reti (attiecīgi: 7.5% un 9.6%). Jāpiebilst, ka sieviešu vidū ar augstāko izglītību caurmērā biežāk ir minēta arī atbilde *"nekad"* (23.9%).

Ja privātajā sektorā strādājošās sievietes vidēji biežāk atzinušas, ka dažkārt ir nācies saskarties ar viņu tiesību ierobežošanu, vadot automašīnu (11.1%), tad privātā sektorā nodarbināto vīriešu vidū biežāk kā caurmērā norādīta atbilde *"nekad"* (46.6%).

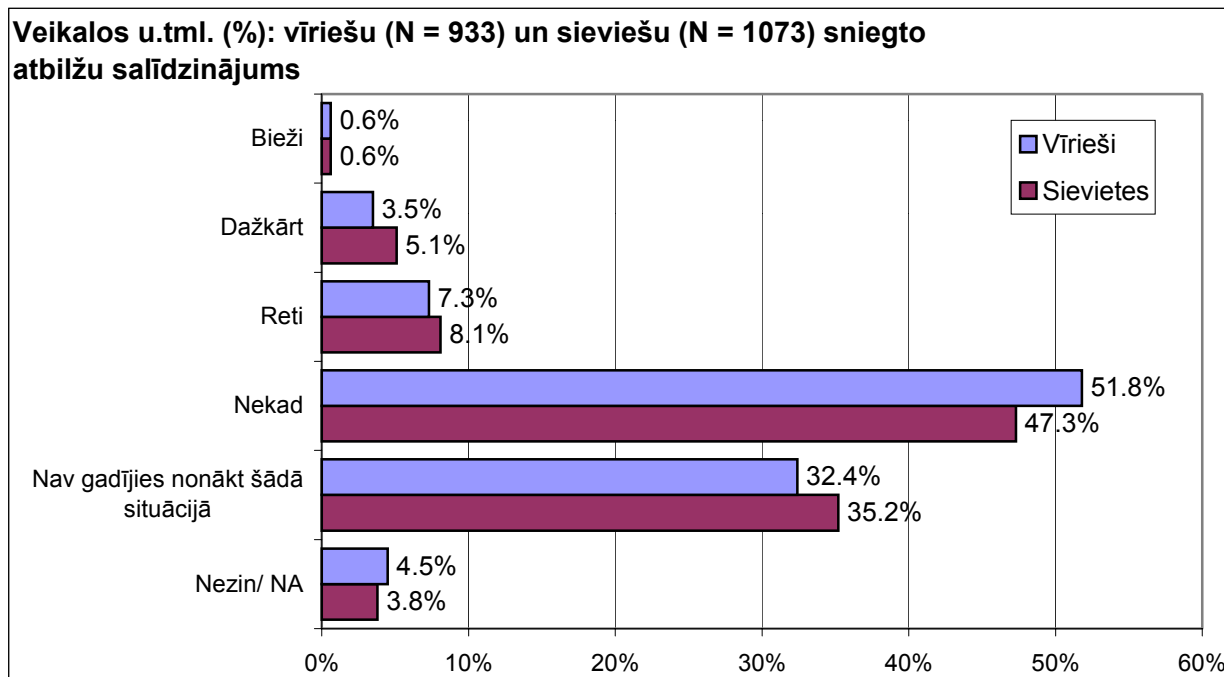
Abās dzimumu grupās gados visvecākie aptaujas dalībnieki (virs 55 g.v.), respondenti ar pamatizglītību, nestrādājošie, pensionāri, kā arī skolnieki, studenti biežāk kā caurmērā atzinuši, ka pēdējo 2 gadu laikā nav vadījuši automašīnu.

3. Veikalos u.tml.

Dati liecina, ka kopumā vairāk kā 80% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ir minējuši, ka veikalos u.tml. pēdējo 2 gadu laikā vai nu nav nācies sastapties ar ierobežojumiem tiesību ziņā tieši dzimuma dēļ vai arī nav gadījies nonākt šādā situācijā. Salīdzinoši tikai 12.6% respondentu šķita, ka viņu tiesības tika ierobežotas (atbildes: *"bieži"* (0.6%), *"dažkārt"* (4.3%), *"reti"* (7.7%)).

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai pēdējo 2 gadu laikā veikalos u.tml. viņiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ.

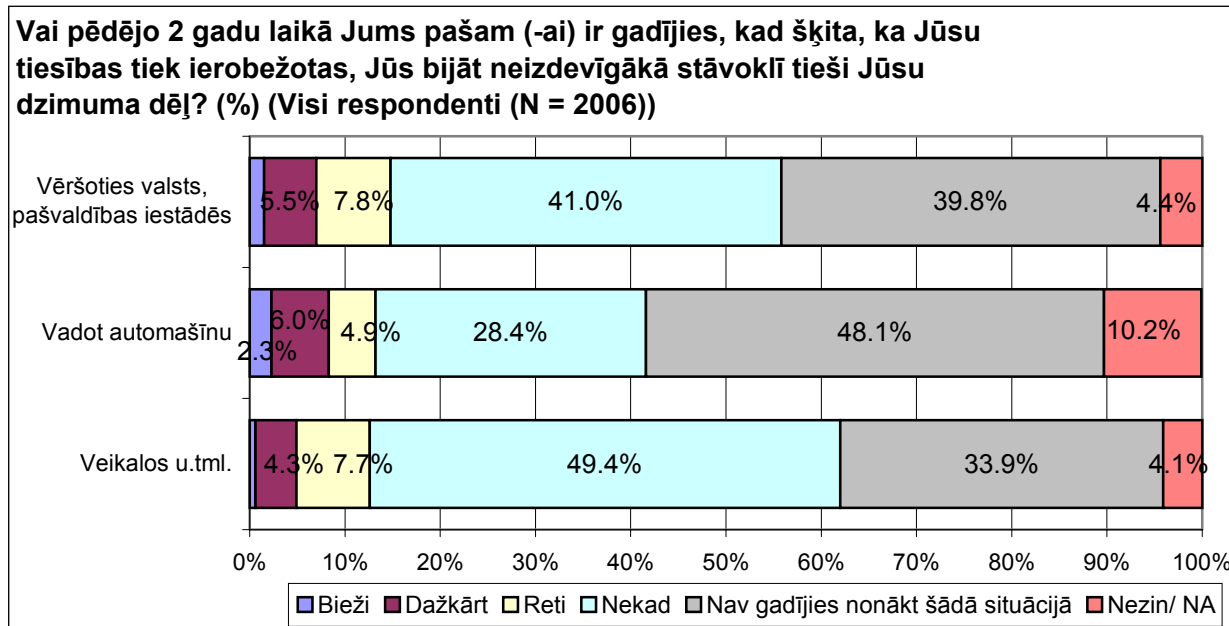

Kā redzams, sieviešu un vīriešu sniegtajās atbildēs būtiskas atšķirības nav saskatāmas. Tomēr jāatzīmē, ka nedaudz biežāk kā sievietes ar tiesību ierobežošanu veikalos u.tml. nekad nav saskārušies vīrieši (attiecīgi: 51.8% un 47.3%).

Aplūkojot iegūtās atbildes sīkākās sociāldemogrāfiskajās grupās, redzams, ka vīriešu vidū respondentiem ar augstāko izglītību (11.9%), nepilsoņiem (10.4%), kā arī rīdziniekiem (10.4%), reti, bet tomēr ir nācies saskarties ar zināmu tiesību ierobežošanu veikalos u.tml., kamēr sieviešu vidū atbildi "reti" vidēji biežāk ir atzīmējušas tikai rīdzinieces (12.2%).

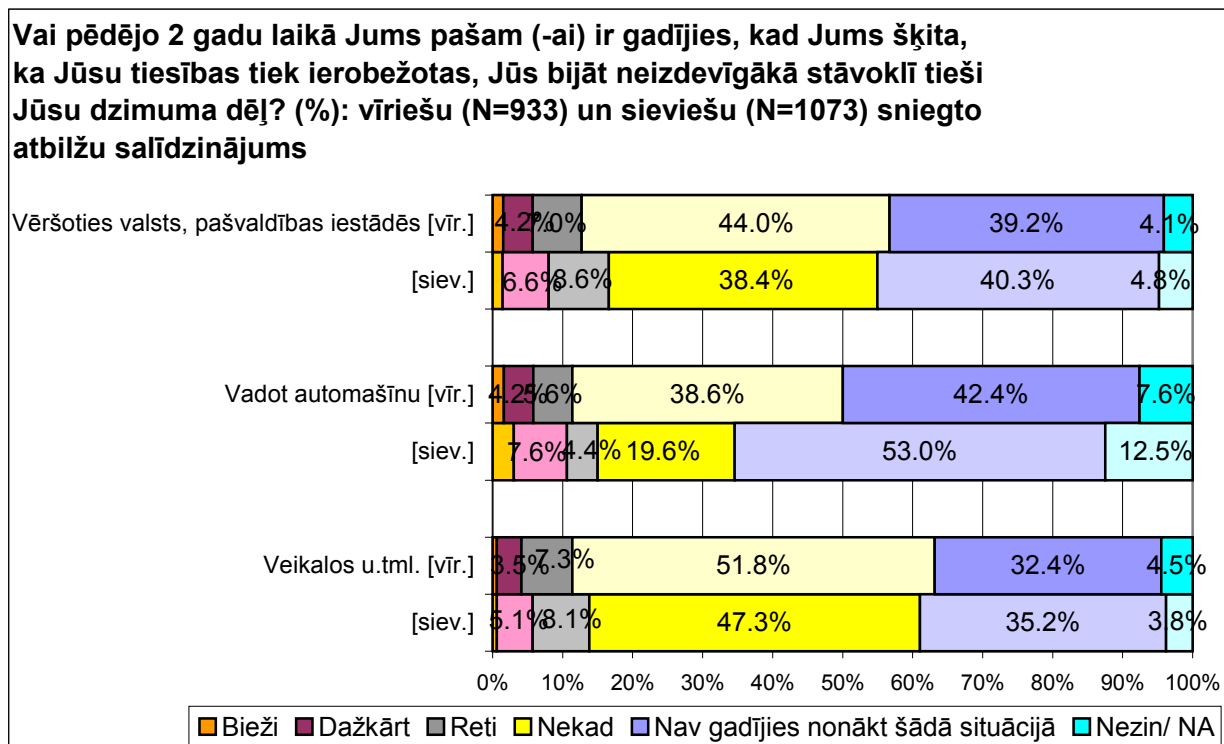
To, ka veikalos u.tml. pēdējo 2 gadu laikā nekad tiesību ziņā nav bijuši ierobežojumi, gan sieviešu gan vīriešu auditorijās salīdzinoši biežāk atzinuši skolnieki (-ces), studenti (-es) un Vidzemes iedzīvotāji (-as). Sieviešu vidū šādu atbildi sniegušas arī Latvijas iedzīvotājas vecumā no 24 līdz 35 gadiem, bet vīriešu - respondenti vecumgrupā no 15 līdz 24 gadiem un rīdzinieki.

Sekojošā grafikā apkopotā veidā attēlots respondentu sniegto atbilžu sadalījums uz jautājumu: "Vai pēdējo 2 gadu laikā Jums pašam (-ai) ir gadījies, kad Jums šķita, ka Jūsu tiesības tiek ierobežotas, Jūs bijāt neizdevīgākā stāvoklī tieši Jūsu dzimuma dēļ?".

Kā redzams, aptaujātie Latvijas iedzīvotāji praktiski vienlīdz bieži ir minējuši, ka kaut kādā mērā (bieži, dažkārt, reti) saskarties ar tiesību ierobežojumiem pēdējo 2 gadu laikā viņiem ir nācies gan *vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs*, gan *vadot automašīnu*, gan arī *veikalos u.tml.* (aptuveni 13%-15%). Jāpiebilst, ka salīdzinoši grūtāk savu vērtējumu respondentiem ir bijis sniegt, runājot pat *automašīnas vadīšanu* (10.2%).

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā attēlots sieviešu un vīriešu sniegto atbilžu salīdzinājums uz jautājumu: "Vai pēdējo 2 gadu laikā Jums pašam (-ai) ir gadījies, kad Jums šķita, ka Jūsu tiesības tiek ierobežotas, Jūs bijāt neizdevīgākā stāvoklī tieši Jūsu dzimuma dēļ?".

Dati liecina, ka sievietes, izvērtējot, vai viņām, vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs, vadot automašīnu, veikalos u.tml., ir gadījies nonākt neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ, biežāk kā vīrieši ir apstiprinājušas, ka kaut kādā mērā ar šādu situāciju minētajos gadījumos viņām ir bijis jāsastopas (bieži, dažkārt, reti).

Aptaujāto ģimenes locekļu, tuvu draugu nonākšana situācijā, kad sociālajā sfērā tiek ierobežotas tiesības tieši dzimuma dēļ

Aptaujas ietvaros respondentus lūdza atbildēt uz sekojošu jautājumu: *“Vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu ģimenes locekļiem, tuviem draugiem ir gadījies saskarties ar situāciju, kad viņu tiesības tika ierobežotas, viņi bija neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ?”*. Respondentiem bija iespēja izvērtēt, vai viņu ģimenes locekļi, tuvi draugi ar ierobežojumiem tiesību ziņā ir saskārušies sekojošās situācijās:

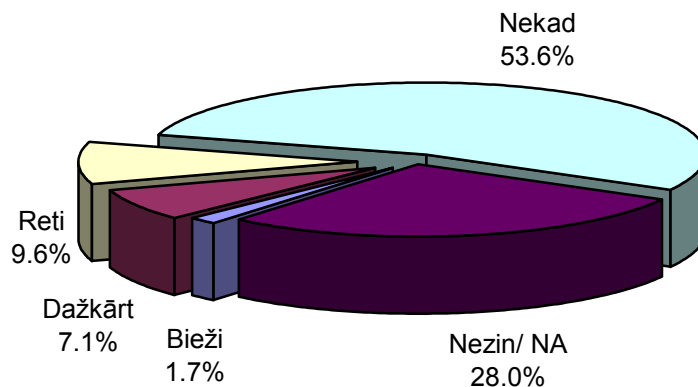
- Vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs;
- Vadot automašīnu;
- Veikalos u.tml.

Savas atbildes aptaujas dalībnieki varēja sniegt skalā: *“bieži”, “dažkārt”, “reti”, “nekad”*.

Iegūto rezultātu analīzē Latvijas iedzīvotāju, kā arī atsevišķi sieviešu un vīriešu sniegtās atbildes par katru no minētajām situācijām salīdzinošā veidā tiks raksturotas nedaudz plašāk.

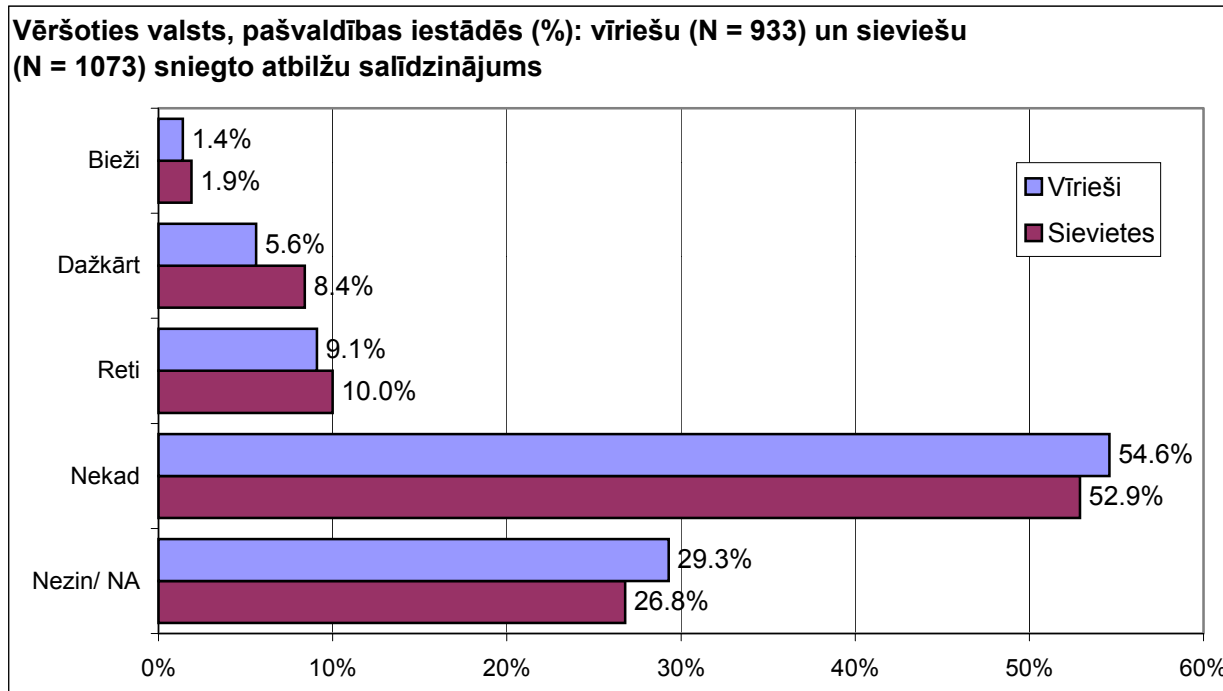
1. Vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs

Vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs (%)
(Visi respondenti (N=2006))

Kā redzams, nedaudz vairāk kā puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (53.6%) ir atzinuši, ka viņu ģimenes locekļiem, tuviem draugiem, vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs, ar ierobežojumiem tiesību ziņā pēdējo 2 gadu laikā nav nācies saskarties, kamēr to, ka šāda situācija ir bijusi, kopumā norādījuši 18.4% respondentu (atbildes: *“bieži”* (1.7%), *“dažkārt”* (7.1%), *“reti”* (9.6%)). Jāsaka, ka salīdzinoši liels ir uz jautājumu neatbildējušo skaits (28.0%).

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai, vērsoties valsts, pašvaldības iestādēs, viņu ģimenes locekļiem, draugiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ.

Dati liecina, ka gan sieviešu, gan vīriešu auditorijās sniegto atbilžu sadalījums ir līdzīgs. Jāatzīmē, ka visbiežāk abu dzimumu grupu pārstāvji norādījuši, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, vērsoties valsts, pašvaldības iestādēs, ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ pēdējo 2 gadu laikā nav saskārušies.

Iegūtie rezultāti dažādās vecuma grupās liecina, sievietes vecumā virs 45 gadiem vidēji biežāk atzinušas, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, vērsoties valsts, pašvaldības iestādēs, pēdējo 2 gadu laikā nav nonākuši situācijā, kad viņu tiesības tika ierobežotas (~58.5%). Savukārt gados visjaunākās aptaujas dalībnieces (15 – 24 g.v.) biežāk kā caurmērā norādījušas, ka viņu ģimenes locekļi, draugi ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ ir saskārušies reti (9.7%). Minētās vecumgrupas pārstāves visbiežāk arī nav sniegušas konkrētu atbildi uz šo jautājumu (32.2%). Jāatzīmē, ka vīriešu vidū atbildi "nezin/NA" biežāk atzīmējuši respondenti, kuri ir vecāki par 55 gadiem (39.4%).

Vīrieši ar augstāko izglītību vidēji biežāk norādījuši, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem, vērsoties valsts, pašvaldības iestādēs, reti, bet tomēr ir gadījies nonākt neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ (13.1%).

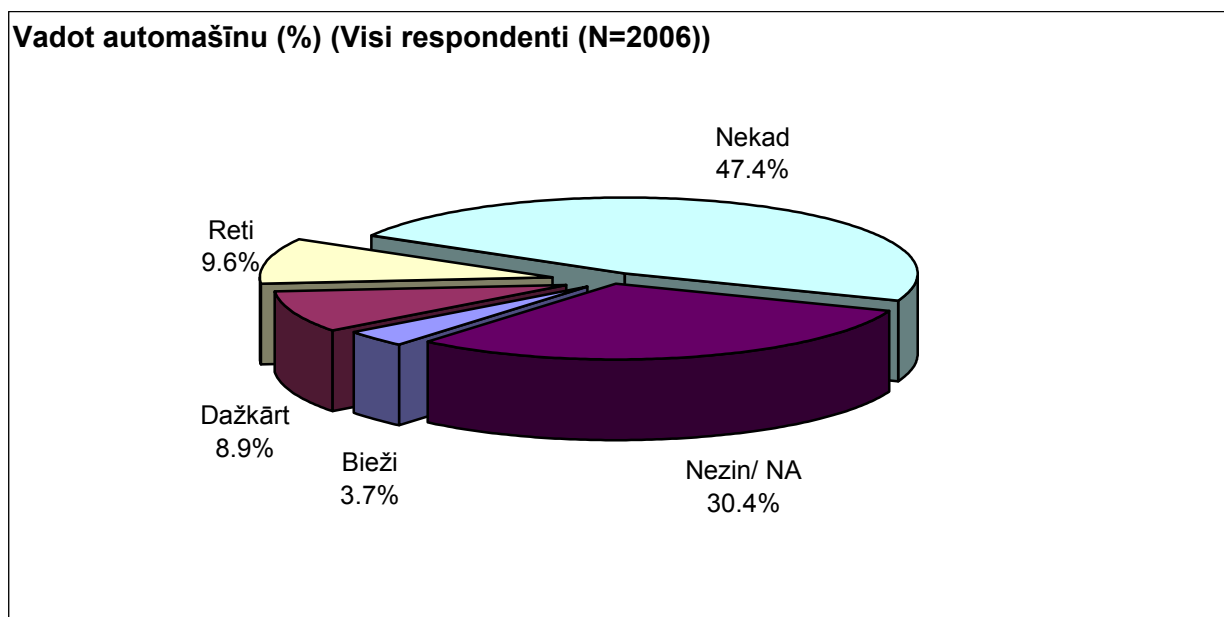
Interesanti atzīmēt, ka valsts sektorā strādājošo vīriešu vidū caurmērā biežāk valda uzskats, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, griežoties valsts, pašvaldības iestādēs, ar ierobežojumiem tiesību ziņā pēdējo 2 gadu laikā nav saskārušies (60.9%). Savukārt privātajā sektorā nodarbinātās sievietes vidēji biežāk atzīmējušas atbildi "dažkārt" (11.8%). Uz jautājumu atbildēt grūtāk bijis nestrādājošiem vīriešiem (36.1%).

Analizējot atbilžu sadalījumu dažādos Latvijas reģionos, redzams, ka gan sievietes, gan vīrieši Vidzemē vidēji biežāk norādījuši, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem, griežoties valsts, pašvaldības iestādēs, ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ pēdējo 2 gadu laikā nav nācies saskarties (attiecīgi: 60.7% un 62.1%). Atbildi "nekad" biežāk kā caurmērā minējušas arī sievietes Zemgalē (60.4%), bet vīriešu vidū –

kurzemnieki (59.1%). Raksturīgi, ka abās dzimumu grupās uz jautājumu biežāk atbildēt atturējušies Latgalē dzīvojošie.

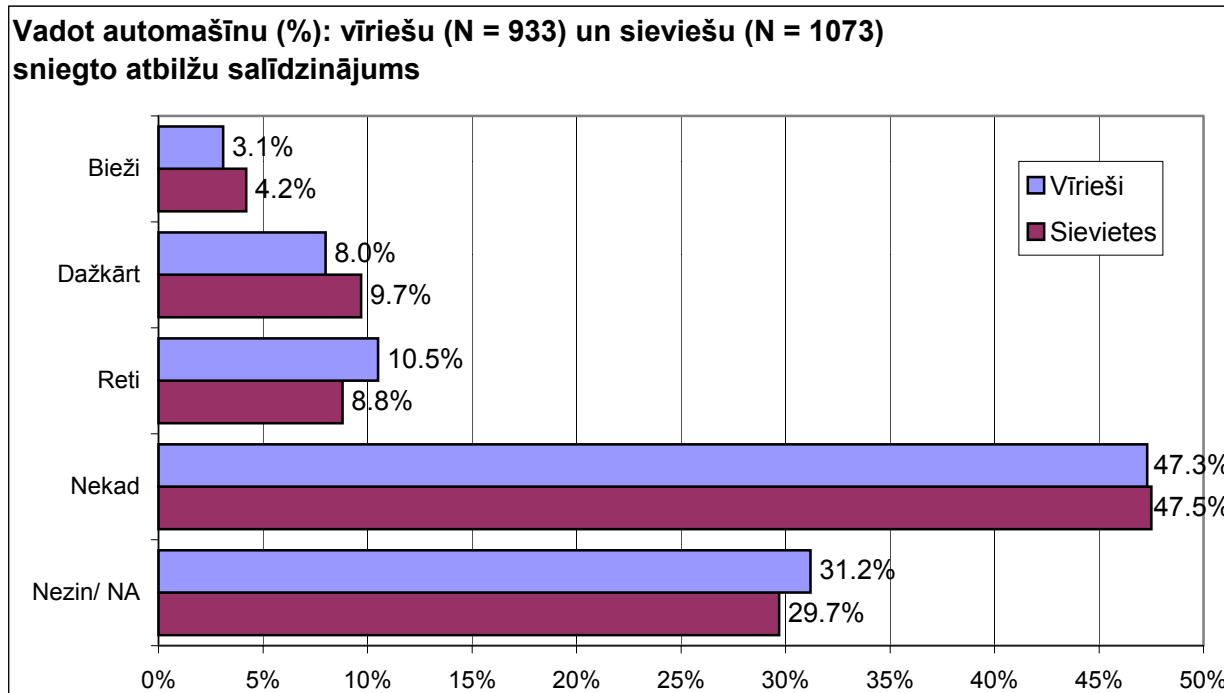
Iegūtie rezultāti atkarībā no apdzīvotās vietas tipa liecina, ka gan rīdzinieces, gan Rīgā dzīvojošie vīrieši vienlīdz bieži atzinuši, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs, ar ierobežojumiem tiesību ziņā ir saskārušies reti. Savukārt lauku iedzīvotāji abās dzimumu grupās caurmērā biežāk norādījuši, ka viņu ģimenes locekļi, draugi šādā situācijā nekad nav nonākuši. Jāatzīmē, ka savu atbildi biežāk kā caurmērā nav varējuši noformulēt Latvijas pilsētās dzīvojošie vīrieši (atbilde: "nezin/NA") (34.1%).

2. Vadot automašīnu

Kā redzams, lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju domā, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem, vadot automašīnu, pēdējo 2 gadu laikā nav gadījies nonākt neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ (47.4%). Turpretī to, ka bieži, dažkārt vai reti šāda situācija ir bijusi, minējuši kopumā 22.2% aptaujas dalībnieku. Jāatzīmē, ka 30.4% respondentu savu atbildi nav varējuši noformulēt (atbilde: "nezin/NA").

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai, vadot automašīnu, viņu ģimenes locekļiem, draugiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ.

Dati liecina, ka arī uz šo jautājumu sieviešu un vīriešu vidū iespējamās atbilžu alternatīvas minētas vienlīdz bieži. Aptuveni 47.0% abu dzimumu pārstāvji ir atzinuši, ka pēdējo 2 gadu laikā viņu ģimenes locekļi, draugi, vadot automašīnu, ar ierobežojumiem tiesību ziņā nav saskārušies.

legūtie rezultāti vecuma grupās liecina, ka gados visjaunākās aptaujas dalībnieces (15 – 24 g.v.) vidēji biežāk norādījušas, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem, vadot automašīnu, dažkārt ir nācies nonākt neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ, kamēr vīrieši minētajā vecumgrupā biežāk kā caurmērā atzīmējuši, gan atbildi “*dažkārt*” (11.7%), gan “*reti*” (13.7%). Savukārt vīrieši vecumā no 45 līdz 54 gadiem vidēji biežāk atzinuši, ka viņu ģimenes locekļi, draugi šādā situācijā pēdējo 2 gadu laikā nav nonākuši (52.4%) vai ir nonākuši reti (13.7%). Raksturīgi, ka visbiežāk uz jautājumu nav atbildējuši abu dzimumu grupu pārstāvji, kuri vecāki par 55 gadiem.

Grupās ar dažādu izglītības līmeni vērojams, ka vīrieši ar augstāko izglītību caurmērā biežāk minējuši, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, vadot automašīnu, ar ierobežojumiem tiesību ziņā ir saskārušies reti (15.3%). Savukārt sekojoša tendence atspoguļojas uz jautājumu neatbildējošo sieviešu un vīriešu vidū – respondenti ar zemāku izglītības līmeni biežāk tiecas atzīmēt atbildi “*nezin/NA*”.

Valsts sektorā strādājošie vīrieši biežāk kā caurmērā atzinuši, ka viņu ģimenes locekļi, draugi, vadot automašīnu, nekad nav nonākuši situācijā, kad viņu tiesības tika ierobežotas (53.8%). Savukārt analizējot privātā sektorā nodarbināto sniegtās atbildes, redzams, ka sieviešu vidū vidēji biežāk norādīts, ka viņu ģimenes locekļi, draugi dažkārt ir saskārušies ar šādu situāciju (16.5%), kamēr privātā sektorā nodarbinātie vīrieši atbildi “*dažkārt*” atzīmējusi divas reizes retāk (8.4%).

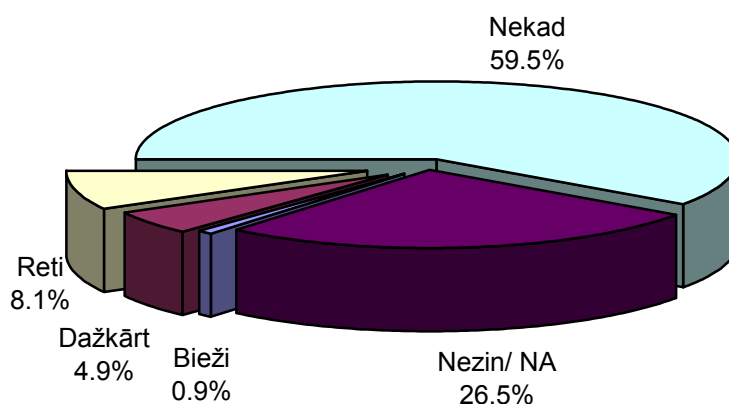
Datu analīze dažādos Latvijas reģionos liecina, ka, vīrieši Zemgalē, izvērtējot, vai viņu ģimenes locekļi, draugi, vadot automašīnu, ir saskārušies ar ierobežojumiem tiesību ziņā, vidēji biežāk snieguši atbildi “*dažkārt*” (11.8%). Savukārt to, ka nekad šāda

situācija nav bijusi, biežāk kā caurmērā atzinušas Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē dzīvojošās sievietes. Jāsaka, ka abās dzimumu grupās atbildi “*nezin/NA*” visbiežāk snieguši Latgales iedzīvotāji.

legūtajos rezultātos atkarībā no apdzīvotās vietas tipa redzams, ka rīdzinieces vidēji biežāk domā, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem, vadot automašīnu, neizdevīgākā pozīcijā tieši dzimuma dēļ nācies atrasties reti (12.4%). Interesanti atzīmēt, ka lauku apvidos dzīvojošās sievietes un vīrieši biežāk kā caurmērā norādījušas atbildi “*nekad*” (attiecīgi: 54.3% un 54.8%).

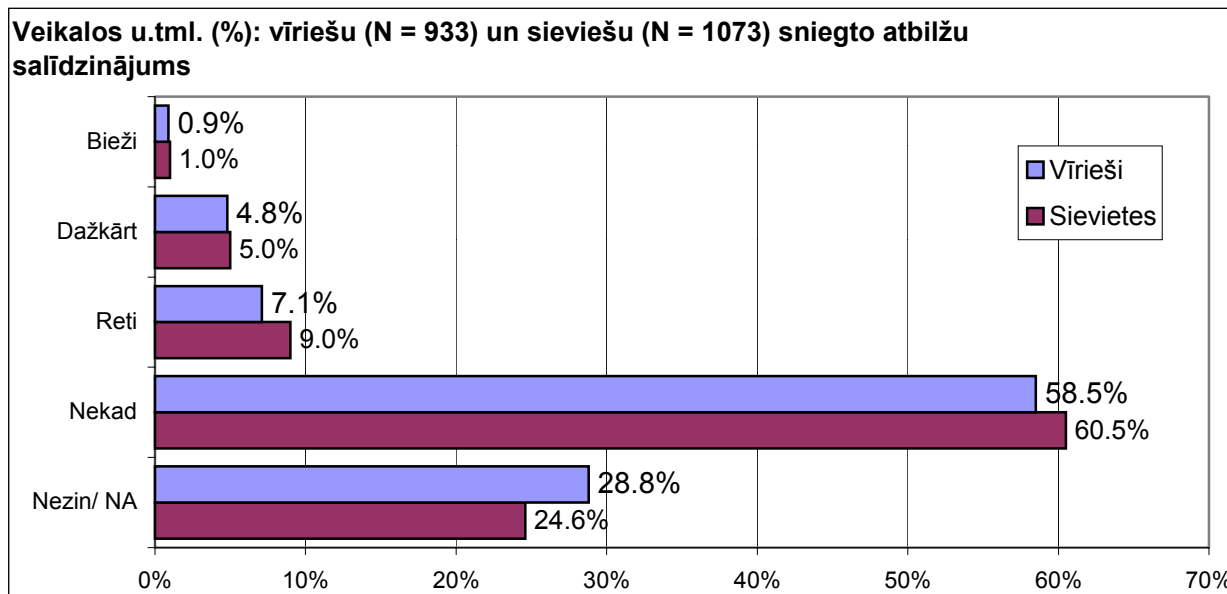
3. Veikalos u.tml.

Veikalos u.tml. (%) (Visi respondenti (N=2006))

Kā redzams, lielākā daļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (59.5%) ir atzinuši, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem veikalos u.tml. ar tiesību ierobežojumiem tieši dzimuma dēļ *nekad* nav nācies saskarties. To, ka šāda situācija kaut kādā mērā ir bijusi, kopumā norādījuši 13.9% respondentu (atbildes: “*bieži*” (0.9%), “*dažkārt*” (4.9%), “*reti*” (8.1%)). Jāatzīst, ka katrs ceturtais aptaujātais Latvijas iedzīvotājs uz šo jautājumu konkrētu atbildi nav sniedzis (atbilde: “*nezin/NA*”).

Sekojošā grafikā salīdzinošā veidā atspoguļots sieviešu un vīriešu viedoklis par to, vai veikalos u.tml. viņu ģimenes locekļiem, draugiem ir nācies saskarties ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ.

Dati liecina, ka būtiskas atšķirības sieviešu un vīriešu sniegtajās atbildēs nav vērojamas. Tikai nedaudz biežāk kā sievietes uz jautājumu atbildēt atturējušies vīrieši (atbilde: “*nezin/NA*”).

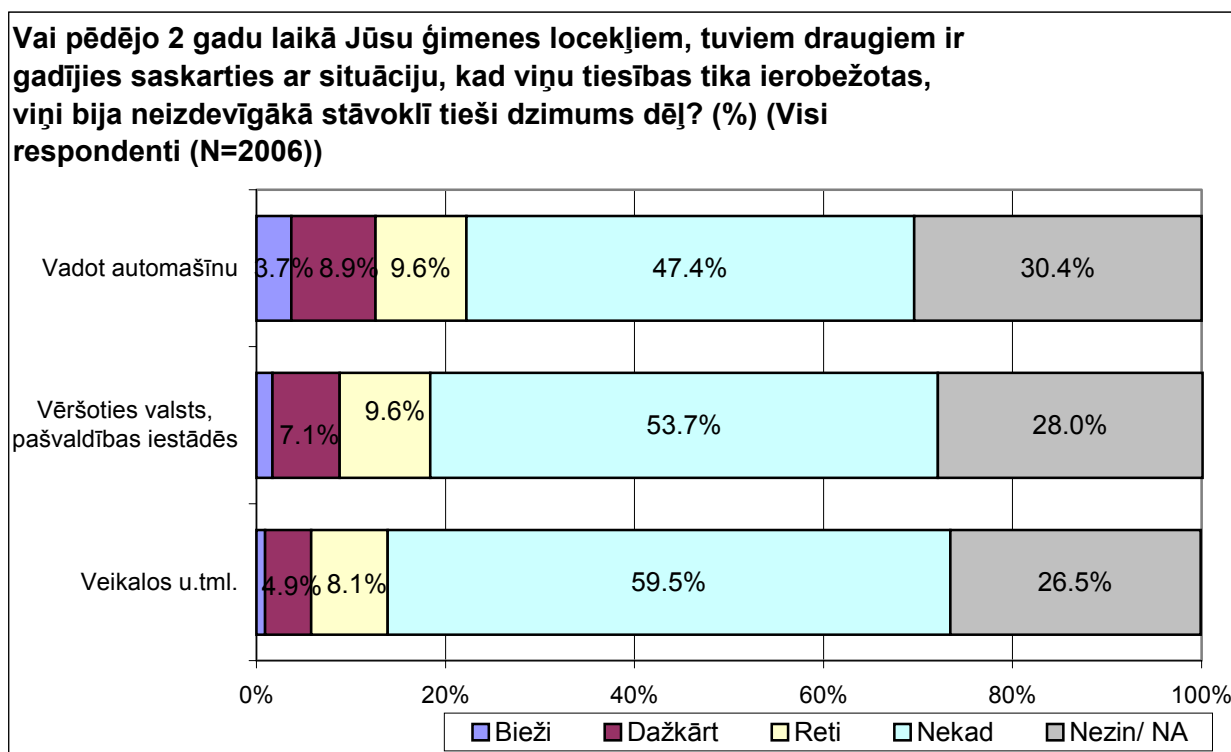
Lai gan krasas svārstības nav vērojamas nevienā no vecuma grupām, tomēr jāatzīmē, ka gan sieviešu, gan vīriešu vidū vecumā no 45 līdz 54 gadiem nedaudz biežāk kā caurmērā norādīts, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem veikalos u.tml. ar ierobežojumiem tiesību ziņā pēdējo 2 gadu laikā nav nācies saskarties (attiecīgi: 65.2% un 62.1%). Savukārt vīrieši, kuri vecāki par 55 gadiem vidēji nedaudz biežāk izvēlējušies atbildi: “*nezin/NA*” (38.5%).

Salīdzinot atbildes grupās ar dažādu izglītību, vīriešu vidū vērojama sakarība, ka pieaugot aptaujāto izglītības līmenim, samazinās uz jautājumu neatbildējušo skaits. Jāpiebilst, ka atbildi: “*nezin/NA*” caurmērā biežāk norādījušas arī sievietes ar pamata izglītību.

Atkarībā no nodarbinātības sfēras, kurā respondenti strādā, redzams, ka sieviešu sniegto atbilžu sadalījumā nozīmīgas atšķirības nav saskatāmas. Savukārt, analizējot vīriešu norādītās atbildes, jāatzīmē, ka valsts sektorā nodarbinātie vidēji biežāk atzinuši, ka viņu ģimenes locekļi, draugi veikalos u.tml. nekad nav atradušies neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ (62.5%). Caurmērā biežāk uz jautājumu atbildēt atturējušies nestrādājošie vīrieši (35.7%).

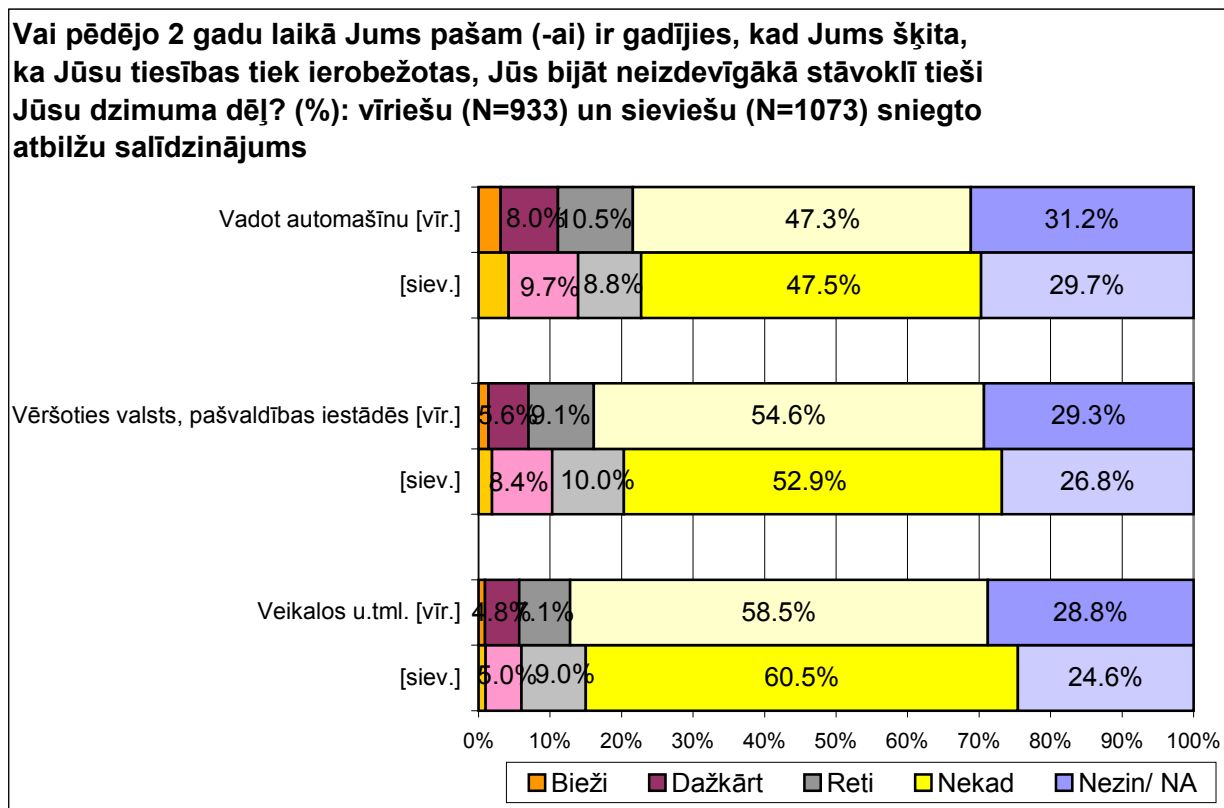
Jāatzīmē, ka rīdzinieces caurmērā biežāk domā, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem veikalos u.tml. ir nācies saskarties ar ierobežojumiem tiesību ziņā. Viņas vidēji biežāk norādījušas atbildes: “*dažkārt*” (9.2%) un “*reti*” (12.8%). Vīriešu vidū atbildi “*reti*” biežāk kā caurmērā atzīmējuši Zemgales iedzīvotāji (12.0%). Savukārt vidzemnieki abās dzimumu grupās biežāk kā caurmērā atzinuši, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem pēdējo 2 gadu laikā nav gadījies nonākt šādā situācijā. Atbildi “*nekad*” sieviešu vidū sniegušas arī Zemgales iedzīvotājas, bet vīriešu – kurzemnieki. Raksturīgi, ka savu atbildi visbiežāk nav varējuši noformulēt abu dzimumu pārstāvji Latgalē.

Sekojošā grafikā atspoguļotas respondentu sniegtās atbildes uz jautājumu: “Vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu ģimenes locekļiem, tuviem draugiem ir gadījies saskarties ar situāciju, kad viņu tiesības tika ierobežotas, viņi bija neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ?”.

Interesanti atzīmēt, ka Latvijas iedzīvotāji kopumā salīdzinoši biežāk ir atzinuši, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem pēdējo 2 gadu laikā nonākt neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ ir nācies, *vadot automašīnu* (22.2%), lai gan jāpiebilst, ka viņi arī salīdzinoši biežāk nav varējuši minēto situāciju izvērtēt (atbilde: “*grūti pateikt/NA*”) (30.4%). Jāatzīmē, ka salīdzinoši retāk respondentu vidū ir norādīts, ka viņu ģimenes locekļi, draugi kaut kādā mērā (bieži, dažkārt, reti) ar tiesību ierobežojumiem ir saskārušies, *vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs* (18.4%), *veikalos u.tml* (13.9%). Jāpiebilst, ka aptuveni 47% -60% Latvijas iedzīvotāju, izvērtējot šīs jomas, ir atzīmējuši, ka pēdējo 2 gadu laikā ar tiesību ierobežojumiem dzimuma dēļ viņu tuviniekiem nav nācies saskarties.

Sieviešu un vīriešu sniegtās atbildes uz jautājumu: “Vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu ģimenes locekļiem, tuviem draugiem ir gadījies saskarties ar situāciju, kad viņu tiesības tika ierobežotas, viņi bija neizdevīgākā stāvoklī tieši dzimuma dēļ?” redzamas sekojošā grafikā.

Kā redzams, sievietes biežāk kā vīrieši ir atzīmējušas, ka viņu ģimenes locekļiem, draugiem ar tiesību ierobežojumiem tieši dzimuma dēļ kaut kādā mērā (bieži, dažkārt vai reti) ir nācies saskarties, *vēršoties valsts, pašvaldības iestādēs*. Savukārt, izvērtējot, vai šāda situācija ir bijusi, *vadot automašīnu, iepērkoties u.tml.*, sieviešu un vīriešu sniegtās atbildes praktiski neatšķiras.